

Niina Helander, Anna Kirveennummi,
Maria Merikanto, Anita Rubin, Katriina Siivonen

KULTTUURIN KULMAKIVET

Varsinaissuomalaisia kulttuuristrategioita

TUTU-JULKAISUJA 3/2005

KULTTUURIN KULMAKIVET

Varsinaissuomalaisia kulttuuristrategioita

Niina Helander
Anna Kirveennummi
Maria Merikanto
Anita Rubin
Katriina Siivonen

Niina Helander

Suunnittelija, FM

Varsinais-Suomen taidetoimikunta

Anna Kirveennummi

Tutkija, FM

Tulevaisuuden tutkimuskeskus

Maria Merikanto

Pääsihteeri, FK

Varsinais-Suomen taidetoimikunta

Anita Rubin

Varttunut tutkija, VTT, dosentti

Tulevaisuuden tutkimuskeskus

Katriina Siivonen

Projektipäällikkö, FM

Tulevaisuuden tutkimuskeskus

Copyright © 2005 Niina Helander & Anna Kirveennummi & Maria Merikanto & Anita Rubin & Katriina Siivonen & Tulevaisuuden tutkimuskeskus, Turun kauppakorkeakoulu & Varsinais-Suomen taidetoimikunta

Taitto Timo Sulanne, Tulevaisuuden tutkimuskeskus

ISBN 951-564-285-X

UDK 338.467, 351.85, 711

Painopaikka Esa Print Oy

Tulevaisuuden tutkimuskeskus

Turun kauppakorkeakoulu

Rehtorinpellonkatu 3, 20500 TURKU

Korkeavuorenkatu 25 A 2, 00130 HELSINKI

Hämeentie 7 D, 33100 TAMPERE

Puh. (02) 481 4530

Faksi (02) 481 4630

<http://www.tukkk.fi/tutu>

Varsinais-Suomen Taidetoimikunta

Varsinais-Suomen taidetoimikunta

Läänin virastotalo

Itsenäisyydenaukio 2, PL 51, 20801 TURKU

Puh. 020 517 2135

Faksi 020 517 2138

<http://www.intermin.fi/vstaide>

SISÄLLYSLUETTELO

JOHDANTO	13
TULEVAISUUSVERSTAISTA KULTTUURISTRATEGIOIKSI	17
Mitä strategioissa on?	17
Laajuus ja avoimuus	18
Kuka kaiken toteuttaa ja koska työhön ryhdytään?	18
Tulevaisuusajattelulla kohti toivottavaa tulevaisuutta	20
KULMAN kulttuurin tulevaisuusverstaas	21
LAITILAN KULTTUURISTRATEGIA:	
<i>“KYL MÄÄKI, JOS NAAPURIKI”</i>	23
Laitilasta vuonna 2004	23
Visio vuodelle 2020	25
Strategian kulmakivet	25
1. Kulttuuri ja kulttuurinen tasa-arvo Laitilan kaupungin kehitystekijöinä	25
2. Vakkasuomalainen yhteistyö voimaksi myös kulttuuriin	29
3. Kulttuuritiloihin monipuolista kulttuuritoimintaa ja uutta sisältöä	30
Ideapankki	35
LOIMAAN KULTTUURISTRATEGIA:	
<i>“SAVIMAALLA LAAJA KULTTUURIN SARKA”</i>	39
Loimaasta vuonna 2004	39
Visio 2020-luvulle	41
Strategian kulmakivet	41
1. Osaamista ja intoa lapsille ja aikuisille	42
2. Luovalla yhteistyöllä kulttuurikaupungiksi	43
3. Savimaan ydin ja moninaisuus voimavaroiksi	46
Ideapankki	48
MYNÄMÄEN KULTTUURISTRATEGIA:	
<i>“SIIT TÄYTYY LÄHTEE, ET SAADAAN ENSIN OMA IHMISE INNOSTUMAAN”</i>	51

Mynämäestä vuonna 2004	51
Visio 2020-luvulle	53
Strategian kulmakivet	54
1. Arvostusta kulttuurityölle ja sen tekijöille	54
2. Koulutusta, kasvatusta ja omaehtoista oppimista lapsille, nuorille ja aikuisille	56
3. Keskusta ja seitsemän kylää – voimaa maalaismaiseman juurevuudesta ja perinteistä	58
Ideapankki	61
NAANTALIN KULTTUURISTRATEGIA:	
<i>"HUNAJAPURKKI"</i>	65
Naantalista vuonna 2004	65
Visio 2020-luvulle	67
Strategian kulmakivet	68
1. Kulttuuri nousee eturiviin ja koskettaa kaikkia	68
2. Ainutlaatuinen kulttuuriympäristö, historia ja perinne pysyviksi arvoiksi	73
3. Yhdessä onnistutaan paremmin	75
4. Tapahtumatuotantoa sekä kesään että talveen	78
Ideapankki	81
NOUSIAISTEN KULTTUURISTRATEGIA:	
<i>"KERRANKIN TUNTEE, ETTÄ ON VALINNUT ELÄMÄSSÄÄN OIKEIN"</i>	85
Nousiaisista vuonna 2004	85
Visio 2020-luvulle	87
Strategian kulmakivet	88
1. Kunta sitoutuu noustelaiseen kulttuurityöhön	88
2. Kulttuuri kuuluu kaikille	90
3. Kulttuurin tulevaisuus on lasten ja nuorten	92
4. Maaseutu ja kylät on pidettävä elävänä	95
5. Nousiaisten Henrikin perinne ja historia näkyville	97
Ideapankki	98

PAIMION KULTTUURISTRATEGIA:

<i>"NYT OLIS KYLLÄ KULTTUURIN VUORO"</i>	101
Paimiosta vuonna 2004	101
Visio 2020-luvulle	103
Strategian kulmakivet	103
1. Paimio kulttuurikaupungiksi	104
2. Ennakkoluuloton yhteistyö luo uusia mahdollisuuksia	105
3. Kulttuuri näkyville, tilaa kohtaamiselle	107
4. Kulttuuri houkuttelee ja koskettaa paimiolaisia	111
5. Vanha ja uusi vuorovaikutuksessa – nykyisyys ja perinne kohtaamaan	113
6. Valtakunnallisesti arvokas kulttuurimaisema Paimion voimavaraksi	117
Ideapankki	119

PARGAS KULTURSTRATEGI:

<i>"UTRYMME FÖR MÖTEN OCH SPONTAN SAMVARO"</i>	123
Pargas år 2004	123
Vision för 2020-talet	125
Strategins grundstenar	126
1. Ett interaktivt närsamhälle på två språk	126
2. Kulturen som grund för välmående och utveckling	128
3. Rikt liv med föreningar, kulturutbud och kulturuppföstran	130
4. Mot spontana möten och kreativitet: kulturhus och lokala samlingsplatser	133
5. Kulturmiljön och den omgivande naturen som värdefulla resurser	134
Idébank	135

PARAISTEN KULTTUURISTRATEGIA:

<i>"TILAA KOHTAAMISIA JA SPONTAANIA YHDESSÄ OLOA VARTEN"</i>	137
Parainen vuonna 2004	137
Visio 2020-luvulle	139
Strategian kulmakivet	140

1. Lähiyhteisöistä vuorovaikutteisia ja kaksikielisiä	140
2. Kulttuuri hyvinvoinnin ja kehityksen perustana	142
3. Yhdistyselämä, kulttuuritarjonta ja kulttuurikasvatus monipuolisiksi	144
4. Kulttuuritalolla ja paikallisilla kokoontumispaikoilla kohti spontaaneja tapaamisia ja luovuutta	147
5. Kulttuuriympäristö ja ympäröivä luonto arvokkaina resursseina	149
Ideapankki	150
PIIKKIÖN KULTTUURISTRATEGIA:	
<i>"MEIDÄN PIIKKIÖ!"</i>	153
Piikkiöstä vuonna 2004	153
Visio 2020-luvulle	154
Strategian kulmakivet	155
1. Intoa ja suunnitelmallisuutta kulttuurityöhön	155
2. Piikkiön kulttuurille järjestetään lisää tilaa	158
3. Kulttuuripoluilla ja harrastuksilla virikkeitä lapsille ja nuorille	162
4. Puutarhakunta Piikkiö: viihtyisyyttä keskustaan ja kylille	164
5. Arjessa mukana – kulttuuri on välittämistä ja sitoutumista	166
Ideapankki	169
RUSKON KULTTUURISTRATEGIA:	
<i>"KOKOAVA IHMINEN ON KUIN HYPPYSELLINEN HIIVAA"</i>	173
Ruskosta vuonna 2004	173
Visio 2020-luvulle	175
Strategian kulmakivet	176
1. Maaseutuyhteisöistä iloa ja yhteistoimintaa ikäpolvien ja väestöryhmien välille	176
2. Ruskolaiselle kulttuurille resursseja ja yhteistyön koordinointia	178
3. Maalaismaisuus kulttuurimaiseman vahvuudeksi	184
Ideapankki	185
SALON KULTTUURISTRATEGIA:	
<i>"PAIKKA LUOVUDELLE"</i>	187
Salosta vuonna 2004	187

Visio 2020-luvulle	189
Strategian kulmakivet	190
1. Kulttuurin käsitettä laajennetaan	190
2. Luova kaupunki hyvän kaupungin malliksi	192
3. Kulttuurituotantoa taiteilijoiden ja tapahtumien kaupunkiin	198
4. Kulttuuriosaamisen työkalut otetaan tehokkaaseen käyttöön	201
5. Elävät museot alueen toimintakeskuksiksi ja matkailuvalteiksi	204
6. Vuorovaikutusta ja elämäniloa lasten ja nuorten taidekasvatuksella	207
Ideapankki	209
UUDENKAUPUNGIN KULTTUURISTRATEGIA:	
<i>”KULTTUURI LUO VIIHTYVYYTTÄ JA ELINVOIMAA”</i>	213
Uudestakaupungista vuonna 2004	213
Visio 2020-luvulle	215
Strategian kulmakivet	216
1. Vahva identiteetti kulttuurityön pohjaksi	216
2. Kulttuurista kehityksen kärki	218
3. Historiaa, tapahtumia ja tekemistä aktiiviseen kaupunkiin	220
4. Miljööstä ja merestä pontta matkailuun	223
5. Koulutus ja kulttuurielinkeinot kantavat kulttuuria	225
6. Uudestakaupungista seutukunnallisen yhteistyön kehittämisen moottori	227
Ideapankki	228
VEHMAAN KULTTUURISTRATEGIA:	
<i>”ÄLKKÄ TÄN TULKKA, TAI TULKKA SITTENKI!”</i>	231
Vehmaasta vuonna 2004	231
Visio 2020-luvulle	233
Strategian kulmakivet	233
1. Rakennetaan historiasta identiteetti ja kasvot kunnalle	234
2. Vehmaa kyläsidonnaisuudesta yhteistyöhön	236
3. Maisema- ja ympäristötakuu	238
4. Kulttuuri estää syrjäytymistä ja luo osallisuutta	239

Ideapankki	242
ASKAISTEN, LEMUN JA MIETOISTEN KULTTUURISTRATEGIA:	
<i>“KULTTUURI ON KIVAA JA KUULUU KAIKILLE”</i>	245
Askaisista, Lemusta ja Mietoisista vuonna 2004	245
Visio 2020-luvulle	248
Strategian kulmakivet	248
1. Kulttuuripalveluita toteutetaan yhdessä	248
2. Uudet asukkaat mukaan kulttuuritoimintaan	253
3. Menneestä ajasta eväitä tulevaan	255
4. Ympäristöstä viihtyvyyden ja elinkeinojen kehittäjä	256
Ideapankki	258
KIIKALAN, KISKON JA SUOMUSJÄRVEN KULTTUURISTRATEGIA:	
<i>“HYNTTYYT YHTEEN JA KYLÄNRAITTI ELÄVÄKSI”</i>	261
Kiikalasta, Kiskosta ja Suomusjärvestä vuonna 2004	261
Visio 2020-luvulle	263
Strategian kulmakivet	264
1. Tunti Turkuun ja tunti Helsinkiin – maaseudun muutos käännetään voimavaraksi	264
2. Kiskosta, Kiikalasta ja Suomusjärvestä maaseudun luova tihentymä	268
3. “Tulevaisuus on ihanasti auki tekemiselle”	271
4. Hynttyyt yhteen – vedetään kulttuurin köyttä yhteen suuntaan	275
Ideapankki	277
MERIMASKUN, RYMÄTTYLÄN JA VELKUAN KULTTUURISTRATEGIA:	
<i>“OLEN MINÄ JÄISSÄKIN KÄYNYT...”</i>	281
Merimaskusta, Rymättylästä ja Velkuasta vuonna 2004	281
Visio 2020-luvulle	283
Strategian kulmakivet	283
1. Kulttuurin perustaksi yhteisöllisyys, yhteistyö ja moninaisuus	284
2. Saaristokulttuuri voimavaraksi	285
3. Työ, talous ja kulttuuriammatit vahvoiksi	287

4. Monien mahdollisuuksien kulttuuriverkosto kolmen kunnan alueelle	288
5. Kulttuuriympäristö ja luonto viihtyvyyden ja toiminnan kulmakiviksi	290
Ideapankki	292
KULTTUURI KUNNALLISESSA STRATEGISESSA KEHITTÄMISESSÄ	295
Kulttuuri ja kunnallinen strategiatyö KULMA-hankkeessa	295
Kulttuurin asema ja merkitys kunnissa	296
Kulttuuri kunnallisten strategioiden tekemisessä ja soveltamisessa	297
Kulttuurityön tekijät	299
Kaavoitus ja rakentaminen	300
Yhteistyöverkostot kulttuurin tukena	302
LIITE 1:	
KULMA-HANKKEEN KULTTUURIN TULEVAISUUSTYÖRYHMÄT	305
LIITE 2:	
KULMA-HANKKEEN KUNNAT JA TULEVAISUUSVERSTAAT	309
LIITE 3:	
KULMA-HANKKEEN TYÖNTEKIJÄT, TIIMI JA OHJAUSRYHMÄ	311
LIITE 4:	
KULMA-HANKKEEN SEURANTARYHMÄN JÄSENET JA VARAJÄSENET	315
LIITE 5:	
KULMA-HANKKEELLE KOOTUT KUNTIEN OHJELMAT JA STRATEGIAT	317

JOHDANTO

Kulttuuri maaseudun voimavarana -hanke (KULMA) on 21 varsinaissuomalaisen kunnan, Varsinais-Suomen taidetoimikunnan ja Turun kauppakorkeakoulun Tulevaisuuden tutkimuskeskuksen yhteinen maaseudun kehittämiseksi toteutettu hanke. Sen kunnista jokainen on jo mukaan lähtemällä osoittanut painottavansa ja edistävänsä kulttuurityötä. Hankkeessa on yhdistetty paikallistiedon, kulttuurin ja tulevaisuudentutkimuksen asiantuntemus.

KULMA-hanke syntyi Varsinais-Suomen taidetoimikunnan pääsihteerin Maria Merikannon ja Tulevaisuuden tutkimuskeskuksen aluepäällikön Olli Hietasen ideoinnin ja työn tuloksena. Hanke alkoi keväällä 2003 ja nyt hankkeen päättyessä kaksi vuotta myöhemmin kulttuuristrategiat ovat kirjoitettuina ja koottuina tähän kirjaan. Osa kunnista oli mukana ryhmänä ja hankkeessa tehtiin yhteensä 15 kulttuuristrategiaa. Kahden vuoden rupeamaan mahtuu runsaasti keskustelua, ideointia, naurua ja iloa, epäilyä, innostusta ja ennen kaikkea työtä kaikkiaan noin kolmensadan hengen voimin.

Laki kuntien kulttuuritoiminnasta ei koskaan toteutunut suunnitellulla tavalla vaan 1980-luvulla rakentunut kulttuurihallinto on murentunut pala palalta. Heikentynyt kulttuuritoimi ei ole kyennyt tuottamaan riittävästi kulttuurista osaamista kunnallisen ja alueellisen kehittämisen tarpeisiin. Toiminta on hajautunut monelle osittain toisistaan tietämättömälle taholle. Hankkeita on paljon ja kukin niistä vaikuttaa oman aikansa. Kulttuurin kentällä on aktiivisia ihmisiä, houkuttelevia tapahtumia ja monenlaista säännöllistäkin toimintaa. Kokonaiskuvaa vain ei ole juuri kenelläkään. Muun muassa näistä syistä kuntien kulttuuri-työn painopisteet ovat kehittyneet jossakin määrin sattumanvaraisesti esimerkiksi vahvojen sidosryhmien työn tuloksena, jolloin joitakin väestö- ja ikäryhmiä on saattanut jäädä kulttuuripalvelujen ulkopuolelle.

KULMA-hankkeessa nähtiin toimijoiden, ajatusten ja ideoiden kokoamisesta ja yhteisestä ohjatusta suunnittelusta olevan apua sekä kunnille että kaikille kulttuurialalla toimiville. Työn lähtökohtana oli yhdistää kulttuuristrategioissa paikallisuus, pienimuotoisuus, moninaisuus ja globaali kestävän kehityksen periaatteita noudattavalla tavalla. Yhtenä kantavana ajatuksena hankkeessa on ollut se, että yhtä totta kaupallisen menestyksen ja suurten volyymien tavoittelun rinnalla ovat monet erilaiset tarinat, kotoisuus, pieni tuotanto ja moniammatillisuus.

Kulttuurin strategiatyö vahvistaa kulttuuritoimintaa ja sen kautta luo hyvinvointia, ehkäisee syrjäytymistä ja mahdollistaa luovan talouden toteutumisen. KULMA-hankkeen kulttuuristrategiat ovat yksityisten, julkisten ja yhteisöllisten kulttuurivaikuttajien yhteisiä ja yhdessä tekemiä, eivät pelkästään kuntien kulttuuritoimea koskevia. Valmiiden strategioiden toivotaan kuluvan myös muiden kuin strategioiden tekoon osallistuneiden käytössä ja vetävän entistä useampia ihmisiä kulttuuritoiminnan piiriin.

Hanke on saanut avustusta Euroopan unionilta Euroopan maatalouden ohjaus- ja tukirahastosta (EMOTR) Varsinais-Suomen TE-keskuksen kautta. Muita hankkeen rahoittajia ovat mukana olevat kunnat ja Suomen Kulttuurirahaston Varsinais-Suomen rahasto. Ilman tätä tukea KULMA-hankkeen verstaasprosessi ja strategioiden laatiminen olisivat jääneet toteutumatta.

Hanke on vienyt neljä henkilötyövuotta, jotka on jaettu kaikkiaan kahdeksalle palkatulle työntekijälle. Lisäksi hankkeessa on työskennellyt kaksi harjoittelijaa yhteensä puolen vuoden verran. Kulttuuristrategioiden aineiston tuottaneisiin tulevaisuusverstaasiin on osallistunut 267 KULMA-paikkakuntien kulttuurialan harrastajaa ja ammattilaista vapaaehtoistyönä. Hankkeen kannalta on myös paljon merkitystä sillä, että työn tukena on koko ajan ollut suuri joukko asiantuntijoita ja kuntien edustajia.

Hankkeen yhteistyökumppaneina ovat toimineet Suomen Kulttuurirahaston Varsinais-Suomen rahasto, Länsi-Suomen lääninhallituksen sivistisosasto ja

opetusministeriön hallinnoima Maaseutupolitiikan yhteistyöryhmän kulttuuri-
teemaryhmä.

Suuret kiitokset kaikille mukana toimineille hyvästä ja innostuneesta yhteistyöstä!

Turussa, 6.4.2005

Niina Helander
Anna Kirveennummi
Maria Merikanto
Anita Rubin
Katriina Siivonen

TULEVAISUUSVERSTAISTA KULTTUURISTRATEGIOIKSI

KULMA-hankkeen kulttuuristrategioiden arvot, päämäärät ja toimintaideat on koottu tulevaisuusverstaissa. Jokaiseen KULMA-hankkeen kuntaan tai kuntaryhmään muodostettiin kulttuurin tulevaisuustyöryhmä verstasyöhön (liite 1). Työryhmät kokoontuivat kukin neljään verstaaseen (liite 2). Työtä ohjasivat Varsinais-Suomen taidetoimikunnassa ja Tulevaisuuden tutkimuskeskuksessa työskentelevät kulttuurin ja tulevaisuudentutkimuksen asiantuntijat tukiryhmiin (liitteet 3 ja 4).

Mitä strategioissa on?

Jokaisessa tämän kirjan strategiassa on viidenlaisia osia. Kulttuuristrategiat alkavat lyhyellä luonnehdinnalla paikkakunnan kulttuurin *nykytilasta*. Seuraavaksi esitetään *visio 2020-luvulle*. Siinä luodaan kuva tavoiteltavasta kulttuurin tilasta ja sitä perustelevista arvoista, jotka työryhmä on tulevaisuusverstaissa määritellyt.

Kolmantena strategioihin on kirjattu *kulttuurin kulmakivet* eli keskeiset, visiota kohti vievät kulttuuritoiminnan tavoitteet. Niitä on strategioissa kolmesta kuuteen kappaletta. Jokaiseen niistä liittyy tulevaisuusverstaissa työstettyjä *työryhmien toimenpide-ehdotuksia*, joista muodostuu strategioiden neljäs osio.

Viidentenä ja viimeisenä osana strategioissa on *ideapankki*. Siihen on koottu verstasyössä vapaan ideoinnin pohjalta syntyneitä ja kevyestikin heitettyjä toiminta-ajatuksia. Ne saattavat sopivissa tilanteissa löytää toteuttajansa ja lähteä kasvamaan tai voivat uusissa oloissa tuottaa jotakin täysin uutta.

Kulttuurityön luonteeseen kuuluu se, että asiat tehdään tosissaan. Tämän avuksi strategioissa on visio, kulmakivet ja toimenpide-ehdotukset. Kulttuurityöhön kuuluu myös irrotteleva ja asioita päälaelleenkin kääntävä ote. Sen avuksi strategioissa on ideapankki. Loppujen lopuksi kuitenkin myös ideapankeista – kuten muistakin strategian osista – löytyy aineksia niin totiseen työhön kuin luovaan hullutteluunkin. Arjen kulttuurissa ja kulttuurityössä tarvitaan aina niitä molempia.

Laajuus ja avoimuus

Kulttuuri määriteltiin KULMA-hankkeessa lähtökohtaisesti mahdollisimman laajaksi. Siihen luettiin paitsi taide ja järjestetty kulttuuritoiminta, myös arjen kulttuuri kaikkine muotoineen.

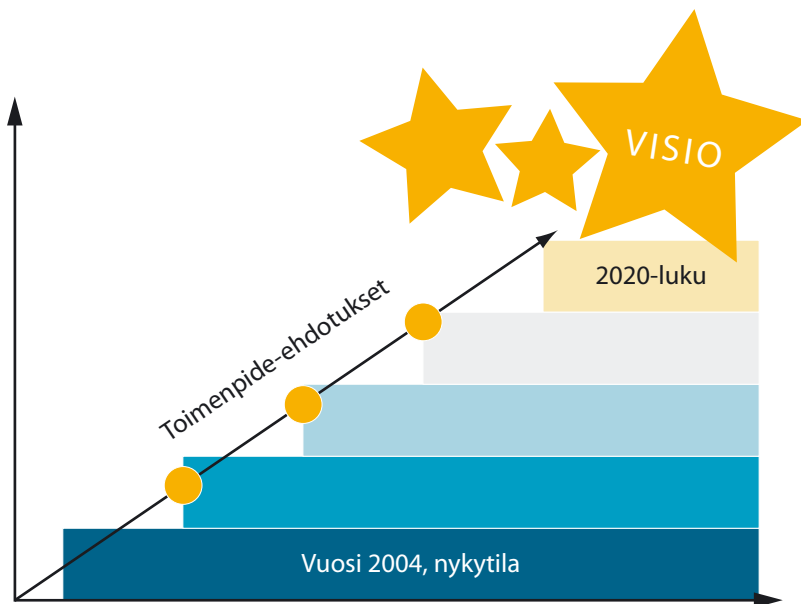
Hankkeen ensimmäinen tilaisuus jokaisessa kunnassa ja kuntaryhmässä oli käynnistystilaisuus, jonne kutsuttiin mahdollisimman suuri joukko paikallisia kulttuurialan ammattilaisia, harrastajia ja arjen kulttuurin asiantuntijoita kuulemaan hankkeesta. Käynnistystilaisuudessa kerrottiin verstasyöhön lähtevän kulttuurin tulevaisuustyöryhmän perustamisesta ja toivottiin kaikki halukkaat siihen tervetulleiksi.

Kuhunkin työryhmään saatiin kokoon paikkakuntiansa aktiivista kulttuuritoimintaa kuvastava monipuolinen joukko kulttuurivaikuttajia. Heidän kiinnostuksensa kohteiden ja arvotustensa myötä jokaiseen kulttuuristrategiaan saatiin omia, paikallisesta kulttuurista nousevia sävyjä, painotuksia ja toiminta-ajatuksia.

Kuka kaiken toteuttaa ja koska työhön ryhdytään?

KULMA-hankkeen kulttuuristrategiat ovat monen eri toimijan yhteisiä. Ne tarjoavat runsaasti toiminta-ajatuksia koko kulttuurikentälle sekä yksin että yhdessä toteutettavaksi. Jokainen taho päättää itse mitä ajatuksia ja toimenpiteitä lähtee toteuttamaan ja hakee siihen halutessaan yhteistyökumppaneita omasta kunnasta tai kauempaa.

Strategioihin on kirjattu ajatuksia siitä, kenen vastuulla esitetyt toimenpiteet voisivat olla. Ne tulee ymmärtää niin, että verstasyöryhmä ehdottaa eri toimia sopiviksi katsomilleen tahoille, jotka toteuttavat niitä mahdollisuuksiensa mukaan. Kaikkia toimenpiteitä ei ole tarkoitus toteuttaa heti. Strategioissa visiointi ulottuu 2020-luvulle asti. Toimia lähdetään toteuttamaan askelma askelmalta visiota kohti kiiveten, kuten alla oleva kuvio osoittaa.

Kuvio 1. Strategiaportaati.

Ehdotettujen toimenpiteiden joukossa on myös asioita, joiden toteuttaminen on jo aloitettu tai milloin vain aloitettavissa. Niiden avulla on helppo päästä heti työhön käsiksi. Toisia toimenpiteitä on suotuisampaa lähteä toteuttamaan myöhemmin. Lisäksi ajatuksena on, että kulttuuristrategioita ja niissä olevia toimenpide-ehdotuksia päivitetään kunnissa aika ajoin yhteisvoimin, jolloin voidaan ottaa huomioon jo toteutetut toimenpiteet ja muuttuneet olosuhteet.

Strategioissa on myös toimenpide-ehdotuksia, joita ei ole osoitettu yhdellekään toteuttajalle. Ehdotetut ideat ja suunnitelmat ovatkin kaikkien kulttuurialalla toimivien käytettävissä. Strategioita voivat toteuttaa myös ne, jotka eivät olleet verstasyössä mukana. Toivottavaa on, että mahdollisimman moni innostuisi etsimään toimenpiteistä itselleen sopivia ja tarttumaan toimeen. Mikään ei estä myöskään lainaamasta ajatuksia muiden kuntien strategioista tai tiivistämästä yhteistyötä kuntarajojen yli strategioiden toimenpideajatusten avulla.

Yhtenä yleisenä toimenpide-ehdotuksena monissa strategioissa on kulttuurisih-
teerin tai muun kulttuuritoiminnan koordinoinnista vastaavan viran perustami-
nen tai jo olemassa olevan työntekijän aseman vankistaminen kunnissa. Selvää
on, ettei verstasyöryhmillä ole valtuuksia päättää tällaisesta, vaan valtuudet ovat
kunnallisilla päättäjillä. Työryhmät käyttävät strategioissa oikeuttaan esittää
ajatuksiaan siitä, miten kulttuuria tulisi kunnissa kehittää. Virkatoiveisiin kana-
voituu koko varsinaissuomalaista kulttuurikenttää yhdistävä tarve saada hajallaan
olevaa kulttuuritoimintaa toteuttajineen kootuksi, jotta saavutettaisiin parhain
mahdollinen synergia. Yhteistyöverkoston ylläpito ja yhteisen toiminnan
koordinoiminen eivät kuulu tällä hetkellä välttämättä kenellekään ja niitä varten
tarvitaan tekijöitä ja resursseja. On mahdollista, että kulttuurityön koordinointi
kannattaa tulevaisuudessa järjestää esimerkiksi kuntien yhteistyönä. Tulevai-
suusverstaiden kuntakohtaisissa keskusteluissa luontevaksi ongelman ratkaisuksi
muodostuivat ehdotetut virat.

Tulevaisuusajattelulla kohti toivottavaa tulevaisuutta

Tulevaisuudentutkimuksessa yhtenä keskeisenä ajatuksena on tulevaisuuden pro-
aktiivinen tekeminen. Tulevaisuus voi toteutua useammalla tavalla, ja meidän
kaikkien nykyhetken valintamme vaikuttavat siihen, minkälaiseksi tulevaisuus
muodostuu. Proaktiivisesti toimittaessa tulevaisuutta rakentavat valinnat ja teot
nostetaan perusteineen näkyviin ja määrätietoisen toiminnan osiksi.

Tulevaisuuden rakentamisessa eritellään mahdolliset ja todennäköiset tulevaisuudet toisistaan. On myös muistettava, että moni tällä hetkellä mahdottomina pidetyistä asioista voi toteutua otollisissa oloissa, jos sitä halutaan ja lähdetään määrätietoisesti toteuttamaan. Keskeistä tässä on vältettävien ja toivottavien tulevaisuuksien hahmottaminen. Toivottava tulevaisuus valitaan tavoitteeksi sen perustana olevien arvojen avulla ja tiivistetään visioksi. Kun visio on muodostettu, etsitään keinoja sen toteuttamiseksi. Kaikkia visiossa esitettyjä asioita ei voi toteuttaa heti, mutta pitkällä tähtäimellä niiden tavoittaminen on helpompaa.

KULMAN kulttuurin tulevaisuusverstas

Yksi proaktiivisista tulevaisuudentutkimuksen menetelmistä on tulevaisuusverstas, jossa ryhmä ihmisiä rakentaa yhdessä tulevaisuutta.¹ KULMA-hankkeessa tehtiin oma kulttuurin tulevaisuusverstaan sovellus, johon yhdistettiin kulttuuri-alan ja tulevaisuudentutkimuksen asiantuntemusta.

KULMA-hankkeen kulttuurin tulevaisuusverstaissa:

1. Kartoitettiin paikkakunnan kulttuurin nykytilaa
2. Ideoitiin tulevaisuutta koskevia toiveita
3. Hahmotettiin paikkakunnan kulttuurista vältettäviä ja toivottavia tulevaisuuksia
4. Määritettiin tavoiteltava kulttuurin tulevaisuus ja tiivistettiin se vision avainsanoiksi
5. Etsittiin vision toteuttamiskeinoja

¹ Jungk, Robert & Norbert R. Müllert, Tulevaisuusverstaat. Helsingin Yliopiston Ylioppilaskunta, Kansan Sivistystyön Liitto ja Ruohonjuuri Oy 1987.

Kaikki KULMA-hankkeen verstaat järjestettiin vuoden 2004 aikana. Kunnat jaettiin kahteen ryhmään niin että ensimmäisen ryhmän verstaat olivat keväällä ja loput syksyllä (liite 2). Kevään työskentelyn jälkeen hioimme menetelmää saamiemme kokemusten perusteella. Siitä johtuen syksyllä verstaasprosessin käyneillä työryhmillä oli hiukan paremmat mahdollisuudet kehittää ajatuksiaan konkreettiseksi toimenpiteiksi asti, kun taas keväällä ideointivaihe korostui.

Yhtenä keskeisenä periaatteena tulevaisuusverstaassa on kaikkien verstasyöhön osallistuvien yhdenvertaisuus ja työskentelyn avoimuus. Ideointivaiheessa toisten esittämien ajatusten edelleen kehittäminen on oleellista. Joukolla saadaan ajatuksia vietyä pitemmälle kuin yksin: yksi heittää keskusteluun ideanpoikasen, toinen vie sitä eteenpäin ja kolmas muokkaa sitä edelleen oman kokemuksensa ja ajatustensa pohjalta.

Verstaissa haetaan myös tulevaisuuden rakentamisen painopisteitä. Löytyneiden painopisteiden avulla mahdollisimman tuntuvat ajatukset muuttuvat mahdollisemmiksi, kun havaitaan, että toiveiden toteuttamisen takana on suuremman joukon tahtoa. Vahvimmat yhteiset tavoitteet saadaan esille, kun nähdään mihin työryhmän valinnat keskittyvät.

KULMA-hankkeessa verstasyöskentelyyn liitettiin kotitehtävä. Siinä jokaisen verstar ryhmäläisen tuli miettiä ja kirjata tavoiteltavan paikallisen kulttuurin tulevaisuuden toteuttamiskeinoja. Niillä verstaalaisilla, jotka edustivat hankkeessa esimerkiksi jotakin yhdistystä, oli silloin mahdollisuus työstää toimenpide-ehdotuksia taustayhteisönsä kanssa.

KULMA-hankkeen verstaissa käytiin vilkasta keskustelua ja nauraa osattiin paitsi hauskoille asioille, myös itselle. Kulttuurin kehittäminen otettiin työryhmissä tosissaan, vaikka oma rajallisuus ja hulvattomat ajatukset nähtiinkin usein huumorin kautta realistisesti. Kulttuurityön määrätietoisen, luovan ja rönsyävän luonteen mukaisesti olemme ottaneet strategioihin mukaan sekä tiukkoja strategisia linjauksia että villeinä rönsyviä ideoita.

LAITILAN KULTTUURISTRATEGIA:

“KYL MÄÄKI, JOS NAAPURIKI”

Laitilasta vuonna 2004

Vaativuus, itsensä vähättely ja kursailu kohtaavat Laitilan kaupungissa rehevän huumorin ja vankan itsetunnon. Paikkakunnan kuvaukseen sopii hyvin sanonta ”Munat, murre ja muinaisuus” sillä agraari talonpoikaiskulttuuri ja esi-historia ovat niin matkailun kuin paikallisidentiteetin kannalta tärkeitä. Laitila ammentaa paljon menneisyydestä, mutta kaupungissa on selvää tahtoa katsoa myös tulevaisuuteen.

Isossa maaseutupitäjässä on kaupunkimainen keskusta ja noin 40 kulttuureiltaan omaleimaista kylää, peltoja, metsiä ja pieniä järviä. Vaikka 80 % kaupungin työpaikoista onkin teollisuudessa ja palveluissa, on Laitila identiteetiltään edel-

leen hyvin agraari. Perinteisiä arvoja kuvaavat muun muassa käsitykset ihmisten tiukasta työmoraalista, joka ei ole aina ollut suojea kulttuurille: *”ennen lukemisenkin laskettiin laiskotteluksi”*. Taustalla vaikuttavat yhteisöjen vankat perinteet ja tapasidonaisuus, jotka tuovat turvallisuutta, mutta ne voivat myös tehdä elämän ennalta arvattavaksi ja asettaa sille ahtaitakin raameja. Ihmiset määrittellään Laitilassa vähän sen mukaan *”misäs oles syntyn”*, joten muualta tulleiden ei ole aina helppo päästä sisään laitilalaiseen elämänmenoon. Yhteisöllisyys ja yhdessä tekeminen ovat tärkeiksi koettuja asioita, ja Laitilassa pystytään toteuttamaan suuriakin hankkeita kun monet tahot puhaltavat yhteen hiileen.

Laitilalaisen kulttuurin rakenteet, vilkas kulttuuritoiminta ja hyvät harrastusmahdollisuudet kertovat kaupungin, sen asukkaiden ja yhteisöjen määrätietoisesta kehittämistyöstä. Laitilassa on tällä hetkellä osa-aikainen kulttuurisihteeri ja poikkeuksellisen runsaasti julkisia ja yksityisiä tiloja kulttuurikäyttöön. Monipuolisen kulttuuritarjonnan ja harrastusmahdollisuuksien luominen olemassa oleviin tiloihin on yksi Laitilan kulttuuritoimen kehittämisen tulevista haasteista. Myös kulttuurisen tasa-arvon edistäminen ja syrjäytymisen estäminen vaativat jatkuvaa työtä eri ikä- ja sosiaaliryhmien kanssa. Erityisesti nuorten kulttuuritoiminnan kehittäminen on Laitilassa tärkeä yhteinen tehtävä.

Paikkakunnan oma lehti Laitilan Sanomat on keskeinen tiedotuskanava ja yhteisöllisyyttä luova henkinen kohtaamispaikka. Se kertoo suomalaisen paikallislehdistön vahvasta merkityksestä ja paikallisuuden voimasta. Kaikkia osapuolia kunnioittava seudullinen yhteistyö kaipaa sen sijaan lisää vauhtia ja yhteistyöstä saatavien hyötyjen korostamista.

Kulttuurin merkitys luovuuden ja innovatiivisuuden lähteenä on Laitilassa ymmärretty hyvin. Laitilassa kateuttakin on tuotteistettu käyttövoimaksi, joka on *”kuin jäätynyt vesi kiven kolossa”*.

Visio vuodelle 2020

Laitila on hallitusti kasvava, ihmisläheinen maaseutukaupunki, jossa keskusta ja kylät elävät rinnan hyvissä voimissa. Keskustan ja kylien kulttuurimaisema on hoidettua ja luonnonympäristöä arvostetaan. Kulttuuri lisää viihtyvyyttä ja on Laitilan kaupungin tärkeä vetovoimatekijä, Myös kaupunkiin muuttavat uudet asukkaat koetaan kulttuurisena voimavarana. Laitila on aktiivisesti mukana seutuyhteistyössä vahvistamassa vakkasuomalaisen kulttuurin toimintaedellytyksiä.

Kulttuuri on yhdessä tekemistä, joka kuuluu kaikille ikä- ja sosiaaliryhmille. Se vapauttaa energiaa ja saa aikaan mielihyvää, terveyttä, toimeliaisuutta ja taitoa. Lasten ja nuorten kasvua tuetaan kulttuurin avulla. Yksilön arvostus suvaitsevaisuus ja avoimuus vahvistuvat ja erilaisuudellekin on tilaa.

Laitilan rikas esihistoria, historia ja perinne näkyvät kulttuurityössä. Ne kasvatavat juuria paikkakunnalle, sitovat kotiseutuun ja vahvistavat yhteisöllisyyttä ja identiteettiä. Uusiin asioihin ja tulevaisuuteen suunnataan eilinen muistaen.

Strategian kulmakivet

1. Kulttuuri ja kulttuurinen tasa-arvo Laitilan kaupungin kehitystekijöinä
2. Vakkasuomalainen yhteistyö voimaksi myös kulttuuriin
3. Kulttuuritiloihin monipuolista kulttuuritoimintaa ja uutta sisältöä
4. Laitilan keskusta ja kylät kehittyvät kestäväällä tavalla

1. Kulttuuri ja kulttuurinen tasa-arvo Laitilan kaupungin kehitystekijöinä

Kulttuuria kaupungin kehityksen voimavarana vahvistetaan. Kulttuuri näkyy kaupungin suunnitteluasiakirjoissa, päätöksenteossa, toiminnoissa sekä rahoi-

tuksessa. Kulttuuripainotus profiloi Laitilan asemaa vakkasuomalaisena alue- ja koulutuskeskuksena, mutta se on myös hyvinvointitekijä. Kaupunginvaltuusto näkee kulttuurin vaikutukset kaupungin kehityksen, hyvinvoinnin ja statuksen kannalta merkittävänä. Kulttuuritoimen tarpeiden mukainen resursointi perustuu työn yhteiskunnalliseen merkittävyyteen.

Kaupungin kulttuuritoimi on aktiivinen kulttuurikehittäjä ja yhteistyön rakentaja, joka toteuttaa luovan hyvinvointiyhteiskunnan tavoitteita. Kulttuurilautakunnan kannanotoilla on entistä enemmän painoarvoa kunnallisessa päätöksenteossa. Laitilalaisten kulttuurisen tasa-arvon toteuttamiseen tarvitaan kokoaikainen työntekijä, joka pitää huolen kulttuurisen tasa-arvon toteutumisesta, edistää kulttuurin sisällymistä peruspalveluihin, käynnistää laajaa yhteistyötä edellyttäviä kehittämishankkeita ja estää niin kulttuurista kuin yhteiskunnallista syrjäytymistä. Tämän toteuttamiseen tarvitaan poliittista tahtoa.

Kolmannen sektorin toteuttamalla kulttuurityöllä ja tapahtumatuotannolla on suuri merkitys. Ihmisten vapaaehtoisuuteen perustuvaa työtä tuetaan ja siihen kannustetaan. Kulttuuri itsestään selvänä osana laitilalaista elämää vahvistuu, kun laitilalaiset tekevät oman näköistään kulttuuria omalla tavallaan. Monipuoliset taide- ja kulttuuripalvelut saavuttavat erilaiset laitilalaiset ympäri vuoden, ja ne herättävät kiinnostusta myös naapureissa. Laitilalaisen kulttuurityön rahoitus koostuu niin julkisista kuin yksityisistä lähteistä, mutta se perustuu edelleen myös asiastaan innostuneiden ihmisten ja yhdistysten talkootyöhön. Järjestöjen ja yhteisöjen kanssa neuvotellaan kaupungin kulttuuripalvelutason kannalta tärkeiden kulttuuritoimintojen liittämisestä mukaan niiden toimintasuunnitelmiin.

Työryhmän toimenpide-ehdotuksia

- Kulttuurisessa tasa-arvotyössä kulttuuri on paremmin eri ihmisten saavutettavissa. Mahdollinen sivuun jääminen tunnistetaan ja syrjäytymisen syihin tartutaan. Kulttuurin merkitys hoitotyössä tunnustetaan ja myös vanhenevan väestön tarpeet ote-

taan huomioon. Tämä tuo läheisyyttä yksinäisyyteen ja ihmisarvoa vanhuuteen.

- Ikääntyneiden ja erityisryhmien kulttuurin kokemisen ja osallistumisen tarpeet otetaan huomioon. Erityis- ja peruspalveluita antavien yksiköiden hoito- ja työsuunnitelmissa kulttuuria käytetään yksikön hoitotavoitteiden saavuttamisessa.
- Laitilalaisia kannustetaan yrittäjähenkisyyteen ja yritteliäisyyteen. Kulttuurin asiantuntija- ja oheispalveluita ideoimalla ja lisäämällä syntyy uusia tulonhankintamuotoja eri ammattialojen ihmisille ja kulttuurityötä tekeville järjestöille. Kulttuuripalveluilla ja -tuotteilla on edellytyksiä kehittyä liiketaloudellisesti kannattaviksi. Kulttuurilla on yhteisöille myös itseisarvoista merkitystä.
- Yhdistykset toimivat aktiivisesti kulttuuri-, perinne- ja ympäristöasioiden puolesta. Ne sopivat yhteisestä toiminnasta omien toimintasuunnitelmiansa lähtökohdista käsin, kehittävät uusia ideoita ja välttävät päällekkäisyyksiä. Kulttuuritoimi kokoaa yhdistyksiä yhteisiin neuvotteluihin ja synkronoi toimintaa. Ihmisten osallistumismahdollisuudet lisääntyvät ja yhdistysten tarjonta saavuttaa aiempaa laajemman kohderyhmän. Yhdistyksiä kannustetaan tekemään projektikohtaisia tiedotus- ja markkinointisuunnitelmia yleisötavoitteisiin pääsemiseksi.
- Laitilan kaupunki pitää huolta kulttuurisista peruspalveluista. Laitilan eri hallintokuntien toiminnan kulttuurivaikutukset kirjataan yksiköiden toimintasuunnitelmiin ja kulttuurivaikutuksia seurataan.
- Kaupungin kulttuuritoimen paikallisessa tiedotuksessa tehdään yhteistyötä muun muassa Laitilan Sanomien kanssa. Paikallislehteä täydentävät Avitus-tietopiste kaupungintalolla sekä sähköinen tiedonvälitys.
- Laitilan kotiseutuarkistoa kehitetään ja sen kokoelmia kartutetaan. Kotiseutuarkistosta muodostuu laitilalaisen historian, kulttuurin ja perinteen tutkimuksen aarreaitta kaupungintalon arkistossa.

Lasten ja nuorten kulttuuri

- Lasten ja nuorten turvallisen kasvun takaamiseksi kulttuuria ja taidekasvatusta vahvistetaan koulujen opetussuunnitelmissa ja päiväkotien työsuunnitelmissa. Lapset ja nuoret saavat ammattitaitoista taide- ja kulttuuriohjausta. Koulut ja päiväkodit painottavat kulttuuria toiminnassaan ja ostavat taiteen ja kulttuurin asiantunti-

japalveluita omaan toimintaansa tarkoitetuilla varoilla. Nuorille luodaan uusia haasteellisia taideharrastusmahdollisuuksia ja niiden esittelytilaisuuksia.

- Taidekasvatusnäkökulma on mukana kaikissa kulttuuritilahankkeissa. Kulttuurihankkeiden suunnitteluun otetaan mukaan taidekasvatuksen asiantuntijoita. Luennot, työpajat ja muut taidekasvatusmuodot ovat osa tapahtuman sisältöä. Niiden toteuttamisessa tehdään yhteistyötä kansalaisopiston ja muiden oppilaitosten kuten korkeakoulujen ja ammattikorkeakoulujen kanssa.
- Laitilassa käynnistetään Opetushallituksen hyväksymän opetussuunnitelman mukaiset sanataiteen, kuvataiteen ja teatterin ja käsityön perusopetukset. Perusopetusta voivat toteuttaa opetussuunnitelman mukaisesti Laitilan kaupunki, yksityinen yritys, yhteisö tai yhdistys. Laitilassa on jatkossakin mahdollista saada musiikin, käsityön ja tanssin perusopetusta. Laadukas opetus antaa perustan monitaiteellisille lasten ja nuorten kulttuuriprojekteille.
- Sanataiteen, kuvataiteen, teatterin ja käsityön teemapäiviä ja kilpailuja järjestetään kouluissa ja päiväkodeissa, kirjastossa ja muissa laitoksissa. Samalla tehdään kaupungin ja yhdistysten kulttuurityötä tunnetuksi. Teemapäiviä toteutetaan osittain peruspalveluna ja osittain projektien muodossa.
- Lastenkulttuuri on laitilalaisille lapsiperheille tärkeä linkki paikalliseen yhteisöön, sillä monilla pienten lasten vanhemmilla on ajanpuutteen vuoksi rajalliset mahdollisuudet osallistua kaupungin kulttuuritoimintaan. Kaikista lapsiperheille tarkoitetuista kulttuuripalveluista tiedotetaan neuvolan, päivähoidon ja koulujen kautta. Kulttuuritoimi, sosiaalityö ja nuorisotoimi selvittävät yhdessä lapsiperheiden tarpeita ja luovat heille erilaisia harrastamisen sekä taiteen ja kulttuurin kokemisen mahdollisuuksia.
- Nuoret osallistuvat itseään koskevien harrastusmahdollisuuksien ja tapahtumien suunnitteluun ja toteutukseen. Laitilassa järjestetään jo aikaisemmin toteutettuja ja hyviksi todettuja käytäntöjä seuraten esimerkiksi nuorisotapahtuma tai näytelmä, jonka nuoret itse tekevät. Kulttuuri- ja nuorisotoimi, seurakunta sekä muut toteuttajat ottavat nuoret mukaan prosessiin.
- Laitilassa järjestetään lasten ja nuorten kulttuuri- ja liikuntaleirejä. Leirejä suunnittelemaan ja kokoamaan kootaan kolmannen sektorin sekä kaupungin kulttuuritoimen, koulun, päiväkodin ja nuorisotoimen edustajia. Toiminta rahoitetaan

osittain kurssimaksuilla. Toimijat suunnittelevat ja hinnoittelevat yhdessä vuoden leiritarjonnan. Vuosittain julkaistaan leirikalenteri. Leirit antavat lapsille ja nuorille mahdollisuuden kokeilla eri harrastusmuotoja joutumatta valitsemaan joko kulttuurin tai liikunnan välillä.

Omaperäinen kulttuuri antaa toimeentuloa

- Laitilalaisen käsityö- ja murreperinteen pohjalta luodaan yritysideoita ja projekteja. Niiden liiketoimintasuunnitelmat arvioidaan rahoituspäätösten yhteydessä. Tuotteiden aiheet ammentavat lautilalaisesta perinteestä.
- Laitilan käsityökeskuksen opetusta, seminaareja myyntiä ja harrastustarjontaa kehitetään. Yhteistyökumppaneiksi haetaan Turun ammattikorkeakoulu, Lounais-Suomen käsi- ja taideteollisuusoppilaitos sekä käsityön ammattilaisia. Käsityökeskuksen kehittäminen tuottaa tuoteideoita, joilla on taloudellista merkitystä.
- Laitilalaista valokuvaharrastusta elvytetään, ja myös valokuvan merkitys kulttuurihistoriallisena dokumenttina ja taiteenalana otetaan paremmin huomioon. Kulttuuritoimi, koulu ja kansalaisopisto selvittävät yhdessä valokuvaharrastuksen lisäämisen edellytyksiä. Yhteistyön voimavarana on alueellinen valokuvakeskus Peri.

2. Vakkasuomalainen yhteistyö voimaksi myös kulttuuriin

Paikallisen osaamisen ja yhteistyön rinnalla kaupungin toimijat ja yhteisöt hyödyntävät järkevästi alueellista osaamista ja verkostoja. Seutukunnallinen yhteistyö lisää vakkasuomalaisien kuntien kulttuuriryöön voimavaroja, monipuolistaa palveluita ja tekee myös erilaiset kulttuuriset erityispalvelut mahdollisiksi. Yhteisten projektien toteuttaminen ja asiantuntijoiden palkkaus esimerkiksi taidekasvatukseen lisää koko alueen vetovoimaisuutta. Vakkasuomalaiset kunnat kehittävät seutukunnallista yhteistyötä kumppanien erityispiirteitä ja tasa-arvoa kunnioittaen ja koko alueen hyvinvointia vaalien. Yhteisistä tavoitteista ja toiminnoista tehdään vuosittaiset sopimukset.

Työryhmän toimenpide-ehdotuksia

- Laitilan esihistorian sekä kartano- ja talonpoikaiskulttuurin parissa toimivat verkottuvat myös kansainvälisesti. Työssä ovat mukana kaikki laitilalaiset toimijat, sekä esihistorian osalta myös Turun yliopisto, Museovirasto, Turun maakuntamuseo ja Arkeologiakeskus Untamala. Talonpoikaiskulttuurin osalta keskeisessä asemassa on Kauppilan umpipiha ja yhteistyökumppaneina verkottumisessa Turun maakuntamuseo ja Museovirasto.
- Laitila kehittyä taiteen ja kulttuurin täydennyskoulutuksen ja taidekasvatuksen alueelliseksi keskuksiksi. Laitilalainen asiantuntijatyöryhmä selvittää taidekasvatuksen ja kulttuurialan täydennyskoulutuksen tarpeita, kokoaa oppilaitokset yhteistyöhön mukaan ja laatii niiden kanssa koulutus suunnitelman. Koulutusyhteistyössä ovat mukana muun muassa kansalaisopisto, Innova, Turun ammattikorkeakoulu/Turun taideakatemia ja muut varsinaissuomalaiset oppilaitokset.
- Vakkasuomalaisiin kuntiin palkataan eri taiteenalojen päteviä opettajia yhteistyössä muiden kuntien kanssa.
- Yhteistyöverkostojen rakentamista auttavat yhteiset alueelliset koordinaattorit ja Vakka-Suomen kulttuurijaosto. Seutukunnalle tehdään yhteiset tiedotussivut tapahtumakalentereineen.
- Alueelliset ja paikalliset yhdistykset suunnittelevat yhteisiä tilaisuuksia periaatteella ”*raja-aitoja kaadetaan*”.

3. Kulttuuritiloihin monipuolista kulttuuritoimintaa ja uutta sisältöä

Laitilan vahva kulttuurin toimijapohja saa vuonna 2006 käyttöönsä poikkeuksellisen monipuoliset kulttuuritilat. Keskeisimmät uudet käyttöön tulevat tilat ovat vuonna 2006 valmistuva uusi kirjastorakennus sekä kirjastorakennukselta vapautuva Kustaa Hiekan lukutupa. Kulttuurimyönteinen ilmapiiri yhdistettynä toimiviin tiloihin luo sellaisen kokonaisuuden, jossa on mahdollisuus luoda paljon uusia ja innovatiivisia tapahtumia ja toimintoja. Tiloihin kehitetään laadukasta, laitilalaisia ja seutukunnan asukkaita hyvin palvelevaa säännöllistä toimintaa. Ti-

lojen hyvä saavutettavuus ja monipuolinen kulttuuritarjonta tekevät kulttuurista tärkeää ja jokapäiväistä kaikille asukkaille.

Erityisesti nuorten tilantarve otetaan huomioon kaikkien tilojen käyttösuunnittelussa. Nuorille suunnattujen kulttuuriharrastusten vahvistaminen tukee nuorisotyön tavoitteita, parantaa nuorten elinoloja ja lisää heidän kansalaisvalmiuksiaan.

Työryhmän toimenpide-ehdotuksia

Kustaa Hiekan lukutupa

- Kustaa Hiekan Lukutupa vapautuu uuteen käyttöön siinä yhteydessä kun kirjasto muuttaa uudisrakennukseen. Lukutuvan tulevaa käyttöä suunnitellaan, esille on nostettu esimerkiksi lastenkulttuurin, kuvataiteen ja sanataiteen tarpeet sekä Kustaa Hiekan henkilöhistoria.

Kirjasto

- Laitilan kirjasto kuuluu kaupunkilaisten peruspalveluihin. Uusi kirjastorakennus valmistuu vuonna 2006. Kirjasto tarjoaa laitilalaisille entistä laajemman valikoiman sekä kirjoja että muuta aineistoa, joiden hankintaan kaupunki budjetoit riittävästi. Henkilöresursseja lisätään tarpeen mukaan. Uusi kirjastorakennus herättää uteliaisuutta ja liittyy kirjaston kaikkien laitilalaisten arkeen. Kirjaston toimintasuunnitelmaan kirjataan toimenpiteet erityisryhmien saavuttamiseksi.
- Laitilan kirjastosta tulee kulttuurin kohtauspaikka. Kirjastossa on kulttuuritapahtumia ja näyttelyitä sekä tietoa kulttuuri-toiminnasta ja osallistumismahdollisuuksista. Kirjastossa tapahtuvaa kulttuuri-ohjelmaa ovat tuottamassa sekä kirjasto että muut toimijat omien toimintasuunnitelmiansa mukaisesti. Kirjasto tekee yhteistyötä päiväkodin, koulun ja muiden kaupungin palveluyksiköiden kanssa. Yhteistyömuodot kirjataan eri osapuolten toiminta- tai opetussuunnitelmiin.

- Laitilassa vaalitaan oman paikkakunnan rikasta murretta. Toiminta jatkuu Vakasuomalainen ääni ja tarina -projektin luomalta pohjalta kirjaston ja kansalaisopiston suojissa.
- Laitilan kirjastoauton palveluja kehitetään ja kirjastoautopalveluja myydään myös naapurikuntiin. Kirjastoautotoiminnalla parannetaan kylien palveluja.

Meijeri

- Laitilan meijerin kesken jäänyt peruskorjaus monipuoliseksi kulttuuritilaksi saatetaan loppuun esimerkiksi EU-rahoituksella. Kaupungin omistamaan meijeriin sijoitetaan julkisten palvelujen, yhteisöjen ja yritysten toimintoja.
- Laitilan harrastajateatteritoimintaa vahvistetaan Meijerirakennuksen kunnostamisen yhteydessä. Teatteriryhmät selvittävät omat taiteelliset ja tuotannolliset tavoitteensa sekä keskinäisen yhteistyön edut ja mahdollisuudet. Teatterille rakennetaan yleisön wc-tilat sekä selvitetään mahdollisuudet sisäpihan kattamiseen ja lämpiötilan rakentamiseen. Hanke toteutetaan esimerkiksi EU-rahoituksella, ja vetäjinä hankkeen toimijalähtöisessä valmistelussa ovat kaupungin tekninen toimi sekä kulttuuri- ja nuorisotoimi.
- Laitilaan perustetaan alueellinen nuorten musiikkikeskus, jonka tehtävinä ovat muun muassa sisältö- ja tuotantokonsultointi. Musiikkikeskus tarvitsee studion, asianmukaisen tekniikan, soittimet ja harjoitustilat. Keskus sijaitsee meijerissä, mikäli sen toiminta voidaan yhdistää muihin sinne suunniteltuihin toimintoihin. Keskuksen suunnittelusta vastaavat nuorisotoimi ja musiikkiopisto.

Kauppilan umpipiha -museo

- Kauppilan umpipiha -museosta kehitetään pohjoismaisesti merkittävä museo- ja matkailukohde projektien ja säännöllisen museotyön avulla. Museon kehittämisessä ja tapahtumatuotannossa kulttuuritoimi tekee yhteistyötä muun muassa Turun yliopiston, Suomen maatalousmuseon Sarkan, Uudenkaupungin museotoimen, Turun maakuntamuseon, museoviraston ja laitilalaisten toimijoiden kanssa. Kauppilan umpipihamuseon kehittämiseksi on meneillään mittava EU-hanke, joka päättyy 2006.

Arkeologiakeskus Untamala

- Laitila kehittyy esihistoriamatkailun ja elävän esihistoriakoulutuksen seutukunnalliseksi keskuksiksi. Toiminta kuuluu Museoviraston ylläpitämän Arkeologia-keskus Untamalan tuotevalikoimaan, mutta myös seudulliseen kulttuurin kehittämissuunnitelmaan.

Laitilan Kino

- Elokuvatointia ylläpitää Laitilan Nuorisoseura. Elokvateatteri Laitila Kinon säilyminen on tärkeää, mutta siihen tarvitaan laitilalaisten elokuvakiinnostusta. Elokvissakäyntiä lisätään tehokkaan markkinoinnin ja erillisten projektien avulla yhteistyössä elokuvateatterin ja esimerkiksi Laitilan Sanomien ja kansalaisopiston kanssa.

Poukan talo

- Perinnettä ja historiaa tehdään tutuksi arkisella tavalla. Laitilalaisen perinteen kartoittamista jatketaan laitilalaisten ja alan asiantuntijoiden kuten Turun maakuntamuseon ja Turun yliopiston kanssa. Laitilalaisista käsityöperinteen erityispiirteistä, kuten puutyöstä ja huonekaluvalmistuksesta kehitetään omia projekteja. Poukan taloa pidetään laitilalaisen perinteen voimakeskuksena.

Kaukolan kartano

- Kaukolan kartanossa järjestetään monipuolista kulttuuriohjelmaa, kirjallisuus-, musiikki- ja kuvataidesalonkeja sekä pienimuotoisia kulttuuritilaisuuksia. Flooran päivänä tutustutaan perinnebiotooppeihin ja biologiseen monimuotoisuuteen. Kartanon naapurissa saa tutustua rauhoitettuun Vasikkahankan lehtometsään sekä Natura-alueella sijaitsevaan Kaukolan ketoon.

4. Laitilan keskusta ja kylät kehittyvät kestävällä tavalla

Kaupungin väkiluku kasvaa hallitusti. Asukkaita houkuttelevat Laitilan elävät kylät, kulttuuri, arvokas kulttuurimaisema, puhtaus, ja turvallisuus. Laitilan keskustan ensimmäiset urbaanit piirteet syntyivät 1920-luvulla. Tavoitteena on löytää tasapaino keskustan ja kylien kehittämiseen. Laitila on yksi Lounais-Suomen rikkaimmista perinnemaisema-alueista, ja kaupungissa huolehditaan valtakunnallisesti arvokkaiden maisema-arvojen säilyttämisestä.

Työryhmän toimenpide-ehdotuksia

- Kaavoitus kunnioittaa kulttuuri- ja luonnonympäristöä ja edistää laadukasta asumista, mutta ottaa huomioon myös liikenteen ja teollisuuden tarpeet. Kaavoituksen periaatteet kirjoitetaan suunnittelu- ja ohjelma-asiakirjoihin. Kaupungin päättäjät ja viranhaltijat pitävät huolta kaavoitusperiaatteiden toteutumisesta.
- Laitilalaiset tutustutetaan paikkakunnan kulttuuri- ja luonnonmaisemaan sekä puutarhakulttuuriin. Kulttuuri- ja luonnonmaiseman hoitoa opetellaan, ja perinnemaisemia uhkaavaa umpeen kasvamista ja perinnebiotooppien häviämistä vastaan taistellaan. Viihtyvyyden arjessa paranee ja matkailun suosio kasvaa.
- Kulttuuri- ja luontomatkailun kasvu noudattaa kulttuurisesti ja sosiaalisesti kestävä kehitystä lyhytnäköisen hyödyntavoittelun sijasta.
- Talonpoikaisen rakentamisen arvoja vaalitaan, talojen perinteisiä päärakennuksia ei pureta, vanhoja pihapiirejä kunnioitetaan ja uudet rakennukset osataan sopeuttaa ympäristöön.
- Vanhojen rakennusten omistajia ohjataan hakemaan apua Uudenkaupungin Vaso-rakennuskeskuksesta, Turun maakuntamuseolta ja muilta vanhan rakennuskannan säilyttämisen ammattilaisilta korjaus- ja ylläpitokysymyksissä.
- Asuinympäristö pidetään siistinä ja romuautot ja muut käytöstä poistetut koneet viedään asianmukaiseen jätteenkäsittelypaikkaan.

Ideapankki

Ideapankkiin on koottu verstaytyössä kertyneiden ideoiden kirjo. Tällä hetkellä mahdolltomiltakin näyttävät ideat voivat olla eri tilanteissa käyttökelpoisia tai tuottaa kokonaan uusia ideoita.

Kulttuuri ja kulttuurinen tasa-arvo Laitilan kaupungin kehitystekijöinä

- Tarinoiden Laitila, kulttuuri työkaluksi
- Katsotaan myös eteenpäin, ei vain taaksepäin
- Laitilan "hymyviikko" esimerkiksi marrastammikuussa: kaikki hymyilevät tervehtiesään
- Laitilan kaupungin kulttuurirahaston kartuttaminen
- Kulttuurikummi-projekti
- Kouluopetuksen tietoisempi kytkentä kulttuurityöhön
- Ikäihmisten avoin yliopisto
- Iltalukio myös Laitilaan

Vakkasuomalainen yhteistyö voimaksi myös kulttuuriin

- Vakka-Suomi on täällä, mutta se ei ole missään – kerätkäämme voimamme ja perustetaan Vakkasuomalaisen kulttuurin keskus
- Ystäväkaupunkiyhteistyön uudelleenkäynnistäminen
- Teemapäivät, kilpailut ja tiedotus lisäävät kulttuuritoiminnan tunnettua.
- Laitilan Sanomat muuttuu kulttuurilehdeksi
- Laitila TV:stä tulee kulttuurifoorumi
- Tapahtumista ja tarjonnasta tiedotetaan keskitetysti
- Kulttuurikotisivut
- Viikon runo paikallis-TV:ssä

Kulttuuritiloihin monipuolista kulttuuritoimintaa ja uutta sisältöä

Musiikki

- Kansanmusiikitapahtuma

- Musiikitapahtuma kesällä, konsertteja koko viikon ajan sisällä ja ulkona
- Kustaa soi –konserttisarja Kustaa Hiekan lukutupaan
- Nuorten konsertit
- Hyviä kirkkokonsertteja edelleen
- Pienimuotoiset konsertit säännöllisesti
- Musailta kirjastossa
- Kotimaisen iskelmän päivä tai ilta
- Kesärock-tapahtuma
- Rock-konsertteja aikuisille
- Piknik-konsertti torin nurmikolla
- Rukoushuoneen mäki: piknik- ja brunssi-konsertti
- Jazzklubi
- Bändikilpailu
- Enemmän Bachia, Beethovenia ja Sibeliusta
- Muna-aiheinen sävellyskilpailu
- Kulttuuria ja erityisesti musiikkia kehitysvammaisille
- Musiikkiopiston alueellinen musiikkikasvatus toteutetaan yhdessä kansalaisopiston kanssa
- Musiikkileirejä kyläkouluihin
- Yhteislaulua kirjaston nurmikolla
- Musiikin tekoa tavallisille lapsille
- Musiikkia Laitilan murteella
- Sinfoniaorkesteri

Elokuva ja video

- Kinon ympärille perustetaan elokuvakerho
- Elokuvaharrastusmahdollisuuksia lisätään osana koulujen ja kansalaisopistojen kurssi-ohjelmaa.
- Elokuvatapahtuma
- Perinnefilmi-elokuvanäytöksiä
- Videovuokraamo
- Eri ikäisten taidetta aina esillä "arkisessa paikassa" - keskustassa kauppareissulla koettavissa

- Videokuvauskerho
- Dokumenttifilmi Laitilasta, “neljä vuodenaikaa”

Tanssi

- Tanssiesityksiä kerran kuussa
- Tanssimisen iloa myös kaikille lapsille
- Monipuolisia tanssikursseja
- Kansantanssiryhmä
- Uudenvuoden revyy

Teatteri

- Toimiva teatteritila ja säännöllisempää tuotantoa
- Teatteria paikallisin voimin
- Kesäteatteritapahtuma
- Katuteatteri
- Nukketeatteri
- Ravintolan alkuiltaan sijoitetaan pienoisnäytelmiä, stand-up koomikot esiintyvät
- Näytelmäkerhoja
- Näytelmä Laitilan historiaan liittyen
- Toteutetaan kanta-aottavaa teatteria
- Julkkis teatterin houkuttimeksi, ohjaus, päärooli

Kuvataide ja valokuva

- Taidemuseo
- Kunnan näyttelytila vaihtuville kuvataiteen näyttelyille,
- Kuvataiteilijalle vuokrattavissa oleva työskentelytila
- Julkisiin rakennuksiin paikallisten taiteilijoiden näyttelyitä
- Taidetyöpaja
- Valokuvakerho
- Kuvataidepiirit lapsille ja aikuisille
- Valokuvapiiri, joka ottaa kuvia Laitilasta, luonnosta ja rakennuksista
- Vanhat valokuvat talteen
- Valokuvanäyttely “Laitila”

Kirjallisuus ja luennot

- Monipuolisia luento- ja luennoitsijoita
- Studia generalia -luentoja
- Kaukolan kartanossa järjestetään kirjallisuus-, musiikki- ja kuvataidesalonkeja sekä pienimuotoisia kulttuuritilaisuuksia.
- Kiertävä runonlausuja kirjastoautoon
- Kirjallisuusklubi

- Runoriihi
- Kirjallisuuspiiri
- Kirjaston kotiseutuarkisto

Arjen kulttuuri ja tapahtumat

- Opintomatkat muualle, opintomatkat Laitilassa
- Ikäihmisten juttutupa Poukan talolle
- Kirjastoihin lukusali ja internetyhteys
- Nuorten yökahvila
- Kulinaristien klubi
- Kaukolan kartanon ruokakursseilla ja päivällisillä paneudutaan kartanoiden ruokakulttuuriin ja eri Euroopan maiden ruokaperinteeseen
- Kokkauskurssi eri maiden ruokien valmistamisesta
- Kulttuuri voi sävähdyttää – esimerkkinä 9000 variksenpelätintä 8-tien varteen
- Hiljaisuuden retriittejä
- Isä-poika -kerhoja
- Munanmaalaus-paja
- Talvitapahtuma
- Kyläpäivät
- Puhe- ja laulutilaisuuksia torilla
- Maatalouteen liittyviä juhlia
- Sadonkorjuufestarit Pilppulan navetassa
- Sadonkorjuujuhla
- Helsingiläisten kulttuuripiirien järjestämiä päiviä ja kokouksia Laitilassa
- Ulkomaisia vieraita mm. hirvihahtiin ja lehdistö paikalle
- Lasten synttärikutsujen järjestelyä
- Porkkana- tai sipulimissi
- Hiekan lukutupa matkailulle
- Virvoitusjuoma/olut “vestarit”
- Perinneruokapitoja
- Kahvikärryt tilaisuuksiin
- Yhteiset kulttuuripäivät Laitilan ystävyyskaupunkien kanssa
- Meripäivät entisen meren muistoksi yhdessä virvoitusjuomatehtaan ja Bonkin kanssa
- Kansainväliset tapahtumat
- Paikallinen nuorison taidetapahtuma
- Itämeriviikko Baltic Sea Week
- Kananmunan MM heittokisat
- Munaperformanssi torilla

Perinne, historia

- Kulttuuritalo 24 t/vrk Poukka

- Kanala tutustumiskohteeksi ja museoksi
- Elämysretki kivikautiseen tapaan
- Oman kylän suuri seikkailu pienoisryhmissä
- Valtakunnalliset kotiseutupäivät Laitilaan
- Muinaisaikainen puisto, jossa tuli-, ääni- ja valoeffektejä
- Roolipelejä Untamalaan ja Kaukolaan
- Perinneruokakursseja
- Perinteen systemaattista tallennusta
- Perinnepiiri vuoden kierrosta
- Geologinen näyttely
- Peikko- ja jättiläisnäyttely
- Vanhuksille perinnepäivät Kauppilan umpipihamuseossa
- Luentoja Laitilan historiasta
- Poikkitieteellisiä näyttelyitä
- Historia tutuksi konkreettisin keinoin
- Arkeologiaa kaikille
- Pysyvä, osin vaihtuva arkeologinen näyttely
- Huonekalutyyleistä luentoja
- Taideluentosarjoja
- Ruotsalainen perinne kohtaa laitilalaisen perinteen - Svenska dagen ja Floran päivä Kaukolan kartanossa
- Järjestettyjä retkiä kulttuuritapahtumiin, esimerkiksi Kaustisille

- Puutarhan hoito otetaan osaksi taide- ja kulttuurikasvatusta.

Liikunta ja luonto

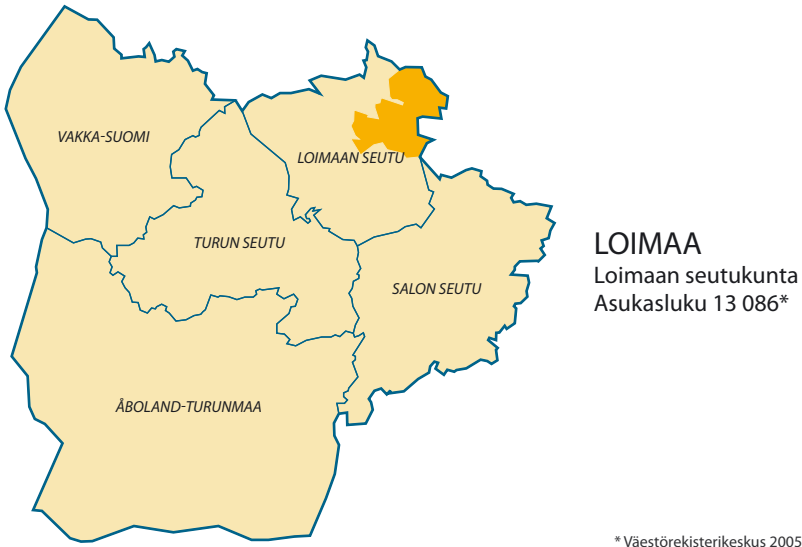
- Sukelluskursit
- Uimahallin laajennus, vauvauintia
- Mahdollisuus jousiammuntaharjoitteluun
- Uimarantakulttuuria kesäisin
- Palloiluhalli, keilailua, laajemmat kuntosalit
- Eräretket
- Luontoon eräretkeilyreitistö laavupaikkoinen
- Vaellus "survival"-retkiä
- Kiviluontopolku
- Suojalkapallon MM kisat Laitilaan

Laitilan keskusta ja kylät kehittyvät kestäväällä tavalla

- Kulttuurimaisema
- Pyritään palauttamaan urbaanin Laitilan tunnusmerkit
- Rakennuskulttuurin vaaliminen
- Pysyvä maisemakooste esille
- Maaseudun rakennuskulttuuri
- Kulttuuriympäristön siisteydestä pidetään huolta
- Kyläyhdistykset järjestävät pihakilpailuja
- Kaupunkiin siivousviikko, jolloin nurkkiin keräytyneet romut saa kuljettaa jäteposteissä nostolavalle
- Jäteviikko on osa kaupungin jätehuoltoa.
- Pihojen ja ympäristöhoidon jatkuvaa koulutusta kansalaisopistossa
- Vihreää kaupunkia pidetään yllä muun muassa puutarha-alan kurssituksella
- Kursseja maalaistalojen ja keskustan pihojen perinteisestä suunnittelusta ja pihan hoidosta

LOIMAAN KULTTUURISTRATEGIA:

”SAVIMAALLA LAAJA KULTTUURIN SARKA”

Loimaasta vuonna 2004

Loimaalta löytyy laajaa ja syvällistä kulttuuriosaamista, runsaasti harrastamisen mahdollisuuksia ja päämäärätietoista toimintaa. Harrastuneisuus on omiaan ehkäisemään eri-ikäisten syrjäytymistä, kohottamaan itsetuntoa ja tuomaan taitoa mielihyvän lähteeksi. Paikkakunnalla on useita pitkään toimineita teattereita ja aktiivinen lapsi- ja nuorisoteatteri. Musiikin opetusta ja harrastajia on paljon, kirjasto palvelee hyvin, on kuvataideseuroja, valokuvauksen harrastajia, kotiseutua kuvaavaa kirjallisuutta, elokuvateatteri ja nuorten bändejä. Käsityöalan koulutusta on Loimaalla ollut 1900-luvun alusta asti. Myös monilla tapahtumilla ja harrastajayhteisöillä on pitkät, joskus jopa 1800-luvulle yltävät juuret.

Loimaa pystyy tarjoamaan paikallisille esiintymisen areenoja helpommin kuin suuret kaupungit. Loimaalaisilla kirjoittajilla ja säveltäjillä onkin suhteellisen matala kynnyks saada teoksiaan oman paikkakunnan teattereihin ja konsertteihin. Runsaan tarjonnan ansiosta kulttuurin harrastaminen on väestöpohjaan nähden vilkasta. Myös karjalaiset ovat monipuolistaneet Loimaan kulttuuria, kun kurkijokelaiset aikoinaan tulivat paikkakunnalle evakkoon.

Kaikesta tästä huolimatta esitysten ja osaamisen vastaanotto on paikoin myös laistavaa. Oman paikkakunnan kulttuurialan taitajia ei helposti arvosteta ja innolla järjestettyyn tapahtumaan tulee joskus vain kourallinen yleisöä. Kulttuurialan kompastuskivenä on ajoittain myös yhteistyö, joka saattaa juuttua esimerkiksi kilpailuun resursseista. Uusien ihmisten pääseminen mukaan eri toimintaryhmiin tai paikkakunnalle voi olla vaikeaa. Kulttuurityö tarvitseekin paikallista vahvaa ja hyvää itsetuntoa sekä avointa ja myönteistä *asennemaisemaa* voidakseen kehittyä.

Uusi Suomen maatalousmuseo Sarka on juuri aloittanut toimintansa Loimaalla ja avataan yleisölle kesällä 2005. Siihen kytketään paljon toiveita, koska nähdään, että sillä on suuret mahdollisuudet laventaa ja vankistaa entisestään alueen kulttuuritoimintaa. Loimaan erityisyytenä on Peltöisten kyläyhdistyksen talkootyönä toteuttama 12-vuotias Rompetori, väkeä vetävä kesätapahtuma, jossa mahdotonkin tavara löytää tarvitsijansa. Tapahtumalla on potentiaalia kehittyä moneen suuntaan.

Arvokasta rakennusperintöä on Loimaalta hävinnyt, vaikka monet rakennukset on myös säilytetty ja kunnostettu. Kulttuurimaisemassa keskeisiä elementtejä ovat savimaa, pellot ja maanviljelymaisema kaikkineen. Se on kuitenkin muutoksessa maatalouden erikoistumisen ja tehostumisen myötä ja kaipaa siten erityistä huomiota. Toiveissa on myös Loimijoen maisemallisten ja virkistysellisten arvojen entistä parempi huomioonotto.

Visio 2020-luvulle

Loimaalla on tarjolla runsaasti mahdollisuuksia erilaisiin kulttuuriharrastuksiin ja monipuoliseen osaamisen kehittämiseen niin lapsille, nuorille kuin vanhemmillekin. Kulttuuritoiminta on omintakeista, monipuolista ja herkkäliikkeisesti ajan hermolla, mutta samalla perinteitä kunnioittavaa. Se antaa ihmisille mahdollisuuden henkiseen kasvuun sekä kulttuurisen ja sosiaalisen pääoman kasvattamiseen.

Yhdistykset, kulttuurialan yritykset ja Loimaan kaupunki tekevät aktiivisesti yhteistyötä. Toiminta rakentuu monien pienten ja joustavien yksiköiden ja toisiaan innostavien ihmisten varaan. Kulttuurin status kaupungin hallinnossa on vahva, ja kulttuuri on läpäisevästi mukana kaikessa kaupungin toiminnassa. Laadukkaat kulttuuritilat kokoavat eri alojen harrastajia ja ammattilaisia yhteen, jolloin uuden ja uudenlaisen toiminnan syntyminen on hyvät mahdollisuudet. Ilmapiiri on suvaitseva ja kannustava.

Loimaalla on keskeinen rooli seutukunnallisessa yhteistyössä. Saviseudun toiminnalliset ja imagolliset vahvuudet tukevat kulttuuritoimintaa ja kulttuuriosaamista käytetään monipuolisesti hyväksi alueen kehittämisessä. Kaupunki kehittyy matkailupaikkakuntana. Loimaalainen identiteetti on moniulotteinen. Siinä yhdistyy myönteinen maaseutuydin kaupan, teollisuuden, hallinnon ja koulutuksen tuomaan moninaisuuteen. Kaupungin kulttuurielämä antaa itsestään houkuttelevan kuvan, ja uusia asukkaita muuttaa paikkakunnalle rikastuttamaan entisestään sen kulttuurielämää.

Strategian kulmakivet

1. Osaamista ja intoa lapsille ja aikuisille
2. Luovalla yhteistyöllä kulttuurikaupungiksi
3. Savimaan ydin ja moninaisuus voimavaroiksi

1. Osaamista ja intoa lapsille ja aikuisille

Loimaalaisille tarjotaan tilaisuuksia kasvattaa monipuolisesti tietojaan, taitojaan ja sivistystään, jolloin kaupungin myönteinen kehitys saa hyvän vauhdin. Kulttuurialan väen viihtyminen paikkakunnalla turvataan. Kun Loimaalla on paljon osaavia ihmisiä, siellä on myös runsaasti resursseja ylläpitää ja kehittää laadukkaita harrastusmahdollisuuksia kaiken ikäisille sekä tuottaa uusia ja innovatiivisia kulttuuripalveluja. Kaikille hallinnonaloille tuodaan kulttuurialan ymmärrystä ja osaamista. Tällä tavoin taataan se, että niin yksityisen, julkisen kuin kolmannen sektorin kulttuuritoiminta kehittyy loimaalaisten tarpeita ja toiveita vastaavalla tavalla.

Erityisesti lasten ja nuorten taidekasvatuksesta sekä harrastus- ja opiskelumahdollisuuksista pidetään huolta asiantuntevasti ja lämmöllä. Kun lapsuudessa herätetään into kulttuuriin ja annetaan mahdollisuus oppia, kiinnostus, harrastuneisuus ja niistä juontuva elämänilo seuraavat läpi koko elämän. Kaikille loimaalaiselle taataan tasapuoliset toimintaedellytykset monipuolisten tietojen ja taitojen kartuttamisessa, harrastamisessa ja elämänlaadun edistämisessä.

Työryhmän toimenpide-ehdotukset

- Loimaalla järjestetään taiteen perusopetusta eri oppilaitosten ja päiväkotien yhteistyönä ja tarjotaan lapsille ja nuorille laadukasta opetusta eri taiteiden ja käsityön aloilta. Koululaisten iltapäivätoiminta kytketään lasten ja nuorten kulttuuri- ja taidepalveluiden piiriin.
- Loimaan peruskouluissa lisätään taide- ja kulttuurikasvatuksen merkitystä siten, että ne vaikuttavat läpäisevästi koko opetussuunnitelmassa. Tämä otetaan huomioon myös opettajien täydennyskoulutuksessa.
- Aikuisten taideohjelmien ja käsityön opetusta kehitetään. Keskeinen asema tässä on esimerkiksi Loimaan työväenopistolla.

- Loimaan seudun musiikkiopistosta kehitetään laaja-alainen musiikin osaamiskeskus. Musiikin monitaitoisuus kaupungissa turvataan. Huolehditaan soittokuntien ja kuorojen asiantuntevasta ohjauksesta, jolloin toiminta kukoistaa. Tanssitaiteen opetus vakiinnutetaan paikkakunnalla.
- Kehitetään Loimijokilaakson taitokeskusta. Siellä kaiken ikäiset eri taiteenalojen sekä käsi- ja taideteollisuuden harrastajat ja ammattilaiset voivat kehittää toimintaansa ja saada tukea ja ohjausta. Eri toimijoita kannustetaan ottamaan oppiin nuorempia alan ihmisiä kisällitoiminnan tapaan. Taitokeskus kokoaa suojiinsa useita pieniä ja itsenäisiä toimintayksiköitä. Eri aloilla toimivat ihmiset ja organisaatiot pääsevät luovaan yhteistyöhön ja paikallisen perinteen rikkaus välittyy sukupolvelta toiselle. Keskukselle hankitaan julkista tukea. Hyvät toimitilat tuottavat innovatiivista toimintaa ja myönteistä kehitystä paikkakunnalle.
- Loimaalaisen harrastustoiminnan, perusopetuksen ja ammatillisen koulutuksen sekä aikuiskoulutuksen välisiä yhteistyömuotoja kehitetään osaamisen kartuttamiseksi ja tiedottamisen tehostamiseksi.
- Eri toimintayksiköt ja niiden innostuneet vetäjät luovat runsaasti kontakteja lähelle ja kauas, ja niiden avulla saadaan hedelmällisiä kulttuurivaikutteita Loimaalle. Vaikutteiden avulla loimaalainen kulttuurielämä vahvistuu ja vilkastuu ja kulttuurin kysynnälle luodaan hyvät edellytykset.
- Kootaan käsi- ja taideteollisuuden tuotebankki, johon taltioidaan vanhoja käsitömmällejä. Teknokäsityön osaamista ja tuotteita kehitetään voimakkaasti.
- Loimaan Ammatti-instituutissa otetaan savityöt ja keramiikka uudeksi artesaanikoulutuksen perustutkintoalaksi ja tehdään siitä yksi saviseudun vahvuuksista.

2. Luovalla yhteistyöllä kulttuurikaupungiksi

Loimaalla yhdistykset, yritykset ja kaupungin eri yksiköt kehittävät kulttuuri-toimintaa aktiivisesti ja itsenäisesti omista lähtökohdistaan. Samalla ne luovat keskinäisen yhteistyöverkoston, joka tukee eri toimijoiden tavoitteita. Yhteistyön ansiosta kunnallisen kulttuurisektorin ja yhdistysten toimintojen edellytykset paranevat, kulttuuriyrittäjien merkitys sekä kaupungin kulttuurikentän että elinkei-

noelämän kehittämisessä kasvaa, kulttuuritarjonta monipuolistuu ja itseohjautuvuus lisääntyy. Paikkakunnalle saadaan entistä enemmän osaamista ja resursseja sekä harrastaa että tuottaa kulttuuripalveluja ja kasvattaa kaupunkilaisten hyvinvointia. Kulttuuritarjonnassa painotetaan erityisesti lasten ja nuorten tarpeita.

Kulttuurilautakunta vankistaa kaupungin kulttuuritoimintaa, minkä lisäksi sen osuutta kaupungin yleisessä kehittämisessä vahvistetaan. Kulttuuri otetaan läpäisevästi mukaan kaikkien kaupungin toimialojen toimintaan. Loimaalla on omat kunnalliset kulttuuripalvelunsa, joita kehitetään. Kaupunki tukee aktiivisesti eri taiteen- ja kulttuurialojen toimintaa. Paikkakunnalle perustetaan yksityisiä kulttuurialan yrityksiä. Yhteiset voimannäytöt lisäävät Loimaan tunnettavuutta ja tuottavat sitä kautta kaupunkiin elinvoimaa ja hyvinvointia. Myönteinen ilmapiiri tuo paikkakunnalle uusia ihmisiä, ideoita ja hankkeita.

Loimaata kehitetään suuren alueen elävänä keskuksena. Yhteistyötä tehdään seutukunnan ja maakunnan sisällä.

Työryhmän toimenpide-ehdotukset

- KULMA-hankkeen kulttuurin tulevaisuustyöryhmä jatkaa yhteistoimintaa kaupungin kulttuuritoimen organisoimana. Ryhmä täydentää itseään tarpeen mukaan. Ryhmä kehittää eri toimijoiden välistä yhteistyötä ja sitä kautta Loimaan kulttuuritoimintaa kokonaisuudessaan.
- Loimaalle perustetaan lasten kulttuurikeskus. Se tekee kaupunkia tunnetuksi innostavilla lastenkulttuuripalveluillaan ja houkuttelee paikkakunnalle uusia lapsiperheitä. Keskuksessa järjestetään muun muassa työpajoja, eri tahoja kokoavaa teematyöskentelyä ja monitaiteellisia hankkeita. Nuoria kannustetaan omaehtoisuuteen. Toiminta rakentuu joustavasti ja itsenäisesti toimivien pienten yksiköiden varaan. Keskus tarjoaa eri toimijoille asianmukaiset tilat ja mahdollisuuden yhteistyöhön. Koulut ja muu lapsille ja nuorille suunnattu kulttuuri- ja taidealojen opetus kytketään tiiviisti mukaan tähän yhteistyöhön. Kaupunki tukee kes-

kuksen toimintaa ja sille hankitaan rahoitusta myös muista lähteistä.

- Loimaalla tarjotaan erityisesti senioriväestölle suunnattuja kulttuuripalveluja.
- Loimaalle perustetaan taidemuseo joko keskuksen tuntumaan tai esimerkiksi Alpo Jaakolan Patsaspuiston yhteyteen. Museo järjestää vaihtuvia kuvataiteen näyttelyjä laajalla kirjolla ja jakaa alansa tietoa monipuolisten palvelujen avulla. Museoon järjestetään taidetyöpajoja. Toiminnassa ovat mukana sekä harrastajat että ammattitaiteilijat. Kuvataiteen yhdistykset sekä harrastaja- ja ammattitaiteilijat tekevät yhteistyötä keskenään ja museon kanssa. Museolle tehdään toimivat näyttely- ja varastotilat.
- Loimaalle järjestetään tarkoituksenmukaisia työskentelytiloja taiteilijoille ja käsityöläisille. Nämä voivat sijaita toistensa yhteydessä esimerkiksi aiemmin mainitussa taitokeskuksessa. Yksittäisiä taiteilijoita ja käsityöläisiä, yrityksiä ja yhdistyksiä yhteen kokoavat tilat tarjoavat hyvät edellytykset laajalle pienten ja itseenäisten toimijoiden yhteistyöverkostolle ja osaamisen kehittämiseksi. Myönteinen ilmapiiri kannustaa luovaan ja innovatiiviseen kulttuurituotantoon. Työskentelytiloille hankitaan julkista tukea.
- Suomen maatalousmuseo Sarka luo ympärilleen valtavasti toimintaa. Maatalousmuseoon tehdään käsityöverstaita ja sinne järjestetään työnäytöksiä ja muuta laajasti kulttuuria esittelevää toimintaa. Loimaan ammatti-instituutissa ollaan valmiita tuottamaan museoon materiaalia, esinekopioita ja työnäytöksiä yhteistyössä museon henkilökunnan kanssa. Museon yhteistyöverkoston kytketään oppilaitoksia, yrityksiä, yksittäisiä kulttuuri-, taide- ja käsityöalan toimijoita ja yhdistyksiä.
- Loimaan kotiseutumuseon toimintaa kehitetään.
- Yhdistysten ja ammattitaidolla hoidettujen kulttuuriyritysten tuottamaa kulttuuritarjontaa laajennetaan ja parannetaan hyvien toimitilojen (taitokeskus, lasten kulttuurikeskus, taidemuseo, maatalousmuseo) ja rakentavien yhteistyöverkostojen avulla. Kaupunki ylläpitää omana toimintanaan keskeisiä kulttuuri-instituutioita, kuten Alpo Jaakolan Patsaspuistoa ja ostaa kolmannelta ja yksityiseltä sektorilta osan kunnallisista kulttuuripalveluista ja -tapahtumista. Kaupunki avustaa erityistä tukea tarvitsevia kulttuurin ja taiteen aloja ja tukee myös yksittäisiä taiteenharjoittajia. Kaupungin kulttuuritoimi luo toiminnalle edellytyksiä ja koordinoi sitä tarpeen mukaan.

- Loimaan kaupungin kulttuuritoimi laatii itselleen pitkän tähtäimen suunnitelman, joka tulee toimimaan tämän KULMA-hankkeen kulttuuristrategian rinnalla ja tukena. Kaupungin kulttuuritoimen suunnitelmaan kirjataan kaikki ne toimet, jotka kaupunki tekee loimaalaisen kulttuuritoiminnan edistämiseksi ja ylläpitämiseksi.
- Loimaalaiset harrastajaryhmät tekevät yhteistyötä toimien kuitenkin omilla tahoillaan. Yksi yhteistyön muoto on markkinointi ja tiedotus, jonka harrastajaryhmät organisoivat keskitetysti yhdelle toimijalle.
- Loimaalaista paikallismediaa kehitetään avoimeksi, kannustavaksi ja kulttuuri-myönteiseksi keskustelun työvälineeksi. Alueella panostetaan paikallisten ohjelmasisältöjen tuottamiseen. Maakunnallisen, kansallisen ja maailmanlaajuisen median merkitys tulee kasvamaan paikallisten medioiden rinnalla, ja niihin pyritään tuottamaan myös paikallisia sisältöjä.
- Kulttuuri- ja taideohjelmien sponsorihankintaa ja rahoitusyhteistyötä kehitetään.

3. Savimaan ydin ja moninaisuus voimavaroiksi

Loimaalla yhdistetään uusille ajatuksille avoin ilmapiiri ja historiallinen perinne kulttuurin kehittämisen voimavaroiksi. Perustaksi otetaan loimaalainen moniulotteinen identiteetti, jossa myönteisen maaseutuytimen ympärille on kasvanut kaupan, teollisuuden, hallinnon ja koulutuksen sekä niihin kytkeytyvän muutto liikkeen tuoma moninaisuutta. Paikkakunta on luonteeltaan vahvaa maaseutua, mutta elinkeinorakenne koostuu muustakin kuin maataloudesta.

Loimaan kehittämiselle, paikkakunnan tuotteita tukevalle imagolle ja kulttuuri-identiteetille on tärkeää savimaan peltoviljelymaiseman ja rakennusperinnön säilyttäminen ja kunnioittaminen. Loimaan oma erikoisuus on savi, jota hyödynnetään paikkakunnan kulttuuritoiminnoissa ja -tapahtumissa. Kaupunkiin kehitetään sille ominaista ja vetovoimaista kulttuuritarjontaa sekä paikallisille että matkailijoille. Myös paikallisissa tuotteissa hyödynnetään tarvittaessa loimaalaisuuden ominaispiirteitä.

Työryhmän toimenpide-ehdotukset

- Opetetaan paikallista historiaa ja perinnettä lapsille, nuorille ja uusille tulokkaille. Tämän avulla herätetään ja vahvistetaan heidän kotiseutuylpeyttään.
- Loimaalaista perinnettä ja historiaa hyödynnetään käsityötuotteiden muotoilussa ja markkinoinnissa. Apuna käytetään aiemmin mainittua käsi- ja taideteollisuuden tuotepankkia.
- Saviseudun maaseutumaista ominaislaatua käytetään brändinä, kun muotoillaan ja markkinoidaan loimaalaisia tuotteita ja palveluja. Kaiken ei tarvitse kuulua tähän brändiin, vaan monimuotoisuus katsotaan tuotteistuksessa eduksi. Tavoitteena on paikallisesta kulttuurista nouseva, tunnistettava mielikuva esimerkiksi lähiruusta, monipuolisista ruoka- ja viljatuotteista sekä ruokapalveluista, jota alueen tuottajat voivat käyttää oman työnsä tukena. Luodaan myös loimaalainen imago tukemaan kulttuuri- ja taidetuotantoa näiden alojen toimijoiden avuksi. Viimeksi mainittuihin kuuluu yhtenä suurena toimijana Suomen maatalousmuseo Sarka.
- Kaupunki ottaa kaavoituksessa kulttuurimaiseman ja rakennusperinnön hoidon huomioon läpäisevästi, johdonmukaisesti, pitkäjänteisesti ja kulttuurialan asiantuntemusta hyödyntäen. Kaavamääräykset asetetaan tukemaan kulttuurimaiseman säilymistä ja tärkeät kohteet suojellaan rakennussuojelulailla. Kaupungin lisäksi myös muut alueen toimijat huolehtivat kulttuurimaisemasta ja rakennusperinnöstä. Loimaalaiseen kulttuurimaisemaan kuuluvat monipuolisesti eri viljelylajeja kasvavat viljavat peltoaukeamat, avoimet laitumet ja monipuolinen rakennusperintö. Aktiivisella hoidolla ja suojelulla ne saadaan säilymään ja vahvaksi loimaalaiseksi imagotekijäksi.
- Loimijoen rannat otetaan näkyvämmiin kaupunkilaisten käyttöön ihmisiä kokoavana viihtyisänä tapahtuma- ja harrastuspaikkana.
- Saviseutupäivistä ja Rompetorista kehitetään tapahtuma, joka houkuttelee Loimalle runsaasti väkeä kauempaakin. Päivillä kerrotaan tarinoita alueen perinteestä ja historiasta monenlaisen toiminnan, tapahtumien, tuotteiden ja esitelmätilaisuuksien avulla. Rompetori koordinoidaan hyvin ja sitä laajennetaan ja monipuolistetaan ympäri kaupunkia levittäytyväksi eri yhdistysten ja muiden toimijoiden

yhteiseksi kulttuuritapahtumaksi. Sen luomiseen ja järjestämiseen tarvitaan sytyttäjä – rohkea, osaava ja innostunut henkilö, joka kerää ideat ja tekijät yhteen.

Ideapankki

Ideapankkiin on koottu verstyössä kertyneiden ideoiden kirjo. Tällä hetkellä mahdolltomiltakin näyttävät ideat voivat olla eri tilanteissa käyttökelpoisia tai tuottaa kokonaan uusia ideoita.

Osaamista ja intoa lapsille ja aikuisille

- Tanssikoulutusta kaiken ikäisille
- Kaustisten esimerkki, vahva musiikin harrastuneisuus myös lapsilla
- Nuorisokulttuuri pitää muistaa, mutta harrastuneisuus luodaan lapsena
- Valittava ”vetovastuuhenkilöt”, jotta laaja harrastuspiiri voidaan ylläpitää, tarvitaan innostavia vetäjiä
- Rekrytoidaan vetäjiä omalta paikkakunnalta, omaa osaamista on
- Pitää olla kouluttajia, ettei esimerkiksi käsityötaito loppuisi

Luovalla yhteistyöllä kulttuurikaupungiksi

- Käsityö syrjäytymisen ehkäisijänä, oman käden jälki itsetunnon kohottajana, taito mielihyvän lähteenä
- Huomioidaan koko perheen harrastuneisuus
- Yleisö katsomaan ’kuulemaan’ aktiivisesti mukaan oman kaupungin taiteen kuluttajiksi
- Uusien tuulien ja tulokkaiden houkuttelu mukaan toimintaan, helppo tulla mukaan
- Kulttuuri työpaikoille
- ”Kahvitaukokulttuuri”, toimijoiden tutustuminen, yhteistyöfoorumien luominen
- Loimaan musiikkipiirin yhteistyönä joku iso projekti
- Suomen maatalousmuseo yhteiseksi toimintapaikaksi, työnäytöksiä

- Kaupungin ja kunnan yhdistyminen on mahdollisuus tehdä jotakin uutta
- Kuntarajat ylittävä yhteistyö ”samankokoisten” kuntien kanssa, yhteistyötä, käytäntömalleja
- Esitysten vieminen alueen ulkopuolelle ja vaihto muiden kuntien kanssa
- Kansainvälinen tai alueellinen lasten ja nuorten monitaidetapahtuma
- Kansainvälisyys, ystävyyskunnat ja muut kontaktit huomioidaan
- Resursseja = rahaa, resursseja = aikaa
- Loimaan murteen ”kurssi”
- Kuunnelmapäiville jatkoa, asiaan kannustusta apurahoilla
- Varttuneiden kulttuuri, kulttuuri palvelee monipuolisesti kaikkia ikäryhmiä
- Nuorisokeskus
- Lasten lauluareena
- Korkeatasoisia kulttuurielämyksiä
- Osa-aikaisesti toimiva kaupunginteatteri perustetaan työskentelemään tiiviissä yhteistyössä Loimaan harrastajateatteriryhmien kanssa
- Loimaalla tehdään elokuvia
- Loimaa tukee kirjallisuutta, ja hentovartisetkin kirjallisuuskasvit kasvavat ja voivat hyvin
- Loimaan laulu
- Loimaa ooppera
- Savioopperaa harjoitellaan jo, nuoret mukaan!?
- Loimaan likka ”lihaksi”

- Uusi kulttuurin tähti vetovoimaksi Loimaalle (Pulu uis -ilmiö)
- Työstä voimaa
- Omien ja muiden täkäläisten kehuminen
- Paikallisen television kehittäminen
- Oma kulttuurijulkaisu
- Viikoittain ilmestyvä palsta paikallislehdessä jossa käsiteltäisiin ajankohtaisia kulttuuriaiheita, julkinen keskustelufoorumi tekijöille ja kuluttajille
- Medioihin kulttuurimyönteisyyttä
- Aluekulttuuri verkossa
- Vanhojen tekstiilien ja esineiden kartoituspäivä, osallistujina Suomen maatalousmuseo, Loimaan ammatti-instituutti ja maaseudun ihmiset
- Kulttuuripalvelujen tuottajat yhteistyöhön

Savimaan ydin ja moninaisuus voimavaroiksi

- Vanhojen rakennustapojen elvytys, maalin keittäminen, hirsityöt
- Vanhoja viljelytapoja esille, muun muassa kaskisavut
- Suositaan oman alueen leipää ja kulttuuria
- Maatilamatkailupalveluja kehitetään edelleen
- Toimintajuhlien tuottaminen
- Jo vakiintuneiden kulttuuritapahtumien kehittäminen
- Tilaa kulttuurin esittämiselle Suomen maatalousmuseo Sarkaan
- Loiva Maa osa kulttuurikaupungin kansainvälistä taiteilijayhteistyötä
- Joku iso tapahtuma esimerkiksi savimaan ympärille
- Omaleimaisuutta yhdessä?
- Kunnallinen kaavoitus niin että uudet rakennukset olisivat kauniita, ja vanhat myös
- Vanhojen paikannimien enempi käyttö, esimerkiksi katujen ja teiden nimissä
- Hiljaisuus turistien houkuttimena
- Luonnonrauha vetonaulana

MYNÄMÄEN KULTTUURISTRATEGIA: *"SIIT TÄYTYY LÄHTEE, ET SAADAAN ENSIN OMA IHMISE INNOSTUMAAN"*

MYNÄMÄKI
 Turun seutukunta
 Asukasluku 6 328*

* Väestörekisterikeskus 2005

Mynämäestä vuonna 2004

Mynämäen vilkas keskusta kadunvarsien pienyrityksineen ja kirkkoineen, maalaismaisema laajoine peltoaukeineen sekä monet aktiiviset kylät luovat paikallista identiteettiä. Mynämäellä on pitkät ja kunniakkaat perinteet maatalouspitäjänä. Kunnan elinkeinorakenne on muuttunut palveluvaltaiseksi, mutta maatalous-kulttuuri näkyy yhä vahvasti sekä maisemassa että henkisessä ilmapiiirissä.

Kunnan kulttuurin voimavaroja ovat omaehtoinen kulttuuritoiminta, aktiivinen yhdistyskenttä ja monet tapahtumat: vetäjiä ja tekijöitä löytyy. Ympäristökun-

nista on totuttu tulemaan Mynämäkeen, ja erilaiset tapahtumat keräävät suuria osanottajamääriä. Historia ja talonpoikaisperinne näkyvät kunnan kulttuuri-toiminnassa muun muassa hyvin hoidettujen museoiden ja aktiivisten kylätoimikuntien kautta. Kunnassa on myös monen eri alan käsityöläisiä, taitajia ja erityisalojen osaajia, jotka rikastuttavat kulttuuritoimintaa. Lastenkulttuuriin on panostettu vahvasti ja taiteen perusopetusta on hyvin saatavilla.

Tekijöiden verkottamisessa on vielä parantamisen varaa. Eri yhdistysten ja toimijoiden välisen yhteistoiminnan ja tiedotuksen ontuessa tapahtumat osuvat ajoittain päällekkäin. Jokaisen tapahtuman valmisteluun on nähty paljon vaivaa, joten resurssija valuu hukkaan. Lisäksi suuri osa kulttuuritarjonnasta ja tekemisen mahdollisuuksista sijoittuu kirkonkylään. Syrjäkylätilanne on heikompi, eivätkä kulkuyhteydetkään ole aina tarpeeksi toimivat. Turun läheisyyttä voi pitää sekä vahvuutena että ongelmana: lähellä sijaitsevan kaupungin laajemman tarjonnan luo on helppo mennä.

Omat haasteensa yhdistyskentälle tuo nuorten saaminen mukaan toimintaan. Vahvasta omasta kulttuurista, tekemismahdollisuuksista ja heille suunnatusta kulttuuritarjonnasta huolimatta nuoret kohtaavat Mynämäessä samoja ongelmia kuin muuallakin maassa. Merkit lisääntyvästä päihteiden käytöstä ovat huolestuttavia. Raittiustoiminta hiipui Mynämäessä, kun raittiuseläköntu vuosikymmen sitten lakkautettiin. Nyt vapaaehtoinen kyläraittiuustyö on nousemassa ja erilaisia tapahtumia ja tempauksia järjestetään vuosittain useita. Nuorista puhuttaessa kuitenkin usein unohdetaan se, että suurin osa heistä pärjää hyvin yhteiskunnassa ja osaa hoitaa omat asiansa: *”Ne hyvä nuore jäävä näkymättömi; enemmän niit tarvittis saara näkyviin.”*

Mynämäkeläisyyttä kuvaa pinnalta katsoen hiljaisuus ja vaatimattomuus: toisista ei saa erottua, sillä se koettaisiin *nokkavuudeksi*. Syrjäanvetäytyminen ja itsensä vähättely voivat kuitenkin kätkeä sisäänsä omaperäiseen itsetuntoon perustuvaa ylpeyttä, jolloin on tehtävä työtä myös tämän suojamuurin murtamiseksi: *”Ollaan opittu tosi itsellisiksi aikojen kuluessa.” – ”Kun vähän lypsä, niin sitte saa ihan*

päteviäkkin tietoja!” Avoin ryhmässä toimiminen kuitenkin kärsii, jos kiinnostusta toisen asioihin pidetään epäkohteliaana. Erityisesti uusien mynämäkeläisten on vaikea ”päästä sisään” ja ymmärtää paikallisia tapoja: sisäänajo saattaa kestää neljäkymmentäkin vuotta.

Kulttuurin arvostus jää Mynämäessä helposti urheilutyön jalkoihin. Kulttuuri-toimijat kokevatkin usein kulttuurimyönteisyyden olevan hukassa: kulttuurin kokonaismerkitystä ei osata nähdä. Arvostuksen puute näkyy erityisesti verrattaessa urheilun ja kulttuurin määrärahoja toisiinsa. Merkittävä parannus Mynämäen kulttuurityössä on ollut kulttuurisihteerin palkkaaminen ja viran kasvattaminen puolipäiväiseksi. Myös kirjasto tekee hyvää kulttuurityötä monipuolisesti toimien ja erilaista oheistoimintaa tuottaen.

Visio 2020-luvulle

Teknologian aikakautta seuraa kulttuurin aikakausi, haluan olla vaikuttamassa siihen!

Mynämäen kulttuurityö on suunnitelmallista. Kunnalla on kulttuuripoliittinen ja lastenkulttuuripoliittinen ohjelma, ja työstään innostunut kulttuurisihteerit auttaa tavoitteiden saavuttamisessa. Monipuolisten yhdistysten ja hyvin organisoitujen tapahtumien avulla jokaiselle kuntalaiselle taataan yhtäläiset puitteet uuden luomiseen ja kokeilemiseen sekä omien taitojen kehittämiseen. Kulttuurityöhön on osoitettu tarpeeksi toimivia tiloja sekä henkilö- ja toimintaresursseja.

Mynämäki on vahva koulutus- ja sivistyskunta, josta löytyvät kaikki koulumuodot. Kunta panostaa voimakkaasti taidekasvatukseen sekä kaikilla kouluasteilla, kaikissa oppilaitoksissa että vapaan sivistystyön foorumeilla. Kulttuuri ymmärretään laaja-alaisesti muun muassa sivistyksellisenä arvona, ennaltaehkäisevänä sosiaalityönä sekä hyvinvoinnin ja menestyksen perustana.

Vihreän ja puistomaisen kirkonkylän ympärillä on asuttua maaseutua seitsemässä kylässä. Kulttuurimaisemaa hoidetaan niin, että sen mynämäkeläiset vahvuudet pääsevät hyvin esiin. Identiteetin kivijalkana on elävä kotiseutukulttuuri, joka on luonteva osa kuntalaisten arkea.

Mynämäen vahvuuksia ovat yhteisöllisyys, turvallisuus ja kulttuurimyönteinen ilmapiiri. Aktiiviset yhdistykset, monipuoliset harrastusmahdollisuudet, laadukkaat oppilaitokset, monipuoliset asumisvaihtoehdot ja hyvät liikenneyhteydet tekevät Mynämäestä houkuttelevan paikan asua ja elää.

Strategian kulmakivet

1. Arvostusta kulttuurityölle ja sen tekijöille
2. Koulutusta, kasvatusta ja omaehtoista oppimista lapsille, nuorille ja aikuisille
3. Keskusta ja seitsemän kylää – voimaa maalaismaiseman juurevuudesta ja perinteistä

1. Arvostusta kulttuurityölle ja sen tekijöille

Sitä kun kehuu ittetäns, sitä katsotaan et mikä toi nyt oikee onkka...

Mynämäki hyväksyy kulttuurin keskeiseksi menestystekijäksi ja laaja-alaisen hyvinvoinnin ja osaamisen pohjaksi. Kulttuuritoimelle taataan riittävä rahoitus laadukkaan ja monipuolisen toiminnan järjestämiseen. Mynämäen kulttuurityölle laaditaan sitä ohjaavat selkeät päämäärät. Kulttuurityötä koordinoi kulttuurisihteeri, jonka työhön annetaan riittävästi resursseja. Tiedotus ja koordinoitu yhteistyö eri toimintojen välillä tuovat kulttuuria näkyville ja laajasti tutuksi.

Kulttuurityön ja sen tekijöiden arvostusta lisätään. Asenneilmapiiriä kulttuuria kohtaan muokataan positiivisempaan suuntaan. Hyvällä yhteistyöllä kasvatetaan

luottamusta ja yhteisöllisyyttä, jotka luovat turvallisuuden tunnetta, toisista välittämistä ja henkistä hyvinvointia mynämäkeläisten keskuuteen. Uusiin asioihin ja ideoihin tartutaan rohkeasti, jotta kielteinen ja jo ennakkoon epäonnistumista pelkäävä asenne ei pääse hyydyttämään yrittämistä. Kuntalaisten toiveita kuunnellaan ja heidän vaikuttamismahdollisuuksiaan lisätään.

Mynämäen kulttuuria kehitetään monipuoliseksi niin, että siinä otetaan huomioon erilaiset toimijat. Mynämäen kulttuurityö perustuu jatkossakin ihmisten omaehtoisuuteen. *”Itse teemme sen, mikä meillä on.”* Omaehtoista toimintaa tuetaan järjestämällä sille asianmukaiset ja toimivat tilat sekä riittävät resurssit.

Työryhmän toimenpide-ehdotuksia

- Kunnalle tehdään kulttuuripoliittinen ohjelma arjen työvälineeksi ja kunnan kulttuurityön linjojen luomiseksi. Ohjelma tehdään mynämäkeläisen kulttuurityön yhteisiä tavoitteita viitoittavan KULMA-hankkeen kulttuuristrategian rinnalle.
- Kulttuuritoimelle rakennetaan kunnallinen toimintabudjetti. Kulttuurisihteerin työtunteja lisätään ja virka vakinaistetaan vähitellen. Kokopäiväinen kulttuurisihteerin verkottaa ja innostaa aktiivisesti järjestöjä ja muita toimijoita, jolloin yhteistyöllä voidaan tuottaa monipuolisia kulttuuripalveluita. Ihmisten välinen luova vuorovaikutus tuo lisää voimavaroja toimintaan. Erilaisten tapahtumien päällekkäisyyttä vältetään hyvän koordinoinnin avulla.
- Kulttuurityön merkitys lapsi-, nuoriso-, vanhus-, vammais- ja muussa sosiaalityössä nostetaan sektorirajoja ylittävän yhteistyön avulla paremmin esiin.
- Kunta tukee omaehtoista kulttuurityötä ja järjestöt toimivat aktiivisesti kulttuuritapahtumien tuottajina ja kerhotoiminnan järjestäjinä. Kunta, seurakunta ja kolmas sektori tekevät monimuotoista yhteistyötä esimerkiksi tapahtumatuotannossa, iltapäivätoiminnassa, kerhotyössä sekä lapsi- ja nuorisotyössä. Kerho- ja pienryhmätoimintaa järjestetään kaiken ikäisille.
- Seurakunta tekee edelleen työtä ihmisten kristillisen arvomaailman vahvistamiseksi, mikä osaltaan kokoaa ihmisiä yhteen, luo turvallisuutta ja yhteisöllisyyttä.

- Vapaaehtoistoimijoille järjestetään vuosittain mahdollisuuksia yhteisiin kohtaamiin, koulutukseen ja ajatustenvaihtoon. Näin kehitetään toiminnan avoimuutta, keskustelua ja yhteistyötä. ”Minämäkisyyden” tilalle nostetaan ”meisyys”.
- Mynämäen vanha yhteiskoulu saneerataan kunnan ja yhdistysten yhteistoimin monitoimiseksi kulttuuritaloksi. Korjaustöissä käytetään apuna sekä talkootyövoimaa että Lounais-Suomen käsi- ja taideteollisuusoppilaitoksen rakennusrestaurointiopiskelijoiden osaamista. Kulttuurikeskukseen suunnitellaan tilat erilaiselle harrastus- ja esitystoiminnalle, näyttelyille ja kahvilalle. Hanketta vetävät kulttuurisihteeri ja sivistysjohtaja yhteistyössä järjestöjen kanssa. Projektiin haetaan hankerahoitusta, jonka turvin toiminta voidaan käynnistää. Yhteinen tila helpottaa olemassa olevan laadukkaan kulttuurityön toimintaa sekä yhteisten, moniammatillisten ja sektorirajat ylittävien hankkeiden toteutusta. Se tuo kulttuurityölle vakaamman aseman ja nostaa sen arvostusta.
- Kulttuurikeskuksen saneeraamisen lisäksi huolehditaan myös siitä, että muuallakin kunnassa, erityisesti kylissä, on toimivia tiloja ja kohtaamisen paikkoja, jossa eri-ikäiset ihmiset voivat aktiivisesti tuottaa kulttuuria ja osallistua siihen.

2. Koulutusta, kasvatusta ja omaehtoista oppimista lapsille, nuorille ja aikuisille

Syrjäytynyt on se tavallinen mynämäkeläinen, joka ei lähde kotoaan minnekään.

Mynämäki on jatkossakin vahva koulutus- ja sivistyskunta, jonka tavoitteena on pitää kaikki koulumuodot paikkakunnalla. Kunta pyrkii vaikuttamaan siihen, että myös toisen asteen koulutusta on saatavilla. Oppilaitokset ymmärretään kulttuurilaitoksina, joissa taidekasvatus toimii keskeisenä opetusmenetelmänä ja kerhotoiminta on aktiivista. Lasten ja nuorten taidot sekä käsi- ja taideteollinen erityisosaaminen tuodaan näkyviin sekä kouluissa että niiden seinien ulkopuolella.

Mynämäessä on halu panostaa lastenkulttuurityöhön ja kehittää sitä suunnitelmallisesti. Kunnassa vastataan suureen lastenkulttuuripalveluiden kysyntään lisäämällä

laadukasta tarjontaa. Kunta tukee voimakkaasti taidekasvatusta ja koulutusta sekä aktiivista harrastamista, jotka luovat pohjan hyvälle itsetunnolle, toisten arvostamiselle, monipuoliselle osaamiselle ja hyvinvoinnille. Lasten kulttuurityöllä voidaan vaikuttaa mahdollisiin ongelmiin ennaltaehkäisevästi ja vähentää sosiaalityön tarvetta.

Työryhmän toimenpide-ehdotuksia

- Kuntaan tehdään lastenkulttuuripoliittinen ohjelma. Toimintasuunnitelma antaa tärkeää tietoa lasten kulttuurin tavoitteista ja toteuttamisesta sekä ammattihenkilöstölle että kuntapäättäjille, muille toimijoille ja kuntalaisille. Lasten kulttuuripoliittinen ohjelma sidotaan muihin varhaiskasvatuksen suunnitelmiin ja lapsi- ja nuorisopoliittisiin ohjelmiin, joita ministeriö toivoo myös kuntatasolla tehtävän. Kunta toimii koordinoijana, mutta vaikka lasten kulttuuripoliittinen ohjelma valmisteltaisiin virkamiestyönä, eri tahoille annetaan mahdollisuus vaikuttaa ja olla mukana toiminnan suunnittelussa ja seurannassa. Lasten kulttuuripoliittinen ohjelma otetaan myös osaksi nuoriso- ja lastensuojelutyötä.
- Päiväkodit, koulut ja erilaiset harrastuspiirit otetaan jatkossakin huomioon lasten arkielämän kulttuurin kantavina voimina, joiden toimintaan annetaan riittävästi resursseja. Lasten ja nuorten saaminen mukaan toimintaan on tärkeää paitsi lasten henkisen hyvinvoinnin kannalta, myös kulttuurityön ja yhdistystoiminnan jatkuvuuden varmistamiseksi.
- Lastenkulttuurikeskus toimii paikallisena ja laadukkaasti toteutettuna myös alueellisenä lastenkulttuurin koordinoijana ja verkottajana. Se kokoaa toimijoita yhteen aktiivisesti yli sektorirajojen. Keskus levittää olemassa olevaa ja uutta tietotaitoa tehokkaasti lastenkulttuurin eri toimipaikkoihin.
- Lukion vetovoimaisuutta kasvatetaan kehittämällä mediakasvatuksen sekä käsi- ja taideteollisten aineiden osuutta sen opetussuunnitelmassa. Työtä tehdään muun muassa tuottamalla paikallisradioon ohjelmaa ja tekemällä yhteistyötä Lounais-Suomen käsi- ja taideteollisuusoppilaitoksen kanssa.
- Koululaisten aamu- ja iltapäivätoiminta siirretään kulttuurilautakunnan alaisuuteen.

- Seurakunnan ja kunnan yhteistyötä pidetään pienessä kunnassa tärkeänä, ja myös koulun ja seurakunnan yhteistyötä lisätään.
- Kotiseututietoutta, vanhaa osaamista ja siihen liittyvää hiljaista tietoa tuodaan nykyistä enemmän esiin.
- Lounais-Suomen käsi- ja taideteollisuusoppilaitos tekee aktiivista yhteistyötä kunnan ja järjestöjen kanssa. Yhteistyön kautta oppilaitos tulee paremmin näkyville esimerkiksi kuntakuvassa ja tapahtumissa.
- Kirjasto on tulevaisuudessakin ajanmukainen tiedon, oppimisen ja myös sähköisten palvelujen keskus. Kirjaston aukioloaikoja lisätään. Se ottaa toiminnassaan huomioon myös erityisryhmät. Esimerkiksi tilojen esteettömyys varmistetaan, ja vammaisille järjestetään oma kirjastopäivä.

3. Keskusta ja seitsemän kylää – voimaa maalaismaiseman juurevuudesta ja perinteistä

Me ollaan olevinans vaatimattomia, vaikka olis varaakin kehua – mitäs me tässä nyt sitten...

Mynämäen kunta halutaan tulevaisuudessakin pitää luonteeltaan maaseutumaisena. Sen viihtyisyyttä luovaa perinnemaisemaa, laajoja vuodenaikojen mukaan eläviä viljapeltoja, hoidetaan viljelemällä. Ihmiset herätetään näkemään oma ympäristö ja arvostamaan sitä. Esteettisesti viihtyisä ympäristö lisää ihmisten henkistä hyvinvointia. Kunnan maalaismaista imagoa korostetaan ja mynämäkeläinen maaseutumaisuus nostetaan kunnan ja sen kulttuurin kehittämisen ytimeksi.

Keskusta-alueita kehitetään vihreiksi ja puistomaisiksi. Kylänraitin pienyrietykset elävöittävät kunnan keskustaa. Keskustan, kylien ja rakennusten harmonisesta ja siististä yleisilmeestä pidetään huolta. Kunnan alueella on paljon kauniita vanhoja maatiloja ja muita rakennuksia, joiden kunnosta huolehtiminen tuodaan tärkeäksi osaksi kulttuurityötä. Luonto- ja maaseutumatkailulle luodaan lisää toimintamahdollisuuksia.

Kunnan vahva historia maatalouspitäjänä nähdään jatkossakin mynämäkeläisen identiteetin yhtenä kulmakivenä. Kulttuuria lähdetään kehittämään kotiseutu-kulttuurista käsin. Mynämäkeen on totuttu tulemaan, esimerkiksi kauppa- ja markkinapaikkana Mynämäki on ollut lähialueensa keskus. Tätä keskusasemaa hyödynnetään uusia tapahtumia suunniteltaessa. Kaikella tarjonnalla ei tavoitella massoja, vaan kulttuuritapahtumia suunnitellaan myös ”pieni on kaunista” -periaatteella.

Työryhmän toimenpide-ehdotuksia

- Kunnan kaavoituksessa otetaan huomioon maalais- ja perinnemaiseman säilyminen. Maalaismaisia piirteitä tuetaan kaavoittamalla suuria tontteja puutarhoineen. Näiden lisäksi tarjotaan monipuolisia asumisvaihtoehtoja, jotta kuntaan voi muuttaa monenlaista uutta väestöä ja nuoret voivat löytää asuntoja kotikunnastaan. Vanhaa rakennustekniikkaa ja rakennustapoja hyödynnetään sekä uudistustannossa että rakennusten korjaamisessa.
- Perinnemaiseman hoitoon ja ylläpitoon tähtäviä hankkeita tuetaan. Hankkeisiin voi kuulua esimerkiksi vanhanajan viljely- ja sadonkorjuumenetelmien käyttöä tai maiseman hoitamista laiduntamalla.
- Mynämälle tehdään museosuunnitelma, jota kunta sekä museotoimintaa hoitavat yhdistykset ja muut tahot sitoutuvat noudattamaan. Samalla selvitetään myös yksityisten museoiden vahvuudet ja mahdollisuudet ottaa vastaan kävijöitä.
- Korvensuun voimalaitos- ja museoalue lunastetaan. Sen toiminnasta tehdään käyttösuunnitelma. Kuntalaisten ideoiden keräämiseksi järjestetään kilpailu. Korvensuusta rakennetaan Mynämäen valtakunnallisesti kiinnostava matkailuvaltti.
- Oppilaita ei keskitetä yhteen suureen keskuskouluun, vaan kyläkoulut ja sitä kautta myös kylät pidetään elinvoimaisina. Kyläkouluissa ja niiden pihoilla järjestetään tapahtumia pitkin vuotta. Kylät erikoistuvat eri teemoihin: teatteriin, iltamiin, laulujuhliin, urheiluun, näyttelyihin ja museoihin. Kylien osajia nostetaan esiin. Kyläkoulujen pärjäämisen eteen tehdään aktiivisesti töitä. Kylätoimikuntien yhteistyötä lisätään ja kylätarinoita kerätään talteen esimerkiksi keskustelupiireissä.

- Kotiseutukulttuurikasvatuksella vahvistetaan juuria, kotiseututunnetta ja identiteettiä. Kotiseutukasvatuksen opetussuunnitelma tehdään koskemaan kuntalaisia päiväkotikiikaisistä vanhuksiin. Monen toimijan yhteistyönä järjestetään kotiseutukulttuuritapahtuma.
- Valtatie kahdeksan kulkijoita houkuttelee tutustumaan Mynämäkeen ja ympäristöön teemoitetuilla maisema- ja luontoreiteillä.
- Vanhasta yhteiskoulusta saneerattavan kulttuuritalon yhteyteen perustetaan kesäkahvila. Keskuspuistoon suunnitellaan erilaista toimintaa: lauluiltoja, konsertteja, puistokonsertteja ja teatteriesityksiä lapsille ja aikuisille. Järjestäjinä toimivat musiikin harrastajat ja ammattilaiset, järjestöt, yhdistykset, kunta ja seurakunta. Jokiranta kaunistetaan ja sen ympärille rakennetaan tapahtumia ja elämyksiä, jotka rikastuttavat ihmisten elämää.
- Erilaisia yhteisöllisyyttä lisääviä kulttuuritapahtumia kehitetään edelleen esimerkiksi lisäämällä niiden ohjelmallisuutta. Tapahtumat markkinoivat samalla maalaiskunnan luonnetta ja kirkastavat Mynämäen imagoa. Sellaisia ovat esimerkiksi Laurin markkinat, Wanhan ajan markkinat ja joulukadun avajaiset. Myös yrittäjät otetaan mukaan kulttuuritapahtumien suunnitteluun.
- Kulttuurin ja matkailun yhteistyötä kehitetään. Matkailu tuo myös kulttuurille lisää resursseja esimerkiksi osanottajamäärien tai käsityötuotteiden markkinoiden kasvun kautta. Se voi myös elvyttää kulttuuriperinteitä, tapahtumia ja juhlia.
- Laurin markkinoista kehitetään vuosittaiset monipuoliset ja vetovoimaiset vanhan ajan talonpoikaismarkkinat. Sadonkorjuuteeman ja kotiseutukulttuurin lisäksi vanhan käsityön ja perinteen osaajat voivat tuoda sinne sekä omia tuotteitaan näytteille ja myyntiin että järjestää työnäytöksiä. Markkinoiden keskuspaikkana toimii maisemoitu keskustaraitti. Käsityöpaikkakunnan vetovoimaiset ja hyvin toteutetut markkinat herättävät kunnan rajojen ulkopuolistakin kiinnostusta.
- Perustetaan ”Pyhän Laurin puoti”, johon liitetään mukaan Pyhän Laurin tarina. Puotiin tuotetaan myyntiin Mynämäen taitajien käsityötuotteita ja paikkakunnan omien taiteilijoiden töitä. Taustaorganisaationa toimii hanketta varten perustettava kulttuuriyhdistys, jonka jäseniksi kootaan sekä kulttuurin ammattilaisia, käsityöläisiä ja alueen yrittäjiä että Lounais-Suomen käsi- ja taideteollisuusoppilaitos, Mynämäen kunta ja matkailua hoitavia tahoja.

- Mynämäkeen perustetaan yhdistetty matkailuneuvonta, käsityöläispuoti ja tuottajatori. Toiminta edistää maaseutu- ja muuta matkailua ja eri alojen yrittäjät saavat tuotteitaan esille. Mynämäen kunnan omat tuotteet ja kunnassa tuotettava lähiruoka saadaan näkyviin. Hyvillä tuotteilla rakennetaan lisäarvoa, jonka takia ostoksille kannattaa tulla vähän kauempaakin. Tuotteita ja toimintaa suunnitellaan myös yhteistyössä Lounais-Suomen käsi- ja taideteollisuusoppilaitoksen kanssa. Tuottajatorille palkataan tukihenkilö, joka markkinoi sitä aktiivisesti ja koordinoi torin myyntiä. Käsityöläiset verkostoituvat ja tekevät yhteistyötä. Tuotteisiin liitetään tarinoita ja niille luodaan Mynämäki-brändi.
- Mynämäen kaunista luontoa ja metsiä hyödynnetään rauhaa hakevien matkailijoiden tarpeisiin. Kiireisille ja väsyneille kaupunkilaisille tai muille kiinnostuneille tarkoitettujen matkailukokonaisuuksien erityispiirteenä ovat hiljaiset erämaat lampineen.
- Tapahtumatuotannossa hyödynnetään myös muualla Turunseudulla ja Vakka-Suomessa järjestettäviä kulttuuritapahtumia.
- *Jos nähtäis näiden toteutuvan kymmenen vuoden päästä, niin siinäpä olisi hieno ohjelma.*

Ideapankki

Ideapankkiin on koottu verstastyössä kertyneiden ideoiden kirjo. Tällä hetkellä mahdollottomiltakin näyttävät ideat voivat olla eri tilanteissa käyttökelpoisia tai tuottaa kokonaan uusia ideoita.

Arvostusta kulttuurityölle ja sen tekijöille

- Koordinoitu yhteistyö kulttuurin kentällä
- Aktiivinen yhteistyö kunnan ja seurakunnan kesken
- Osallistujat mukana toiminnan suunnittelussa
- Sektorirajat ylittävä toiminta
- Avoimutta ja keskustelua
- Kulttuuri näkyväksi: ”Kateellisille pitkänenä”
- Televisiolähetyksiä Mynämäeltä
- Sarjakuvasarja tai -kilpailu mynämäkeläisistä
- Aito osallisuus kaikessa
- Mynämäkeläisyys kunniaan: mynämäkeläiset opetetaan näkemään ja arvostamaan kulttuurinsa ominaispiirteitä
- ”Kapina” kulttuuri tulee jäädäkseen, kukaan ei ole kummallinen eikä sivullinen
- Kulttuuri on vetovastuussa koko kunnan menestystarinassa

- Mynämäki toimii Varsinais-Suomen ”kulttuuriveturina”
- Siirrytään kestäväan kehitykseen
- Avoimet tilat kaikkeen kulttuuriohjelmaan

Koulutusta, kasvatusta ja omaehtoista oppimista lapsille, nuorille ja aikuisille

- Perustetaan nuorisoparlamentti
- Raitis ”Puhalla nolla” –diskotoiminta aktiivista omassa kunnassa
- Taontakerho lapsille
- Yhteistyösuunnitelma koulun ja kirjaston välille
- Toimiva lastenkulttuuriverkosto
- Perhekeskus
- Nähdään leiri-, kerho-, retki-, tapahtumatyön vahvuus perheiden kohtaamisessa
- Monipuolinen leiritoiminta
- Toimiva lasten- ja nuortenteatteri
- Kaikki mynämäkeläisten ala-asteiden koululaiset museoon
- Kunnassa lapsille laadukas leikkikenttä kuten Porissa Pelle Hermannin puisto
- Kirjasto auki sunnuntaisin
- Kaikille mynämäkeläisille kirjastokortti
- Nokkahuilut kaikille 7-vuotiaille
- Sukupolvien aktiivinen vuorovaikutus: leikkiä, laulua ja tanssia yhdessä, kulttuurin siirtoa, tarinoita, opettelua puolin ja toisin
- Kuvataiteen perusopetus
- Mynämäellä järjestetään medialukupäivät
- Kirjastoissa ja kouluissa kaiken ikäiset kuntalaiset saavat mahdollisuuden oppia kriittistä medialukutaitoa
- Senioreille pätevää tietokoneopetusta

Keskusta ja seitsemän kylää – voimaa maalaismaiseman juurevuudesta ja perinteistä

- Karjalan museon asiat kuntoon, kotiseutumuseo kuuluu jokaisen mynämäkeläisen tutustumiskohteisiin
- Mynämäen historia -kirja kirjoitetaan uudelleen
- Mynämäki-puku
- Keskusteleva kulttuuriseura
- Luodaan matkailustrategia
- Perustetaan taidekahvila

- Toripäivä iltaan asti
- Pientilaesittelyt kunnan vieraille ja muille tahoille
- Perustetaan maatalousnäyttely tai -museo
- Vakka-Suomen puuesineet Mynämäessä
- Tehdään vanhojen rakennusten inventointi
- Mynämäen murre talteen, murrekoulu
- Rantabulevardi jokirantaan
- Mynämäen kunnan julkisuuskuvaan ”paikallisuus”
- ”Iskulause” Mynämäkeen
- Esihistoria esille; tuoteistus, koulutus, esihistoriallinen ”safari” – matka menneisyyteen
- Kotiseutuarkisto kuntoon
- Metsämökkejä Kuhankuonoon
- Perinteet talteen tutkimalla
- Kotiseutupäivät (valtakunnalliset)
- Kotiseutukulttuuritapahtuma
- Iso museo: toimiva kotiseutumuseo jossa on näyttelytila sekä museopedagoginen osasto
- Tehdään taas Paviljonki
- Patsas keskuspuistoon
- Korvensuu on tunnettu koko Euroopassa
- Lähiruokaperiaate nostetaan yhdeksi kunnan valttikorteista

Tekemistä ja tapahtumatuotantoa

- Yhtä tapahtumaa kehitetään ylitse muiden ja tehdään sitä tunnetuksi yli rajojen
- Tuppisuudesta ja syrjään vetäytymisestä tehdään matkailuvaltti: Mynämäkeen kehitetään Hiljaisuuden Päivät, jossa tilaisuuksia ja lomapaketteja hiljaisuudelle pyhitettyjä retkineen ja retritteineen
- Karaokelaulukilpailu
- Kehitellään uusi matkailutapahtuma, muinaiskulttuuriveneretki Mynäjokea pitkin
- Seurakunnan ja kunnan sekä yhdistysten yhteistyönä pannaan alulle valtakunnalliset kirkkokuoropäivät
- Yrittäjät mukaan kulttuurin tuotteistamiseen
- Kulttuuripainotteiset joulukadun avajaiset
- Laulujuhlat
- Musiikkiteatteria, näytelmäkilpailut
- Puistokonsertti

- Kuntalaisten ”Syksyn Sävel” tai jokin muu laulukilpailu
- Filosofian päivät Mynämäessä
- Monikulttuuriviikot – vuosittain eri kulttuuri
- Erilaisilla tempauksilla julkisuutta
- Vammaiskulttuuri näkyväksi
- Valoviikko
- Skeittimahdollisuus myös talvella, ”maastocrossi” -pyörärata
- Maaumala
- Päihheet pois kulttuuritapahtumista
- Rollaattoriklubi
- Aktiivisia järjestöjä tulee lisää
- Matkailun yhteistyö kunnan ja yrittäjien välillä
- Mynämäen oma ”anssi kela” tuo magneetin tavoin ihmisiä kylään
- Kirkon ovet auki yötä päivää, urkuri soittaa tauotta urkuja
- Esteetön Mynämäki
- Mynämäkeläisiä lahjatavaroita
- Kansainvälisiä tapahtumia
- Tori keskelle kylää
- Mynämäki-viikkojen kävijämäärät kaksinkertaistetaan
- Luontaishoidoista ja kansanparantamisesta tavaramerkki
- Tanssilava
- Lounais-Suomen käsi- ja taideteollisuusoppilaitokseen kauppa

NAANTALIN KULTTUURISTRATEGIA:

”HUNAJAPURKKI”

NAANTALI
Turun seutukunta
Asukasluku 13 792*

* Väestörekisterikeskus 2005

Naantalista vuonna 2004

Harvalla kaupungilla on yhtä paljon valtakunnallisesti ja osin kansainvälisestikin tunnettuja nimikkeitä kuin Naantalilla. Naantali on aurinkokaupunki, hallituskaupunki, musiikkikaupunki, muumikaupunki, kylpyläkaupunki, unikekokaupunki, birgittalaiskaupunki, merikaupunki ja matkailukaupunki – paljon asioita suhteellisen pienessä paketissa.

Pitkän kaupunkihistorian, luonnon ja saariston yhdistelmästä syntyy ainutlaatuinen paikan henki – on kuin ei olisi Suomessa ollenkaan. Kaupunkikuva on monimuotoinen, sillä idyllinen puutalokeskusta, muut kaupunginosat ja nimensä mukainen Luonnonmaa ovat kaikki omalla tavallaan profiloituneita. Merellinen

ja urbaani, pienimittakaavainen puukaupunkimiljö on Naantalin voimavara niin matkailun kuin kulttuurinkin kannalta.

Myös rikas kulttuurihistoria, taiteen monet ammattilaiset ja harrastajat sekä inspiroiva miljöö tekevät Naantalista kulttuurin kannalta merkittävän paikan. Naantalin Kylpylä, Muumimaa ja Naantalin Musiikkijuhlat ovat kansainvälisesti tunnettuja kohteita, jotka keräävät paljon asiakkaita. Niiden rinnalla elää Naantalille tyypillinen intiimi harrastajapohjainen kulttuuritoiminta ja rikas kulttuuri- en kirjo. Toisaalta toimintojen suuret mittakaavaerot luovat jännitteitä ja toiseksi jäämisen tunnetta niin huomiossa kuin rahoituksessa.

Naantalin kesä on vilkas ja talvi hiljainen. Kausivaihtelu tuo kaupunkilaisille tarpeellisen hengähdystauon, mutta palveluyrittäjille se on ongelma. Naantali- laisten oman kulttuurin vahvistamiseen on tarvetta. Lapsille on olemassa paljon kulttuuritarjontaa musiikkiopistosta sekä kuvataide- ja käsityökouluista erilaisiin harrastuspiireihin. Nuoret sen sijaan tarvitsisivat enemmän mahdollisuuksia kulttuuriharrastuksiin omassa kaupungissaan.

Naantalin kulttuurityön kuumia perunoita ovat kulttuurin tilat, tiedotuksen ja markkinoinnin koordinointi sekä kaupungin sisäinen ja naapurikuntien välinen yhteistyö. Tapahtumia järjestetään päällekkäisesti, tieto ei kulje tai sitä ei osata etsiä. Halua yhteistyöhön on, mutta itse ja yksin tekemisen toimintamallit ovat vahvoja – näin yhdessä tekemisen ilo ja hyöty jäävät syntymättä.

Kulttuurityön yhteiset pelisäännöt ja vastuujako puuttuvat, ja kaupungilta odotetaan miltei mahdottomia. Kulttuuriasioista vastaa museonjohtaja, mutta kentällä toivotaan enemmän kulttuurialan työntekijöitä kaupunkiin. Kuvataiteen, esittävän taiteen ja harrastustoiminnan tiloja puuttuu ja olemassa olevien tilojen käyttö on välillä kankeaa. Naantalin kulttuurielämä kaipaa kohtaamisen paikkaa, monipuolista tekemisen ja toiminnan tilaa, josta innostuksen ja yhdessä tekemisen kipinät voivat sinkoilla.

Olemassa oleva monipuolinen kulttuuritarjonta tarjoaa hedelmällisen lähtökohdan kehittää Naantalia kulttuurikaupunkina. Naantalilla on vahvat siivet selässään. Oikeiden tuulien avulla se voi lentää korkealle.

Visio 2020-luvulle

Kulttuuri on merkittävä hyvinvoinnin lähde Naantalille ja sen asukkaille. Vahva sisäinen koheesio ja yhteisöllisyys tekevät Naantalista hyvän asuinpaikan ja kulttuurielämältään rikkaan, vetovoimaisen kaupungin. Kulttuurin avulla rakennetaan ja uudistetaan paikan henkeä ja luovaa ilmapiiriä. Sen tukena ovat avoin ja keskusteleva yhteistyön ilmapiiri ja kannustava asenne.

Naantalissa kulttuuri koskettaa ja on läsnä jäsentäen ihmisten näkemystä maailmasta. Kulttuuri on monisärmäinen timantti, joka on kaikkien saatavilla ja osa ihmisten jokapäiväistä elämää. Riittävät ja toimivat resurssit takaavat kulttuuritarjonnan ja -kasvatuksen monipuolisuuden.

Naantalilla kulttuuritoiminta on ympärivuotista. Sille on ominaista vilkas tapahtumien kesä ja rauhallinen paikallisen toiminnan talvi. Suuret ja pienet kulttuuritapahtumat elävät rinnakkain. Vanhakaupunki on Naantalilla elävä sydän. Arkkitehtuurin kokonaiskuvan muodostaminen, kulttuuriympäristön huomioiva kaavoitus ja suunnitelmallinen uudisrakentaminen auttavat vaalimaan puukaupunkimiljöötä.

Kulttuurin painoarvoa ja merkitystä korostetaan laajasti päätöksenteossa ja se on elävä osa sekä julkisen että yksityisen sektorin toimintaa. Kulttuuri on olennainen osa kaupungin imagoa. Toimintakeskeinen yhteistyö yritysten ja kulttuurituottajien välillä luo edellytyksiä sekä kulttuuritoiminnan että elinkeinoelämän kehittämiseksi.

Strategian kulmakivet

1. Kulttuuri nousee eturiviin ja koskettaa kaikkia
2. Ainutlaatuinen kulttuuriympäristö, historia ja perinne pysyviksi arvoiksi
3. Yhdessä onnistutaan paremmin
4. Tapahtumatuotantoa sekä kesään että talveen

1. Kulttuuri nousee eturiviin ja koskettaa kaikkia

Kulttuurimyönteiset arvot nostetaan ohjaamaan Naantalin päätöksentekoa. Kaupungin päättäjien ja virkamiesten myönteinen suhtautuminen, aktiivisuus ja kiinnostus kulttuuritoimintaa kohtaan motivoi sekä harrastus- ja yhdistyssektoria että taiteen ammattilaisten toimintaa. Kulttuuri vahvistaa Naantalin myönteistä imagoa ja luo edellytyksiä talouden kasvulle.

Kulttuuripalveluista tehdään peruspalveluja, jotka ovat osa naantalilaisten jokapäiväistä elämää. Kulttuuri tuodaan eri ikä- ja sosiaaliryhmien ulottuville kaikille kaupunkiin ja osallistumisen kynnyksestä madalletaan. Vilkkaan ja monimuotoisen kulttuuritoiminnan avulla vahvistetaan yhteisöllisyyttä sekä sosiaalista ja taloudellista hyvinvointia.

Monikulttuurisuudesta tehdään luonnollinen ja rakentava osa naantalilaista arkea, ja eri kulttuuritaustaisia ihmisiä kannustetaan toimimaan yhdessä. Kulttuurien kohtaamisesta ja molemmansuuntaisesta vuovaikutuksesta syntyy uusia ideoita ja näkemyksiä sekä uudenlaista toimintakulttuuria.

Naantali panostaa kulttuuri- ja taidekasvatukseen: se on kaikille kuuluva perusoikeus ja yleissivistävän koulun tehtävä. Kaikki lapset ja nuoret tuodaan päiväkotien, koulujen ja kotien yhteistyönä suunnitellun johdonmukaisen kulttuurikasvatuksen piiriin. Kattava yhdistystoiminta tukee kulttuurikasvatusta tuottamalla laadukkaita ja monipuolisia harrastusmahdollisuuksia. Kulttuurikasvatuksen

merkitys sekä kulttuuriperinteiden kehittäjänä että syrjäytymisen ja sosiaalisten ongelmien ehkäisijänä ymmärretään.

Taiteen ja kulttuurin aineelliset ja henkiset toimintaedellytykset turvataan. Tilakysymykset ratkaistaan sekä ammattimaisen tekemisen että harrastamisen tarpeet tyydyttäväksi. Asianmukaisilla ja riittäväillä tiloilla luodaan toimivat puitteet runsaalle kulttuuritarjonnalle.

Naantalin sisäisestä koheesiosta syntyy ”*hunajapurkki-ilmiö*”. Asukkaiden yhteisöllisyys ja viihtyminen tekee kaupungista mielenkiintoisen ja houkuttelevan myös muiden silmissä. Tämä luo perustan muun muassa matkailun ja kulttuurielinkeinojen kasvamiselle.

Työryhmän toimenpide-ehdotuksia

- Naantalia ryhdytään kehittämään suunnitelmallisesti kulttuurikaupunkina. Kulttuuritoimijat antavat päättäjille ja virkamiehille monipuolista tietoa Naantalin kulttuurista sekä mahdollisuuksia tutustua sen eri alueisiin. Tavoitteena on avartaa näkemyksiä, luoda kulttuurimyönteistä asenneilmapiiriä sekä nostaa esille kulttuuritoiminnan monimuotoisuutta ja tulevaisuuden mahdollisuuksia. Kulttuuritoiminta otetaan näytävästi mukaan kaupungin järjestämiin tilaisuuksiin. Kulttuuria koskevat päätökset, suunnittelu ja toiminta toteutetaan avoimesti ja läpinäkyvästi.
- Taiteen ja kulttuurin tekijät esittelevät työtään säännöllisesti vuosittain kaupungin päättäjille. Näin lisätään kulttuurisektorin tuntemusta kaupungin päättävissä elimissä, ja välitetään tietoa siitä, mitä kulttuurin kentällä tapahtuu.
- Museo ja kirjasto keskittyvät perustehtäviinsä, mutta rakentavat niiden rinnalla myös oheispalveluja yhteistyössä muiden toimijoiden kanssa. Kirjastopalvelut pidetään ajantasaisina ja niitä kehitetään monipuolisesti. Naantalin kirjaston yhteistyötä lähiseudun kirjastojen kanssa laajennetaan niin, että samalla kirjastokortilla voi lainata kirjoja myös naapurikuntien kirjastoista. Lähi- ja koulukirjastot pidetään toiminnassa saavutettavuusperiaatteen mukaisesti.

- Naantalin museo kokoaa yhteen ja esittelee kaupungin erilaisia identiteettejä. Naantalin kaupungin määrätietoisen kehittämisen avulla museon toiminta kulttuurihistoriallisena museona laajenee ja saavuttaa alueellisen aseman. Sen osiksi perustetaan taidemuseo ja saaristomuseo.
- Naantalin opisto kehittää toimintaansa dynaamisena ja yhteistyökykyisenä kouluttajana ja kehittäjänä. Opiston erityisaloiksi tuodaan saaristokulttuuriin, kuten veneilyyn, ruokaperinteeseen ja luontoon liittyvät kurssit. Opisto palkkaa vakituisia opettajia, jotka toimivat alueen aktiivisina kulttuurivaikuttajina.
- Musiikkiopisto osallistuu aktiivisesti Naantalin monipuoliseen kulttuuritoimintaan. Se tekee yhteistyötä toiminta-alueensa kulttuuri- ja opetusalan organisaatioiden kanssa. Musiikkitoiminnan ja musiikinopetuksen yhteistyön yhdeksi tavoitteeksi otetaan orkesterin perustaminen. Orkesteri tukee Naantalin imagoa musiikkikaupunkina.
- Naantalin hoito- ja hoivalaitokset, päiväkodit ja koulut tekevät aktiivista yhteistyötä kulttuurilaitosten ja yhdistysten kanssa esimerkiksi kulttuurikasvatuksessa sekä virikkeellisen ja luovan toiminnan järjestämisessä. Ikääntyvien kulttuuripalveluihin panostetaan monipuolisten senioripalveluiden ja harrastusmahdollisuuksien kautta. Kulttuuri otetaan huomioon sivistys-, sosiaali- ja terveyssektorin vuosittaisissa tavoitteissa.
- Naantalissa toimivien yhdistyspohjaisten ja yksityisten kulttuurilaitosten toimintaedellytyksiä kulttuurintapahtumien, -toimintojen ja -kasvatuksen tuottajina pyritään tukemaan sekä kehittämään edelleen niiden yhteistyötä ja vuorovaikutusta kaupungin kanssa.

Kulttuuri- ja taidekasvatusta sekä virikkeitä lapsille ja nuorille

- Taide- ja kulttuuriaineet otetaan näkyvästi mukaan koulujen opetussuunnitelmiin ja taideaineiden tunneista pidetään kiinni. Päiväkoti- ja kouluikäisille lapsille tehdään johdonmukainen kulttuurikasvatuksen strategia. Sitä kehitetään yhdessä opetushallituksen, opetusministeriön, paikallisen koulutoimen ja koulujen sekä päivähoidon ohjauksen, päiväkotien ja vanhempien kanssa. Perustana sille on opetusministeriön lastenkulttuuripoliittinen ohjelma. Strategia vahvistaa

taide- ja kulttuurikasvatuksen suunnitelmallisuutta, lastenkulttuurin huomioon ottamista sekä luo pohjaa vapaaehtoisen ja ammattimaisen kulttuuritoiminnan kehittymiselle tulevaisuudessa. Lapset oppivat ymmärtämään ja tuntemaan oman kulttuurisen taustansa ohella myös muiden kulttuureja.

- Suunnitellaan kulttuuripolku, jossa naantalilaiset koululaiset pääsevät tutustumaan oman kaupunkinsa ja lähikuntien kulttuurikohteisiin ohjatusti vuosittain tiettyjen luokkien aikana. Kuhunkin kohteeseen tutustumista edeltää siihen perehtyminen ja seuraa arviointi ja dokumentointi. Kokemukset ja elämykset kerätään kulttuuripäiväkirjaan, jota täydennetään kuvin, piirroksin ja tekstein koko kouluajan. Hankkeen suunnittelua ja toteutusta varten perustetaan opettajien ja kulttuurituottajien työryhmä. Kulttuuripolun suunnittelu ja koordinointi eivät vaadi kaupungilta suuria taloudellisia panostuksia.
- Koulut hankkivat omat kummitaiteilijat ja suunnittelevat yhdessä heidän kanssaan opetussuunnitelmaan nivoutuvia teemoja, joissa kummitaiteilijat ovat mukana omien erityisalojensa edustajina.
- Lasten ja nuorten omaehtoista taidetta ja mahdollisuuksia esillepääsyyn tuetaan. Päiväkoteja ja kouluja käytetään aktiivisesti kulttuuritiloina. Näin kulttuuritoimintaa saadaan muuallekin kuin kaupungin keskustaan ja kulttuurin saavutettavuus paranee. Kaiken taidekasvatukseen ei tarvitse olla ohjattua toimintaa: leikki on lasten kulttuuria ja sille jätetään riittävästi tilaa.
- Nuorille suunnitellaan lisää vapaa-ajan virikkeitä. Toimiviin tiloihin, harrastusmahdollisuuksiin ja niiden jatkuvuuteen panostaminen sekä nuorten kanssa yhdessä tehty suunnittelutyö ovat tärkeä osa ennaltaehkäisevää nuorisotyötä. Kaupunki rekrytoi innostuneita ja osaavia nuoriso-ohjaajia. Nuoret otetaan mukaan järjestämään kaupungin yhteisiä tapahtumia sekä suunnittelemaan ja toteuttamaan omia tapahtumiaan.
- Nuorille järjestetään rantatapahtuma esimerkiksi Naantalın nuorisotoimen, musiikkiopiston ja yhdistysten yhteistyönä. Tapahtuma toteutetaan pääosin olemassa olevilla resursseilla. Nuoret pääsevät sekä suunnittelemaan ja toteuttamaan tapahtumaa että esiintymään siinä itse.

Kulttuurikeskus Naantaliin

- Naantalin kaupunki investoi kulttuurin ja taiteen toimintaedellytysten parantamiseen rakentamalla kulttuurikeskuksen. Kulttuuritalon rakentaminen on merkittävä poliittinen päätös, jolla on sekä sosiaalista että taloudellista merkitystä Naantalin kehittämisessä ja markkinoimisessa luovan kulttuurin kaupunkina. Kaupunkilaisien osallistumista ja yhteisöllisyyttä lisäävät kulttuuri-investoinnit maksavat itsensä takaisin myös henkisen hyvinvoinnin lisääntymisen ja syrjäytymisen ehkäisemisen kautta. Avoimien ovien kulttuurikeskus antaa kaikenikäisille kaupunkilaisille helposti saavutettavan mahdollisuuden nauttia kulttuurin eri muodoista ja harrastaa niitä. Kulttuurikeskus vahvistaa myös eri alojen ammattitaiteen esille nousemista. Parhaimmillaan taide- ja kulttuuritoimintojen kehittäminen luo työpaikkoja ja avaa mahdollisuuksia eri taiteenalojen innovaatioiden syntymiselle. Ympärivuotinen aktiivinen kulttuuritoiminta piristää talvikauden matkailua.
- Kulttuurikeskuksessa huomioidaan eri taiteen- ja kulttuurinalojen tarpeet. Sinne rakennetaan ajanmukaiset esitys-, harjoitus- ja työskentelytilat sekä toimivat puitteet kulttuurihallinnolle. Taidenäyttely- ja kahvilatilat sekä kulttuurin tiedotuspiste avaavat keskuksen ovet kaikille kävijöille ja tekevät eri kulttuuri- ja taidealojen ammattilaisten ja harrastajien kohtaamisen mahdolliseksi. Keskus tarjoaa erilaisille ihmisille osallistumismahdollisuuksia saman katon alla. Tilojen suunnittelussa pyritään hyvään toimivuuteen, saavutettavuuteen ja kohtuullisiin käyttökustannuksiin.
- Käynnistetään Kulttuurikeskus Naantaliin -projekti, joka ajaa hankkeen läpi Naantalin hallinnossa. Projektiin osallistuvat naantalilaiset kulttuuritoimijat, ja sen tarkoituksena on tehdä taustatyötä muun muassa hankkeen toteutuksen suunnittelussa ja rahoittamispäätöksen valmistelussa. Hankkeen toteutuminen edellyttää Naantalin kaupungin sitoutumista kolmikantayhteistyöhön kulttuurijärjestöjen ja liike-elämän kanssa. Hanke toteutetaan sekä julkisella että yksityisellä rahoituksella ja varainkeruulla. Kulttuurijärjestöt ja kaupunkilaiset osallistuvat siihen talkooavulla. Kaupunki on vastuussa keskuksen puitteista ja toteutuksesta, kulttuuri- ja taidejärjestöt tuottavat siihen sisällön.

2. Ainutlaatuinen kulttuuriympäristö, historia ja perinne pysyviksi arvoiksi

Naantalin kerroksellista historiallista ympäristöä, elävää ja idyllistä vanhakaupunkia, Luonnonmaan luontoa sekä merellisyyttä vaalitaan kaupungin moni-ilmeisyyden perustana. Vanhan rannikkokaupungin miljöö, maisemat ja kulttuuriympäristö yhdessä ainutlaatuisen keskiaikaisen luostarihistorian kanssa luovat vahvan pohjan Naantalin kehittämiseksi viihtyisänä asuin- ja matkailukaupunkina. Ne ovat pysyviä asioita, jotka eivät häviä kaupungista vaan rakentavat jatkossakin voimakkaasti Naantalin ja naantalilaisten identiteettiä. Laadukkaalla, kulttuuriympäristön arvoja ymmärtävällä suunnittelulla, kaavoituksella ja uudisrakentamisella luodaan edelleen perustaa kaupungin positiiviselle erottautumiselle.

Vanhakaupunki pidetään vireänä ja asuttuna kaupunkikeskustana, jonka muuttaminen matkailun kulissiksi estetään määrätietoisesti kaavoituksen ja rakennusvalvonnan keinoin. Naantalin rakennettu ympäristö ja arkkitehtuuri nähdään kaupungin voimavaroina. Urbaania, pienimittakaavaista puukaupunkia tuodaan esille myös kansainvälisesti mielenkiintoisena miljöönä. Sen mittasuhteet ovat kohdallaan, ja ihmiset viihtyvät siellä luonnostaan.

Työryhmän toimenpide-ehdotuksia

- Naantalin rakennusperinnettä vaalitaan. Ymmärrystä vanhakaupungin merkityksestä ja arvosta ainutlaatuisena ympäristönä kasvatetaan tutkimuksen ja kansainvälisen huomion avulla. Vanhakaupunki otetaan korkeakoulujen tutkimuskohteeksi, jonka taloja ja miljöitä arkkitehtipiskelijät piirtävät ja dokumentoivat.
- Naantalia rakennetaan arkkitehtonisena kokonaisuutena, jossa hyvällä kaavoituksella vältetään huonon uudisrakentamisen sudenkuoppia. Uusi rakentaminen suunnitellaan laadukkaasti vanhaan miljööseen sopivaksi.

- Prosentti rakennuskustannuksista taidehankintoihin -periaate otetaan käyttöön uudis- ja korjausrakentamisessa sekä kaavamääräyksissä. Ympäristötaiteella elävöitetään sekä urbaania keskustaa että ympäröivää luontoa.
- Mannerheiminkadun päähän, meren rannalle luodaan kulttuuritori, joka tarjoaa elämyksiä ja yhdistää ja osallistaa eri-ikäisiä naantalilaisia. Kulttuuritorilla on kaupunkiympäristön ja kuvataiteen monialatoimintaa. Siellä kokoontuvat vanhan kaupungin dokumentointi- ja tarinointikerhot, joiden ohjaajina ovat esimerkiksi paikalliset kuvataiteilijat, muusikot, arkkitehdit, valokuvaajat ja elokuvaajat. Toiminnan tuotoksia esitellään www.naantalinkulttuuri.fi-internetsivuilla.
- Lapset ja nuoret otetaan mukaan suunnittelemaan elinympäristöään koulujen ja ympäristön suunnittelusta vastaavien tahojen yhteistyönä. Heidän toiveitaan ja mielipiteitään kuunnellaan suunniteltaessa toimenpiteitä kohteisiin, joissa lapset ja nuoret viettävät aikaansa. Osallistumisen kautta lapset ja nuoret kokevat itsensä tärkeänä osana yhteisöä. Heidän viihtyvyytensä ja arvostuksensa ympäristöä kohtaan lisääntyy, mikä vähentää myös ilkkivaltaa.

Historia ja perinne elävät Naantalissa

- Naantalin historiaa ja perinnettä nostetaan esille tapahtumien ja kulttuurituotantojen sisällöiksi. Ainutlaatuinen historia auttaa erottautumaan, synnyttää vetovoimaa ja on etu myös markkinoinnissa.
- Birgittalaisuus ja Naantalin keskiaikaisuus otetaan lähtökohdaksi moninaista kulttuuri- ja matkailutoimintaa suunniteltaessa. Talvinen Naantali tekee mahdolliseksi hiljentyminen vastapainona aktiiviselle tapahtumien kesälle. Luostariperintöä mukailien Naantalissa järjestetään hiljaisuusretriittejä, joissa hyödynnetään myös alueen luontoa. Luostarikirkon talvikauden aukioloaikojen pidentämisen mahdollisuuksia selvitetään viranhoidolliset rajoitteet ja valvontaan liittyvät haasteet huomioon ottaen. Kirkkoa nostetaan niin naantalilaisten kuin ulkopaikkakuntalaistenkin käyttämäksi hiljentymisspaikaksi.
- Naantalin keskiaikaa hyödyntävään monitaiteellisen ja -tieteellisen Birgittalaisviikon tapahtumaryppäeseen suunnitellaan luentosarjoja birgittalaisuudesta, naantalilaisesta keskiajasta ja luostarilaitoksesta sekä kursseja esimerkiksi birgit-

talaislauluista. Luostarikirkossa pidetään vanhan musiikin konsertteja. Naantalin seurakunta toteuttaa ekumeenisen yhteistyön hengessä keskiaikaisen messun. Tapahtuman suunnittelua ja toteutusta varten perustetaan projektiryhmä.

- Keskiajasta etsitään uutta tietoa arkeologisten kaivausten avulla, ja jo tutkittuja keskiaikaisia kohteita tehdään tutuksi naantalilaisille ja matkailijoille. Selvitetään mahdollisuutta rekonstruoida toinen vanhoista luostareista uudisrakennuksena. Piirustukset ovat olemassa ja sijainti tiedetään. Luostarialueen voi toteuttaa myös virtuaalisesti.
- Naantalin museo ja eri toimijat järjestävät yhdessä naantalilaisiin perinteisiin liittyviä tapahtumia ja tuotantoja, jotka toteutetaan monialaisella kulttuurisella ammattitaidolla. Tapahtumissa tuodaan esille perinteiden ja identiteettien runsaus ja erilaisuus. Perinnetapahtumista luodaan kaupunkilaisia yhteen kokoavia tapahtumia, ja ne toteutetaan ilman räikeää kaupallisuutta kulttuuristen arvojen säilyttämiseksi. Kaupunki tukee kulttuuriyhteisöjä tapahtumien toteutuksessa.
- Järjestetään Naantalin historialliset päivät, jolloin vanhankaupungin sisäpihoilla esitetään taloihin ja niissä asuneisiin ihmisiin liittyvistä tarinoista käsikirjoitettuja pieniä kuvaelmia. Kuvaelmista tehdään numeroitu ja aikataulutettu reitti tapahtumaan osallistujille. Tapahtuman toteuttavat yhteistyössä esimerkiksi Mannerheiminkadun asukkaat, yrittäjät, taiteilijat ja Naantalin Teatteri. Tapahtuma elävöittää kaupungin historiaa sekä matkailijoille että omille asukkaille.
- Puinen Naantalin aurinko kiinnitetään Mannerheiminkadulle. Wanha Naantali -kauppa ja museoyhdistys toimivat hankkeen organisoinnissa. Naantalin oppaiden ei tarvitse pelkästään kertoa tarinaa Naantalin auringosta, kun se on kaikkien nähtävillä.
- Naantalista ja saaristosta sekä niiden historiasta, perinteistä ja nykyisyydestä toteutetaan televisiosarja. Mielenkiintoinen ja hyvin käsikirjoitettu sarja toimii markkinointikanavana ja matkailun edistäjänä.

3. Yhdessä onnistutaan paremmin

Ennakkoluuloton yhteistyö eri kulttuurin ja taiteenalojen, naapurikuntien sekä elinkeinoelämän välillä nostetaan avainasemaan Naantalin kulttuurin kehittämi-

sessä. Naantalin kaupunki tekee kulttuurialan yhteistyötä myös lähikuntien ja -kaupunkien kanssa. Resursseja ja tietotaitoa jakamalla luodaan uusia paikallisia, alueellisia ja kansainvälisiä mahdollisuuksia. Kyse ei ole vain uusista taloudellisista resursseista, vaan olemassa olevien monimuotoisten resurssien kehittämisestä.

Naantalin kulttuuritarjonnasta suuren osan toteuttavat erilaiset yhdistykset, yhteisöt ja yksittäiset kulttuurin tuottajat. Niiden välisillä avoimilla keskusteluilla luodaan uusia kontakteja, näkemyksiä ja yhteistyömuotoja, jotka rikastuttavat kulttuurielämää. Yhteisillä tavoitteilla helpotetaan kulttuuritoiminnan suunnittelua ja aikataulutusta. Yhteistyö tuottaa uusia ideoita ja ratkaisumalleja, kokoaa yhteen asiantuntijuutta sekä säästää kustannuksia. Tiedotukseen panostamalla tehdään kulttuuritarjonnasta näkyvämpää ja helpommin saavutettavaa. Tehokkaalla tiedotuksella myös vahvistetaan Naantalin imagoa kulttuurikaupunkina.

Työryhmän toimenpide-ehdotuksia

Yhteistyö

- Naantalissa rakennetaan koordinoitua kulttuuriyhteistyötä niin kaupungin sisällä, naapurikuntien välillä kuin kansainvälisesti. Koordinointia hoitaa tehtävään varta vasten valittu henkilö. Koordinoinnissa panostetaan tiedotukseen ja markkinointiin. Pieniä resursseja yhdistämällä saadaan yhteistyöllä enemmän: laajempaa toimintaa ja tapahtumia, suurempaa näkyvyyttä sekä kulttuuritapahtumien, toimintamallien ja asiantuntijoiden kierrätyksestä saatuja synergiaetuja. Yhteistyöstä luodaan pysyvä toimintamalli.
- Taide- ja kulttuurityön kehittäminen ja kulttuurisen tasa-arvon toteuttaminen vaativat asiantuntijatyötä. Naantalin kaupunki palkkaa yksin tai yhdessä naapurikuntien kanssa seutu- tai kaupunkitaiteilijan, joka tehtävänä on edistää kulttuuriyhteistyötä ja toimia alueensa taiteilijoiden ja kulttuuritoimijoiden verkoston solmijana, vahvistaa kulttuurin asemaa hoitolaitoksissa, koulussa ja päiväkodeissa sekä tukea omaehtoista harrastustoimintaa läänintaiteilijoiden mallin mukaisesti.

Seutu- tai kaupunkitaiteilijaksi valitaan paikallinen, alueellisen kulttuurikentän hyvin tunteva aktiivitoimija muutamaksi vuodeksi kerrallaan.

- Naantalın kulttuuriväki tapaa toisensa säännöllisesti. Pyrkimyksenä on tällä tavoin vähentää keskinäistä kilpailua, lisätä ymmärrystä koko kulttuurikentän toiminnasta, helpottaa tiedon kulkua sekä auttaa löytämään asioita, joita kannattaa tehdä yhdessä. Tavoitteena on se, että eri instanssit toimivat tietoisina toisistaan.
- Naantalın kaupungin kulttuurialan työntekijät kokoontuvat 3-4 kertaa vuodessa ideoimaan ja työstämään ajankohtaisia asioita sekä omin voimin että kutsumalla mukaan myös asiantuntijoita.
- Kulttuurin tuottajat ja kaupungin kulttuurihallinto kehittävät yhteistyötä byrokratian keventämiseksi ja hallinnon kankeuden vähentämiseksi. Näin pyritään helpottamaan kaikkien työtä ja edistämään onnistuneiden kulttuuritapahtumien järjestämistä Naantalissa.
- Kaupunki tasaa kulttuuritapahtumien kokoerosta johtuvaa rahoituksen epätasapainoa jakamalla yhdistyksille vuosittain kiertävän erityisavustuksen määrättyyn suurempaan projektiin. Erityisavustus tekee mahdolliseksi esimerkiksi eri kulttuurialojen välisten laajempien yhteistyöproduktioiden toteuttamisen.
- Naantalissa etsitään aktiivisesti yhteistyömalleja kulttuurin ja elinkeinoelämän välille. Yhteistyömallien luomisella pyritään helpottamaan kulttuurin rahoituspaineita, laajentamaan kulttuurin monimuotoista vuorovaikutusta yhteiskunnan eri sektoreille sekä lisäämään kulttuuritoiminnan volyyymiä.

Tiedotus

- Naantalın kulttuuritoimisto laatii yhdessä paikkakunnan muiden kulttuurialan toimijoiden kanssa yhteisen tiedotussuunnitelman sekä koordinoi kulttuuritoimintoja päällekkäisyyksien välttämiseksi. Tiedotussuunnitelma toteutetaan vuoden sisällä ja pääosin jo olemassa olevilla resursseilla. Kulttuurielämää jäsentämään rakennetaan kulttuuritoimijoiden yhteistyönä kulttuurikalenteri, jossa kaikki neljä vuodenaikaa näkyvät toiminnan erilaisina painotuksina.

- Kaupungin sivistystoimen tiedotuslehteä Nastaa kehitetään koko kaupungin kulttuuritarjontaa kokoavana julkaisuna. Lehti jaetaan kaikille kaupunkilaisille, ja siitä tehdään tärkeä tiedon välittäjä. Kaupungin sivistystoimi toimittaa lehden ja yhdistykset ynnä muut toimijat laativat siihen tiedotteita, juttuja ja ilmoituksia paikallisesta kulttuuritoiminnasta. Lehden lisäksi tiedotuksessa käytetään hyväksi internetsivuja.
- Kulttuuri- ja yhdistyssektorin toimijoille järjestetään koulutusta, jonka avulla tapahtumajärjestäjät voivat kehittyä tuottajina sekä terästää suunnitteluaan ja tiedotustaan.

Naantalin kulttuuri Oy

- Naantaliin perustetaan kulttuuria koordinoiva ”Naantalin kulttuuri Oy”. Se tuottaa tapahtumia, näyttelyitä ja kurssipalveluja, ostaa palveluja paikallisilta taiteilijoilta ja muilta kulttuurialan yrittäjiltä, tuotteistaa kulttuurielämyksiä ja myy naantalilaista kulttuuria muualle. Se etsii aktiivisesti hankerahoitusta, sponsoreita ja yhteistyökumppaneita elinkeinoelämästä. Naantalin kulttuuri Oy:n avulla tuodaan erillään olevia tekijöitä yhteisen sateenvarjon alle ja luodaan tehoa markkinointiin. Naantalin kulttuuri Oy:stä tehdään merkittävä kulttuurialan ammattilaisten ja yrittäjien työllistäjä. Sille palkataan asiantuntevaa henkilökuntaa, jolloin toimintaan saadaan moniarvoisuutta, tehokkuutta ja aktiivisuutta. Sen toiminta rahoitetaan julkisilla varoilla ja avustuksilla, jäsen- ja osallistumismaksuilla, sponsorituloilla ja erilaisia palveluja myymällä.

4. Tapahtumatuotantoa sekä kesään että talveen

Naantalin kulttuurin toiminta-ajatuksiksi otetaan laaja-alaisuus, koskettavuus ja vaikuttavuus. Kulttuurin avulla lisätään osallisuutta ja avarretaan ihmisten näkemyksiä maailmasta. Naantalin tapahtumatuotantoa kehitetään ympärivuotiseksi. Tavoitteena ovat sekä isot tapahtumat, jotka houkuttelevat väkeä kaukaa kaupungin rajojen ulkopuolelta, että pienet ja kevyet tapahtumat, jotka luovat

kaupungin sisäistä yhtenäisyyttä ja yhteisöllisyyttä. Naantalissa eletään vuodenaikojen mukaan. Vilkkaan ja monien tapahtumien matkailukesän vastapainona on talven hiljaisuus ja rauha.

Ympärivuotisen kulttuuritoiminnan tarkoituksena ei ole luoda ”*jatkuvaa taiteiden yötä*” vaan tasaisesti läpi vuoden jakaantuvia pienimuotoisia ja naantalilaisille tarkoitettuja kulttuuritapahtumia. Tärkeää on niin taiteidenvälinen kohtaaminen kuin kulttuuripalveluiden ja tarjonnan vieminen ihmisten luokse esimerkiksi kiertävien tapahtumien avulla.

Naantalin kulttuuritoiminnan rakenne ja laaja yleisöpohja luovat edellytyksiä uusien kulttuurielinkeinojen syntymiselle. Kulttuurielinkeinoja vahvistetaan tukemalla matkailua, esimerkiksi perhe- ja kylpylämatkailuun sekä veneilyyn kohdistuvia kulttuuripalveluita lisätään. Naantalin matkailu- ja kulttuurikohteita sekä tapahtumia kehitetään arvolähtöisesti kestäväen kehityksen periaatteita noudattaen.

Työryhmän toimenpide-ehdotuksia

- Vuodesta 1980 lähtien Naantalissa toimineet Musiikkijuhlat säilyttää asemansa yhtenä Suomen merkittävimmistä musiikkitapahtumista. Festivaali jatkaa korkeatasoista linjaansa ja sen toimintaa kehitetään edelleen valtakunnallisesti ja kansainvälisesti. Toisaalta pyritään siihen, että yhä useampi naantalilainen osallistuisi tapahtumaan ja kokisi sen omakseen.
- Naantalia kehitetään mestarien ja kisällien kaupunkina, jossa kurssitoimintaa laajennetaan Naantalin Musiikkijuhlien mestarikurssitarjonnan esimerkin mukaisesti koskemaan myös kuvataiteita ja muita kulttuurinaloja. Mestarikurssitoimintaa järjestetään ympärivuotisesti.
- Mestarikurssijatusta tukemaan perustetaan taideresidenssi, joka tarjoaa työtiloja paitsi kotimaisille myös kansainvälisille vieraileville taiteilijoille. Residenssi tekee Naantalia tunnetuksi kansainvälisenä kulttuurikaupunkina, lisää verkostoitumista ja tuo eri taiteenalojen asiantuntijoita naantalilaiseen kulttuurielämään.

- Musiikkijuhlien ja seurakunnan yhteistyönä pyritään järjestämään konsertteja Naantalın kirkossa myös talvikaudella. Konsertit suunnitellaan teemojen ympärille, ja niitä markkinoidaan paitsi naantalilaisille, myös koko Turun talousalueelle ja valtakunnallisesti. Ohjelmistosuunnittelun ja konserttisarjan toteutuksen paikallinen asiantuntemus on jo olemassa. Konserttien kustannukset katetaan pääsylipputulolla, apurahoilla ja muulla ulkopuolisella rahoituksella. Ympärivuotinen konserttitoiminta tukee konserttilyygelin hankkimista Naantalın kirkkoon.
- Muumikulttuuri kootaan yhteen paikkaan Muumimaailman kulttuurikeskukseen. Keskus pidetään avoinna ympäri vuoden esittelemässä muumeihin liittyvää maalaus- ja piirrostaideita, animaatioita, valokuvia, musiikkia, sarjakuvia ja kirjallisuutta. Keskus tarjoaa myös tilaa tekemiselle ja toiminnalle. Osakeyhtiömuotoista toimintaa voivat olla toteuttamassa esimerkiksi Muumimaailma Oy, Moomin Characters Oy Ltd, Tove Janssonin perikunta, Naantalın kaupunki, naantalilainen liike-elämä ja Muumimaailma Oy:n yhteistyökumppanit.
- Kultarannan esittelytoimintaa ja mahdollisia tapahtumia, kuten esimerkiksi puistokonsertteja kehitetään presidentin kanslian turvallisuusvaatimusten ehdoilla. Kultarannalla ja kesäpääkaupunkiasemalla on Naantalille sekä henkistä että aineellista merkitystä. Itse rakennus, puutarha ja idea presidentin kesäasunnosta herättävät tulevaisuudessakin yleisön kiinnostusta.
- Naantalın Teatteri jatkaa ympärivuotista teatteritoimintaansa sekä lasten- ja nuorten teatteri-ilmaisun koulutuksen toteuttamista yhteistyössä Naantalın opiston kanssa. Naantalın Teatteri tekee laajaa yhteistyötä paikallisten toimijoiden kanssa, ja osallistuu aktiivisesti naantalilaisten tapahtumien, kuten Tuhkamarkkinoiden, Kun hämärtää -tapahtuman ja Varsinais-Suomen Runoviikon ohjelman toteutukseen.
- Vuoden kiertoön liittyviä tapahtumia kehitetään. Kulttuurialan- ja matkailualan organisaatiot, yhdistykset sekä seurakunta lisäävät yhdessä joulujalan tapahtumia naantalilaisten ja vierailijoiden iloksi. Naantalın Vappu -kaupunkitapahtuma toteutetaan vanhankaupungin rannassa ja laitureilla. Tapahtuman suunnittelua ja toteutusta varten perustetaan työryhmä. Uusi matkailusesongin avaustapahtuma aikaistaa kesän matkailijavirtaa.
- Kaupunki hankkii laadukkaan ja monenlaisten käyttäjien kannalta sopivan siirrettävän ohjelmalavan ja antaa sen jonkin kulttuurijärjestön hoidettavaksi ja

vastattavaksi sillä ehdolla, että se on kaikkien naantalilaisten tapahtumien käytettävissä. Lavaa voidaan siirtää eri kaupunginosiin ja se tekee lastenteatterin, yhteislaulatuksen, konserttien ja monen muun esityksen järjestämisen mahdolliseksi muuallakin kuin Kaivopuistossa.

Ideapankki

Ideapankkiin on koottu verstaytyössä kertyneiden ideoiden kirjo. Tällä hetkellä mahdollottomiltakin näyttävät ideat voivat olla eri tilanteissa käyttökelpoisia tai tuottaa kokonaan uusia ideoita.

Lapset, nuoret ja taidekasvatus

- Nuorisolle perustetaan bändikoulu: innostunut vetäjä, instrumentteja ja kilpailuja
- Järjestetään lastenteatterifestivaalit tai lastenkirjallisuuden viikot
- Perustetaan lasten ja nuorten toimintakeskus, jossa eri taiteen ammatillaiset vetävät lyhytaikaisia tai pidempiä kursseja
- Kitarat ja bändisoittimet kaikkiin musiikkiluokkiin
- Popkulttuuritapahtuma Naantaliin
- Populaariohjelmiston kautta kiinni nuoreen ja uuteen yleisöön
- Nuorille poikkitaiteellinen projekti, joka huipentuu esitykseen
- Elokuvasesityksiä nuorille
- Nuorille larppaus- ja roolipeliviikonloppuja koko kaupungissa, Kuparivuorella tai Haajaisissa, avustajana Naantalin Teatteri
- Yksityinen piirustuskoulu
- Kuvataideleiri tai lasten taidepaja vanhaan kaupunkiin, kuvaamataidon kursseja tai päiviä
- Kursseja ja viikonloppuleirejä eri kulttuurinalojen edistyneille harrastajille
- Aikuisten laulukoulu
- Taiteilijat kouluihin esittäytymään
- Elokuvatyöpaja: kulttuurin tallentaminen ja opetus

- Päiväkodit ja koululaiset säännöllisesti tutustumaan Naantalin taidenäyttelyihin koulujen tuntiohjelman puitteissa – antaa pohjaa myöhempää elämää varten
- Talven intiimit kulttuurikurssit kaupunkilaisille ja esim. Kylpylän asiakkaille
- Vanhan musiikin ja muiden musiikin osaluokkien valtakunnallinen täydennyskoulutus
- Kesäkursseja taiteenharrastajille

Ainutlaatuinen kulttuuriympäristö, historia ja perinne pysyviksi arvoiksi

- Luonnonmaalle rakennetaan tulen, tuulen, veden ja kallion elämysmaa partiolaisten ja matkailuyrittäjien yhteistyönä: rohkeutta vaativia elämyskursseja – tulenhoitaja, tuulenkäyttävä, vesielämys, kalliokiipeily, maastopyöräily
- Talvi- ja räpaskäkelin ”lämpökodot” lämmittelyyn
- Katettu lava Kaivopuistoon
- Venesatamaan lisäsatama ja paremmat peseytymis- ja ruuanlaittomahdollisuudet
- Patsaspuisto: vuosittain uusi patsas ja juhallinen paljastustilaisuus
- Perustetaan rakennuskannan säilyttämisen yhdistys
- Järjestetään seminaareja puurakentamisesta ja saneerauksesta

- Vanhan kaupungin katuja ja ympäristöä hoidetaan hyvin
- Mannerheiminkadun asfaltin tilalle kauniimpi päällyste
- Museorakennukset parempaan kuntoon
- Rakennetaan rannasta palokunnan talolle asti pieni kanava, jossa on siltoja
- Kaikki Naantalin kerrostalot puistotien varrella laudoitetaan
- Perinnevenetoiminnan aktivoiminen: perinneveneiden armada venesatamaan – kaupunki rakentaa makasiinit, joissa veneet voidaan kunnostaa ja pitää esillä matkailijoille talvisaikaan
- Vanhusten perinnetietoa kerätään talteen
- Perinnetapahtumille yhteinen organisaatio
- Yksi Naantalin hienoista nähtävyyksistä saadaan takaisin kun Ukko-Pekan siltaviljonki rakennetaan uudelleen joko Naantalin kaupungin tai yksityisen yrityksen toimesta
- Naantalin historiasta keskiaikaisena sukankudonnan keskuksena kehitetään idea talvisesongin aikaan järjestettävästä sukka-festivaalista – pienimuotoinen tapahtuma voi omaperäisen idean avulla nousta kansainvälisesti tunnetuksi

Yhdessä onnistutaan paremmin

- Perustetaan kaupungin ja eri kulttuuritahojen säännöllisesti kokoontuva ideointie-lin
- Järjestetään infopäivä naantalilaisille kulttuuritarjonnasta
- Teatteriyhteistoimintaa kuntien kesken
- Naantalin kulttuurin yhteismarkkinointi-kampanja muualle Suomeen
- Kylpylän ja kulttuuriyhteisön yhteistyötä kehitetään
- Itämeren alueen kaupunkien kanssa matkailun, opetusalan ja kulttuurin yhteistyötä
- Kesäajalle sovitaan yhteiset aukioloajat, jotta asiakkaiden on helpompi saavuttaa esimerkiksi galleriat ja museot

Tapahtumatuotantoa ja projekteja niin kesään kuin talveen

- Katuesityksiä, katusoittajia, pantomiimia kesäisin kadulle
- Naantalin päivänä järjestetään jättikonsertti
- Jazz-viikkotapahtuma, elokuiset rapujazzit
- Yömusiikkia rannoille
- Taidereitti, joka tutustuttaa ateljee- ja gallerianäyttelyihin
- Historiallisia kävelyreittejä
- Keskustan torille ja katetulle kulttuurito-rille isot kuvataulut kulttuuri- ja urheilu-sivujen näyttämistä ja selailua varten sekä elokuvien näyttömahdollisuus elokuvaker-holle
- Kaupungin kokoelmat näkyviin ja paikallisia tekijöitä esille
- Teatteripäivät, kesäteatteri, historiallisia näytelmiä ja kuvaelmia, musiikkiteatteria
- Musiikkiopisto, musiikkijuhlatoimisto, kansalaisopisto ja kaupungin kulttuuri-toimi järjestävät musiikkielokuvien sarjan vuosittain osaksi musiikkitoiminnan koko-naisuutta
- Naantalin omien kulttuurintekijöiden iltamat torilla
- Sukututkimuspäivät Naantalissa
- Naantalin kesä aloitetaan ja lopetetaan tapahtumilla ”Kun sarastaa” ja ”Kun hä-märtää”
- Naantalilaiset yhdistykset järjestävät vanhaan venesatamaan matkailusesonkia pidentävät silakkamarckinat
- Jonkin taiteen alan säännöllisesti toistuva vuosikongressi Naantaliin
- Rantatapahtumien sarja talvisin
- Oopperatapahtuma tai operettia kylpylässä
- Syksyiset filmifestivaalit Naantaliin
- Seniori-ikäisten ”puolivihteellinen” laulu-ryhmä ja sille ammattitaitoinen harjoittaja
- Juhannusjuhlaa kehitetään
- Unikeonpäivien terästäminen ja sirkusfesti-vaalit Unikeonkestien tukijaksi
- Sadonkorjuujuhla
- Kirjallisuustapahtuma ja paikallinen julkai-susarja
- Kulttuuri- tai kirjakahvila Naantaliin kult-tuurialojen kohtaamispaikaksi

- Muumimaailma hyödyntämään paikallista osaamista
- Yöinnit elävän musiikin säestyksellä kynttilänvalossa Kylpylässä
- Ihana museokahvila
- Naantalin kaupunki myöntää asukkailleen kulttuuriseteleitä, jotka ovat käyttökelpoisia naantalilaisissa kulttuuritapahtumissa

Tilat ja resurssit

- Lisää työntekijöitä kulttuuriin, esimerkiksi kaksi virkaa kulttuurikeskukselle
- Kaupungintalon aulan äänekäs ilmastointi pois, jotta sitä voidaan käyttää esitys- ja kulttuuritilana
- Kristoffer-sali heti remonttiin, akustiikka kuntoon
- Raatihuoneen talo pihoinen kulttuurikäyttöön
- Nykyisten kulttuuritilojen parempi, avoimempi käyttö
- Naantalin kirkkoon lisää paikkoja ja ilmastointi paremmaksi
- Kulttuuri-, konsertti- ja teatterisali Naantaliin
- Uiva esiintymislava Naantalin lahteen
- Taidemuseo, jossa voisi järjestää myös konsertteja ym. tapahtumia
- Kylpylämuseo, matkailumuseo
- Kulttuuripuolelle oma vahtimestari

Kulttuurikeskus

- Uudeksi kulttuurikeskukseksi rakennetaan Wanhan kylpylän kopio Merisalin viereen tallella olevien vanhojen piirustusten mukaan: rakennuksessa sijaitsevat Naantalin teatteri, taidemuseo, kylpylämuseo, museokauppa- ja kahvila, konserttitila sekä muumien kulttuurikeskus ja muumimuseo
- Kulttuurikeskus rakennetaan Raatihuoneen kortteliin
- Liian pieneksi käynyt kaupungintalo muutetaan kulttuuritaloksi
- Naantalin kulttuurikeskus on monipuolinen kulttuurimarketti
- Kulttuurikeskus rakennetaan Naksolan takana olevalle joutilalle maalle tai käytetään jo olemassa olevia tiloja

- Kulttuurikeskuksen tilat louhitaan Kuparivuoreen
- Kulttuurin monitoimitalo rakennetaan kaupungintalon ja urheilutalon väliseen rinteeseen ja yhdistetään käytävällä kaupungintaloon ja Kuparivuoren sisätiloihin
- Kulttuuri toimii samassa rakennuksessa kaupungin hallinnon, kaupan ja urheilun ja liikuntatoiminnan kanssa
- Kuparivuoren alle rakennetaan uimahalli, pienvenesatama, urheiluhalli, liikuntatiloja, nuorisotiloja ja kulttuuritilat

NOUSIAISTEN KULTTUURISTRATEGIA: "KERRANKIN TUNTEE, ETTÄ ON VALINNUK ELÄMÄSSÄÄN OIKEIN"

NOUSIAINEN
Turun seutukunta
Asukasluku 4 435*

* Väestörekisterikeskus 2005

Nousiaisista vuonna 2004

Ihmisillä on halu tuntee olevansa osa Nousiaista, halu olla sosiaalisia ja kuulua johonkin.

Nousiainen on tiivis ja asukasluvultaan pieni kunta Turun läheisyydessä. Turun läheisyys ja hyvät kulkuyhteydet ovat kunnalle sekä heikkous että vahvuus: Samalla kun väkiluku kasvaa ja tuo uusia kulttuurin tekijöitä ja kuluttajia kuntaan, myös palveluille esitettävät vaatimukset lisääntyvät. Uudet kuntalaiset on kuitenkin tärkeä saada mukaan paikalliseen toimintaan.

Nousiaisten vahvuutena on vilkas vapaaehtoisuuteen perustuva yhdistystoiminta. Yhteen hiileen puhaltaminen on luonut kukoistavaa kulttuuritoimintaa, jota edustavat esimerkiksi Puhallinorkesteri Noustepressi, Nutturlan makasiiniteatteri sekä arjen kulttuuria vahvistava kylätoiminta. Nousiaislaiseen eli *noustelaiseen* arkeen kuuluu vahvasti urheilu kulttuurimuotona, erityisesti hiihto ja yleisurheilu. Nousiaisissa on myös hyvin toimiva kirjasto, jonka yhteydessä voidaan esitellä paikallista kulttuuria.

Omaehtoisuuteen ja yhdistystoimintaan perustuvan kulttuurin ongelmana on sen jääminen hajanaiseksi ja vaille yhteistä suuntaa. Monien yhdistysten toiminta kaipaa parempaa tiedottamista ja yhteistyötä, eli suunnitelmallista toimintaa yhteisten hankkeiden parissa. Noustepäivät ovat tästä jo toimiva hyvä esimerkki: elokuinen kulttuuritapahtuma yhdistää yhdistykset ja yksittäiset ihmiset, eikä järjestäminen onnistuisi ilman yhteistyötä ja koordinoitua. Kunnassa on kulttuuriasioista vastaava kirjastovirkailija (yhdeksän tunnin viikko-työpanoksella), ja työajasta valtaosa menee Noustepäivien järjestelyyn.

Yhteinen tekeminen ja monien yhdistysten toiminta on vaarassa hiipua, jos mukaan ei saada uusia voimia. Toiveena on, että yhdistykset kehittävät omaa toimintaansa sellaiseksi, että se antaa tilaa myös uusille ja nuorille toimijoille. Nousiaisten kulttuurin vahvuuksista ja heikkouksista sekä suunnitelmallisesta suuntaamisesta käytäville avoimille keskusteluille on selvä tarve.

Nousiaisten koululaitos toimii edistyksellisesti ja joustavasti ajan haasteisiin sopeutuen. Koulukeskus Nummella ja pienet kyläkoulut tahoillaan ovat *noustelaisien* ja myös lähikuntien asukkaiden luonnollisia kohtaamispaikkoja. Ne myös yhdistävät uusia ja vanhoja asukkaita keskenään. Kouluilla on valmiuksia laadukkaaseen ja hyvään kulttuurikasvatukseen ja sen laajentamiseen.

Uusien asuinalueiden aktiivinen kaavoitus uhkaa ainakin keskustan eli Nummen muuttumista lähiömäiseksi. Nummi on keskiaikaisena harjukylänä valtakunnallisesti arvokkaaksi nimetty kulttuurimaisema. Nousiaisissa on arvokkaita

virkestys- ja matkailukohteita, kuten erämaa-alueiden vaellusreitit. Nousiaisten kunnan identiteetille keskeinen kulttuurihistoriallinen kohde on keskiaikainen Pyhän Henrikin kirkko, joka on kansainvälisestikin kiinnostava pyhiinvaelluskohde. Vuonna 2005 Nousiainen juhlii perustamisensa 850-vuotisjuhlaa.

Visio 2020-luvulle

Elämä viihtyisässä ympäristössä kohottaa omanarvontuntoa: 'Kerrankin tuntee, että on valinnut elämässään oikein'.

Nousiainen on maaseutumainen kunta, jonka asutuksen pitkä historiallinen jatkuvuus ja vahva kyläkulttuuri näkyvät maisemassa ja kunnan yleisilmapiirissä. Maaseudun luonteen mukaisesti paikkakunnan ihmiset tuntevat toisensa. Se koetaan Nousiaisten henkiseksi resurssiksi, jonka varassa arki ja yhdessä tekemisen perinne jatkuvat. Luonto, kulttuurimaisema ja hyvä asuminen palveluineen houkuttelevat kuntaan uusia asukkaita ja uusia voimavaroja. Asukasluku ohjataan kasvamaan hallitusti.

Nousiaisissa kulttuuri käsitetään laajasti. Se perustuu sivistykseen ja vankkaan osaamiseen sekä ihmisten arkisiin toimintatapoihin. Kulttuuri sisältyy niin Nousiaisten kunnan kuin yhteisöjen ja yritystenkin palveluihin ja toimintoihin. Omaehtoisuuteen perustuva kulttuuri luo pohjaa eri-ikäisten ihmisten hyvinvoinnille ja yhteisöllisyydelle sekä paikalliselle omanarvontunnolle. Monipuoliseen toimintaan osallistumiseen ja rajoja ylittävään yhteistyöhön on matala kynnyks. Nousiaisten mielenkiintoista historiaa hyödynnetään arkipäivässä sekä kuntalaisten identiteetin perustana, taide-elämysten innoituksen lähteenä ja matkailun houkuttimena.

Nousiaisten kunta ja *noustelaiset* sitoutuvat yhdessä kulttuurin kehittämiseen. Kulttuuria pidetään tärkeänä ja kulttuuripalveluja tarjotaan yhteistyössä naapurikuntien kanssa. Myönteinen asenne kulttuuriin motivoi ihmisiä oma-aloittei-

suuteen, monipuoliseen harrastamiseen ja *luomisen vimmaan*. Kulttuuristrategia ohjaa kulttuuripalvelujen suuntaamista joustavasti eri tilanteisiin ja tarpeisiin. Nuorten elämisen edellytyksiä Nousiaisissa tuetaan, jotta ihmisillä on halu ja mahdollisuus pysyä *noustelaisina*, opiskella Nousiaisista käsin tai palata kuntaan opiskeluvuosien päättyessä.

Strategian kulmakivet

1. Kunta sitoutuu *noustelaiseen* kulttuurityöhön
2. Kulttuuri kuuluu kaikille
3. Kulttuurin tulevaisuus on lasten ja nuorten
4. Maaseutu ja kylät on pidettävä elävänä
5. Nousiaisten Henrikin perinne ja historia näkyville

1. Kunta sitoutuu *noustelaiseen* kulttuurityöhön

Kunnan on oltava kehitystyön pääorganisaattori eri toimielimineen. Eri järjestöt, yhteisöt, seurakunta ja nuorten parissa työskentelevät ja tietenkin myös seurakunta ovat tukemassa ja antamassa arvokasta osaamistaan.

Nousiaisten kulttuurityön perustana on kuntalaisten omaehtoinen innostus, tekeminen ja harrastaminen, joka luo sisällön Nousiaisten kulttuurille. Toimivien puitteiden ja edellytysten turvaaminen vaatii puolestaan Nousiaisten kunnan myötämielistä asennetta ja sitoutumista. Tavoitteena on tilanne, jossa kulttuurilla on merkittävä rooli kunnan päätöksenteossa: *”päättäjien aivoissa on oltava lohko kulttuurille.”* Nousiaisten kulttuuria tehdään näkyväksi ja toimivaksi suunnitelmallisesti ja pitkäjänteisesti.

Kunta on kulttuurin edistäjänä avainasemassa, mutta sitoutuminen kulttuurin kehittämiseen koskee myös *noustelaisia* itseään. Yhdistystoiminnan jatkuvuuteen,

uudistumiseen ja mielekkyyteen panostetaan. Ihmisten on helppo tulla mukaan ja innostua hetkellisesti, mutta pitkäksi aikaa sitoutuminen on jo vaikeampaa. Pitkäjänteistä sitoutumista helpotetaan yhteisten tavoitteiden ja yhteistyön avulla.

Jotta omaehtoinen kulttuuritoiminta voi kukoistaa, tarvitaan ihmisten omaa innostusta – sitä, että tekeminen lähtee sisältä. Suvaitsevan ilmapiirin kehittymistä ja hyvien toimintapuitteiden toteutumista kunnassa edistää alan asiantuntija, kulttuurityön primus motor.

Työryhmän toimenpide-ehdotuksia

Kunnan merkitystä Nousiaisten kulttuuripoliittisena toimijana vahvistetaan

Hyvät visiot tai skenaariot eivät toteudu, jos toimiville kulttuuriyhteisöille ei anneta omaa arvoa kunnan puolesta. Kunnan on tämä ymmärrettävä, palautteen on mentävä jokaiselle poliittiselle päättäjälle.

- Nousiaisten kunta ottaa näkyvän ja kannustavan roolin kulttuuripoliitikassa. Projektikohtaisesti etenevän kulttuuritoiminnan rinnalla käydään eri toimijoita yhdistävää keskustelua ja toteutetaan sitouttavaa kulttuuripoliitikkaa, johon osallistuvat sekä kunnan päättäjät ja virkamiehet että kulttuurialan yhdistykset ja yksittäiset asukkaat. Tämän seurauksena kunnan kulttuurille suunnatut resurssit ohjataan suunnitelmallisesti ja oikeudenmukaisesti eri kohteisiin.
- KULMA-hankkeessa tehtyä kulttuuristrategiaa päivitetään jatkossa yhteistyössä eri toimijoiden kesken. Työtä tehdään KULMA-hankkeessa toimineen kulttuurin tulevaisuustyöryhmän ja kunnan yhteistyönä ja ryhmää täydennetään tarpeen mukaan. Kulttuuristrategia saatetaan asianmukaisten lautakuntien poliittiseen käsittelyyn ja viedään eteenpäin kunnan hallinnossa ja luottamustoimessa. Strategiaa päivitettäessä määritetään selkeästi kunnan ja muiden toimijoiden roolit kulttuuritoiminnassa.
- Kunta edistää ja tukee kulttuurityötä ja kulttuuriasioiden koordinoitua kehittämällä pitkällä tähtäimellä kunnan kulttuurista vastaavan henkilön toimenkuvaa ja

turvaamalla siihen tarvittavat resurssit. Resursseihin kuuluu muun muassa riittävä työaika. Lisäksi kartoitetaan mahdollisuuksia lähikuntien kulttuuritoimien väliin yhteistyöhön.

- Kunta suhtautuu edelleen myötämielisesti erilaisiin maaseudun ja sen kulttuurin kehittämisen hankkeisiin. Onnistunut projektimainen toiminta kulttuurin alalla edellyttää erityisiä ”rahatuntosarvia”. Kulttuurisihteeri ohjaa toimijoita monipuolisesti eri rahoituslähteille ja lisää Nousiaisten kulttuurin näkyvyyttä.
- Kulttuurisihteeri tai muu kulttuuritoimen vastuhenkilö kokoaa kunnan kulttuuritoimijoista tietoja ja tiedottaa heistä eteenpäin. Nettitiedottamista tehostetaan, ja kulttuuritoiminnasta ja toimivista yhdistyksistä on saatavilla ajanmukaiset esittelyt yhteystietoineen. Myös Nesteen huoltoaseman yhteyteen sijoitettavan opastetaulun avulla nostetaan paikkakunnan kulttuuri näkyvämmiin esille.
- Kulttuurisihteeri edistää harrastajien verkostoitumista lähikuntien toimijoiden kanssa. Tätä kautta yhdistysten harrastajapohjaa laajennetaan, Nousiaisten kulttuuritarjontaa monipuolistetaan ja se saatetaan yhä useampien ulottuville.
- Kulttuurisihteeri jatkaa nelipäiväisten Nousepäivien suunnittelua, järjestämistä ja markkinointia yhteistyössä Nousepäivien työryhmän kanssa. Nousepäivät tiivistävät jatkossakin yhdistysten ja yksittäisten henkilöiden yhteistyötä ja yhteisöllisyyttä.

2. Kulttuuri kuuluu kaikille

Nousiaisten kulttuuritoiminnan tavoitteena on matala osallistumiskynnys ja toiminnan laaja-alaisuus. Kulttuuri on peruspalvelu, joka kuuluu kaikille. Kulttuuritoiminnan avulla kasvatetaan ihmisten yleistä aktiivisuutta, osallisuutta ja sitoutuneisuutta. Kulttuuri saa elinvoimansa siitä, että ihmisillä on tarve tehdä, osallistua ja harrastaa.

Monipuolinen kulttuuriharrastaminen tuottaa luovuutta ja ammattilaisuutta, kehittää työelämässä tarvittavia valmiuksia ja lisää työssä jaksamista. Kulttuuria tai erilaisia kulttuurimuotoja kohtaan tunnettuja ennakkoluuloja vähennetään.

Kulttuuriharrastus antaa jokaiselle jotakin, ja nostaa kunkin omia vahvuuksia esille. Hyvät harrastusmahdollisuudet lisäävät kunnan kiinnostavuutta uusille asukkaille, joita houkutellaan kuntaan hallitun väestönkasvun toteuttamiseksi. Uudet asukkaat ovat myös henkinen resurssi kunnalle ja sen kulttuurielämälle.

Työryhmän toimenpide-ehdotuksia

- Kulttuurisihteeriideoi ja koordinoi kulttuuri-toimintaa yhdessä yhdistysten ja muiden tahojen kanssa. Pienet yhdistykset ja lähikuntien yhdistykset tekevät entistä enemmän yhteistyötä, jolloin osallistujien määrä lisääntyy ja kulttuuripalvelut monipuolistuvat.
- Yhteistä tiedotustoimintaa lisätään, lähiseudun kulttuuritapahtumista kirjoitetaan aktiivisesti eri tiedotusvälineisiin, ja yhteistyön avulla vältetään päällekkäisiä tapahtumia. Kulttuurisihteeri tukee harrastamisen kehittymistä ammattimaisemmaksi ohjaamalla yhdistyksiä ja toimijoita eri rahoituslähteille sekä käynnistämään erilaisia projekteja ja hankkeita.
- Kulttuuritarjontaa kehitetään vanhainkodeissa, kouluissa ja päiväkodeissa. Esittävän taiteen harrastusmahdollisuuksia vahvistetaan. Eri alojen osaajille luodaan mahdollisuuksia löytää toisensa yhdistysten kuten esimerkiksi Noustepressin ja Nutturlan makasiiniteatterin toiminnan kautta.
- Tavoitteena on maksaa talkootyön rinnalla kulttuurialan ammattityöstä palkkaa. Nuorten ja lasten toimintaan ja sen ohjaajiin ja vetäjiin panostetaan, jotta saadaan uusia toimintamuotoja ja osanottajia. Sitoutuneet ja aktiivit jäsenet tuovat jatkuvuutta yhdistyksiin ja tekevät sukupolvenvaihdokset mahdollisiksi.
- Kuvataiteelle ja musiikin harrastamiseen järjestetään asianmukaisia tiloja. Kesäteatteri tuo Nousiaisiin ulkokuntalaisia ja näkyvyyttä kunnalle. Teatterille hankitaan tummennettu, nousevalla katsomolla varustettu tila, jonka voi muuntaa esimerkiksi teollisuushallista. Muista Nousiaisten tiloista aktiivisen kulttuuri-toiminnan käytössä ylläpidetään Vanhaa Asemaa, Henriikkaa, Kalliopohjaa, Paloasemaa, kyläkouluja, Valpperin urheilutaloa ja Nummelan työväentaloa, joka kunnostetaan. Pyhän Henrikin kirkossa järjestetään edelleen konsertteja, joille tila antaa upeat puitteet.

- Kirjasto on Nousiaisten kunnan asukkaille tärkeä palvelu ja paikka, jonka resursseista huolehditaan. Kirjaston näyttelytoimintaa pidetään yllä, esille pääsee ihmisten itse tekeminen, harrastuneisuus ja omaehtoinen kulttuuri.

3. Kulttuurin tulevaisuus on lasten ja nuorten

Kulttuuritoiminnan erityisen huomion kohteeksi otetaan *noustelaiset* lapset ja nuoret. Koulut ovat Nousiaisten kulttuurielämässä rikkautena ja niissä kehitetään kulttuurityötä edelleen. Lapsista kasvatetaan ihmisiä, joille kulttuurin harrastaminen on luonnollinen osa elämää. Koulut ja päiväkodit ottavat kulttuurin toiminnassaan huomioon. Osallistumisen kynnystä ei päästetä kasvamaan liian korkeaksi.

Isot ja pienet koulut muodostavat luontevan väylän uusille asukkaille päästä mukaan *noustelaiseen* kulttuuritoimintaan. Lapsiperheiden vanhemmat ovat elämäntilanteesta johtuen syrjässä monesta toiminnasta. Lastenkulttuuri on hyvä keino houkutella paitsi lapsia, myös heidän vanhempiaan tutustumaan ja ehkä myöhemmin myös osallistumaan oman kunnan kulttuurieroihin. Vanhempien vapaaehtoistyötä kehitetään. Lapsiperheissä luodaan kulttuurimyönteinen tulevaisuus ja kasvatetaan lapsetkin yhdessä tekemisen ideaan.

Nousiaisten nuoret etsivät omaa elämisen tilaa kotikunnastaan. Kotoa pois muuttaminen ja itsenäistyminen eivät välttämättä tarkoita sitä, että halutaan lopullisesti muuttaa pois Nousiaisista. Kuntaan tarvitaan sopivia ja edullisia asuntoja myös nuorille sekä nuorille perheille. Tavoitteena on pitää omat nuoret ja muut asukkaat paikkakunnalla, mutta myös tehdä kuntaan palaaminen helpoksi.

Työryhmän toimenpide-ehdotuksia

Koulut kulttuurin lippulaivoiksi, toimintaa monilla tahoilla

- Kouluissa esitellään tarjolla olevia kulttuuriharrastuksia ja tehdään yhteistyötä mm. paikallisten yhdistysten kanssa.
- Taito- ja tietoaineita nivotaan yhteen niin että kulttuuri on läpäisevästi eri aineiden opetuksessa mukana. Nousiaisten koulujen opetussuunnitelmaan laaditaan ja liitetään kulttuuripolku-ohjelma koulujen kulttuurikasvatusta varten.
- Kulttuurisihteeri toimii yhteistyössä koulujen kanssa antaen taustatukea, ottaen vastaan ehdotuksia toiminnan kehittämisestä, ja kehittären uusia toiminnan mahdollisuuksia ja resursseja.
- Kirjasto jatkaa esimerkillistä ja suunnitelmallista yhteistyötään koulujen kanssa.
- Mynämäen seudun kansalaisopisto antaa monipuolista opetusta nuorille ja lapsille taito- ja taideaineissa.
- Koulujen valmiutta antaa koulutusta myös maahanmuuttajille lisäään.
- Kunta järjestää edelleen musiikin perusopetusta yhteistyössä Turun seudun musiikkiopiston ja Turun konservatorion kanssa. Nykyinen kiintiö oppilaspaikoille turvataan.
- Lasten kulttuuriharrastuksia tuetaan lisäämällä koululaisten harrastuspiirejä yhteistyössä koulujen ja kunnan nuorisotoimen kanssa. Taide otetaan osaksi koulujen kerhotoimintaa, jonka alueina voivat kaikkiaan olla teatteri, musiikki, liikunta, kädentaidot, kuvataide, sanataide ja perinne. Toiminnassa hyödynnetään koulujen tiloja. Hyvänä esimerkkinä on Paijulan koululla toimiva ilmaisutaidon kerho, jota toteutetaan yhdessä Nutturlan makasiiniteatterin kanssa.
- Ymmärrystä ja suvaitsevaisuutta erilaisia kulttuurimuotoja kohtaan edistetään. Harrastusta pitää voida vaihtaa. Kaikista ei tule ammatillaisia, joten harrastustoiminnassa pidetään yllä eri tasoja ja myönteistä asennetta.
- Erilaista omaehtoista ja uutta toimintaa tuetaan: esimerkiksi roolipeliharrastaminen voi koota larppaamisesta innostuneita Nousiaisiin ja näyttää miten eri taiteenlajeja voidaan yhdistää luovasti ja elämyksellisyyttä korostaen.

- Nutturlan makasiiniteatterissa järjestetään jatkossakin omaa toimintaa lapsille ja nuorille. Kunta tukee näiden ryhmien vetäjiä.
- Pikkuprassi kasvattaa uusia soittajia ja musiikin harrastajia. Kunta arvostaa lasten ja nuorten toimintaa esim. tukemalla musiikin opiskelua. Musiikki toimii porttina kulttuurin harrastamiseen laajemminkin.

Nuorisolle asuntoja sekä elämisen ja toiminnan tilaa

- Nuorten vaikutusmahdollisuuksia lisätään. Vuorovaikutusta kunnan ja nuorten välillä lisätään ja nuorten tekemiin aloitteisiin tartutaan. Nuoria kannustetaan monipuoliseen ja omaehtoiseen harrastamiseen: ”*hyvä harrastus voi säästää paljolta*”. Lasten ja nuorten tukena ovat sekä vanhemmat että kunta, seurakunta ja yhdistykset.
- Kyläyhdistysten toimintaa suunniteltaessa otetaan huomioon myös nuoret ja heidän näkemyksensä yhdistyksen toiminnasta ja kyläalueen kehittämisestä. Nuoria pyritään innostamaan luonnonsuojelu- ja kotiseututyöhön, minkä kautta ympäristöarvojen ymmärrys ja kunnioitus kasvavat. Yhdistykset antavat nuorille enemmän vastuuta toiminnasta, mikä opettaa pitkäjänteisyyttä ja sitoutumista.
- Kunnassa valmistellaan erillinen lapsiperhestrategia sekä nuorisostrategia.
- Yhdistysten, kunnan ja seurakunnan yhteistyöllä rikotaan rajoja, hälvennetään erilaisia kulttuurisia ennakkoluuloja ja laajennetaan toimintaan osallistuvien määrää. Esimerkkeinä tällaisesta toiminnasta ovat kirkossa järjestettävät konsertit ja niiden markkinointi nuorille tai yhteiset oopperamatkat. Erilaisia retkiä ja yhteiskuljetuksia järjestetään lähikuntien yhteistyönä vastakin, jotta kaikki kiinnostuneet pääsevät erilaisiin kulttuuritapahtumiin. Nyt on sivukyliltä aika hankala lähteä, vaikka haluttaisiinkin.

4. Maaseutu ja kylät on pidettävä elävänä

Tarvitaan tarpeeksi hulluja ja jästipäitä yksilöitä ennen kuin tulee laajempaa toimintaa.

Nousiaisten kilpailuvaltiksi kehitetään maalaismaisuuksia ja rakennuskulttuuriltaan arvokkaihin kyliin keskittynyt asutusrakenne. Tavoitteena on *vihreä ja vehreä Nousiainen*, jossa on aktiivista kylätoimintaa ja kylien tai kyläyhdistysten välistä yhteistyötä. Ihmisillä on matala kynnyksellä toimia kyläyhdistyksissä. Suotuisassa ilmapiirissä ja voimia yhdistäen kyläkohtaisista tapahtumista voi kasvaa kuntakohtaisia ja mahdollisesti suurempiakin vetonauloja.

Kaupungeista maaseudun rauhaan muuttaneet pyritään saamaan mukaan yhdistys- ja kulttuurityöhön. Tavoitteena on molemminpuolinen arvonnanto, jolloin myös uudet asukkaat osaavat arvostaa *Nousten ”tuppukyläläisyyttä”*. Kaiken ei tarvitse olla muutoksessa: myös vanhan osaamisen arvostaminen on tavoiteltavaa, se että tehdään samalla tavalla kuin ennenkin. Hallitun muuttoliikkeen avulla yhteisöllisyys kehittyy vähitellen ja suvaitsemattomuuden syntymistä pystytään ehkäisemään.

Työryhmän toimenpide-ehdotuksia

Maaseutu ja kylät pidetään elävinä ja vapaaehtoistyö voimissaan

- Yhteisöllisyyden lisääminen tarkoittaa huolenpidon ja vastuun ulottumista myös *”naapurin kakaroihin”*. Ihmisten yhteisöllistä vastuuta sekä turvallisuutta lisätään pyrkimällä siihen, että kylien asukkaat huolehtivat toisistaan, erityisesti vanhuksista ja lapsista.
- Uudet asukkaat otetaan mukaan kylän toimintaan arkisilla keinoilla: kyläläiset ovat apuna tarvittaessa, juttelevat raitilla kohdatessa, kutsuvat kahville tai tekevät jutun juurta vaikkapa lasten tai koiran kautta. Uusille asukkaille järjestetään kunnassa tervetuliaisjuhla ja opastettuja retkiä.

- Kyläyhdistykset ja Nousiaisten Vanha Asema (Aliskulman kyläyhdistys ry.) koaavat ihmisiä juhlimaan ja tapaamaan toisiaan. Kalliopohjan seurantalot pidetään tanssijoiden ahkerassa käytössä.
- Arkikulttuuri, liikunta ja erämaaretket ovat monille tärkeitä. Mieleiset harrastukset tuovat vastapainoa työlle ja tuottavat niin rentoutumista kuin iloakin.

Viihtyisyyttä asumiseen ja ympäristöön

- Tehdään poliittinen päätös siitä, ettei kaavoitus saa luoda liian tiiviitä asuinreservaatteja. Kaavoitus tukee koko kunnan kehitystä sekä ihmisten henkistä hyvinvointia ja viihtyvyyttä.
- Nousiaisten vanha rakennuskanta ja arvokas kulttuurimaisema ovat kunnan voimavaroja. Myös uudisrakentamisen tavoitteeksi otetaan elävät ja toiminnalliset kylät ja rakentamisen hyvien perinteiden jatkuminen: ei museointia, vaan esteettisen ja vetoimaisen kulttuurimaiseman arvostamista. Vanhasta asuinrakennuskannasta otetaan mallia uudisrakentamiselle, jolloin maisema säilyttää maaseutumaisen luonteensa.
- Maatilojen suureneminen ei vielä autioita maaseutua. Vapautuvien maatilojen rakennukset ovat haluttuja peruskorjauskohteita, joista uudet asukkaat huolehtivat. Kyläyhdistykset ottavat toimintansa osaksi kulttuurimaiseman, rakennuskulttuurin ja luonnon hoitamista ja ympäristön siistinä pitämistä. Hoidettu ympäristö istutuksineen antaa kunnasta positiivisen ilmeen ulospäin.
- Ihmiset pitävät aktiivisesti oman asuinpaikkansa kunnossa ja vaalivat ympäristöään. Vanhat talot korjataan, ja liiallinen purkuinto estetään huolellisella suunnittelulla. Kaavoitusta uusitaan vuorovaikutuksessa asukkaiden kanssa ja kulttuurimaisemaa kunnioittaen.
- Selvitetään lähikuntien kanssa yhdessä mahdollisuuksia saada vanha ratayhteys Turusta Uuteenkaupunkiin.

5. Nousiaisten Henrikin perinne ja historia näkyville

Vannotaan Henrikin nimeen!

Historia vahvistaa kunnan imagoa, se antaa vankan perustan ja todellisuuspohjan tulevalle. Historiahankkeilla lisätään asukkaiden yhteistoimintaa. Historiallinen jatkuvuus ja kotiseututunne auttavat kiinnittämään asukkaita kuntaan. Nousiainen kuuluu itseoikeutettuna historiallisiin matkailureitteihin ja luontomatkakohteisiin, joita alueella pidetään yllä ja kehitetään.

Työryhmän toimenpide-ehdotuksia

- Historia kuuluu *noustelaiseen* kulttuuriin. Sen tutkimusta lisätään ja siitä ammentavaa kulttuuritarjontaa kehitetään mm. eri hankkeiden avulla. Esimerkiksi suunnitellaan ja toteutetaan uusia reittejä, järjestetään ihmisiä kokoavia vuotuisia historiaan perustuvia tapahtumia tai esitetään paikallisesta perinteestä kertovia näytelmiä. Myös erilainen live-roolipelaaminen eli larppaaminen voi saada *noustelaiset* puitteet. Perustetaan yhteistoimintarinki, jonka avulla toteutetaan uusia reitistöjä ja muita hankkeita.
- Historialliset kohteet ja paikat, kuten kirkko, työväentalo, kulttuurihistoriallisesti merkittävät rakennukset ja maisemat nähdään kunnan arvokkaina resursseina. Kylien keskiaikaisten raittien kerrokselliset ilmeet suojellaan kunnan omaleimaisuuden säilyttämiseksi.
- 1200-luvulla rakennettu Pyhän Henrikin kirkko ja sarkofagi ovat matkailullisesti tärkeitä sekä pyhiinvaelluskohteena että historiallisina muistomerkkeinä. Henrikin kirkko asettaa Nousiaisen konkreettisesti osaksi keskiaikaista Eurooppaa. Nousiainen kirkko on suojeltu kirkkolaisa ja sen hoidosta vastaa Museovirasto. Kirkkokonsertit ja muut tapahtumat avaavat historiallisen kirkon kaikkien ihasteltavaksi.
- Pyhän Henrikin tie ja Postitie sekä Hirvijoen ja Kuhankuonon alueita kehitetään matkailua varten ja oman kunnan harrastajien käyttöön. Linnanmäen luonnonsuojelun alueen muinaisjäännekset raivataan, tutkitaan ja niiden merkitys saadaan

esille. Koulussa opetetaan historiaa eläytyen ja muun muassa live-roolipelaamista hyväksi käyttäen.

- Historian ja kulttuurin avulla kehitetään maatilamatkailulle uusia palveluja ja tuotteita.
- Kunta tukee yhteisöjen ja yksittäisten henkilöiden historiapainotteisia hankkeita antamalla taloudellista tukea esimerkiksi EU-hankkeiden kuntaosuuksina sekä avustamalla rahan hakemisessa ja taloushallinnossa.
- Kotiseutumuseossa opetetaan käsityön ja rakentamisen tietoja ja taitoja sekä kerrotaan käden taitojen merkityksestä. Eri yhdistysten yhteistyö historian elävöittämiseksi houkuttelee paikalle uusia kävijöitä.

Ideapankki

Ideapankkiin on koottu verstastyössä kertyneiden ideoiden kirjo. Tällä hetkellä mahdollottomiltakin näyttävät ideat voivat olla eri tilanteissa käyttökelpoisia tai tuottaa kokonaan uusia ideoita.

Kunta sitoutuu *noustelaiseen* kulttuurityöhön

- Mietitään erilaisia yhteistyömahdollisuuksia naapurikuntien kanssa
- Kootaan lähikuntien harrastajia yhteen esimerkiksi tanssikursseille

Kulttuuri kuuluu kaikille

- Selvitetään mikä Nousiaisissa asuvia todella kiinnostaa
- Mietitään nuorille ja vanhemmille yhdessä sopivia harrastuksia
- Musiikkia, urheilua ja kansanperinnettä uusille asukkailla, myös maahanmuuttajille
- Myös muotiharrastuksia osana luonnollista kehitystä
- Eläkeläisille kulttuuripalveluja, senioritanssia ja muuta
- Tanssiperinnettä elvytetään
- Taide- ja käsityönävetat, taidepiirit

- Musiikin rajattomia mahdollisuuksia hyödynnetään
- Yhteislauluiltoja
- Jouluseimi navetassa ja hartaushetket
- Valokuvaus- ja videokerhot

Kulttuurin tulevaisuus on lasten ja nuorten

- Lasten kannustaminen liikkumaan
- Vetäjä joukkuepeleihin lähikulmille
- Nuorten komissio – vaikutusmahdollisuudet kasvavat
- Perheiden koossa pysymisen tukeminen ja ongelmiin apuverkoston luominen
- Erityinen ryhmä ajamaan nuorten asioita ja puuttumaan ongelmiin (huumeet, alkoholi ja tupakka)
- Nuorille haasteita ja monipuolisia harrastuksia
- Nuorille sopiva elämysprojekti

- Enemmän vuokra-asuntoja oman kunnan nuorille ensiasunnoksi, monet opiskelevat lähistöllä

Maaseutu ja kylät on pidettävä elävänä

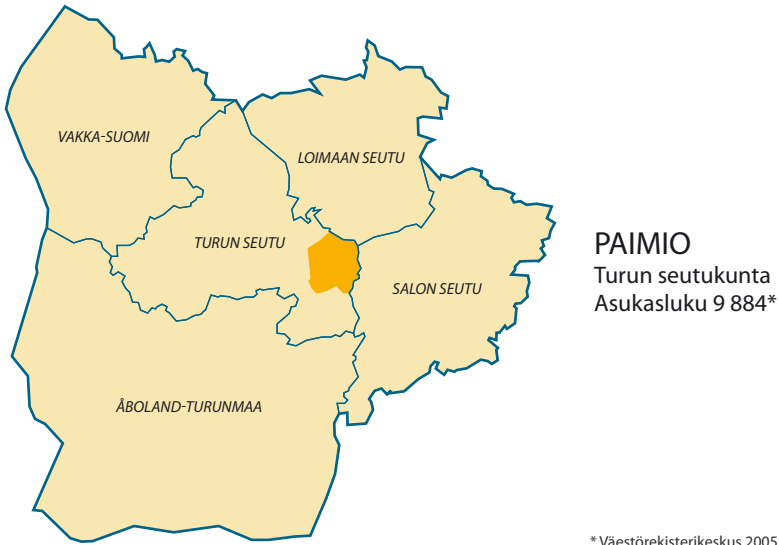
- Kaupunkimaisuus ja luonto on pidettävä erillään ja ympäristö avoimena
- Hyvien asioiden pysyvyys ja välittämisen ilmapiiri ovat tärkeitä
- Ei kaikkien tarvitse olla sosiaalisia
- Valpperiin lisää palveluja, ei edes kauppaa ole enää
- Kylien asukkaat huolehtivat toisistaan: vanhuksista ja lapsista
- Tulokkaat on vedettävä mukaan kyläperinteisiin ja perinteitä uudistamaan
- Perinnerakentaminen kunniaan
- Kaupungin ja luonnon erillään pito niin kauan kuin mahdollista
- Hautausmaa on esimerkkinä hyvästä ympäristön hoidosta
- Pienet kerrostalot keskustassa eivät pilaa maaseutuidylliä
- Omalaatuisuuden säilyttäminen
- Tuloja tuottavaa matkailua
- Elinkeinoelämän kehittäminen, uusia työpaikkoja
- Nuorille paikka jossa hengaila ja järjestää tapahtumia ja kerhoja
- Leikkipaikoista huolehdittava, siisteys
- Uimahalli, kaikki eivät pidä luonnonvestä, talvi on ongelma, avannot eivät sovi kaikille
- Jäähalli, paljon jäälajeista kiinnostuneita, jäät eivät aina ole sorapohjaisia
- Nousiaisten Asemalle kestikievari.
- Leirikeskus: kunta ja seurakunta yhteistyöhön
- Luontoreittejä lisää, luonto alkaa kotiovelta
- Opastetut pyöräretket, ruohonjuuritason näkemisenarvoinen tutuksi
- Hirvijoen hyödyntäminen matkailu- ja virkistyskäyttöön
- Ulkoilmaliikunta edelleen arvoon, ladut ja avantouinti jatkossakin
- Seikkailureissuja luontoon kaikenikäisille
- Valpperin hiihtokeskus
- Junat taas kulkemaan
- Moottoritie lisää liikenneturvallisuutta, mutta jakaa kunnan kahtia

Nousiaisten Henrikin perinne ja historia näkyville

- Historia nostetaan esiin - menneisyys tutuksi
- Ainutlaatuinen kirkko, pyhiinvaeltajille majoitusta
- Pyhän Henrikin kulttuurikeskus
- Nousiaisten piispanlinna
- Perustetaan Pyhän Henrikin säätiö?
- Henrik-piispan hyödyntäminen, vietetään esim. Talvi-Henrikkiä
- Juomakulttuuri ja gastronomia - pyhän Henrikin snapsi, omaperäiset tilaviinit
- Lasten ja aikuisten kulttuurikierrosohjelma: Nousiainen tutuksi
- Valokuvakirja Nousiaisista
- Tiihosen valokuvakokoelmaa hyödynnettävä
- Reijo Anttilan kokoelmien hyödyntäminen
- Tarinatupa
- Kotiseututyön kehittäminen
- Perinteiset taidot vastapainona työ- ja kouluelämän tiedoille ja taidoille
- Kotiseututyön ja perinnekulttuurin uudet sukupolvet
- Perinteiden kohtaaminen
- Aaltoliikettä perinnekulttuurissa, kädentaitoja, kotiseutuyötä, kansantanssia
- Kotiseututyö tärkeä porras tuleville, myös muista kulttuureista oleville, auttaa juurtumaan
- Perinteiden ja nykyajan tasapainottaminen
- Nykyhetki voi olla perinnettä 15 vuoden kuluttua
- Vanhat työmenetelmät opetetaan eteenpäin
- Perinteen keruu, haastattelut
- Perinteet esim. käsityöt, kudonta jne. tulevaisuudessa entistä tärkeämpi, myös uusien muuttajien taidot, osaaminen, uudet kulttuurit
- Pyhiinvaellusreitit
- Metsäkirkko, hartaushetket luonnossa
- Luonto ja matkailu, kotiseudun tuntemus tärkeä tulevaisuudessa, ”uusille” elämyksiä ovat kasvit, eläimet, jopa koskematon luonto
- Yöpymispaikkoja piipahtajille

PAIMION KULTTUURISTRATEGIA:

”NYT OLIS KYLLÄ KULTTUURIN VUORO”

Paimiosta vuonna 2004

Paimion keskusta Vista on tiivis, urbaani taajama-alue keskellä kaupunkia. Sitä kehystävät kohtuumatkan päässä olevat elävät kylät. Turku-Helsinki moottoritien rakentaminen on tuonut Paimion kaupungin liikenteellisesti keskeisemmälle paikalle. Kulkuyhteyksien nopeutuminen ja suurten kaupunkien läheisyys näkyvät Paimion ympäristössä niin uutena asutuskäytöksenä kuin vanhan keskustan osittaisena tyhjenemisenä ja paikoin jopa rappeutumisenä.

Paimiossa on upea ja monivahteinen kulttuurimaisema: pellot, metsät, joki, niityt, kalliot, kumpuileva maasto ja merenlahti yhdistettynä historiallisiin teihin, linnavuoriin, kartanoihin, talonpoikaistaloihin, Paimion parantolaan ja voi-

malamiljöisiin. Vanha Paimionjoen perinnemaisema on paimiolaista kulttuuria parhaimmillaan. Maankäyttöpolitiikkaan liittyy kuitenkin ristiriita kulttuurimaiseman säilyttämisen ja rakennuskelpoisen raakamaan hyödyntämisen välillä: rakentamisen paine kohdistuu nimenomaan maisemallisesti arvokkaille paikoille.

Asukkaiden kokemusten mukaan paimiolaiseksi ei ole helppo tulla. Paikkakunnan väestörakenne on kuitenkin sekoittunut moneen otteeseen. Siirtokarjalaisten mukanaan tuoma kulttuuri perinteineen on elävöittänyt Paimion seutua. Sähkölaitos ja Paimion parantola toivat aikoinaan paikkakunnalle moderneja kulttuuripiirteitä, jotka vaikuttavat vielä. Murretta pidetään edelleen tärkeänä paimiolaisen identiteetin määrittäjänä.

Kulttuurin yhteistyötä tehdään jo nyt yli perinteisten rajojen. Luovien ihmisten, taiteen ammattilaisten ja yhdistysten toiminta on vilkasta. Esimerkiksi kesäteatteritoiminta saa toisinaan valtakunnallistakin julkisuutta ja musiikin harrastamiseen on monia mahdollisuuksia muun muassa kansanopistossa, seurakunnassa ja musiikkiopiston tarjoaman tavoitteellisen yksilöopetuksen parissa. Kulttuurilla on selvä paikallinen tarve nousta enemmän esille myös kaupungin imagoon ja sen vetovoimaisuuteen vaikuttavana tekijänä.

Kulttuurin painoarvo tuntuu kuitenkin Paimiossa urheiluun nähden vähäiseltä. Liikunta- ja ruumiinkulttuuria on ympärivuotisesti, talvilajeja voi harrastaa kesällä ja myös toisinpäin. Kulttuurilla pitäisi olla yhtä hyvät toimintaedellytykset kuin urheilulla. Kulttuuri ei harjoitus- ja esiintymistilojen puuttuessa pääse esiin eikä sitä voi mennä katsomaan. Paimio on saamassa uuden kirjasto-kaupungintalon, jolle asetetaan suuria odotuksia. Tilan tarvetta se ei kuitenkaan kokonaan täytä.

Paimion kaupunkimaisesta kehityksestä huolimatta kylät ja kyläyhteisöt ovat kulttuurielämälle tärkeitä. Ihmisiä yhteen kokoavat ja kyläkulttuureille ominaiset tilat ovat vähenemässä. Vaarana onkin se, että ihmiset vieraantuvat toisistaan ja kylien yhteisöllisyys häviää. Myös useiden yhdistysten tilaongelmat kaipaavat rat-

kaisua. Kulttuuri tarvitsee tiloja, joissa ihmiset voivat kohdata, harrastaa ja tehdä yhdessä sekä saada tietoa kaupungin kulttuuriaktiiviteeteista. Suurten asioiden toteuttamiseksi tarvitaan uskoa yhteistyön voimaan:

Jos puhalletaan yhteen hiileen ja tehdään lujasti töitä täydellä tunteella, se tuo Paimioon uusia ihmisiä ympäri Suomen.

Visio 2020-luvulle

Paimio on vahvasti kulttuurimyönteinen kaupunki, jossa ihmiset saavat kokea ja tehdä monipuolisesti kulttuuria ja taidetta. Kulttuuritoiminta on kehittyvää, yhteistyökykyistä ja aktiivista. Se tuottaa Paimioon inhimillisyyttä, yhteistoimintaa ja erilaisuuden sietämistä. Paimion kulttuuri kunnioittaa perinteitä, mutta suunnataa vahvasti eteenpäin. Kulttuurin ammattilaisilla ja harrastajilla on asianmukaiset tilat tuottaa ja esittää kulttuuria.

Kulttuuritoiminta ja -palvelut sekä kulttuurihistoriallisia arvoja ja ympäristöä kunnioittava uudisrakentaminen ja kaavoitus luovat Paimiosta vetovoimaisen, viihtyisän ja ihmisläheisen kaupungin. Paimiolainen ilmapiiri pidetään avoimena ja sallivana, luovuus saa elää.

Strategian kulmakivet

1. Paimio kulttuurikaupungiksi
2. Ennakkoluuloton yhteistyö luo uusia mahdollisuuksia
3. Kulttuuri näkyville, tilaa kohtaamiselle
4. Kulttuuri houkuttelee ja koskettaa paimiolaisia
5. Vanha ja uusi vuorovaikutuksessa – nykyisyys ja perinne kohtaamaan
6. Valtakunnallisesti arvokas kulttuurimaisema Paimion voimavaraksi

1. Paimio kulttuurikaupungiksi

Kun saadaan idea alulle ja lähdetään kimpassa tekemään, voidaan saada vaikka mitä aikaiseksi.

Kulttuuri on Paimiossa tietoisesti käyttöön otettu voimavara, joka yhdistää ihmisiä, mutta mahdollistaa myös erottautumisen. Kulttuurilla on itseisarvoa ja sen merkitys identiteetille tunnustetaan. Kulttuuri nostetaan kaupungin peruspalveluksi ja samalla sen sisältyminen muihin peruspalveluihin varmistetaan. Panostus kulttuuriin tuottaa hyvinvointia. Pidemmällä tähtäimellä sillä on myös taloudellista vaikutusta esimerkiksi sosiaali- ja terveystalouden säästöjen myötä.

Kulttuurihallinnon ja sivistyslautakunnan toimintaa varten kirjataan selkeät tavoitteet ja tehdään laajapohjainen kulttuuristrategia eri kulttuuritoimijoiden kanssa vuosien 2005-2006 aikana. Strategiasta tulee sivistyslautakunnan toimintaohjelma. Myös kaupungin asukkaiden, päättäjien ja viranhaltijoiden sitoutuminen kulttuuristrategiaan on tärkeää.

Kulttuurin markkina-arvoa ja merkitystä Paimion imagolle kehitetään. Kulttuuri-imago sekä houkuttelee uusia asukkaita että lisää matkailutulojen kasvua. Positiivinen väestökehitys antaa voimavaroja niin peruspalvelujen kuin kulttuurin kehittämiseen sekä lisää kulttuurin tuottajia ja käyttäjiä. Hallitusti kasvavalla väestökehityksellä turvataan kestävä sosiaalinen muutos.

Kulttuurin yhteistyötä eri hallintoalojen kanssa lisätään. Kulttuurille annetaan painoarvoa ja se nähdään voimavarana eri hallintokuntien toimintatavoitteiden saavuttamisessa. Kulttuurinäkemys otetaan mukaan kaikkeen toimintaan, erityisesti tilojen ja toiminnan suunnitteluun.

Työryhmän toimenpide-ehdotuksia

- Kulttuuristrategian pohjalta Paimiolle luodaan kulttuuripoliittinen ohjelma yhteistyössä seurakunnan ja yhdistysten kanssa vuosien 2005-2006 aikana.
- Sivistyslautakunta toimii moottorina ja käynnistäjänä, se muun muassa innostaa ja kannustaa ihmisiä aktiiviseen harrastamiseen. Eri puolueissa kulttuuri nähdään Paimion keskeisenä kehitystekijänä ja lautakuntiin nimetään kulttuurista innostuneita päättäjiä.
- Kaupungin kulttuurisektorin organisaatorakennetta parannetaan ja arvostusta nostetaan. Henkilöstön määrä pidetään riittävänä ja toimenkuvat ja virkanimikkeet selkeinä, työn todellista luonnetta ja vaativuutta kuvaavina.
- Kulttuuritoimen yhteistyötä sivistyshallinnon ja kunnan eri sektoreiden sekä yhdistyskentän välillä tiivistetään synergiaetujen saamiseksi.
- Toimintaesitykset ja poliittiset ohjelmat sekä niiden tekoprosessit tehdään läpinäkyvämmiksi ja osallistavammiksi.
- Musiikkiopisto, kansalaisopisto ja kansanopisto nähdään Paimion voimavaroina, jotka lisäävät ihmisten tietoa, toimintakykyisyyttä, viihtyvyyttä ja ihmisten välistä tasa-arvoa. Niiden toimintaa tuetaan ja kehitetään. Vapaa sivistystyö pidetään edelleen hallinnollisesti itsenäisenä kaupungin muista toimialoista.

2. Ennakkoluuloton yhteistyö luo uusia mahdollisuuksia

Yhdes tehtäis Paimjos enemmä!

Paimion kulttuurityön yhtenä keskeisenä tavoitteena on eri toimijoiden välisen yhteistyöverkoston luominen ja tiivistäminen. Eri alojen asiantuntijoiden yhteistyö, poikkitaiteellinen toiminta sekä eri kulttuurialojen ennakkoluuloton kohtaaminen tuovat lisää syvyyttä toimintaan ja uutta luovaa ajattelua kaupunkiin. Yhteistyöllä saadaan synergiaetuja, voimaa ideoiden taakse sekä näkyvyyttä ja arvostusta kulttuurityölle. Uudella toiminnalla pyritään saamaan myös nuoriso ja muun ikäiset uudet tekijät kiinnostumaan kulttuurista. Kulttuurityössä on syytä unohtaa turha vaatimattomuus.

Isoja hankkeita toteutetaan monen eri tahon yhteisinä ponnistuksina. Ne vaativat yhteen hiileen puhaltamista ja koko kulttuuriväen voimien kokoamista, yhdessä tekemistä. Kulttuurin, urheilun ja muiden yhteisöjen välisellä yhteistyöllä poistetaan ennakkoluuloja ja turhaa kilpailua. Se lisää ymmärtämystä erilaisten näkökulmien välille, ja mahdollistaa resurssien tehokkaamman käytön. Kaikkien tavoite on sama: paimiolaisten hyvinvoinnin lisääminen. Aktiivisemmalla tiedottamisella toiminnasta saadaan parempia tuloksia.

Työryhmän toimenpide-ehdotuksia

- Kaupungin kulttuuritoimi, seurakunta, yhdistykset sekä paikalliset asiantuntijat kehittävät keskinäistä yhteistyötään yli sektori- ja teemarajojen. Yhdistystoiminnan yhteyksiä Paimion ulkopuolelle vahvistetaan. Kulttuuria ja urheilua ei aseteta kilpailutilanteeseen, vaan ne täydentävät toisiaan ja niihin panostetaan samanarvoisesti.
- Eri ihmisten ja toimijoiden verkottaminen ja yhdistäminen nähdään tärkeänä osana kulttuurityötä. Kulttuuriasianhoitajan työnkuvaan varataan aikaa suunnitteluun ja verkottamiseen. Kulttuurikentän verkottajana toimii myös säännöllisesti kokoontuva kulttuuripoliittinen yhdistys, sekä esimerkiksi kansalaisopiston kanssa yhteistyössä järjestettävä vuotuinen keskustelufoorumi eri kulttuurin- ja taiteenalojen ammattilaisten ja harrastajien yhteen saattamiseksi.
- Eri yhdistykset kehittävät tavoitteellisia yhteistyöprojekteja. Sopivia yhteistyömuotoja voivat olla esimerkiksi monitaiteellisten ja eri kulttuurinaloja yhdistävien tapahtumien järjestäminen sekä eri toimijoita verkottavan yhdistysten yhdistyksen perustaminen. Askel tähän suuntaan on otettu Kulmikkaat ry:ssä. Projekteille nimitään vetäjät, jotka kokoavat yhteen tarvittavaa asiantuntemusta ja toimivat kontakteina eri yhteistyötahoihin.

Kulmikkaat ry.

- Vuonna 2004 perustettu Kulmikkaat ry. yhdistää ja verkottaa kulttuurin aktiivitoimijoita, alueen kulttuurivaikuttajia, viranhaltijoita, yhdistyksiä ja poliitikkoja

kaupungin kulttuurin kehittämisen asialle. Tavoitteena on hankkia kulttuurille pääomaa, aktivoida, herättää, ihastuttaa, saada ajattelemaan ja ottamaan kantaa. Kulmikkaiden toiminnan yhtenä kulmakivenä on kulttuurin tarpeellisuuden puolesta puhuminen ja toimiminen. Toiminta etenee projektiluontoisesti mutta kauas katsoen.

- Toimintaa ja tiedottamista suunnitellaan pitkäjänteisesti. Julkisuutta ja lehdistöä käytetään tehokkaasti toiminnan tukena. Kulmikkaat menee lähelle ihmisiä, osallistuu ennakkoluulottomasti erilaisiin tapahtumiin ja tuo toimintaansa aktiivisesti esille. Toimintaan haetaan ideoita ja virikkeitä tutustumalla mielenkiintoisiin ja onnistuneisiin kulttuurikohteisiin.
- Vuorovaikutusta päättäjien kanssa lisää. Yhdistys toimii yhteistyössä kaupungin sivistyslautakunnan kanssa neuvotellen muun muassa rahoituksesta. Kulmikkaat voi antaa lausuntoja akuutteihin asioihin ja sen asiantuntemusta ja monipuolista kulttuurialan näkemystä käytetään hyväksi päätöksenteossa ja hallinnossa.
- Kulmikkaat toimii yhteistyössä erilaisten rahoittajien ja tukijoiden kanssa. Eriyisesti selvitetään testamentti- ym. lahjoituksia vastaanottavan Peimarin kulttuurisäätiön perustamisen mahdollisuuksia yhteistyössä lakimiehen ja muiden asiantuntijoiden kanssa.
- Kulmikkaiden tavoitteena on vaikuttaa kaupungin kulttuuriin positiivisesti: Kulttuuritarjontaa ja näkyvyyttä lisää, uusia ideoita ja yhteistyötapoja kehitetään, ammattilaisuus ja ammattimaisuus sekä kunnan vetovoimaisuus lisääntyvät. Nämä vaikuttavat tervehdyttävästi paimiolaisten kaikenpuoliseen hyvinvointiin ja vireyteen. Ihmiset löytävät elämästään uusia ulottuvuuksia, ja elämän laatu paranee.

3. Kulttuuri näkyville, tilaa kohtaamiselle

Kulttuurin ytimessä ovat taiteen ja kulttuurin eri alojen osaajat. Uusien ideoiden synnyttäminen ja jalostaminen toiminnaksi vaatii aktiivista vuorovaikutusta ja hyviä kohtaamispaikkoja. Tavoitteena on luoda ja kehittää Paimioon sellaisia tiloja, joissa ihmiset voivat kohdata ja harrastaa yhdessä joko spontaanisti tai suunnitelmallisesti. Ihmisten ja erilaisten ajatusten kohtaaminen synnyttää uutta luovaa toimintaa.

Tyhjinä oleville tiloille suunnitellaan asianmukaista käyttöä esimerkiksi nuoriso-, harrastus- ja kulttuuritiloina. Tilasuunnittelu tehdään yhdessä tekijöiden kanssa kiinnostuksen ja sitoutumisen herättämiseksi sekä turhien toiminnallisten ja teknisten virheiden välttämiseksi.

Tiedonkulkua parannetaan niin, että kaupunkilaiset saavat ja löytävät helposti tietoa kaupungin kulttuuritarjonnasta. Myös päättäjien on oltava perillä asukkaiden tarpeista ja toiveista. Kaupungin kulttuurisektori ja kolmannen sektorin kulttuuritoimijat pyrkivät hyvään vuorovaikutukseen paikallisten asukkaiden kanssa kulttuuritoimintaa suunnitellessaan.

Työryhmän toimenpide-ehdotuksia

Kirjasto/kulttuuritalo

- Jo ennen uuden kirjastotalon valmistumista ja sen ensimmäisten toimintavuosien aikana on huolehdittava siitä, että uudet tilat pystytään hyödyntämään koko paimiolaisen kulttuurin hyväksi. Toiminnoille ja palveluille taataan riittävät resurssit.
- Uuden kirjaston herättämää uteliaisuutta käytetään apuna kun houkutellessaan uusia ihmisiä tai kulttuurista syrjäytyneitä mukaan kulttuuritoimintaan. Kirjastotaloa kehitetään tulevia käyttäjiä kuunnellen. Uuteen kirjastoon suunnitellaan monipuolisia tapahtumia, esimerkiksi näyttelyitä, satu-, runo- ja musiikkituokioita, vierailijoita, kulttuuripiirejä ja keskustelutilaisuuksia.
- Kirjastosta tehdään kaupunkilaisten olohuone, josta löytyy paitsi kirjoja, myös sosiaalisia kontakteja. Uusien tilojen myötä kirjaston käyttö lisääntyy, ja kirjaston aukioloajat pidetään riittävän pitkinä. Kirjasto muodostaa kaupungin kulttuuritoiminnan keskipisteen. Kaupunki antaa taloudelliset mahdollisuudet kirjaston toiminnan laajentamiselle.
- Kirjasto tukee toiminnallaan kuvaa Paimiosta kirjallisena kaupunkina. Kirjastossa tuodaan esille myös ”*kaupunkilaisten omia juttuja*”. Hyviä tekstejä löytyy eri ikäpolvien keskuudesta, ja niitä esitellään kirjaston kävijöille. Lastenkulttuuriin panostetaan esimerkiksi järjestämällä lasten runo- ja lausuntakilpailuja.

Taiteen ja kulttuurin monitoimitalo kirjaston rinnalle

- Paimion kaupungin seuraava kulttuuri-investointi ovat monitoimitilat, jotka soveltuvat monenlaiseen kulttuuritoimintaan ja eri taiteenalojen käyttöön sekä luovat uusia vaihtoehtoja harrastamiselle. Tiloja varataan sekä harrastajille, käsityöläisille ja ammattitaiteilijoille että näyttelyille ja esittämiseksi. Asianmukaiset, riittävät ja muunneltavat tilat tarvitaan esimerkiksi musiikkia, teatteria ja tanssia varten sekä paimiolainen toiminta että vierailevat esiintyjät huomioon ottaen. Toiminnan näkyvyys lisää kulttuurin arvostusta. Uuden kirjasto-, kulttuuri- ja kaupungintalon valmistuessa jää tyhjilleen kiinteistöjä, joiden hyödyntäminen kulttuurin käyttöön selvitetään vuosina 2005-2006.

Elokuvat

- Paimion elokuvakulttuuria kehitetään voimavarana ja resurssina. Mahdollisuus elokuvakulttuurin nauttimiseen taataan laajakantaisella yhteistyöllä, koska puhtaasti kaupalliselta pohjalta lähtevän elokuvatoiminnan jatkuminen saattaa olla epätodennäköistä. Elokuvateatteri Kinosta tehdään yhteisvoimin paimiolaisen elokuvakulttuurin elävä keskus. Kinolle tehdään toimintasuunnitelma yhteistyössä elokuvaharrastajien ja eri yhdistysten kanssa. Katsojia herätetään esimerkiksi elokuvapäivillä.
- Elokuvapäivät liitetään eri toimijoiden yhteishankkeena toteutettavaan monitaiteelliseen tapahtumaan, joka yhdistää saman teeman ympärille myös esimerkiksi kuvataidetta, musiikkia ja näyttämötaidetta. Lisäksi kaupunki tukee elokuvaharrastajien kerhoa ja omaehtoista elokuvatoimintaa, esimerkiksi lyhytfilmien esittämistä.
- Kaupunki osallistuu elokuvatoiminnan tukemiseen ostamalla ja tarjoamalla esityksiä kaupunkilaisille ja koululaisille. Paimion Ammatillinen Aikuskoulutuskeskus ja Varsinais-Suomen Kansanopisto ovat tärkeitä yhteistyökumppaneita elokuvaan ja uuteen mediaan liittyvän toiminnan kehittämisessä.

Teatteri

- Paimion kesäteatterin vahva toiminta jatkuu. Käynnissä olevan Varsinais-Suomen Kansanopistossa toteutettavan Harke-hankkeen harrastajakesäteatterifestivaalien toteuttaminen Paimiossa varmistetaan.
- Laadukasta musiikkiteatteritoimintaa jatketaan ja kehitetään edelleen. Teatteri-toimintaa hyödynnetään myös ihmissuhdekoulutuksessa ja tiimityöskentelyssä.
- Selvitetään mahdollisuutta perustaa ammatillisesti johdettuna harrastajateatterina toimiva Paimion kaupunginteatteri, jonka yhteyteen liitettäisiin myös lapsi- ja nuorisoteatteritoimintaa.

Musiikki

- Paimiolaisen musiikkielämän profilia nostetaan verkottamalla toimijoita, etsimällä yhteistyömahdollisuuksia ja tehostamalla tiedottamista sekä toimijoiden kesken että kaupunkilaisille.
- Ammattijohtoista musiikkitoimintaa vahvistetaan, ja kokonaisvaltaista musiikkikulttuuria edistetään. Hyvien opettajien hankintaan ja musiikkiopetukseen suunnataan lisää varoja. Tavoitteena on, että paimiolaisia ammattitaitoisia moniosaajia voidaan palkata musiikinopetukseen ja tarjota heille tiloja toimia. Pätevien opettajien ja ammattilaisten johdolla edistetään kokonaisvaltaista musiikkikulttuuria.
- Musiikkiopiston roolia kehitetään ja sen työtä ja toimintaa tuodaan enemmän esille. Musiikkiopisto lisää yhteistyötä lähiseutujen musiikkioppilaitosten kanssa esimerkiksi periodeittain toimivan yhteisen oppilasorkesterin perustamiseksi.
- Uudesta auditoriosta tehdään paimiolaiselle musiikkielämälle akustisesti toimiva esiintymistila. Auditorioon varataan musiikkitoimintaa varten vakioaika konserttisarjaa varten, jossa sekä paikalliset että vierailevat esiintyjät pääsevät esiin.

Tori

- Paimion tori on tärkeä arkipäivän kokoontumispaikka eri-ikäisille ihmisille. Toria elävöitetään ja kehitetään paimiolaisten ja matkailijoiden iloksi toritapahtumilla.

Kauppatorille rakennetaan amfiteatteri, jossa voidaan järjestää esimerkiksi yhteislau-
lua, torikokouksia, puhetilaisuuksia, kansalaiskeskusteluja ja katuperformansseja.

Museot

- Museota kehitetään perinteen ja nykyisyyden kohtaamispaikkoina, joissa nuoremmat sukupolvet ja uudet asukkaat perehdytetään paikkakunnan menneisyyteen paitsi näyttelyiden myös tekemisen ja toiminnan kautta. Museoiden, koulujen ja yhdistysten välille luodaan yhteistyötä perinteen esilletuomiseksi ja menneisyyden kokemiseksi nykypäivässä.

4. Kulttuuri houkuttelee ja koskettaa paimiolaisia

Kun saadaan tarpeeksi väkeä, kaikki tuntevat olonsa viihtyisäksi.

Kulttuuritoimintaa suunniteltaessa ylimpänä ohjenuorana on tavoite tuottaa laadukasta ja ihmisläheistä kulttuuria. Samalla otetaan huomioon se, että kulttuuritoiminta täyttää myös ihmisten sosiaalisia sekä luomisen ja itse tekemisen tarpeita. Aktiiviset ja toiminnassa mukana olevat ihmiset osaavat etsiä heille suunnattua tarjontaa. Tämän rinnalla suunnitellaan toimenpiteitä kulttuurista ”*harhautuneiden*” ja syrjäytyneiden saamiseksi toiminnan pariin.

Päämääränä on tuottaa elämyksiä ja kokemuksia mahdollisimman monille kaupunkilaisille. Samalla pyritään saamaan kysyntä ja tarjonta kohtaamaan paremmin muun muassa koordinoitun tiedotuksen avulla sekä houkuttelemaan uusia toimijoita aktiivisiksi kulttuurin käyttäjiksi ja tekijöiksi. Aktiivinen kulttuuriharrastus lisää sosiaalista hyvinvointia. Tarjontaa suunnitellaan niin, että myös talvi- ja syysaikaan on saatavilla kulttuuritoimintaa.

Työryhmän toimenpide-ehdotuksia

Harhautuneet, syrjäytyneet ja passiiviset

- Tilaratkaisuja kehittämällä madalletaan kynnystä osallistua kulttuuriin ja lisätään sen saavutettavuutta. Päällekkäisyyksiä vältetään tapahtumien koordinoinnilla. Kirjastoon tuodaan esille kuukausittain päivitettävät tiedot esimerkiksi kulttuuri-tapahtumista, kokouksista ja kokoontumisista sekä yhdistysten toiminnasta.
- Tiedotusta kehitetään erityisesti ottamaan huomioon kulttuuritoiminnan uudet kohderyhmät sekä kaikista toiminnoista syrjäytyneet. Erityisesti lasten harrastuksiin panostaminen on hyvä keino ehkäistä syrjäytymistä. Lapsuuden ja nuoruuden kulttuuriharrastukset kehittävät luovuutta ja synnyttävät valmiuden toimia vanhempanakin kulttuurin parissa.
- Suuria ihmisjoukkoja houkuttelevien tapahtumien avulla saadaan uusia ihmisiä mukaan kulttuuriharrastuksiin. Hyvät tilaisuudet saavat ihmiset liikkeelle, ja vetävät syrjäytyneitäkin mukaan. Uusia ihmisiä tavoitellaan myös kulttuuria ja urheilua rohkeammin yhdistävien tapahtumien avulla.
- Omaehtoisuutta tuetaan: ihmiset saavat itse tuottaa toimintaan sisällön, kun heille ei anneta liian valmiita kulttuuritoiminnan paketteja.

Lasten ja nuorten kulttuuri

- Lastenkulttuuria kehitetään niin, etteivät kotona hoidettavat lapset jää kunnallisten kulttuuripalveluiden ulkopuolelle. Koko kulttuurikentän yhteistoimintana järjestettävät lasten kulttuuripäivät laajennetaan vuosittaiseksi tapahtumaksi vuodesta 2005 alkaen. ”Kulttuurimix-kerho” toteutetaan urheilukoulujen tapaan. Ideana on ”kokeile kaikkea ja valitse omasi”.
- Koulujen opetussuunnitelmia laaditaan niin, että kulttuuri voidaan ottaa huomioon läpäisyperiaatteella eri oppiaineissa. Pyritään siihen, että kulttuuri ei tunnu pakkopullalta, vaan on niin koululaisten kuin opettajienkin silmissä hauskaa ja innostavaa toimintaa.

- Nuorison bänditilojen ja musiikin harrastamisen tilojen tarve kartoitetaan ja tarvittavat tilat järjestetään tukemaan musiikkikasvatusta ja -harrastusta. Myös muut nuorten kulttuuriharrastukset otetaan tilojen suunnittelussa ja opetustarpeen selvityksissä huomioon.
- Seniorien ja lasten kohtaamista lisätään. Perinteen välittymistä lapsille helpotetaan esimerkiksi kouluvaari-järjestelyllä.

Tiedottaminen ja markkinoiminen

- Paimiossa pyritään vuorovaikutteiseen ja monissa tiedotuskanavissa tapahtuvaan tiedottamiseen. Kaupungin organisoimana asukkaille järjestetään kulttuurikysely esimerkiksi paikallislehden tai kotitalouksille osoitetun suorapostituksen kautta: mitä toivotaan ja miksi. Päällekkäisyyksiä pyritään välttämään kulttuurin tapahtumakalenterin avulla.
- Paikallislehteä käytetään järjestö- ja kulttuuritoiminnan tiedotuskanavana, ja sen kulttuuriaiheisten artikkelien määrää pyritään lisäämään esimerkiksi ajoittain julkaistavan kulttuurisivun tai teemoitettujen numerojen avulla. Paikallislehden merkitys paikallisen identiteetin luojana ja uuteen ympäristöön sopeuttajana on suuri. Paikallislehden rinnalla toimii kaikkiin koteihin määräajoin jaettava tiedote. Kulmikkaat ry:n asiantuntemusta hyödynnetään tiedotuksessa ja sen suunnittelussa.
- Jäsenistöltään vanhenevat yhdistykset pyrkivät suunnittelemaan toimintaansa niin, että työlle saadaan jatkajia, ja että toimintamalleja pystytään uudistamaan ja kehittämään myös nuoria mukaan houkutteleviksi.

5. Vanha ja uusi vuorovaikutuksessa – nykyisyys ja perinne kohtaamaan

Paimiossa pyritään siihen, ettei tiukkaa rajanvetoa kaupunkilaisuuden tai maalaisuuden välille tehdä, vaan erilaiset ja sekoittuneet elämänmuodot hyväksytään. Oman ajan avointa paikalliskulttuuria vahvistetaan identiteettiä ja yhteisöllisyyttä.

tä määrittäväksi tekijäksi. Tärkeää on myös vuorovaikutteisuuden ja sosiaalisuuden kehittäminen sekä nurkkakuntaisuuden unohtaminen.

Paikallisuutta vahvistetaan yhdistämällä menneisyyttä nykyisyyteen. Vanhan ja uuden vuorovaikutus lisää myös uusien paimiolaisten kulttuurin arvostamista. Vanhan ja uuden kohtaaminen synnyttää uusia ajatuksia. Historiatietoisuus opettaa: kun mennään tarpeeksi kauas historiassa huomataan, että Paimioon on tultu ja Paimiosta on myös lähdetty kautta aikojen.

Paimion vanhat suvut ja niiden historia ovat voimavara, mutta myös uudet asukkaat nähdään Paimiossa resurssina ja uuden luovuuden lähteinä. Paimiossa panostetaan asukkaiden kotiutumiseen ja siihen, ettei uusien asukkaiden tarvitse enää asua paikkakunnalla 30 vuotta tunteakseen itseänsä paimiolaisiksi. Samalla vahvistuvat kaikkien asukkaiden osallisuuden ja yhteenkuuluvaisuuden tunteet sekä yhteisön tasa-arvoisuus.

Työryhmän toimenpide-ehdotuksia

Museot

- Museot tekevät kotiseutua ja sen historiaa tutuksi paimiolaisille lapsille erilaisilla elävän historian tapahtumilla ja tempauksilla. Paimion historian tuntemus ja arvostus sekä sen näkeminen osana Suomen historiaa vahvistaa paimiolaista identiteettiä. Juuret ja tietoisuus kuulumisesta johonkin luovat turvallisuuden tunnetta.
- Kotiseutumuseotoiminnassa etsitään yhteistyötä lähialueen vastaavien museoiden kanssa esimerkiksi kokoelmapolitiikan ja varastoasioiden suhteen. Paimiolaisten erikoismuseoiden (Pyölniitun museo, Sähkämuseo ja Hahkapyölin talonpoikaismuseo) toimintaedellytykset turvataan, jotta monimuotoista paimiolaista menneisyyttä kyetään jatkossakin esittelemään niin oman paikkakunnan ihmisille kuin matkailijoille.

- Perinnettä, esihistoriaa ja historiaa nostetaan esille myös tukemalla museotoiminnan kehittämistä, inventointia ja kaivauksia. Yhteistyöhön haetaan mukaan oman kunnan asukkaat, Turun maakuntamuseo, yliopistot ja lähikunnat. Arkeologinen inventointi toteutetaan ripeästi ja tarkemmat tulevaisuuden suunnitelmat tehdään sen perusteella.

Kulttuurihistoria

- Paimiolaista talonpoikauskulttuuria perinteineen nostetaan esille eri yhteyksissä paimiolaisille ja matkailijoille. Paikallista asiantuntijuutta kehitetään verkostoitumisen avulla, ja yhteistyötä suunnataan eri rajojen yli.
- Käsien tekemisen ja käsityökulttuurin jatkuminen ja tuleva kehitys turvataan innostamalla lapsia ja nuoria käsityöperinteen ja myös modernin käsityöläisyyden pariin pienestä pitäen. Itseilmaisu ja konkreettinen käsin tekeminen antavat mielihyvää ja onnistumisen kokemuksia, ja käden taitojen osaaminen helpottaa myös arjen sujumista.
- Paimiolaisen historian osuutta nuorisotoiminnassa lisätään esimerkiksi omatekoisilla historiallisilla näytelmillä tai yhdistämällä omien juurien etsiminen live-roolipelaamiseen aidossa ympäristössä.
- Paimion parantola pyritään saamaan Unescon maailmanperintökohteiden listalle. Alvar Aalto on tärkeä tekijä Paimion imagolle: siihen liittyy modernismia ja kansainvälisyyttä, joka on säilytetty paimiolaisella huolellisuudella. Yhteistyötä kehitetään Alvar Aalto -museon ja Alajärven kaupungin kanssa, jossa on paljon Aalto-kohteita, muun muassa sairaala.

Kotiseututyö ja arkipäivän kulttuuri ovat paikallista toimimista

- Arkipäivän kulttuurin havaitseminen ja arvostaminen sekä kotiseututyö lähtevät ruohonjuuritasolta. Kyläkauppoja tuetaan tekemällä ostokset siellä, ja antamalla palautetta kehittämistoiveista. Paimiossa näytetään elokuvia niin kauan, kun paimiolaiset käyvät omassa teatterissaan katsomassa niitä.

- Arkipäivän kulttuuria tuodaan paremmin esille. Paimion Kamerakerho dokumentoi katoavia maisemia ja muuta paimiolaista ympäristöä järjestelmällisesti valokuvamalla. Kuvien avulla välitetään välähdyksiä nykypäivän arjesta jälkipolville.
- Kotiseutuarkistolle taataan riittävät ja toimivat tilat. Kirjastoon kootaan laajasti Paimio-tietoutta kaikkien kaupunkilaisten saataville. Kokoelmista tuotetaan näytelyitä.
- Perinne- ja muistitietoa kootaan ja tallennetaan arkistoon esimerkiksi kotiseutuyhdistyksen ja kylätoimikuntien yhteistyönä. Paimion historiaa taltioidaan myös kyläkunnittain. Paimiolaista pitäjäkulttuuria elvytetään. Kansanmusiikin teemavuotena 2005 kootaan tietoja paimiolaisesta musiikkiperinteestä ja pelimanneista.
- Kotiseututoimintaan liitetään murteiden puolesta toimiminen ja käytön tukeminen esimerkiksi äidinkielenopettajien ja kirjallisuuspiirien avulla.

Uudet ja vanhat asukkaat

- Uudet asukkaat toivotetaan tervetulleiksi kaupunkiin, ja heidän mielipiteistään ja tarpeistaan tehdään kartoitus. Kaupungin ja seurakunnan suunnitelma uusien asukkaiden ja yrittäjien interaktiivisesta vastaanotosta toteutetaan. Tämä helpottaa oikeiden palvelujen löytymistä, ja uudet paikkakuntalaiset uskaltavat lähteä helpommin mukaan erilaisiin kulttuurin toimijaryhmiin. Tämän lisäksi kaupunki ja seurakunta saavat tietoa siitä, miksi ihmiset ovat muuttaneet Paimioon, ja mitä he kaupungilta odottavat.
- Uusille kaupunkilaisille järjestetään opastettu tutustumiskiertokäynti paimiolaisiin kulttuurilaitoksiin ja -tiloihin, kuten musiikkiopistoon, kansalaisopistoon, kirjastoon, auditorioon ja seurakuntataloon. Kohteisiin tutustuminen madaltaa kynnystä osallistua niiden toimintaan ja niissä järjestettäviin tilaisuuksiin. Kiertokäyntiä elävöitetään kulttuurin keinoin, oppaana voi toimia esimerkiksi rooliasuinen muusikko.

Vilkas keskusta ja elävät kylät

- Kaupungin keskustaa ja kyliä kehitetään ja elävöitetään tasapainoisesti niiden vetovoimaisuutta lisäten. Ensisijaisen tärkeätä on pitää kylät asuttuina ja turvata palveluiden säilyminen lähellä.
- Kotiseutu- ja kyläyhdistysten yhteistyötä lisätään. Paimio-Seuran toimintaa tuetaan ja sitä aktivoidaan yleiseksi asukas- ja kylätoiminnan kattojärjestöksi. Innostavia vetäjiä ja hyviä tekijöitä rekrytoidaan. On myös syytä tarkastella projektimuotoisen toiminnan etuja suhteessa järjestömuotoiseen toimintaan.
- Kylätoimikuntia kannustetaan järjestäytymään ja rekisteröitymään. Yhdistystoiminta antaa raamit toiminnalle ja sitouttaa ihmisiä, mutta yhdistykseen kuulumisesta tai kuulumattomuudesta ei muodosteta estettä toimintaan osallistumiselle.
- Kylien yhteisten kokoontumistilojen luomista tuetaan. Harrastus- ja kokoontumistilojen avulla voidaan vaikuttaa positiivisesti kyläidentiteetin kehittymiseen ja yhteisöllisyyden säilymiseen. Samalla tuetaan kylissä asuvien kulttuuriharrastuksia sekä toimintakykyisyyttä aktivoivaa osallistumista, kulttuurista tasa-arvoisuutta ja syrjäytymisen ehkäisyä.

6. Valtakunnallisesti arvokas kulttuurimaisema Paimion voimavaraksi

Paimiolainen maisema on kaunista, kumpuilevaa ja vaihtelevaa. Valtakunnallisesti arvokasta maisema-aluetta tulee pitää voimavarana eikä rasiitteena. Tulevaisuuden kannalta kestäväenä tavoitteena on Paimionjokilaakson ja Vähäjokilaakson alueiden pitäminen avoimena ja rakentamattomana jo olemassa olevia rakennuksia lukuun ottamatta.

Rakentamisen paineen lisääntyminen tulee suunnata olemassa olevien asuinalueiden kehittämiseen. Suurimpia uhkia kulttuurimaiseman säilymiselle ovat tehokaavoitus, tehorakentaminen ja liikeketjujen formaatti-ajattelu, jotka sekä hävittävät kaupungin maisemallisen identiteetin että verottavat alueen viihtyvyyttä ja esteettisyyttä.

Paimion keskustan parhaimpia puolia korostetaan tavoitteena visuaalisesti kaunis ja väljä puutarhakaupunki, jossa vanha ja uusi kohtaavat hallitusti ja kerroksittain. Yhteinen päämäärä on alueellisen omaleimaisuuden säilyttäminen sekä paikallisen asujaimiston hyvinvoinnin ja viihtymisen että matkailun kannalta. Urheiluhankkeita on perusteltu sillä, että muuttajat haluavat niitä. Myös kulttuuri- ja maisemahankkeita voidaan perustella samalla tavalla.

Työryhmän toimenpide-ehdotuksia

- Maiseman ominaispiirteet ja esteettiset näkökohdat otetaan huomioon rakentamisessa, kaavoituksessa ja tienvarsirakentamisessa. Uudet asuntoalueet kaavoitetaan ja rakennetaan niin, että ne sopivat maisemaan. Nauhamainen tienvarsirakentaminen ei ole paras mahdollinen vaihtoehto, sillä se rikkoo kulttuurimaiseman ja kyläyhteisöt. Uudisrakentamisen tulisi olla tarkkaan harkittua ja vuorovaikutteista asukkaiden toiveita kuunnellen.
- Uhatun kulttuurimaiseman suojelemiseksi tarvitaan keskustelua kaupungin kaavoituspolitiikasta ja sen päämääristä, sisällöstä ja arvoista sekä erilaisista maiseman suunnittelun vaihtoehdoista. Rakentavien keskustelujen kautta haetaan kaavoitusratkaisuille hyviä vaihtoehtoja. Ääritapauksissa kulttuurista täytyy löytyä vastavoimaa kansallismaiseman ja arvokkaiden miljöiden suojelemiseksi. Siihen tarvitaan kansalaisaktivismia, jonka rintama kestää pelkästään tehokkuutta ja taloudellisia näkökulmia painottavien tahojen painostuksen.
- Vanhat rakennukset ja pihapiirit ovat tärkeä osa Paimion historiaa ja maisemaa. Rakennusten omistajia kannustetaan pitämään ne kunnossa ja asuttuina, ja kartanoiden ja maalaistalojen kokonaisuudet hyvässä hoidossa. Toimitaan sen puolesta, että haja-asutusalueet eivät tyhjene ja yhdyskuntapalvelut toimivat. Luodaan edellytyksiä sille, että vanhoihin maatilakeskuksiin syntyy uusia työpaikkoja.
- Kulttuurimaisema pidetään elävänä. Maatalouden ympäristöjä hoidetaan EU-tuella. Paimionjokilaaksoa pidetään maisemahoidollisista syistä eläinten laidunmaana.
- Rakennusten suojelussa ja vanhojen rakennusten kunnostamisessa käytetään asiantuntija-apua. Vanhojen rakennusten purkuaikeissa ja kaavoituksessa pyyde-

tään aina sivistyslautakunnan lausuntoa.

- Kaupunkilaisille tarjotaan kansalaisopiston kesäkursseja muun muassa puutarhahoidosta sekä ympäristön ja luonnon hyödyntämisestä.
- Kotiseututietopakettien avulla lisätään kiinnostusta omaan paikkakuntaan. Järjestetään opastettuja kierroksia, joissa tutustutaan parantolaan, Askalaan, Sähkämuseoon ja muihin nähtävyyksiin sekä paikan- ja katujennimistön historiaan.
- Kulttuuriperintöä, -ympäristöä ja -maisemaa markkinoidaan hallitusti Paimion imagotekijänä ja matkailuvalttina. Luontopolut ja vaellusreitit otetaan käyttöön luonnon ehdoilla.
- Paimion markkinoinnissa ja matkailun edistämisessä käytetään hyväksi moottoritien varren tiloja. Paimion kautta matkustaville välitetään tietoa Paimion olemassaolosta ja siitä, mitä kulttuurikaupunki Paimio tarjoaa.

Ideapankki

Ideapankkiin on koottu verstaytyössä kertyneiden ideoiden kirjo. Tällä hetkellä mahdolltomiltakin näyttävät ideat voivat olla eri tilanteissa käyttökelpoisia tai tuottaa kokonaan uusia ideoita.

Paimio kulttuurikaupungiksi

- Kulttuuristrategian toteutumista seurataan ja arvioidaan
- Virkamiehiksi valitaan kulttuuriystävällisiä henkilöitä
- Vaaleihin kulttuuriväen rynnäkö
- Urheilun sijasta on jo kulttuurin vuoro
- Kulttuurityön taloudellinen merkitys ymmärretään hallinnossa
- Kulttuuria rakastava kaupungin johto ja luottamushenkilöt
- Urheilua ja kulttuuria yhdistetään luovana toimintana yhteisissä tapahtumissa
- Kansanopistosta kansainvälisesti arvostettu kulttuuri- ja taidekoulutuskeskus
- Kentällä toimiva kulttuurityöntekijä

- Kulttuuriasiainhoitaja-nimike muutetaan kulttuuritoimen johtajaksi
- Erillinen lehtilukusali kahviloineen
- Kunnallislehden kulttuurisivu
- Kaupunki takaisin kunnaksi
- Uusi iskulause Paimiolle

Ennakkoluuloton yhteistyö luo uusia mahdollisuuksia

- Paimion kesämarkkinat luovat yhteishenkeä ja lisäävät yhteistyötä
- Kulttuuritoimi verkottuu itse ja kehittää toimijoiden verkostoa
- Yhteinen kotiseutumuseo lähikuntien kanssa
- Organisaatioiden keventäminen

- Rakennustaiteen esittäminen poikkitaiteellisesti, Aalto-näytelmä, valokuvaus
- Lapsille leirejä, joissa yhdistetään sekä kädentaitoja, esittämistä että urheilua
- Elävä yhteistyöverkosto kulttuuritoimijoiden välillä
- Kulttuuripuolen yhteistyöverkostot toimivat Turun seutukunnassa
- Kulttuurimatkailua kunnan isille ja äideille
- Kulttuurituottajien yhteistyö ja markkinointi, voimaa ideoiden taakse
- Eri taiteiden ja kulttuurin keskinäinen kohtaaminen: poikkitaiteellisuus, vuorovaikutus, kulttuuripoliittisuus, voimavarojen jakaminen

Kulttuuri näkyville, tilaa kohtaamiselle

- Taiteilijatalo puhelimenkulmassa
- Toimintapuisto ajatuksella nurmikolla saa kävellä
- Taidekahvila tai -baari, kirjakahvila
- Elävät toritapahtumat
- Jokiranta sahan alueella kaupunkilaisten kohtaamispaikka
- Uuden torin ilme ja mahdollisuudet
- Avoin tiedottaminen
- Oma kulttuurijulkis hakuun
- Paikallinen elokuva- ja videotuotanto, elokuvakerhoja
- Kapinallinen ja anarkistinen nuorisokulttuuritapahtuma tai -festivaali
- Nuoret kunnostavat tyhjillään olevasta puodista itselleen toimivan, vastuutetun tilan
- Perustetaan galleriatiloja
- Pelastetaan Kino! Käydään kaikki elokuvissa Paimiossa
- Jäähalliin konsertteja, tanssia yms.
- Taiteen- ja kulttuurituottajien talo
- Yhteen hiileen puhaltava kuvataideyhdistys
- Musiikkiopiston ja kansanopiston profiilin nostaminen näkyvämmäksi
- Huoneteatteritila 150 hengen katsomolla, hyvät tekniset valmiudet
- Taiteilijoille mahdollisuus edulliseen työhuoneeseen
- Taidetta esille julkisiin tiloihin
- Ajantasainen tietopankki toimijoista ja yhteisöistä

- Taide- ja kulttuuriopettajien määrää lisätään
- Käsityötuotteet matkamuistoiksi ja kaupungin lahjoiksi
- Paikallisenäytelmät kirjoiksi

Kulttuuri houkuttelee ja koskettaa paimiolaisia

- Asennekasvatusta paimiolaisiin koteihin
- Nuoria kotiseutuyhdistystoimintaan nuorten ehdoilla
- Yhdistykset menevät sinne missä lapset ja nuoret liikkuvat
- Sanataiteen edistäminen ja laajentaminen nuoriin ikäryhmiin, lausuntakilpailut lapsille ja nuorille
- Tori- ja puistotapahtumia, joihin on matalla kynnys osallistua
- Kirjallisuus yms. -piirejä kohderyhmille, esim. pienten lasten äideille ja sinkuille
- Käden taidot esiin
- Laadukasta kulttuuria vanhuksille
- Kulttuurille omat nettisivut: tapahtumat, keskustelut, mielipiteet, ideat esille, tietopankki
- Järjestetään ideointiriisiä
- Osallistumismahdollisuuksien lisääminen: esim. MLL:n lastenhoitajat elokuvien ajaksi tai kuljetus sitä tarvitseville
- Kulttuuritoimintaa kotona hoidettaville lapsille
- Nuoret perheelliset juurrutetaan Paimioon
- Kulttuurin kuluttaminen houkuttelevammaksi
- Liikuntavammaiset huomioidaan kulttuuritarjonnassa
- Erityishuoltopiirin kulttuuripäivät järjestetään yhteistyössä eri toimintatahojen kanssa

Vanha ja uusi vuorovaikutuksessa – nykyisyys ja perinne kohtaamaan

- Käsityöperinteen jatkuvuudesta huolehditaan
- Arkipäivän kulttuuria esiin, nykypäivää kuviin
- Muinaiskorut tehokkaammin myyntiin

- Perinnehistorian esille tuominen uusille paimiolaisille
- Tuoreita voimia yhdistyksiin
- Parantola Unescon listalle ja Ruusukellari ja ”Lemmenlampi” kuntoon
- Monikulttuuristen tapahtumien järjestäminen
- Kalevan Työväen talo pelastetaan
- Kyläyhteisöt toimimaan
- Kyläkuntien järjestäytyminen: rekisteröityminen ja toimintasuunnitelmat
- Paimio-Seuran ja kyläyhdistysten yhteiset kotiseututoiminnot
- Järjestetään kartanokierroksia
- Tapahtumia joissa esillä savolaiset Paimiossa, keskisuomalaiset Paimiossa, pohjalaiset Paimiossa ja paimiolaiset Paimiossa
- Yhteiskonsertteja eri kuorojen kanssa
- Kyläkoulujen säilyttäminen kylien henkisenä keskuksena
- Siltaseudut ja kotiseututapahtuma, vuotuiset kotiseutupäivät
- Koko pitäjän arkeologinen inventointi tehdään
- Jatko Paimion historialle vuodelta 1973
- Pyölniitun ajatukset markkinointiin
- Lasten oma kulttuurimaisema: ohjausta päiväkodissa ja päivähoidon ulkopuolella, tutustuminen järjestelmällisesti Paimion luontoon ja perintöön
- Luodaan paikalliskirjallisuuden julkaisukanava
- Näytelmä saksalaisten internointileiristä Paimiossa vuonna 1946
- Järjestetään muinaiskulttuuritapahtuma: Kuninkaantien ratsastuskilpailu tai historiallinen triathlon viikinkisoudusta, ratsastuksesta ja kiipeämisestä Nakolinnan mäelle – asut ja rekvisiitta
- Harrastaja-arkeologiaa kehitetään yhteistyössä ammattiarkeologien kanssa. Ihmiset saavat kohdata historian elämyksellisesti ja itse kokien – tarinat vetävät
- Kaupunki järjestää uusille muuttajille esimerkiksi kesätilaisuuden ja toivottaa kaikki tervetulleiksi
- Rakennusten rakentaminen rakennuspaikan ehdoilla
- Alueiden käyttö ja kaavoitus maiseman ehdoilla
- Avoimen viljelymaiseman säilyttäminen – osa viihtyisää asumisympäristöä
- Kaavoitus: lisää osallistumista ja vuorovaikutusta
- Rakennustapa korkeatasoisemmaksi, valitus, koulutus, esimerkit, oikea asenne
- Korkeatasoinen arkkitehtuuri synnyttää inspiroivan ympäristön, jossa luovat persoonat viihtyvät
- Maiseman ominaispiirteiden huomioiminen rakentamisessa
- Lapsille suunnattu luontokoulu
- Rakennuskulttuurin inventointi valmis
- Kauneutta – toimivuutta – viihtymistä – johtaa asukasluvun kasvuun
- Ohjatut teemalliset luontoretket ja tapahtumat
- Hevoset, lehmät, lampaat ym. takaisin maisemia elävöittämään
- Muinais- ja perinnekasvit esille
- Historiallinen tiestö voi paikoin olla hyvä kulttuuri- ja retkeilyreitistö
- Tuotetaan ja julkaistaan kulttuurimaisemia, kaupungin keskustaa ja kyliä näyttävästi esittelevä kirja

Valtakunnallisesti arvokas kulttuurimaisema Paimion voimavaraksi

- Rakennusten kunnostaminen rakennusten ehdolla

PARGAS KULTURSTRATEGI:

”UTRYMME FÖR MÖTEN OCH SPONTAN SAMVARO”

* Befolkningsregistercentralen 2005

Pargas år 2004

Pargas har mångsidig kulturverksamhet och föreningsliv samt starka enskilda aktivister och institutioner inom kulturlivet. Det finns professionella kulturutövare och kulturproducenter samt regionala organisationer med kulturanställda. Speciellt inom bildkonst, teater och musik arbetas det aktivt för barnens kulturuppföstran. Det finns en tradition för samverkan, vilket ger liv exempelvis till Teaterboulage, rock- och jazzkultur och till by- och stadsdelsföreningar. Historien värnas på Hembygds museet och andra Pargasmuseer med en insats av en yrkeskunnig museiamanuens. Pargas stad uppskattar kulturen i sin verksamhet,

vilket syns också i det att kulturchefen hör till stadens ledningsgrupp.

Staden lever på två språk, vilket uppfattas som en rikedom, fastän språkgränsen inom staden stundom också skapar negativa spänningar. Svenskan är mera dominerande speciellt i föreningslivet och på museerna, vilka har långa svenskspråkiga traditioner. Bland finskspråkiga är viljan eller möjligheterna till att utveckla föreningsverksamheten mera begränsad. Tröskeln till deltagande är också högre. Det finns aktiviteter, som förenar till exempel unga över språkgränsen men en starkare växelverkan mellan språkgrupperna önskas.

Trots allt utbud finns det pargasbor som blir utomstående från verksamheten och från kulturlivet. En stor majoritet av invånarna deltar inte i föreningslivet, utan samma aktiva är verksamma på många ställen och nya engagerade saknas. Det är också önskvärt att kulturlivet skulle välkomna en utveckling av nya och annorlunda idéer. Lokal media, Par-TV och Pargas Kungörelser når en del av folket, men speciellt de inflyttade finskspråkiga kan lätt bli utanför den lokala informationen. Deras verksamhet koncentreras ofta till Åbo och Pargas uppfyller då endast de krav som ställs på boendet.

Närheten till Åbo och andra kommuner i Åboland erbjuder dock också möjligheter och resurser till att utveckla verksamheten, förstärka existerande samarbetsnätverk och skapa nya kulturevenemang. En balanserad och fungerande växelverkan förutsätter ändå att de egna kulturinstitutionerna och deras livskraft blir väl omhändertagna.

Offentliga platser och utrymmen har betydelse för växelverkan invånare emellan. Det finns potential att utveckla lockande och fungerande områden för stadsbornas trivsel. Ett positivt exempel på en naturlig mötesplats är Missionsboden, där frivilligarbete, handel och växelverkan människor emellan möts. Den byggda kulturmiljön, de historiska byggnaderna i Pargas och särskilt Gamla Malmens vackra område är värdefulla resurser för staden och stadsborna. En trivsam boendemiljö ökar välmående. En framtida utmaning är förstärkandet av invånarnas

kunskaper och kännedom om den egna närmiljön och dess historia. Den stora uppslutningen (400 personer) bakom planerna på renoveringen av Föreningshuset hösten 2004 visar att det finns en stark talkoanda och känsla för att bevara värdefulla byggnader i staden. Som en nutida attraktion fungerar gruvan, som är ett stort och imponerande utrymme och används årligen som arena för rockkulturen.

Den omliggande naturen och vattnet är väsentliga element i Pargas. En positiv framtid förutsätter uppskattning och vård av såväl den byggda miljön som de omkringliggande havsområdena, i enlighet med principer för hållbar utveckling. Från pargasbornas synvinkel är det *”svårt att andas utan vatten omkring sig, och utan vinden.”*

Vision för 2020-talet

Kulturen har en stor betydelse för staden och invånarna i Pargas. Det finns gott om kulturaktiviteter, som samlar ihop både unga och äldre, svensk- och finskspråkiga samt nyinflyttade och infödda till kreativa möten och livlig verksamhet. Samverkan mellan de olika språkgrupperna är en naturlig del av kulturverksamheten samt av hela det vardagliga livet i Pargas. Välmåendet och delaktigheten har ökat inom och mellan alla invånargrupper i det lokala, tvåspråkiga samhället.

Naturen med rent hav och möjligheter till basnäringar samt en välbevarad och levande kulturmiljö ger skärgårdsstaden en egenartad prägel. I Pargas finns trevliga offentliga utrymmen där människor spontant kan träffas och trivas. Det rikliga och mångsidiga kulturutbudet erbjuds såväl av staden och av olika kulturinstitutioner som av ett flertal föreningar. Staden svarar för, att kulturverksamheten har behövliga andliga och materiella resurser. En del av kulturutbudet får stöd av mecenater.

Pargas stad uppmuntrar den lokala medborgaraktiviteten. Speciellt ungdomarna ses som en viktig resurs i staden. Konstruktiv interaktion mellan beslutsfattare, ämbetsmän, institutioner, föreningar och medborgare är en del av stadens politik. Nätverket över kommungränserna höjer kvaliteten av kulturutbudet. Delaktigheten, samverkan, den trivsamma miljön och den rika kulturverksamheten lockar nya, aktiva invånare till Pargas. Detta skapar nya resurser både för staden och för kulturen samt leder till ökad tolerans, uppfriskande impulser och en varm och inbjudande image för Pargas.

Strategins grundstenar

1. Ett interaktivt närsamhälle på två språk
2. Kulturen som grund för välmående och utveckling
3. Rikt liv med föreningar, kulturutbud och kulturuppfostran
4. Mot spontana möten och kreativitet: kulturhus och lokala samlingsplatser
5. Kulturmiljön och den omgivande naturen som värdefulla resurser

1. Ett interaktivt närsamhälle på två språk

Målsättningen i Pargas är att skapa ett välfungerande, tvåspråkigt närsamhälle där det finns gränsöverskridande samverkan mellan olika generationer, språkgrupper och andra mera eller mindre framträdande delkulturer. Det mångsidiga kulturfältet samt tvåspråkigheten ses som resurser, med vilka toleransen växer. De ger också nya impulser och valfrihet till kulturlivet i Pargas och till stadens utveckling i allmänhet. För att uppnå detta kräver delaktigheten och samarbetet stöd och uppmuntran. Kulturella hobbyer, vilka man är van vid sedan barndomen, ger år efter år mera innehåll till livet i Pargas. Genom detta blir kulturen allt starkare till en grund för utvecklingen och utgör botten för pargasbornas kulturproduktion och -konsumtion.

Ett målmedvetet arbete för ett attraktivt, trivsamt och tryggt närsamhälle med företagsam samarbetsvilja förstärker gemenskapskänslan i Pargas. Delaktighet och möjligheter till påverkan ökar i staden. Initiativ av unga tas på allvar och deras aktivitet som medborgare ökar. Ledare och eldsjälar både växer upp bland yngre generationer och flyttar in till Pargas. Pensionärer med sina nätverk, sin tid och sitt kunnande medverkar aktivt i Pargas kulturliv. Föreningslivet blomstrar och allt flera människor kommer med i verksamheten. De ungas stolthet över sin ort förstärks.

En positiv image lockar nya svensk- och finskspråkiga invånare till Pargas. De finskspråkiga har en möjlighet att flytta in till en tvåspråkig miljö, som kan erbjuda barnen en naturlig inläring av svenska språket och barnen lär sig att uppskatta både den finska och finlandssvenska traditionen. Samtidigt bidrar inflyttningen till att barn och unga i Pargas på ett naturligt sätt lär sig och förstärker sina kunskaper i finska. Pargas utvecklas till ett naturligt tvåspråkigt samhälle med en ökad förståelse och samhörighet mellan språkgrupperna. Pargas får svensk- och finskspråkiga invånargrupper med flera generationers rötter på orten och med stor delaktighet i stadens gemenskap. Som följd av det växande invånarantalet får staden mera skatteinkomster, vilket möjliggör en sänkning av skatteprocenten och stöder en positiv utveckling i Pargas även vidare i framtiden.

Arbetsgruppens förslag till åtgärder

- Pargas stad gör upp en medveten strategi för att bygga och förstärka växelverkan, nätverk och samarbete mellan ålders- och språkgrupperna, samt över kommungränser till exempel inom Åboland och med Åbo.
- Stadens kulturaktörer satsar på barn och unga i sin verksamhet och kulturaktiviteter förs vidare till följande generationer. De unga uppmuntras också till initiativtagande när kulturutbudet planeras.
- Stadens organisationer, föreningar och enskilda människor arbetar för en tätare samverkan mellan språkgrupperna. Staden stöder skolors och daghems samarbete över språkgränsen. Med hjälp av detta ordnar svensk- och finskspråkiga skolor

och dagvård gemensamma träffar och utbildning för sina anställda. Vidare ordnar lärarna och dagvårdspersonalen samarbetsprojekt för svensk- och finskspråkiga barn till exempel i form av olika kulturproduktioner och språkduschar både i skolor och i daghem. Skolorna tidigarelägger språkundervisningen både i svensk- och finskspråkiga lågstadier, vilket minskar behovet av språkbadsklasser. Föreningar utvecklar sin verksamhet genom att öka sitt arbete över språkgränsen. Staden stöder föreningarna i det här arbetet.

- Staden gör upp en målmedveten strategi för att utöka medborgarinflytande på ett konkret plan. Det skapas nya kanaler till invånarna för att få sina åsikter hörda. Speciellt ungdomarna uppmuntras att bli mera delaktiga i beslutsfattandet.
- En smidig och täckande lokal informationspridning garanteras. Lokaltidningen Pargas Kungörelser fortsätter sin verksamhet. En interaktiv lokal-TV för alla utnyttjas som positiv resurs. Staden stöder anställandet av en verksamhetsledare till Par-TV. Denna tar hand om Par-TV:s ekonomi och utvecklar programinnehållet med aktuella diskussionsprogram och aktualiteter. Par-TV dokumenterar och sprider lokalkulturen; till exempel rundvandringar på Gamla Malmen når en större publik via Par-TV.
- Det ordnas transporter till olika evenemang runt om i regionen, vilket möjliggör pargasbornas besök till olika kulturevenemang till exempel i andra Åboländska kommuner eller i Åbo. Likaså kommer besökare från andra kommuner till Pargas och njuter av dess kulturutbud.

2. Kulturen som grund för välmående och utveckling

Pargas stad ser kulturen som en viktig grundservice, som skapar välmående och nya resurser för stadens utveckling. Staden stöder kulturverksamheten genom att garantera goda andliga och materiella förutsättningar till innovativ växelverkan och kreativa aktiviteter. Delaktigheten utvidgas bland alla invånargrupper och kulturen når alla. Man försöker medvetet aktivera även de marginaliserade med kulturutbudet.

Kulturens betydelse lyfts upp på en medveten nivå. Den ses inte enbart som en fritidsysselsättning, utan också som ett sätt att nå bättre förståelse om sig själv, om andra människor och om samhället. Därigenom lär man sig att uttrycka sig bättre och fungera i samverkan med andra.

Välmående samt en positiv och kreativ anda fungerar som grund för ny kulturproduktion. Det skapar efterfrågan och möjligheter såväl för föreningar som för den kommunala och privata sektorn att producera nya former av kulturverksamhet och -evenemang. Man strävar aktivt mot att åstadkomma fruktbart samarbete med kulturens mecenater.

Arbetsgruppens förslag till åtgärder

- Pargas stad satsar på kultur och arbetar för att det via kulturen uppstår välmående och innovativ samverkan hos alla pargasbor. Staden skapar förutsättningar för kulturverksamheten med att stöda den ekonomiskt och med att vid behov erbjuda utrymmen mot en rimlig hyra. Man strävar medvetet efter att nå även de stadsbor, som inte är aktiva inom kulturverksamheten. Kulturen tas genomgående med i stadens miljö- och ekonomiska planering och i stadens all verksamhet, bland annat i skolor, daghem, ålderdomshem, bibliotek och i medborgarinstitut. Kulturnämnden samarbetar med övriga aktörer i kulturärenden och ett mångprofessionellt nätverk utvecklas för ändamålet. Staden garanterar att dess anställda har tid även för utvecklingsarbete.
- Staden har politisk vilja att stöda och uppmuntra lokala eldsjälar och medborgarinitiativ samt välkomnar delaktigheten på svenska och på finska så att det uppstår en dialog mellan pargasbor och beslutsfattare. Som en del av dialogen fortsätter strategiarbetet med kultur. Strategiarbetet utförs som en gränsöverskridande process i samverkan med olika ålders- och språkgrupper samt med olika offentliga och privata organisationer, institutioner, läroanstalter och föreningar.
- Biblioteket utvecklar sig till ett allmänt kulturellt verksamhetsplats med långa öppettider. Den upprätthåller goda resurser till böcker och informationssprid-

ning, men utvidgar sitt utbud även till nya kulturella aktiviteter. Biblioteket utvidgar möjligheter till möten mellan olika kulturella synvinklar, historier, tankesätt och världsbilder både via litteratur och via andra konst- och kulturformer samt genom att fungera som en trivsamt träffpunkt för människor från alla invånar- och intressegrupper.

- Staden ger personella och ekonomiska resurser till att i ett tidigt skede ingripa vid sociala problem och tar ett ansvar för alla invånargrupper. Kulturell verksamhet används i förebyggande syfte för att erbjuda positiva erfarenheter och öka samhörighet. Olika former av skapande verksamhet används inom socialt arbete för att bearbeta svåra och problematiska situationer.

3. Rikt liv med föreningar, kulturutbud och kulturuppfostran

Uppmuntrande samarbete, nödvändiga resurser och talkoanda stöder varandra, vilket leder till en positiv utveckling med aktivt föreningsliv, delaktighet, mångsidigt kulturutbud och välmående bland pargasbor. Staden skapar goda förutsättningar för kulturen. Föreningarna och staden ordnar kulturverksamhet och – evenemang åt stadsborna. Också den privata sektorn och freelance-kulturarbetare tas med i samarbetet. Alla pargasbor från olika generationer och från olika intressegrupper välkomnas med i verksamheten som aktiva medverkare och som kulturkonsumenter. Deras kunnande, nätverk och tid ses som värdefulla resurser, av vilka kulturlivet i Pargas får krafter och kreativitet.

Konst- och kulturuppfostran för barn och ungdomar beaktas aktivt inom skolväsendet och hos institutioner som ger grunduppfostran i konst. Även andra läroanstalter tar kulturen med i sin verksamhet. Pargasborna i alla åldrar har goda och breda möjligheter att utvidga sina kunskaper och färdigheter inom kulturen. Detta gynnar välmående i staden. Samtidigt utformar generationer som växer upp med kulturell grunduppfostran en givande resurs för Pargas.

Arbetsgruppens förslag till åtgärder

- Det aktiva och mångsidiga föreningslivet fortsätter att leva, möjligen grundas även nya föreningar. Kulturen bygger på frivillighet i föreningar och detta uppfattas som en värdefull resurs för Pargas utveckling. Föreningar bjuder dock också arbete åt kulturarbetare. Staden tar initiativet och skapar i samarbete med olika aktörer ett fungerande nätverk för föreningar, enskilda kulturaktivister och olika kommunala organisationer. I samarbetet deltar även övriga kommunala aktörer än kultursektorn. Staden ger ekonomiska möjligheter och utrymmen för verksamheten och ökar sitt stöd till föreningar. Föreningar erbjuder tillfällen till kulturella hobbyer och evenemang. De arbetar i samverkan över kommungränser, vilket ökar efterfrågan av kulturutbudet. Materiellt stöd, uppmuntran och samarbete höjer kvaliteten av kulturutbudet, vilket lockar mera yrkesmässiga kultur-människor till Pargas och med till kulturlivets samarbetsnätverk.
- Alla invånargrupper uppmärksammas i föreningslivet. Man satsar på ungdomen och deras delaktighet i kulturverksamheten växer ytterligare. Man beaktar de äldres nya slags behov i kulturutbudet. De äldres kunnande och nätverk ses också som värdefulla resurser i det frivilliga arbetet. Föreningar arbetar aktivt för att utveckla mera tvåspråkig verksamhet för barn, ungdomar och vuxna. Nya, aktiva människor välkomnas med till föreningslivet. Allt detta skapar en trevlig image för staden.
- Konst och kultur förs till ålderdomshem och andra institutioner.
- Pargasborna arbetar aktivt för att hitta mecenater för kulturverksamheten.
- Verksamheten vid Musikinstitutet Arkipelag utvecklas. Kvalitativ undervisning, inspirerande och livliga konserter och goda lärare lockar elever som utvecklas bra och lockar publik till konserter. För ungdomsbanden ordnas lokaler och vägledning till exempel i form av en bändskola, som hjälper unga musiker. Körerna söker nya medlemmar, bland andra de stora åldersklasserna med fritid för hobbyer tas aktivt med i verksamheten. Pargas Amatörorkester fortsätter sin verksamhet.
- Pargas Orgeldagar får ökade resurser, utvecklas och får en förnyad och fin verksamhet. Repertoaren breddas och populariseras, vilket lockar en större publik. Förnyade Orgeldagar höjer på Pargas profil och lockar turister.

- Amatör- och professionellt skrivande på båda språken utvecklas, aktiveras och uppmuntras i Pargas bland annat med att ordna ordverkstäder och med att förbättra förutsättningarna för det skapande skrivandet.
- Pictura och Gullkrona höjer erkännandet av hantverk och bildkonst, utnyttjar det i samhället växande intresset för hantverk och design, utvecklar tvåspråkig verksamhet och skaffar nya, aktiva medlemmar. Grundundervisningen i bildkonst och i hantverk utvecklas. Seniorstugan med vävstolar och snickerihörna grundas och äldre människor kan samlas och diskutera vid sidan av konkret och skapande hantverk. För hantverkare och konstnärer erbjuds arbetsutrymmen.
- Folkhögskolan utvecklas till en utbildningsenhet för kreativa linjer, som också återspeglar det lokala kulturlivet. Skolan erbjuder kreativitetskurser för alla, inte bara till skolans egna elever. Arbetarinstitutet erbjuder aktivt och utvecklar vidare sin konst- och kulturundervisning.
- I skolor riktas timresurser till skapande ämnen och timresurser tillsätts i allmänhet. Konst och kultur skrivs genomgående och detaljerat med i läroplanen. Barnens kreativa förmåga beaktas och de växer till individer som deltar aktivt i kulturlivet. Staden ger stöd till tvåspråkighetsarbetet och skolorna satsar på samverkan mellan svensk- och finskspråkiga skolor. Eftermiddagsverksamheten innehåller ett rikligt utbud av kulturverksamhet. Eftermiddagsverksamheten kan också utvecklas till en del av skolans verksamhet. Då blir skolan en plats där man inte bara ger undervisning, utan tar del av andra aktiviteter också. Dessa kan bestå av fritt bildningsarbete och av utbud i konst, kultur och idrott. Kulturverksamhet och grunduppföstran i konst erbjuds samtidigt utanför skolan.
- Föräldrarnas roll som fostrare av sina barn förstärks. Arbetet börjar redan på rådgivningen med föräldra-barngrupper, som fortsätter att träffas under barnets uppväxt enligt den så kallade familjecentermodellen. På detta sätt skapas även ett tryggt naturligt socialt nätverk runt familjerna och barnen får tillgång till även andra vuxna än sina föräldrar: ”det behövs en hel by för att uppföstra ett barn”. Kreativitet och skapande former för samverkan präglar verksamheten.

4. Mot spontana möten och kreativitet: kulturhus och lokala samlingsplatser

Pargas planerar, upprätthåller och organiserar flera trivsamma utrymmen där människor kan spontant träffas och umgås med varandra i samband med olika aktiviteter. Stadsmiljön erbjuder många möjligheter till mötesplatser både inomhus och utomhus, och dessa utvecklas för att skapa en livlig omgivning både för pargasbor och för olika besökare i staden. Speciell uppmärksamhet fästs vid utrymmen och träffpunkter för unga. Möten och samverkan ger en stadig grund till kreativ och innovativ verksamhet. Växelverkan mellan olika människor med olika idéer syns i Pargas kulturliv i form av ett nytt och attraktivt kulturutbud och en positiv atmosfär.

Arbetsgruppens förslag till åtgärder

- Till Pargas utvecklas medvetet ett livligt stadscentrum, som erbjuder utrymmen för spontana möten och fyller alla åldersgruppers konsumtions- och sällskapliga behov. Mötesplatser samt gränsöverskridande verksamhet och evenemang stöder kreativ växelverkan människor emellan, kulturell rörlighet och bildandet av nätverk. Samverkan börjar från mindre grupper och ger så småningom möjligheter till en uppväxt av mångfaldiga kreativa processer som befrämjar stadens utveckling.
- Torget utvecklas till en mera attraktiv miljö som bättre fungerar som en spontan mötesplats för såväl stadsbor som besökare och ger möjligheter till interaktion människor emellan. Närheten till havet, färsk fisk och pittoreska vyer betonas.
- Biblioteket utvecklas som ett vardagsrum för stadsborna och som ett allmänt kulturellt verksamhetsställe där olika invånargrupper möts över generations- och språkgränser. Till biblioteket öppnas ett café, som serverar också vin.
- Det bildas ett aktiebolag som bygger ett Kulturhus. Dit byggs en stor sal, som är högt i tak med bra akustik och andra utrymmen som ger många möjligheter till olika aktiviteter. Till Kulturhuset kommer ett café som är öppet sent. Huset planeras som ett trivsamt utrymme som lockar människor till spontana möten.

Kulturhuset används till stadens tillställningar och för föreningslivet, men hyrs även åt andra intresserade till exempel för konferenser. Huset erbjuder utrymmen bland annat till musik, teater, utställningar, föreningarnas kanslier och mötesutrymmen samt för musikinstitutets verksamhet.

- En privat aktör investerar i en biograf, som ordnar även olika specialtillfällen och festivaler och som fungerar vid behov som teatersalong. Till biografen grundas ett café, dit människor samlas för att umgås med varandra. Biografen kan byggas i samband med Kulturhuset.

5. Kulturmiljön och den omgivande naturen som värdefulla resurser

Pargas centrum utvecklas till ett livligt stadsområde med många olika slags möjligheter till aktiviteter. Trähusbebyggelsen och de andra kulturhistoriskt värdefulla miljöerna bevaras som hela miljöer. Man strävar efter att byggnaderna fyller dagens krav för boendet och för verksamheten samtidigt som de behåller förmågan att berätta om Pargas historia och om olika tiders byggnadskonst. Lokal historia, tradition och pargasbornas vardagliga kultur beaktas i planeringsarbetet.

Kyrkosundet, stränder, öar och havet är väsentliga delar av miljön i Pargas. Staden arbetar bestämt för en ekologiskt hållbar utveckling med rent hav och ren natur som målsättningar. Även om naturmiljön mister sin betydelse som resurs för landsbygdsnäringarna satsar staden på fiskets och jordbruksnäringarnas levnadsmöjligheter som miljöbevarande och atmosfärskapande element i stadens utveckling.

Arbetsgruppens förslag till åtgärder

- Pargas stad har delaktigheten och lokalhistorian som grunder för miljöplaneringen. Trivsamma boendemiljöer med närliggande grundservice garanteras både i byar och i centra. Ett livligt stadscentrum och levande byacentra vårdas med omsorg. Gamla Malmen utvecklas till ett område med bevarad historia och aktiv verksamhet och

det ges en chans för människor att bo och verka i skyddade miljöer. Man arbetar för att hitta aktiviteter till tomma utrymmen. I miljöplaneringen tas hänsyn till naturliga mötesplatser och lokalhistoria utnyttjas i namngivningen. Invånarna hörs aktivt vid planläggningen och besluten förankras till dem. Olika åldersgruppers behov tas i beaktande. Skärgårdsstaden Pargas betonar Kyrkosundet, vattnet, stränder och öar i miljöplaneringen som sina värdefulla resurser.

- Föreningar, museer, skolor och enskilda människor arbetar med frågor kring miljö, byggnadsskydd och lokalhistoria. Staden anställer museiamanuensen och med hjälp av tjänsten får museet statsstöd. Hembygdsföreningen anställer en människa till kultur-, traditions- och hembygdsarbetet, vilket möjliggör en mångsidig verksamhet till exempel i samarbete med museer. Verksamheten stöder både nya och gamla invånare i förankringen till hemorten och förstärker en egen identitet. Kunskaper och kännedom om närmiljön och dess historia syns som en bra vård av boendemiljöer.
- Det utvecklas naturstigar för att förstärka kännedomen om närmiljöer och deras naturförhållanden.

Idébank

Till idébanken har samlats den mångfald av idéer som har producerats i verkstäder. Även de idag skenbart omöjliga idéer kan i olika situationer visa sig vara användbara eller skapa helt nya idéer.

Ett interaktivt närsamhälle på två språk

- Mer pojkar med i kulturverksamheten
- Låt många blommor blomma!
- Lansera ett ”Pargaskort” för turister som ger inträde till alla kulturella evenemang och museer
- Säg alltid ja först, motto för oss i Pargas
- Våga ta risker, våga tro på idéer, ger synlighet
- Ge uppmuntran! Konstruktiv kritik
- Pargasbor hälsar alltid på varandra! -kampanj
- Kulturpublikation 2 gånger i året, inslag av lokala skrivare, fotografer, konstnärer, skall våga väcka debatt, höjer kulturens profil och visar nyttan
- Utveckla medierelationer och kulturinslag i Åboradion

Kulturen som grund för välmående och utveckling

- Budgetsamarbete och koordination mellan kommuner
- Större kulturbudget
- Kulturföretagande i samarbete med TE-centralen eller Generaattori i Åbo

Rikt liv med föreningar, kulturutbud och kulturuppfostran

- Intensifiera medlemsvärvning i föreningar (familjemedlemmar)
- ”Kulturbusiness” -utbildning för aktivister i föreningar etc.
- Lokalhistoriska pjäser skrivs, vilket ökar intresset för både teater, lokalhistoria och egen bakgrund
- Tvåspråkiga shower lockar tvåspråkig publik och samverkan mellan språkgrupperna ökar
- Ungdomarna börjar aktivt med mångfacetterad, trendig och populär konst
- Staden bygger om gruvan till en filmstudio – Pargas blir en populär ort att filma i
- Icke elitistisk kultur, också elitkultur
- ”Höjdpunkter” av kulturevenemang med digibilder på Pargas stads hemsidor
- Årlig kulturmanifestation, alla ”måste” vara där, lotteri där vinsterna är tavlor, skivor, biljetter till kulturevenemang
- Konst- och hantverkscentrum där proffs och amatörer bevarar skärgårdshantverket, ett kulturkvarter där producent och konsument möts
- Skapa kursblock för elever på andra stadens utbildning, där undervisningen sker på till exempel museer, konstutställningar och dylika kulturplatser
- Dramaundervisning till skolor
- Utbyte av teater, musik och andra program mellan skolorna
- Arkitektur del i barnkonstskolans undervisning och arkitekturvandringar i skolor och för allmänheten, ökar förståelse för miljön och arkitekturen
- Musikinstitutet Arkipelag fortsätter samarbetet med skolor
- Bildkonstskolan för barn och Musikinstitutet Arkipelag till samarbete, till exempel

dans och konserter skulle kunna iscensättas vid bildkonstskolan

- Kulturutbildning till exempel på ÅY eller i folkhögskolan
- Rektorer gör reklam för sina skolor i Par-TV (årlig avgift)
- Musikhobbyn aktiveras hos vuxna som i sin ungdom har aktivt varit verksamma i musikvärlden, samarbete mellan medborgarinstitutet (organisation) och Musikinstitutet Arkipelag (lärarna)
- Godkänn den utbildning som ges vid musikinstitut och konstskolor som kurser vid gymnasium och yrkesskola

Mot spontana möten och kreativitet: kulturhus och lokala samlingsplatser

- Vi behöver inte uppsöka kulturen
- Kulturen finns på överraskande platser, till exempel bank, puben
- Kulturen skall växa fram inte skapas...
- Det stora har ofta börjat i det lilla!
- Scen till Stadsparken, sommarkonserter, vinterjippon
- Aktiviteter till centralparken, snöskulpturer, skejtramp
- En lekpark för barn i centrum, mötesplats för unga familjer
- Biblioteket utvidgas med nätcafé, samlingsrum
- Poetry Slam, visafnarn och dylika kulturevenemang till caféer och pubar, open mike kvällar, hitta dolda talanger

Kulturmiljö och omgivande natur som värdefulla resurser

- Byacentra hålls levande med föreningshus
- Ekonomiskt stöd till föreningshus
- Fler utställningsutrymmen på attraktiva platser
- Mera resurser att hålla muséerna öppna
- Liv dygnet runt

PARAISTEN KULTTUURISTRATEGIA: *"TILAA KOHTAAMISIA JA SPONTAANIA YHDESSÄ OLOA VARTEN"*

PARAINEN
 Turun seutukunta
 Asukasluku 12 028*

* Väestörekisterikeskus 2005

Parainen vuonna 2004

Paraisilla on monipuolista kulttuuritoimintaa ja yhdistyselämää sekä voimakkaita yksittäisiä kulttuurielämän vaikuttajia ja instituutioita. Kaupungissa on sekä ammattimaisia kulttuurintekijöitä ja kulttuurintuottajia että alueellisia järjestöjä, joilla on omat kulttuurityöntekijät. Erityisesti kuvataiteiden, teatterin ja musiikin parissa toimitaan aktiivisesti lasten kulttuurikasvatuksen puolesta. Kaupungissa on yhdessä tekemisen perinnettä, minkä ansiosta on syntynyt Teatteripuulaaki, rock- ja jazzkulttuuria sekä kylätoimikuntia ja kaupunginosayhdistyksiä. Historiaa vaalitaan kotiseutumuseossa ja Paraisten muissa museoissa ammattitaitoisen

museoamanuenssin myötävaikutuksella. Paraisten kaupunki arvostaa kulttuuria toiminnassaan, mikä näkyy myös siinä, että kulttuuripäällikkö on mukana kaupungin johtoryhmässä.

Kaupungissa eletään kahdella kielellä, mitä pidetään rikkautena, vaikkakin kaupungin sisäinen kieliraja toisinaan luo myös kielteisiä jännitteitä. Ruotsi on vahvempi kieli erityisesti yhdistyselämässä ja museoissa, joilla on pitkät ruotsinkieliset perinteet. Suomenkielisten keskuudessa halu tai mahdollisuudet kehittää yhdistyselämää ovat rajallisemmat. Myös osallistumisen kynnyks on korkeampi. Tarjolla on toimintaa, joka yhdistää esimerkiksi nuoria yli kielirajan, mutta voimakkaampaa vuorovaikutusta kieliryhmien kesken toivotaan edelleen.

Vaikka tarjontaa on runsaasti, osa paraislaisista jää toiminnan ja kulttuuritarjonnan ulkopuolelle. Asukkaiden suuri enemmistö ei osallistu yhdistyselämään, vaan samat aktiiviset ihmiset toimivat monissa paikoissa ja uusia voimia kaivataan. Olisi toivottavaa, että kulttuurielämää kehitettäisiin uudenlaisten ideoiden pohjalta. Paikalliset mediat, Par-TV ja Paraisten Kuulutukset tavoittavat osan väestöstä, mutta etenkin paikkakunnalle muuttaneet suomenkieliset jäävät herkästi paikallisen tiedon ulkopuolelle. He keskittävät usein toimintansa Turkuun, jolloin Parainen täyttää ainoastaan asumiseen liittyvät vaatimukset.

Turun ja Turunmaan kuntien läheisyys tarjoaa myös mahdollisuuksia ja resursseja toiminnan kehittämiseen, olemassa olevien yhteistyöverkostojen vahvistamiseen ja uusien kulttuuritapahtumien luomiseen. Tasapainoinen ja toimiva vuorovaikutus edellyttää kuitenkin omista kulttuuri-instituutioista ja niiden elinvoimasta huolehtimista.

Julkisilla paikoilla ja tiloilla on merkitystä asukkaiden keskinäiselle vuorovaikutukselle. Houkuttelevia ja toimivia alueita kaupunkilaisten viihtyvyyden lisäämiseksi on mahdollista kehittää. Myönteinen esimerkki luonnollisesta kohtauspaikasta on seurakunnan Missionsboden, jossa vapaaehtoistyöntekijöiden, kaupan ja ihmisten välinen vuorovaikutus toteutuvat. Rakennettu kulttuuriympäristö,

Paraisten historialliset rakennukset ja etenkin Vanhan Malmin kaunis miljöö ovat arvokkaita resursseja kaupungille ja kaupunkilaisille. Viihtyisä asuinympäristö lisää hyvinvointia. Tulevaisuuden haaste on asukkaiden omaa lähiympäristöä ja sen historiaa koskevan tietämyksen ja tuntemisen vahvistaminen. Syksyllä 2004 Yhdistystalon korjaussuunnitelmia tukemaan asettuneet joukot (400 henkeä) osoittavat, että kaupungissa on vahvaa talkoohenkeä ja halua säilyttää arvokkaita rakennuksia. Nykyajan vetovoimaisena kohteena toimii kaivos, joka on suuri ja vaikuttava tila ja jossa järjestetään vuosittain rock-konsertteja.

Ympäröivä luonto ja vesi ovat oleellisia elementtejä Paraisilla. Positiivinen tulevaisuus edellyttää niin rakennetun ympäristön kuin merialueidenkin arvostamista ja hoitoa kestäväen kehityksen periaatteiden mukaisesti. Paraislaisten näkökulmasta *”on vaikea hengittää ilman ympäröivää vettä ja tuulta.”*

Visio 2020-luvulle

Kulttuurilla on suuri merkitys Paraisten kaupungille ja asukkaille. Kaupungissa on runsaasti kulttuuritoimintaa, joka kokoaa nuoret ja vanhemmat, suomen- ja ruotsinkieliset sekä paikkakunnan uudet ja vanhat asukkaat yhteen luoviin tapaamisiin ja vilkkaaseen toimintaan. Eri kieliryhmien välinen yhteistoiminta on luonnollinen osa kulttuuritoimintaa ja arkipäivää Paraisilla. Hyvinvointi ja osallisuus ovat lisääntyneet asukasryhmien sisällä ja eri ryhmien välillä paikallisessa, kaksikielisessä yhteisössä.

Luonto, puhdas meri ja peruselinkeinojen toimintamahdollisuudet sekä hyvin säilynyt ja elävä kulttuuriympäristö antavat saaristokaupungille oman leimansa. Paraisilla on viihtyisiä julkisia tiloja, joissa asioidessaan ihmiset voivat pysähtyä rupattelemaan. Sekä kaupunki että eri kulttuuri-instituutiot ja lukuisat yhdistykset takaavat runsaan ja monipuolisen kulttuuritarjonnan. Kaupunki pitää huolen siitä, että toiminnalla on tarpeelliset henkiset ja aineelliset resurssit. Osa kulttuuritarjonnasta saa tukea sponsoreilta.

Paraisten kaupunki kannustaa paikallisia kansalaisaktiivisuuteen. Erityisesti nuoria pidetään kaupungissa tärkeänä voimavarana. Rakentava vuorovaikutus päättäjien, virkamiesten, instituutioiden, yhdistysten ja kansalaisten välillä on osa kaupungin politiikkaa. Kunnan rajat ylittävät verkostot parantavat kulttuuritarjonnan laatua. Osallisuus, yhteistoiminta, viihtyisä ympäristö ja runsas kulttuuritoiminta houkuttelevat uusia aktiivisia asukkaita Paraisille. Tämä luo uusia resursseja sekä kaupungille että kulttuurille, lisää suvaitsevaisuutta ja piristäviä vaikutteita ja antaa Paraisille lämpimän ja houkuttelevan imagon.

Strategian kulmakivet

1. Lähiyhteisöistä vuorovaikutteisia ja kaksikielisiä
2. Kulttuuri hyvinvoinnin ja kehityksen perustana
3. Yhdistyselämä, kulttuuritarjonta ja kulttuurikasvatus monipuolisiksi
4. Kulttuuritalolla ja paikallisilla kokoontumispaikoilla kohti spontaaneja tapaamisia ja luovuutta
5. Kulttuuriympäristö ja ympäröivä luonto arvokkaina resursseina

1. Lähiyhteisöistä vuorovaikutteisia ja kaksikielisiä

Paraisilla on tavoitteena luoda hyvin toimiva, kaksikielinen lähiyhteisö, jossa on sukupolvien, kieliryhmien ja muiden enemmän tai vähemmän näkyvien osakulttuurien välistä, rajoja ylittävää vuorovaikutusta. Kulttuurin monipuolisuus ja kaksikielisyys nähdään voimavaroina, joiden myötä suvaitsevaisuus lisääntyy ja antaa uusia vaikutteita ja valinnan varaa Paraisten kulttuurielämään sekä kaupungin yleiseen kehitykseen. Tämän saavuttamiseksi osallisuutta ja yhteistyötä tulee tukea ja kannustaa. Kulttuuriharrastukset, joihin on totuttu jo lapsena, antavat vuosi vuodelta lisää sisältöä elämään Paraisilla. Täten kulttuuri vahvistuu kehityksen perustaksi paraislaiselle kulttuurituotannolle ja -kulutukselle.

Houkuttelevan, viihtyisän ja turvallisen lähiympäristön puolesta tehtävä määrätietoinen työ sekä yritteliäisyyteen kannustava yhteistyöhalukkuus vahvistavat yhteisyyden tunnetta Paraisilla. Osallisuus ja vaikuttamismahdollisuudet lisääntyvät kaupungissa. Nuorten aloitteet otetaan vakavasti, ja heidän aktiivisuutensa kansalaisina lisääntyy. Paraislaisten nuorten ja kaupunkiin muualta muuttaneiden joukosta löytyy toiminnan vetäjiä ja kulttuurin tulieluja. Eläkeläisillä on omat verkostonsa sekä aikaa ja osaamista vaikuttaa aktiivisesti Paraisten kulttuurielämässä. Yhdistyselämä kukoistaa ja yhä useammat ihmiset tulevat mukaan toimintaan. Nuorten ylpeys omasta paikkakunnasta kasvaa.

Myönteinen imago houkuttelee Paraisille uusia suomen- ja ruotsinkielisiä asukkaita. Suomenkielisillä on mahdollisuus muuttaa kaksikieliseen ympäristöön, jossa lapset voivat oppia luonnollisella tavalla ruotsin kieltä ja arvostamaan sekä suomalaisia että suomenruotsalaisia perinteitä. Yhtälailla muuttoliike edistää luontevasti paraislaisten lasten ja nuorten suomen kielen taitoja. Parainen kehittyy luonnollisesti kaksikieliseksi kaupungiksi, jossa kieliryhmien välinen ymmärrys ja yhteenkuuluvuus lisääntyvät. Kaupunki saa suomen- ja ruotsinkielisiä asukkaita, joilla on monien sukupolvien takaiset juuret paikkakunnalla ja jotka ovat osa kaupungin yhteisöllisyyttä. Asukasluvun kasvaessa Parainen saa lisää verotuloja, jolloin veroprosenttia voidaan laskea ja myönteinen kehitys jatkuu.

Työryhmän toimenpide-ehdotukset

- Paraisten kaupunki laatii tietoisien strategian luodakseen ja vahvistaakseen ikä- ja kieliryhmien välistä sekä kuntien rajat ylittävää vuorovaikutusta, verkostoja ja yhteistyötä esimerkiksi Turunmaalla ja Turun seudulla.
- Kaupungin kulttuuritoimijat panostavat toiminnassaan lapsiin ja nuoriin, ja kulttuuria siirretään seuraavalle sukupolvelle. Nuoria kannustetaan esittämään aloitteita kulttuuritarjonnan suunnittelussa.
- Kaupungin organisaatiot, yhdistykset ja yksittäiset ihmiset tekevät työtä kieliryhmien välisen tiiviimmän yhteistoiminnan puolesta. Kaupunki tukee koulu-

jen ja päiväkotien yhteistyötä yli kieliryhmien rajojen. Tuen avulla suomen- ja ruotsinkieliset koulut ja päiväkodit järjestävät yhteisiä tapaamisia ja koulutusta työntekijöilleen. Lisäksi opettajat ja päivähoitohenkilöstö järjestävät suomen- ja ruotsinkielisille lapsille yhteistyössä esimerkiksi erilaisia koulujen ja päiväkotien kulttuurihankkeita ja ”kielisuihkuja”. Koulut aikaistavat kielten opetusta sekä suomen- että ruotsinkielisillä perusopetuksen alaluokilla, mikä vähentää kielikylpyluokkien tarvetta. Yhdistykset kehittävät toimintaansa lisäämällä yhteistyötä kielirajojen yli. Kaupunki tukee yhdistyksiä tässä työssä.

- Kaupunki laatii tietoisien strategian lisätäkseen kansalaisten vaikutusmahdollisuuksia konkreettisella tasolla. Asukkaita varten luodaan uusia kanavia, jotta he saavat mielipiteensä kuulluksi. Erityisesti nuoria kannustetaan osallistumaan enemmän päätösten tekoon.
- Taataan joustava ja kattava paikallinen tiedonvälitys. Paikallislehti Paraisten Kuu- lutukset jatkaa toimintaansa. Kaikkien käytössä olevaa interaktiivista paikalliste- levisiota käytetään hyväksi myönteisenä resurssina. Kaupunki tukee toiminnan- johtajan palkkaamista Par-TV:hen. Tämän tehtävänä on Par-TV:n talouden hoi- taminen ja ohjelmasisällön kehittäminen ajankohtaisine keskusteluohjelmineen ja ajankohtaisine aiheineen. Par-TV dokumentoi ja levittää paikalliskulttuuria; esimerkiksi Vanhan Malmin kiertokävelyt saavuttavat suuremman yleisön Par- TV:n välityksellä.
- Paraisilla ja lähiseudulla järjestettäviin tilaisuuksiin järjestetään kuljetus. Siten paraislaiset saavat mahdollisuuden osallistua eri kulttuuritapahtumiin esimerkiksi toisaalla Turunmaalla tai Turussa. Myös muista kunnista kävijät pääsevät Parai- sille nauttimaan paikkakunnan kulttuuritarjonnasta.

2. Kulttuuri hyvinvoinnin ja kehityksen perustana

Paraisten kaupunki pitää kulttuuria tärkeänä peruspalveluna, joka luo hyvin- vointia ja antaa uusia resursseja kaupungin kehitykselle. Kaupunki tukee kult- tuuritoimintaa takaamalla hyvät henkiset ja aineelliset edellytykset innovatiivi- seen vuorovaikutukseen ja luovaan toimintaan. Osallisuutta vahvistetaan kaikissa

asukasryhmissä ja kulttuuri tavoittaa kaikki. Myös syrjäytyneet pyritään aktivoimaan tietoisesti mukaan kulttuuritoimintaan.

Kulttuurin merkitys nostetaan aiempaa tietoisemmaksi. Kulttuuria ei pidetä yksinomaan vapaa-ajan harrastuksena vaan mahdollisuutena ymmärtää paremmin itseään, muita ihmisiä ja yhteiskuntaa. Kulttuuri toimii siten itseilmaisun ja yhteistyön kehittämisen apuna.

Hyvinvointi sekä positiivinen ja luova henki toimivat uuden kulttuurituotannon pohjana. Ne luovat kysyntää ja mahdollisuuksia sekä kunnalliselle että yksityiselle sektorille ja yhdistyksille tuottaa uudenlaista kulttuuritoimintaa ja kulttuuripahtumia. Kulttuurin sponsoreiden kanssa tavoitellaan aktiivisesti hedelmällistä yhteistyötä.

Työryhmän toimenpide-ehdotukset

- Paraisten kaupunki panostaa kulttuuriin ja toimii sen puolesta, että kulttuurin kautta kaikkien paraislaisten hyvinvointi ja innovatiivinen yhteistoiminta lisääntyy. Kaupunki luo edellytyksiä kulttuuritoiminnalle antamalla taloudellista tukea ja tarjoamalla tiloja, tarvittaessa kohtuullista vuokraa vastaan. Myös ne kaupunkilaiset, jotka eivät aktiivisesti osallistu kulttuuritoimintaan, pyritään määrätietoisesti tavoittamaan. Kulttuuri otetaan mukaan läpäisyperiaatteen mukaisesti kaupungin ympäristön ja talouden suunnitteluun sekä kaupungin kaikkeen toimintaan, esimerkiksi kouluissa, päiväkodeissa, vanhainkodeissa, kirjastossa ja kansalaisopistoissa. Kulttuurilautakunta tekee yhteistyötä muiden toimijoiden kanssa kulttuuriasioissa, ja tarkoitusta varten kehitetään moniammatillinen verkosto. Kaupunki takaa, että sen työntekijöillä on aikaa myös kehitystyöhön.
- Kaupungilla on poliittista tahtoa paikallisten tulielujen ja kansalaisaloitteiden tukemiseen ja kannustamiseen. Kaupunki näkee sekä suomen- että ruotsinkielisten osallistumisen arvokkaana ja kannustaa asukkaita ja päättäjiä keskinäiseen keskusteluun. Kulttuurin parissa tehtävä strategiatyö jatkuu tämän vuoropuhelun

osana. Strategiatyötä tehdään rajat ylittävänä prosessina yhdessä eri ikä- ja kieli-ryhmien sekä eri julkisten ja yksityisten järjestöjen, instituutioiden, oppilaitosten ja yhdistysten kanssa.

- Kirjasto kehitetään yhteiseksi kulttuuritilaksi, jolla on pitkät aukioloajat. Se säilyttää hyvät resurssit kirjahankintoihin ja informaation välittämiseen, mutta laajentaa tarjontaansa myös uusiin kulttuuritoimiin. Kirjasto vahvistaa erilaisten kulttuuristen näkökantojen, historioiden, ajatustapojen ja maailmankuvien välisiä kohtaamisen mahdollisuuksia kirjallisuuden ja muiden taide- ja kulttuurimuotojen avulla. Se toimii kaikkien asukas- ja eturyhmien edustajien viihtyisänä kohtaamispaikkana.
- Kaupunki antaa henkilöresursseja ja taloudellista tukea siihen, että jo varhaisessa vaiheessa voidaan puuttua sosiaalisiin ongelmiin ja ottaa vastuu kaikista asukasryhmistä. Kulttuuritoimintaa käytetään sosiaalityössä välineenä, joka pystyy herättämään myönteisiä tunteita ja yhteenkuuluvuutta. Luovan toiminnan erilaisia muotoja käytetään apuna sosiaalityössä vaikeiden ja ongelmallisten tilanteiden työstössä.

3. Yhdistyselämä, kulttuuritarjonta ja kulttuurikasvatus monipuolisiksi

Kannustava yhteistyö, välttämättömät resurssit ja talkoohenki tukevat toisiaan. Tämä johtaa aktiivisen yhdistyselämän, osallisuuden, monipuolisen kulttuuritarjonnan ja paraistaisten hyvinvoinnin myönteiseen kehitykseen. Kaupunki luo hyvät edellytykset kulttuuria varten. Yhdistykset ja kaupunki järjestävät kulttuuritoimintaa ja -tapahtumia kaupunkilaisille. Myös yksityinen sektori ja freelancekulttuurityöntekijät otetaan mukaan yhteistyöhön. Eri sukupolvia ja eturyhmiä edustavat paraislaiset toivotetaan tervetulleiksi mukaan toimintaan sekä aktiivisina kulttuurin tuottajina että kulttuurin käyttäjinä. Heidän osaamisensa, verkostonsa ja aikansa ovat arvokkaita resursseja, joista Paraisten kulttuurielämä saa voimia ja luovuutta.

Lasten ja nuorten taide- ja kulttuurikasvatus otetaan huomioon aktiivisesti koulutuksessa ja taiteen perusopetusta antavissa laitoksissa. Myös muut oppilaitokset ottavat kulttuurin osaksi toimintaansa. Eri-ikäisillä paraislaisilla on hyvät ja laajat mahdollisuudet laajentaa tietojaan ja osaamistaan kulttuurin alalla. Tämä edistää hyvinvointia kaupungissa. Samalla kulttuurin perusopetusta saavista sukupolvista kasvaa antoisa resurssi Paraisille.

Työryhmän toimenpide-ehdotukset

- Aktiivinen ja monipuolinen yhdistyselämä jatkaa toimintaansa, ja mahdollisesti myös uusia yhdistyksiä perustetaan. Kulttuuri perustuu yhdistysten vapaaehtoistyöhön, mitä pidetään arvokkaana Paraisten kehityksen resurssina. Yhdistykset tarjoavat kuitenkin myös työtä kulttuurityöntekijöille. Kaupungin aloitteesta luodaan yhteisvoimin toimiva verkosto yhdistysten, yksittäisten kulttuuriaktiivien ja eri kunnallisten organisaatioiden välille. Yhteistyöhön osallistuu myös muita kunnallisia toimijoita kulttuurin toimialan lisäksi. Kaupunki antaa taloudellisia resursseja ja tilat toimintaa varten ja lisää yhdistyksille myöntämäänsä tukea. Yhdistykset tarjoavat mahdollisuuksia kulttuurin harrastamiseen ja kulttuuritapahtumien järjestämiseen sekä tekevät yhteistyötä kaupungin rajojen yli, mikä lisää kulttuuritarjonnan kysyntää. Aineellinen tuki, kannustus ja yhteistyö parantavat kulttuuritarjonnan laatua, mikä houkuttelee lisää kulttuurin ammattilaisia Paraisille ja kulttuurielämän yhteistyöverkoston.
- Kaikki asukasryhmät otetaan huomioon yhdistyselämässä. Nuorisoon panostetaan, ja heidän osallistumisensa kulttuuri-toimintaan lisääntyy entisestään. Kiinnitetään huomiota vanhempien ihmisten uudenlaisen kulttuuritarjonnan tarpeeseen. Heidän osaamisensa ja verkostonsa otetaan myös arvokkaina resursseina mukaan vapaaehtoistyöhön. Yhdistykset toimivat aktiivisesti kehittääkseen kaksikielistä toimintaa lapsille, nuorille ja aikuisille. Uudet, aktiiviset ihmiset toivotetaan tervetulleiksi yhdistyselämään. Kaikki tämä yhdessä luo viihtyisän imagon kaupungille.
- Taidetta ja kulttuuria viedään vanhainkoteihin ja muihin laitoksiin.

- Paraislaiset toimivat aktiivisesti löytääkseen sponsoreita tukemaan kulttuuritoimintaa.
- Musiikkiopisto Arkipelagin toimintaa kehitetään. Korkealaatuinen opetus, inspiroivat ja eloiset konsertit sekä hyvät opettajat houkuttelevat oppilaita, joiden taidot kehittyvät ja puolestaan houkuttelevat yleisöä konsertteihin. Nuorisobändeille järjestetään harjoitustiloja ja ohjausta esimerkiksi nuorille muusikoille suunnatun bändikoulun muodossa. Kuoroihin haetaan uusia jäseniä ja muun muassa suuret ikäluokat, joilla on käytettävissään vapaa-aikaa harrastuksia varten, otetaan aktiivisesti mukaan toimintaan. Pargas Amatörorkester jatkaa toimintaansa.
- Paraisten Urkupäivien resurssveja lisätään ja niiden toimintaa kehitetään entistä paremmaksi. Ohjelmistoa laajennetaan ja popularisoidaan, mikä houkuttelee lisää yleisöä. Uudistetut Urkupäivät kohottavat Paraisten profiilia ja houkuttelevat matkailijoita.
- Sekä suomen- että ruotsinkielisten ammattikirjoittajien ja harrastajien kirjoittamista kehitetään, aktivoidaan ja kannustetaan Paraisilla muun muassa järjestämällä sanapajoja ja parantamalla mahdollisuuksia luovaan kirjoittamiseen.
- Pictura ja Gullkrona nostavat käsityön ja kuvataiteiden tunnettavuutta, käyttävät hyväkseen yhteiskunnassa lisääntyvää mielenkiintoa käsitöitä ja muotoilua kohtaan, kehittävät kaksikielistä toimintaa ja hankkivat uusia, aktiivisia jäseniä. Kuvataiteiden ja käsityön perusopetusta kehitetään. Senioritupaan perustetaan kangaspuu- ja veistonurkkaus, ja vanhemmat ihmiset voivat kokoontua ja keskustella konkreettisten ja luovien käsitöiden ohella. Työtiloja tarjotaan käsityöläisille ja taiteilijoille.
- Folkhögskolonia kehitetään koulutusyksiköksi, jossa on luovia opetuslinjoja, mikä heijastuu myös paikalliseen kulttuurielämään. Koulu tarjoaa luovia kursseja kaikille, ei pelkästään koulun omille opiskelijoille. Työväenopisto kehittää edelleen taide- ja kulttuuriopetustaan ja markkinoi sitä aktiivisesti.
- Kouluissa suunnataan tuntiresurssveja luoviin aineisiin, ja tuntiresurssveja lisätään kauttaaltaan. Taide ja kulttuuri kirjataan läpäisyperiaatteen mukaisesti yksityiskohtaisesti opetussuunnitelmaan. Lasten luovat taidot otetaan huomioon, ja heistä kasvaa aktiivisia kulttuurielämän kehittäjiä. Kaupunki antaa tukea kaksikielisyydelle, ja koulut panostavat suomen- ja ruotsinkielisten koulujen väliseen

yhteistyöhön. Iltapäiväkerhoissa tarjotaan monenlaista kulttuuritoimintaa. Iltapäiväkerhoja voidaan kehittää myös osaksi koulun toimintaa. Tuolloin koulusta muodostuu paikka, jossa ei pelkästään opeteta vaan siellä tarjotaan myös muita aktiviteetteja, jotka voivat koostua vapaasta sivistystyöstä sekä taiteista, kulttuurista ja liikunnasta. Kulttuuritoimintaa ja taiteiden perusopetusta tarjotaan myös koulun ulkopuolella.

- Vanhempien tuetaan kasvattajina. Työ alkaa jo neuvolassa vanhempien ja lasten ryhmissä. Lasten kasvaessa ryhmät jatkavat tapaamisiaan niin kutsutun perhekeskuksmallin mukaisesti. Tällä tavoin luodaan myös luonteva ja turvallinen sosiaalinen verkosto perheiden tueksi, ja lapsilla on mahdollisuus muidenkin aikuisten antamaan turvaan kuin vanhempiensa: ”lapsen kasvattamiseen tarvitaan kokonainen kylä”. Luova toiminta ja innovatiiviset yhteistyön muodot ovat työlle ominaisia.

4. Kulttuuritalolla ja paikallisilla kokoontumispaikoilla kohti spontaaneja tapaamisia ja luovuutta

Parainen suunnittelee, pitää yllä ja organisoii useita viihtyisiä tiloja, joihin ihmiset voivat muiden toimiensa lomassa kokoontua oleskelemaan ja tapaamaan toisiaan. Kaupunkiympäristössä tarjoaa monia mahdollisuuksia kokoontumispaikoiksi sekä sisä- että ulkotiloissa. Niitä kehitetään, jotta saadaan luotua elävä ympäristö sekä paraislaisille että paikkakunnalla kävijöille. Erityistä huomiota kiinnitetään nuorille tarkoitettuihin tiloihin ja kokoontumispaikkoihin. Tapaamiset ja yhteistoiminta antavat vakaan pohjan luovalle ja innovatiiviselle toiminnalle. Vuorovaikutus erilaisten ihmisten ja ajatusmaailmojen välillä näkyy Paraisten kulttuurielämässä uutena ja mielenkiintoisena kulttuuritoimintana ja myönteisenä ilmapiirinä.

Työryhmän toimenpide-ehdotukset

- Paraisten ydinkeskustaa kehitetään määrätietoisesti vilkkaaksi ja luontevia kohtaamispaikkoja tarjoavaksi tilaksi, joka täyttää kaikkien ikäryhmien kuluttamista ja keskinäistä kanssakäymistä koskevat tarpeet. Kokoontumispaikat sekä rajat ylittävä toiminta ja tapahtumat tukevat ihmisten välistä luovaa vuorovaikutusta, kulttuurin liikkuvuutta ja verkostojen muodostumista. Yhteistoiminta alkaa pienemmistä ryhmistä antaen pikkuhiljaa mahdollisuudet monipuolisten luovien prosessien kasvuun, mikä edistää kaupungin kehitystä.
- Toria kehitetään viihtyisämmäksi ympäristöksi, joka toimii paremmin spontaani- na kaupunkilaisten ja paikkakunnalla kävijöiden kokoontumispaikkana ja antaa mahdollisuudet ihmisten väliseen vuorovaikutukseen. Meren, tuoreen kalan ja pittoreskien näkymien läheisyyttä korostetaan.
- Kirjastoa kehitetään kaupunkilaisten olohuoneeksi ja yleiseksi kulttuurin toimipaikaksi, jossa eri asukasryhmät kohtaavat sukupolvien ja kieliryhmien väliset rajat ylittäen. Kirjaston yhteyteen avataan kahvila, jossa tarjoillaan myös viiniä.
- Kulttuuritaloa rakentamaan perustetaan osakeyhtiö. Sinne rakennetaan suuri ja avara, akustiikaltaan hyvä sali, sekä muita tiloja, jotka tarjoavat mahdollisuuden moniin eri aktiviteetteihin. Kulttuuritaloon perustetaan kahvila, joka on auki myöhään. Talo suunnitellaan viihtyisäksi ja spontaaneihin kohtaamisiin houkuttelevaksi. Kulttuuritaloa käytetään kaupungin ja yhdistysten tilaisuuksiin, mutta sitä voidaan vuokrata myös muille esimerkiksi konferenssien järjestämistä varten. Talo tarjoaa tilat musiikille, teatterille ja näyttelyille, yhdistyksille toimisto- ja kokoustarpeisiin sekä musiikkiopiston toimintaan.
- Yksityinen toimija investoi elokuvateatteriin, jossa järjestään myös erityisnäytöksiä ja festivaaleja, tarvittaessa tila toimii teatterisalina. Elokuvateatteri perustetaan kahvila, jonne ihmiset kokoontuvat seurustelemaan keskenään. Elokuvateatteri voidaan rakentaa Kulttuuritalon yhteyteen.

5. Kulttuuriympäristö ja ympäröivä luonto arvokkaina resursseina

Paraisten keskustaa kehitetään vilkkaaksi kaupunkialueeksi, jossa on monia mahdollisuuksia aktiviteetteihin. Puutaloympäristöt ja muut kulttuurihistoriallisesti arvokkaat ympäristöt säilytetään kokonaisuuksina. Pyritään siihen, että rakennukset täyttäisivät nykypäivän asumista ja toimintaa koskevat vaatimukset, ja että samalla säilytetään niiden kyky kertoa Paraisten historiasta ja eri aikakausien rakennustaidesta. Paikallishistoria, perinteet ja paraislaisten arkinen kulttuuri otetaan huomioon kaavoitustyössä.

Kirkkosalmi, rannat, saaret ja meri ovat oleellisia osatekijöitä Paraisten ympäristössä. Kaupunki tekee määrätietoisesti töitä ekologisesti kestäväen kehityksen tavoitteiden saavuttamiseksi sekä puhtaan meren ja luonnon säilyttämiseksi. Vaikka luonnonympäristö menettää merkityksensä maaseutuelinkeinojen resurssina, kaupunki panostaa kalastuksen ja maatalouselinkeinojen elinmahdollisuuksien säilyttämiseen ympäristöä säästävinä ja ilmapiiriä luovina elementteinä kaupungin kehityksessä.

Työryhmän toimenpide-ehdotukset

- Paraisten kaupunki pitää osallisuutta ja paikallishistoriaa ympäristösuunnittelun perustana. Viihtyisät asuinympäristöt ja lähellä olevat peruspalvelut taataan sekä kylissä että kaupungin keskustassa. Vilkas ydinkeskusta ja elävät kylät hoidetaan huolella. Vanhaa Malmia kehitetään alueena, jossa historiaa vaalitaan ja jossa on aktiivista toimintaa. Ihmisille annetaan mahdollisuus asua ja toimia suojelluissa ympäristöissä ja tyhjiin tiloihin pyritään saamaan toimintaa. Ympäristösuunnittelussa otetaan huomioon luonnolliset kohtaamispaikat ja paikallishistoriaa käytetään hyödyksi paikannimiä annettaessa. Asukkaita kuullaan aktiivisesti kaavoituksen yhteydessä ja heidän näkemyksensä otetaan huomioon päätöksiä tehtäessä. Eri ikäryhmien tarpeet otetaan huomioon. Paraisten saaristokaupunki korostaa Kirkkosalmea, vettä, rantoja ja saaria arvokkaina resursseina ympäristösuunnittelussa.

- Yhdistykset, museot, koulut ja yksityishenkilöt tekevät työtä ympäristön, rakennusten suojelun ja paikallishistorian hyväksi. Kaupunki palkkaa museoamanuenssin, ja viran johdosta museo saa valtiontukea. Kotiseutuyhdistys palkkaa henkilön kulttuuri-, perinne- ja kotiseututyöhön, mikä mahdollistaa monipuolisen toiminnan esimerkiksi yhteistyössä museoiden kanssa. Toiminta tukee sekä uusien että vanhojen asukkaiden ankkuroitumista kotipaikkakunnalleen ja vahvistaa sinne identifioitumista. Lähiympäristöä ja sen historiaa koskevat tiedot ja osaaminen näkyvät asuinympäristöjen hyvänä hoitona.
- Kehitetään luontopolkuja vahvistamaan lähiympäristön ja luonnon tuntemusta.

Ideapankki

Ideapankkiin on koottu verstaytyössä kertyneiden ideoiden kirjo. Tällä hetkellä mahdollottomiltakin näyttävät ideat voivat olla eri tilanteissa käyttökelpoisia tai tuottaa kokonaan uusia ideoita.

Lähiyhteisöistä vuorovaikutteisia ja kaksikielisiä

- Lisää poikia mukaan kulttuuritoimintaan
- Annetaan kaikkien kukkien kukkia!
- Matkailijoiden ”Paraisten kortin” käyttöön ottaminen. Kortilla pääsisi kaikkiin kulttuuritapahtumiin ja museoihin
- Sano aina ensin ”kyllä”, olkoon se meidän paraislaisten motto
- Uskalla ottaa riskejä, uskalla uskoa ideoihin, lisää näkyvyyttä
- Kannusta! Anna rakentavaa kritiikkiä
- Paraislaiset tervehtivät aina toisiaan! -kampanja
- Kulttuurijulkaisu kaksi kertaa vuodessa, julkaisussa paikallisten kirjoittajien, valokuvaajien ja taiteilijoiden osuuksia. Julkaisun on uskallettava herättää keskustelua, kohottaa kulttuurin profilia sekä osoittaa kulttuurin hyötyä
- Mediasuhteiden ja Turun radiossa esitettä-

vien kulttuuriohjelmien osuuden kehittäminen

Kulttuuri hyvinvoinnin ja kehityksen perustana

- Talousarvioita koskeva yhteistyö ja eri kuntien välinen koordinointi
- Enemmän määrärahoja kulttuuriin
- Kulttuuriyrittäjyyttä yhteistyössä TE-keskuksen ja Turussa toimivan Generaattorin kanssa

Yhdistyselämä, kulttuuritarjonta ja kulttuurikasvatus monipuolisiksi

- Yhdistysten tehostettu jäsenten hankinta (perheenjäsenet)
- ”Kulttuuribisnes” -koulutus yhdistysten aktivisteja ym. varten
- Kirjoitetaan paikallishistoriallisia näytelmiä, mikä lisää kiinnostusta teatteria, pai-

- kallishistoriaa ja omaa taustaa kohtaan
- Kaksikieliset show't houkuttelevat kaksikielistä yleisöä ja kieliryhmien välinen yhteistoiminta lisääntyy
 - Nuoret aloittavat aktiivisesti monisäikeisen, trendikkään ja suosittuun taiteen parissa
 - Kaupunki rakentaa kaivokselle elokuvastudio – Paraisista muodostuu suosittu elokuvien kuvaamispaikka
 - Ei elitististä kulttuuria, myös eliittikulttuuria
 - Kulttuuritapahtumien ”kohokohdista” digikuvia Paraisen kaupungin kotisivuille
 - Vuosittainen kulttuurimanifesti, johon kaikkien on ”pakko” osallistua, arpajaiset, joissa voittona on tauluja, levyjä, sisäänpääsylippuja kulttuuritapahtumiin
 - Taide- ja käsityökeskus, jossa ammattilaiset ja harrastelijat ylläpitävät saariston käsityötaitoja, kulttuurikornteli, jossa tuottajat ja kuluttajat kohtaavat
 - Kurssiblokkien muodostaminen toisen asteen koulutuksen opiskelijoille. Koulutus tapahtuu esimerkiksi museoissa, taidenäyttelyissä ja vastaavissa kulttuuripaikoissa
 - Draamakoulutusta kouluihin
 - Teatterin, musiikin ja muun ohjelman vaihto koulujen välillä
 - Arkkitehtuurista osa lasten taidekoulun opetusta, arkkitehtuurikävelykierroksia kouluille ja yleisölle lisäämään ymmärrystä luonnosta ja arkkitehtuurista
 - Musiikkiopisto Arkipelag jatkaa yhteistyötään koulujen kanssa
 - Lasten kuvataidekoulu ja musiikkiopisto Arkipelag yhteistyöhön, esimerkiksi tanssiesityksiä ja konsertteja voitaisiin lavastaa kuvataidekoulussa
 - Kulttuurikoulutusta esim. Turunmaan ammattikouluun tai kansanopistoon
 - Rehtorit mainostavat koulujaan Par-TV:ssä (vuosittaista maksua vastaan)
 - Nuoruudessaan aktiivisesti musiikkia harrastaneiden aikuisten musiikkiharrastusta aktivoidaan, yhteistyötä kansalaisopiston (organisaatio) ja musiikkiopisto Arkipelagin (opettajat) välillä
 - Hyväksytään musiikkiopistossa ja taidekouluissa annettava koulutus lukion ja ammattikoulun kursseiksi

Kulttuuritalolla ja paikallisilla kokoontumispaikoilla kohti spontaaneja tapaamisia ja luovuutta

- Meidän ei tarvitse hakeutua kulttuurin pariin
- Kulttuuria on yllättävissä paikoissa esim. pankeissa, pubeissa
- Kulttuuri syntyy itsestään, sitä ei tarvitse luoda...
- Suuret jutut ovat usein saaneet alkunsa pienistä asioista!
- Näyttämö kaupunginpuistoon, kesäkonsertteja, talvitapahtumia
- Aktiiviteetteja keskuspuistoon, lumiveistoksia, skeittiramppi
- Leikkipuisto lapsia varten keskustaan, kokoontumispaikka nuorille perheille
- Kirjastoa laajennetaan nettikahvilalla, oleskelutilalla
- Poetry Slam, lauluiltoja ja muita kulttuuritapahtumia kahviloihin ja pubeihin, open mike -iltoja, piilossa olevien lahjakkuuksien löytäminen

Kulttuuriympäristö ja ympäröivä luonto arvokkaina resursseina

- Kylien keskustat, joissa on seurojentalo, säilyvät elävinä
- Taloudellista tukea seurojentaloille
- Enemmän näyttelytiloja houkutteleville paikoille
- Lisää resursseja museoiden aukioloja varten
- Elämää vuorokauden ympäri

PIIKKIÖN KULTTUURISTRATEGIA:

”MEIDÄN PIIKKIÖ!”

PIIKKIÖ
Turun seutukunta
Asukasluku 6 832*

* Väestörekisterikeskus 2005

Piikkiöstä vuonna 2004

Piikkiö on siilien ja piikkikäiden ihmisten taivas!

Piikkiö on pieni ja maaseutumainen luontokunta lähellä suuria asutuskeskuksia, mikä houkuttelee uusia asukkaita. Vanhat piikkiöläiset tuntevat toisensa, mutta uudisasukkaitten virran ja liikkuvuuden myötä ajatukset yhteisöllisyydestä ja piikkiöläisyydestä ovat muuttuneet. Hyvien kulkuyhteyksien vuoksi sekä kulttuuri- että muita palveluita haetaan Turusta ja naapurikunnista, eikä piikkiöläisiin tapahtumiin saada aina osanottajia. Pahimmillaan muualla työssä käyminen ja asioiminen on jo saanut aikaan sen, että monien piikkiöläisten suhde kuntaan on passivoitunut. Mikäli kaikki asukkaat vieraantuvat kotikunnastaan, se muuttuu vähitellen luonteeltaan ”makaamataajamaksi.”

Piikkiön historiasta on paljon ammennettavaa, ja hiljattain ilmestynyt Piikkiön historia 2 onkin ollut suuri yhteisöllinen voimanponnistus. Kunnalla on pitkät perinteet idyllisenä kartano- ja puutarhakuntana, mutta sen vanhan ykköstien halkoma keskusta koetaan ongelmalliseksi. Hoitamaton yleisilme voi jo itsessään provosoida ilkeiltä: *”Piikkiön keskusta on tylsä paikka, ei ole ihmekään, että ihmiset käyvät siellä potkimassa paikkoja.”* Meri on Piikkiössä läsnä, mutta rannat ovat paljolti asuttuja ja näin jokamiehenoikeuden ulottumattomissa.

Piikkiön voimavaroja ovat aktiiviset yhdistykset ja kylätoimikunnat sekä koulujen laadukas taidekasvatus. Paikalliskulttuurin painopiste on yhdessä tekemisessä ja arkisessa toiminnassa. Esimerkiksi teatteri, musiikki, partio ja urheilu keräävät paljon harrastajia. Lapsille on olemassa harrastusmahdollisuuksia oman kunnan sisällä, mutta monet nuoret eivät löydä itselleen motivoivaa tekemistä.

Kulttuuritoimintaa haittaavat kunnallisen kulttuurityön riittämättömät resurssit, kielteinen asenneilmapiiri sekä varojen puute. Kunnallispolitiikan suunnitteluttomuus ja monien ihmisten välinpitämättömyys tukahduttavat orastavankin innostuksen. Kunnasta puuttuu myös toiminta- ja kokoontumistiloja sekä näyttelytiloja, joissa omaehtoista toimintaa pääsisi tekemään ja esittelemään. Kirjaston kehittäminen on kulkenut jälkijunassa naapurikuntiin verrattuna.

Visio 2020-luvulle

Piikkiön kunta kehittää kulttuuria suunnitelmallisesti ja ottaa kulttuurinäkökulmat huomioon kaikissa toiminnoissaan. Päätöksenteko on avointa, ja yhteisiä asioita ajetaan hyvässä ilmapiirissä. Kulttuuri kuuluu piikkiöläisten arkipäivään tuottaen yhteisöllisyyttä ja osallisuutta. Kulttuuri- ja taidekasvatuksen kautta kaikki lapset ja nuoret saavat kosketuksen kulttuuriin. Piikkiö on aktiivinen kunta, joka pitää huolta asukkaistaan, ympäristöstään ja kulttuuristaan. Kulttuurimyrönteinen kunta on houkutellettu asukkaikseen luovassa ammatissa toimivia yrittäjiä (suunnittelijoita, muotoilijoita, arkkitehtejä, käsityöläisiä, viihde- virkis-

tys ja kulttuuripalvelujen tuottajia jne.), joista osa puolestaan on pystynyt myös työllistämään paikallista väestöä.

Toimivat kulttuuripalvelut ja –tilat aktivoivat ja yhdistävät niin uusia kuin vanhoja kuntalaisia. Esteettinen miljöösuunnittelu luo viihtyisyyttä, Piikkiö on näkyvä valopilkku. Kulttuuri tuottaa paikallisuuteen pohjautuvaa ylpeyttä ja omanarvontuntoa. Piikkiöläisyydestä ollaan ”*kreppavia*” – ”*Meidän Piikkiö on paras!*”

Strategian kulmakivet

1. Intoa ja suunnitelmallisuutta kulttuurityöhön
2. Piikkiön kulttuurille järjestetään lisää tilaa
3. Kulttuuripoluilla ja harrastuksilla virikkeitä lapsille ja nuorille
4. Puutarhakunta Piikkiö: viihtyisyyttä keskustaan ja kylille
5. Arjessa mukana – kulttuuri on välittämistä ja sitoutumista

1. Intoa ja suunnitelmallisuutta kulttuurityöhön

Meidän Piikkiö, paras kunta piikkiöläiselle.

Kulttuuri otetaan laaja-alaisesti mukaan osaksi kunnan imagon ja vetovoimaisuuden rakentamista. Piikkiön kulttuuripolitiikkaa toteutetaan suunnitelmallisesti ja kulttuurin kehittämisestä kiinnostuneena. Päättäjät ja suunnittelijat käyttävät toimenpiteiden perustana kulttuuristrategiaa, jota päivitetään säännöllisesti. Asioita viedään eteenpäin aktiivisesti, yhteisesti ja hyvässä hengessä. Avoin ja kannustava ilmapiiri houkuttelee kulttuurimyönteisiä ja motivoituneita päättäjiä lautakuntiin. Eri hallintosektorit tekevät yhteistyötä ja tukevat kulttuuritoimintaa.

Kulttuurityön toteuttamisessa avainasemassa ovat piikkiöläiset ja heidän erilaiset yhteisönsä, organisaationsa ja yhdistyksensä. Monipuoliseen kulttuuritarjontaan tarvitaan uusia ideoita, sitoutuneita ja vetäjiä, myötämielistä ja tehokasta tiedottamista, osallistuvia kuntalaisia sekä suunnitelmallisuutta ja riittävää arvostusta kulttuurille myös kunnan päättäjien taholta. Kulttuurityötä kehitetään piikkiöläisten omin voimin ja yhteistyössä lähikuntien kanssa.

Työryhmän toimenpide-ehdotuksia

Kulttuurisihteeri

Ne vaan kuitenkin nauravat, jos me esitetään kulttuurisihteeriä täällä!

- Kulttuurin asema kunnan kehitystyössä vahvistuu, kun kuntaan palkataan aktiivinen ja innostunut kulttuuriasioita päätoimisesti hoitava työntekijä. Kulttuurisihteerillä tai koordinaattorilla on kokonaiskuva kunnan kulttuuriasioista ja –tapahtumista. Hän toimii kulttuurin äänitorvena, tiedottaa piikkiöläisistä osajista ja osaamisesta sekä luo verkostoja kulttuuritoimijoiden välille. Kulttuurisihteeri tekee työtä Piikkiö-tietämyksen ja identiteetin sekä kuntaimagon parantamisen hyväksi.
- Hyvä organisointi ja tiedotus innostavat kunnan sisäistä kulttuuriharrastuneisuutta. Ammattitaitoinen kulttuurisihteeri osaa hankkia rahoitusta projekteille ja huolehtia siitä, että hankkeet viedään loppuun asti. Kulttuurin resurssit ja tilat ovat tehokkaassa käytössä, kun joku vastaa niistä.
- Aktiiviset kuntalaiset ja yhdistykset keräävät Piikkiö Päivän yhteydessä adressin kulttuurityön ja kulttuurin henkilöresurssien puolesta. Asian tärkeydelle saadaan näkyvyyttä, kun myös kunnan eri taiteen- ja kulttuurialojen toimijat ja tunnetut henkilöt seisovat sen takana. Kulttuurin voiman osoittavaan adressiin kerätään nimiä kulttuurin ammattilaisten ja ystävien parista. Edustettuina ovat muun muassa musiikki, video, teatteri, elokuva, tanssi, monitaide, performanssi, kirjallisuus, kieli, murre, ympäristötaide, sanataide, arkkitehtuuri, kuvataide, valokuva, käsityö, taideteollisuus, perinne ja historia.

Avoimella tiedonkululla parempaan yhteistyöhön

Kun täällä jotain yrittää tehdä, seuraa täydellinen mahalasku.

- Paremmalla tiedottamisella ja koordinaatiolla saadaan aikaan onnistuneita tapahtumia ja onnistumisen kokemuksia sekä tilaisuuksien järjestäjille että yleisölle. Tämä rohkaisee monimuotoiseen vapaaehtoiseen yritteliäisyyteen.
- Kulttuurisihteeri tai muu kulttuurista vastaava henkilö hoitaa tapahtumatiedotusta, ja saa piikkiöläisen kulttuuritarjonnan ja -kysynnän kohtaamaan. Internetissä toimiva resurssipankki lisää osajien kysyntää ja yhteistyötä eri toimijoiden välillä. Kulttuuritoiminnasta tiedotetaan avoimesti ja monikanavaisesti. Kulttuurin positiivista näkyvyyttä lisätään joko Kunnallislehdessä säännöllisesti ilmestyvän kulttuurisivun, Piikkiö-sivun tai Piikkiön oman kulttuurilehden avulla. Kulttuuriyhdistysten välistä yhteistyötä tehdään enemmän, ennakkotiedottaminen ja tapahtumien koordinointi paranee. Kulttuurisihteeri vastaa tiedottamisen sisällöistä, säännöllisyydestä ja oikea-aikaisuudesta yhteistyössä yhdistysten kanssa.
- Piikkiön kotisivut toimitetaan uudelleen, niin että ne palvelevat paremmin kuntalaisia. Sieltä löytyvät retket, tapahtumat, tilaisuudet, laitosten aukioloajat, kirjaston uudet hankinnat ja erilaiset tiedotteet. Kulttuurisihteeri kokoaa ja päivittää sivut yhdessä kunnan muiden työntekijöiden tai erillisen työryhmän kanssa. Sivuja markkinoidaan niin, että kuntalaiset oppivat käyttämään niitä aktiivisesti. Ajantasaiset sivut helpottavat palveluiden saantia ja tiedottavat järjestettävistä tilaisuuksista. Tämä lisää ihmisten aktiiviteettia ja tilaisuuksien järjestäjien niukat varat säästyvät muuhun käyttöön. Kotiseudun tuntemuksen lisäämiseksi sivuilla on myös ajatonta ainesta: muisteluksia ja juttuja Piikkiöstä ja piikkiöläisistä.
- Kulttuuritiedottaminen otetaan osaksi koulujen mediaopetusta. Tietoverkkojen kehittyminen edistää sähköistä tiedonvälitystä ja tekee mahdolliseksi uudenlaisen yhteisöllisyyden sekä paikallisten virtuaalikulttuurien syntyminen.

2. Piikkiön kulttuurille järjestetään lisää tilaa

Kulttuuriajattelun täytyy saada kasvat ja ääni ja fyysinen paikka johon tulla, muuten kunnan henkinen kasvu tyrehtyy.

Kulttuuri tarvitsee Piikkiössä sekä henkistä että fyysistä tilaa. Kunnan kulttuurimyönteisyys ja kulttuurin arvostus kannustavat tekemään vapaaehtoista kulttuuriryötyä. Kunnan on näytettävä arvostuksensa luomalla omaehtoisesti tuotetulle kulttuuriryötylle riittäviä toimintaedellytyksiä. Kunnan ja kulttuuritoimijoiden välinen yhteistyö ja aktiivinen kulttuuritoiminta puolestaan rakentavat Piikkiön imagoa, lisäävät kunnan näkyvyyttä ja parantavat asukkaiden hyvinvointia.

Kulttuurin kohtaamiseen ja harrastamiseen tarkoitettut yhteiset tilat madaltavat osallistumisen kynnystä ja lisäävät kulttuurin saavutettavuutta. Yhdessä tekeminen rikastuttaa ja avartaa. Se lisää asukkaiden, yhdistysten sekä eri kulttuurialojen keskinäistä vuorovaikutusta ja synnyttää uusia ideoita. Tyhjillään olevia kiinteistöjä hyödynnetään saneeraamalla niistä uusia tiloja kulttuurin käyttöön ja nykyisten tilojen käyttöä tehostetaan koordinoitulla suunnittelulla.

Työryhmän toimenpide-ehdotuksia

Kulttuurin asemaa vahvistetaan – piikkiöläisille oma Kulttuuriasema

- Keskeisellä paikalla Piikkiössä sijaitseva entinen rautatieasema varataan yhteiseksi monitoimitilaksi. Piikkiön kunta tai esimerkiksi Kulttuuriasemaa varten perustettava yhdistys ostavat tai vuokraavat VR:ltä Piikkiön asemarakennuksen kulttuurin monitoimikäyttöön. Kulttuuriaseman rinnalla kunnostetaan myös sitä ympäröivä puisto. Kuntaan saadaan uusia ideoita synnyttävä kulttuurin keskipiste. Kulttuuriasema lisää toimintaa ja yritteliäisyyttä sekä Piikkiön ja piikkiöläisen kulttuurin näkyvyyttä.

- Taiteilijat, käsityöläiset ja kulttuurialan pienyrittäjät saavat vuokrata Asemalta käyttöönsä työpisteitä. Yhteinen osaamispaja on tarkoitettu kaikkien niiden käyttöön, jotka haluavat tehdä, luoda, opetella sekä saada tietoa, taitoa ja virikkeitä. Asemalla on riittävästi tilaa myös pienimuotoista kulttuurikahvilaa, myynti- ja näyttelytilaa varten. Yhteiset tilat madaltavat osallistumiskynnystä ja tekevät Aseman avoimeksi kaikille. Tilaan kokoontuvat eri ikäiset, innostuneet ihmiset ja eri kulttuuri- ja taiteenalojen harrastajat yhteisen tekemisen ympärille. Paikalliset taiteilijat ja uudet nuoret taitajat saavat töitään esille. Näkyvyyttä Asemalle voidaan saada tarjoamalla sieltä työhuone nuorelle, lupaavalle taiteilijalle vuodeksi käyttöön. Myös kulttuurisihteerin työtilat voivat sijaita Asemalla.
- Asemasuunnitelman toteutumiseen tarvitaan päättäjien kulttuuritahtoa ja rahallista investointia. Kulttuuriaseman toteuttamiseen haetaan rahoitusta eri lähteistä (esimerkiksi Piikkiön kunta, ESR – Euroopan kulttuurirahasto, Varsin Hyvä, Varsinais-Suomen taidetoimikunta, yritys- ja yhdistysyhteistyö). Toimintaa rahoitetaan jatkossa myös työtilojen vuokrilla, pienillä kurssimaksuilla ja kahvila-toiminnalla. Laaja yhteistyöverkosto Asema-hankkeen takana varmistaa sen, että aseman tilat ovat aktiivisessa käytössä ja että se lunastaa paikkansa piikkiöläisen kulttuurielämän keskuksena. Myös KULMA-hankkeen verkostoa ja Nousiaisten Vanha Asema -hankkeen kokemuksia käytetään hyväksi mahdollisten virheiden välttämiseksi.
- Aseman aktiviteetteja tukevan pienyritystalon avulla kannustetaan paikallisia pienyrittäjiä ja houkutellessaan luovien alojen ammattilaisia kuntaan asukkaiksi, veronmaksajiksi ja työllistäjiksi.
- Asemaa kulttuuritalana tukee kädentaitojen kulttuuritaloksi profiloitu Hepojoen koulu. Sen tilat on varattu monimuotoiseen käsityö- ja taideharrastustoimintaan.
- Asema tai aseman tontti puoltaa paikkansa myös kirjaston uutena sijoituspaikkana. Nykyinen kirjasto ei rasittavan ylämäkensä vuoksi ole helposti kaikkien saavutettavissa. Aseman ympäristöllä on edellytyksiä muodostua todelliseksi kulttuurimiljöökseksi.

Kaiken kansan Iltamat meille piikkiöläisille

Olisi yksi foorumi, jossa ihmiset voivat mennä sen pienen taitonsa näyttämään, ponnahduslauta ja tutustumispaikka.

- Perinteisten iltamien innoittamat uuden ajan iltamat antavat piikkiöläisille tilaisuuden esiintyä ja näyttää kykynsä esimerkiksi soittamisessa, teatterissa, lausunnassa tai murrejutuissa. Iltamien järjestäminen tarjoaa haasteen piikkiöläisille kyläyhdistyksille ja kouluille, seuroille, kansalaisopistolle jne. Toistuvuus lisää tilaisuuksiin osallistumista ja niihin sitoutumista sekä tutustuttaa ihmisiä toisiinsa. Iltamat yhdistävät vanhoja ja nuoria, rakentavat yhteisöllisyyttä ja tuottavat sisältöä piikkiöläisyydelle. Tarinoiden ja näytelmien kautta tutustutaan omaan kotiseutuun. Onnistuessaan ne luovat omalähtöistä kulttuuria ja nostavat Piikkiön omia taitajia esille. Jokaiset iltamat tarvitsevat vastuullisen järjestäjän, mutta eri tahojen yhteistyönä toteutettu tapahtuma laajentaa yleisöpohjaa. Iltamat on esiintymisen ja kohtaamisen paikka, jonka toteuttamiseen ei niinkään tarvita rahaa, vaan yhteistyötä ja omaa kulttuuritoimintaa.

Piikkiö Päivä kaksipäiväiseksi

Kunta tutuksi vanhoille ja uusille asukkaille, naapureille näytiksi.

- Piikkiö Päivä elvytetään hyväksi koettuun kaksipäiväiseen malliin kunnan, yritysten, yhdistysten ja koulujen yhteistyönä – Piikkiö saa tarvitsemansa piristysruiskeen. Piikkiö Päivän ohjelmaa laajennetaan ja monipuolistetaan aktiivisten harrastajien avulla.
- Tapahtumaa suunnitellaan yhteistyössä koulujen kanssa, jolloin saadaan myös lapset ja nuoret osallistumaan. Piikkiö Päivä tarvitsee koordinoijan, jokaideoi eri toimijoita yhteen nivovan tapahtuman. Tiedostusta ja markkinointia lisätään piikkiöläisiin koteihin jaettavan lehden avulla. Tapahtuma toteutetaan ensisijaisesti talkoovoimin, ja pakolliset järjestelykustannukset rahoitetaan mainostuloilla, näyttelypaikkamaksuilla sekä pienillä pääsylipputuloilla. Piikkiöläiset pienyrittäjät

saavat tuotteitaan näkyville, yhdistykset voivat esitellä toimintaansa, ihmiset osaa-
mistaan ja kykyjään. Tapahtuma yhdistää sekä vanhoja että uusia kuntalaisia.

Historialliset puutarhakutsut Pukkilan puutarhassa

- Piikkiön ulospäin markkinoitavan kulttuurin yhdeksi kärjeksi nostetaan rokokoo-
henkeen toteutettavat historialliset puutarhakutsut Pukkilan puutarhassa.
- Tapahtumassa nostetaan paikkakunnan keskeinen kulttuurinähtävyys ja sen edus-
tama valtakunnallisesti harvinainen kartanomiljö voimakkaasti esille. Vetovoi-
mainen tapahtuma ja omaperäinen idea houkuttelevat osallistujia myös muualta
Varsinais-Suomesta. Rokokoohenkiset puutarhakutsut perehdyttävät osallistujat
1700-luvun kartanoelämään, Pukkilaan ja sen historialliseen ympäristöön. Oh-
jelmassa on esitelmiä, musiikkia sekä rokokooajan tapaan valmistettu ateria, jossa
käytetään Pukkilan yrttejä. Tapahtuma yhdistää historiasta kiinnostuneet herkku-
suut Piikkiöstä ja naapurustosta. Osallistujat tutustutetaan 1700-luvun kulttuuri-
historiaan: tapoihin, puutarhaan, musiikkiin, ruokaan ja esimerkiksi 1700-luvun
uutuuteen kaakaoon. Piikkiön hienosta historiasta saa monta näytelmän aineista.
Tapahtuman tarkemmasta ajankohdasta, laajuudesta ja ohjelmasta on sovittava
Museoviraston kanssa.
- Tapahtuman toteuttavat heinä-elokuun vaihteessa Pukkilan henkilökunta ja
Museovirasto yhteistyössä vapaaehtoisten, yrittäjien ja ohjelmansuorittajien
kanssa. Tapahtuman järjestelyjä varten muodostetaan vapaaehtoisten ryhmä, joka
hoitaa ohjelmasuunnittelua ja käytännön järjestelyjä. Tapahtuman rahoituksesta
osa tulee illalliskorttituotoista. Pienimuotoisesti liikkeelle lähtevällä omaperäi-
sellä idealla on mahdollisuus kasvaa Piikkiön alueellisesti ja valtakunnallisestikin
kiinnostavaksi kulttuurituotteeksi. Tapahtuma tukee Piikkiön kuvaa puutarha- ja
kartanopitäjänä. Sen yhteyteen voidaan liittää muita puutarhatapahtumia.

3. Kulttuuripoluilla ja harrastuksilla virikkeitä lapsille ja nuorille

Kyl mää täällä mielummin lapseni kasvatan.

Kulttuurikasvatus on Piikkiössä suunnitelmallista lähtien päiväkodeista ja jatkuen läpi koko peruskoulun. Koulut ovat avainasemassa kulttuurimyönteisen arvopohjan luomisessa. Koulujen kautta pystytään antamaan kaikille lapsille tasa-arvoinen mahdollisuus tutustua oman kunnan kulttuuriin ja kulttuuriympäristöön. Tavoitteena on tehdä kulttuuri tutuksi ja arkipäiväiseksi asiaksi, jolloin lapset ja nuoret kasvavat tulevaisuuden aktiivisiksi toimijoiksi ja tekijöiksi. Tärkeää on myös se, että koulussa voi kokea onnistumisen tunteita taito- ja taideaineiden avulla.

Taito- ja taideaineisiin panostaminen kouluissa nähdään kunnan merkittävänä vetovoimatekijänä. Tarjonnassa ei pystytä kilpailemaan suurten asutuskeskusten kanssa, vaan resurssija kohdistetaan erikoistumiseen ja suunnitelmallisuuteen. Kulttuurikasvatusta suunniteltaessa otetaan huomioon Piikkiön positiivinen väestökehitys ja kuntaan muuttavien lapsiperheiden ja nuorten määrän lisääntyminen.

Nuorten kulttuuria tehdään nuorten ehdoilla. Nuorten tarpeita kartutetaan säännöllisillä kyselyillä ja haastatteluilla, ja heidät otetaan mukaan toimintojen suunnitteluun, toteuttamiseen ja tilojen kunnostamiseen. Pahoinvoinnin ehkäisemiseen tartutaan jo varhain aloitettavan osallistavan kulttuurikasvatuksen avulla.

Työryhmän toimenpide-ehdotuksia

Lasten ja nuorten kulttuuripolku

- Taito- ja taideaineita arvostetaan. Nykyisistä oppituntien määristä pidetään kiinni ja niille annetaan lisää elintilaa hyödyntämällä tuntikehyksen väljyyttä.
- Koulujen mahdollisuutta profiloitua eri taideaineisiin hyödynnetään mm. vaihtamalla taideaineisiin erikoistuneita opettajia koulujen kesken. Kaikki oppilaat pääse-

vät luokkien 1-9 aikana käymään eri kulttuurikohteissa Lasten kulttuuripolku -projektin avulla, joka toteutetaan Turun mallin mukaisesti. Alemmat luokat tutustuvat oman kuntansa kulttuurikohteisiin, ylemmät myös Turkuun ja lähiseudulle.

- Paikallinen ulottuvuus otetaan huomioon kulttuurikasvatuksessa perehdyttämällä lapsia oman kunnan kulttuuritoimintaan. Oppilaat kokoavat tutustumiskäyntien pohjalta omaa kulttuurikirjaa, johon kerätään tietoa, kuvia, piirroksia ja kokemuksia. Kulttuuripolku tuo lapsille elämyksiä ja opettaa sekä tekemään että hyödyntämään kulttuuria ja taidetta. Opettajien jatkokoulutus on aktiivista.
- Hankkeen toteutuminen edellyttää koulujen ja lähikuntien yhteistyötä, määrärahojen varaamista bussikuljetuksia varten ja kulttuurimyönteistä asenneilmapiiriä niin sivistyslautakunnassa kuin opettajien keskuudessa. Kouluopetuksen tarvitsemiin yllättäviin erikoisjärjestelyihin varataan kunnan puolesta pieniä mutta tarpeellisia resursseja (ns. pikkurahasto).

Tukea lasten ja nuorten vapaa-ajan kulttuuriharrastuksiin

- Piikkiössä vastustetaan yhteiskunnan innostumattomuutta, osallistumattomuutta ja välinpitämättömyyttä korostavia trendejä nuorten ehdoilla suunnitellun harrastustoiminnan ja innostavien vetäjien avulla. Lapsille ja nuorille suunnatut monipuoliset virikkeet ehkäisevät passivoitumista. Harrastusmahdollisuuksien määrässä ei pystytä kilpailemaan Turun kanssa, mutta vahvojen osa-alueiden mahdollisuuksia tulisi tukea toiminnan turvaamiseksi ja laadun takaamiseksi. Esimerkiksi laajaa musiikin harrastuneisuutta vahvistetaan järjestämällä bänditiloja, ohjaajia ja esiintymismahdollisuuksia. Samalla pyritään tukemaan vanhempien osallistumista nuorten harrastuksiin esimerkiksi ohjaajina tai järjestäjinä.

Käden taitoja lapsille ja nuorille

- Myös niille nuorille, jotka eivät ole kiinnostuneita perinteisistä kulttuuri- ja urheiluharrastuksista tulee järjestää mieleistä toimintaa, vaikkapa mopojen korjauksista. Toiminnan kärki on käytännön taitojen välittymisessä sukupolvelta toiselle – perinnetaidot ja tietokonetaidot on saatava kohtaamaan. Se pienentää myös su-

kupolvien välistä kuilua. Nuorille arjen tekemisessä kiinni pysyminen ”mopoilla päristelyineen” tarjoaa luontevia vaihtoehtoja tietokonepelien, virtuaalidellisuuden ja internetin rinnalle.

4. Puutarhakunta Piikkiö: viihtyisyyttä keskustaan ja kylille

Mun mielestä on voimavara, että tämä on tällainen idylli.

Piikkiö profiloituu näyttävästi luonto- ja puutarhakunnaksi, jonka ympärille muodostuu oma kulttuurinsa. Luonnonkauniin Piikkiön maisema ja rakennettu miljöö ovat kehittämisen voimavaroja ja avuksi kuntamarkkinoinnissa. Lähtökohdiana on asukkaita kuunteleva kaavoitus ja maisemasuunnittelu, joilla pyritään luomaan entistä viihtyisämpi ja esteettisempi ympäristö. Tämä houkuttelee kuntaan etenkin kulttuurialan yrittäjiä ja ammattilaisia. Väriä kuntalaisten arkeen tuodaan puutarha-alan suunnittelulla, maisemoinnilla, viherrakentamisella ja taiteella.

Vanhat kartanomiljööt ja rakennukset ovat arvostettuja. Piikkiöläisenä erikoisuutena voidaan mainita hieno huvilakulttuuri. Rakennusten inventointi viedään loppuun suunnittelun helpottamiseksi. Kulttuurimaisemaa ja rakennusperinnettä vaalitaan kaavoituksella ja erilaisilla hoitotoimenpiteillä.

Työryhmän toimenpide-ehdotuksia

- Kunta ja kuntalaiset panostavat alueiden kunnossapitoon. Piikkiönjoen merkitystä korostetaan joenrannan siistimisellä.
- Piikkiön keskustan kehittämiseksi perustetun työryhmän toimintaa tuetaan, Piikkiö-Seuran toimenpide-ehdotuksiin ympäristön- ja maisemasuunnittelun ehostamiseksi tartutaan ja keskustan ehostamissuunnitelmia viedään eteenpäin monen rahoittajan yhteistyönä.

- Keskustan tyhjille liikerakennuksille pyritään aktiivisesti löytämään käyttöä esimerkiksi pienyritystiloina ja putiikkeina.
- Kaavoitetaan isojen omakotitonttien alue luovien yrittäjien asuinalueeksi. Asunnon lisäksi tontille mahtuu erillinen ”tämän päivän pajarakenus”, jossa yrittäjä voi kotinsa vieressä esim. ohjelmoida, kääntää, tuottaa musiikkia tai julkaisuja, korjata atk- ja viestintälaitteita ja niin edelleen häiritsemättä asumista. Viihtyisistä tonteista lähellä asiakkaita kilpaillaan.
- Kunnan internet-sivut rakennetaan niin, että ne osaltaan vahvistavat ja tukevat kunnan imagoa puutarha- ja kartanopitäjänä. Kunnan slogan vaihdetaan: ”Kukka meren helmassa” on muodostunut vitsiksi, jonka ei koeta vastaavan piikkiöläistä todellisuutta.

Meri lähelle asukkaita ja matkailijoita

Ei rannoille pääse, saa pelätä että tulee hauli mahassa sieltä.

- Piikkiössä nostetaan meri paremmin kaikkien kuntalaisten ja matkailijoiden ulottuville. Piikkiönlahden merenranta-alueita olisi voitava hyödyntää laajemmin ja saada useampia ranta-alueita yleiseen käyttöön. Harvaluodon virkistys- ja vapaa-ajankäyttömahdollisuuksiin panostetaan kunnostamalla kunnan rantaa, lisäämällä kalastusmahdollisuuksia ja helpottamalla kevyen liikenteen kulkua saaren. Harvaluotoa kehitetään porttina Airistolle pienvenesataman avulla. Syväykseltään riittävät rannat tarvitsevat laiturerakenteet sekä paikkakuntalaisille että vieraileville veneilijöille.

Puutarha-alan koulutus näkymään kunnan miljöössä

Kyllä vois tulla ihmisiä ympäri maailmaakin.

- Tuorlan maaseutuoppilaitoksen puutarha-alan koulutus nostetaan näkyvämmälle sijalle niin, että se tulee voimakkaasti esiin myös kunnan yleisilmeessä. Kunnan yhteistyötä oppi- ja tutkimuslaitosten kanssa lisätään. Tutkimustyö toimii puu-

tarhakulttuurin edistäjänä, oppilaitokset kytketään ympäristön kehittämiseen oppilastöitten kautta. Kunta sekä kylä- ja asukasyhdistykset panostavat puisto- ja piharakentamiseen ja sen suunnitteluun niin, että miljööt kiinnostavat myös kunnassa käyviä puutarha-alan matkailijoita. Puutarhaharrastusta kanavoidaan myös tapahtumiksi. Ulkotilojen hoitoa kannustetaan kylä- ja asukasyhdistysten välisillä kilpailulla. Kiinnostus asiaa kohtaan lisääntyy, jos eri tahoja valitaan palkintoraatiin. Raadin jäsenenä esimerkiksi uusi kuntalainen voisi saada kipinän oman puutarhansa hoitamiseen. Puutarhatutkimuslaitoksen kuuluisat alppiruusut alkavat kukoistaa myös piikkiöläisillä pihoilla. Puutarhakaupunki -ajatus näkyy ulospäin maakunnallisina puutarhapäivinä.

Ympäristötalkoot

Ärsyttää tämä Piikkiön keskusta, se on risukkoinen, roskainen, leikkipuistot hajotetaan keran viikossa.

- Järjestetään kunnan yhteisiä ympäristötalkoita yhteistyössä koulujen ja yritysten kanssa pyrkimyksenä saada asukkaat ja yrittäjät sitoutumaan ympäristön hoitoon. Ympäristönhoidon perustekijöistä, siivoamisesta, siistimisestä ja ympäristön kunnoituksesta lähtevän ”ryhtiliikkeen” keulakuvina ovat kunnan päättäjät, jotka osallistuvat aktiivisesti talkootyöhön. Talkoot kytketään koulujen ympäristöpäivään, lasten ja nuorten kautta myös vanhemmat saadaan mukaan. Myös kyläyhdistykset aktivoituvat järjestämään talkoita. Yhteiset ympäristönhoitotalkoot yhdistävät ihmisiä ja tutustuttavat heitä toisiinsa.

5. Arjessa mukana – kulttuuri on välittämistä ja sitoutumista

Se uusi porukka kun tänne tulee, kaksi ensimmäistä vuotta ne eivät kerkee muuta kuin tapiseeraamaan, mutta että ne sen jälkeen rupeaisivat myös piikkiöläisiksi.

Tulevaisuuden Piikkiö on kunta, joka pitää huolta kuntalaisistaan. Eri-ikäiset ihmiset nähdään Piikkiön voimavarana. Myönteinen asenne luo hyvää ilmapiiriä ja tuottaa ihmisten kesken sitoutumista, välittämistä ja toisista huolehtimista arki-sissakin asioissa. Esimerkiksi talkooperinne elpyy, kun kulttuuritoiminta yhdistää ja aktivoi osallistumaan. Piikkiössä voi harrastaa kulttuuria olematta ”kulttuuri-ihminen” – kulttuuri on arkinen asia, jolla ei ole elitististä leimaa.

Uudet piikkiöläiset ovat kunnalle tärkeitä. Kunta auttaa uusia asukkaita kotiutumaan osallistuviksi ja harrastaviksi kuntalaisiksi sekä tulemaan aktiivisesti mukaan Piikkiön kehittämiseen. Lapsille suunnatun kulttuuritarjonnan avulla tavoitetaan uusia muuttajia, sillä lapsiperheiden arki sujuu usein lasten ehdoilla.

Työryhmän toimenpide-ehdotuksia

Kulttuuritoiminnan avulla yhdistetään uusia ja vanhoja kuntalaisia

- Uudet kuntalaiset perehdytetään kotikuntaansa bussikiertoilla. Uusille asukkaille kerrotaan Piikkiön historiasta ja kulttuurista samoin kuin tavallisesta arjesta ja sen sujumisesta piikkiöläisittäin. Monien yhdistysten ja kylätoimikuntien toiminta luo yhteisyyttä arjessa, joten niiden toiminta pyritään saamaan houkuttelevaksi myös uusille muuttajille. Seurakunta kutsuu uudet kuntalaiset jumalanpalvelukseen ja kirkkokahville, esitellen samalla työntekijänsä.

Historiaa tehdään tutuksi ja eläväksi

- Vanhojen valokuvien tai tarinoiden kautta lähestytään paikallisia aiheita, löydetään perspektiivejä kunnan historiaan ja muutokseen, ja saadaan uudetkin asukkaat kiinnostumaan omasta kunnastaan: mikä on yhteistä ja tuttua, mikä uutta kenellekin.
- Linnavuoren ulkoilureitin ja arkeologisten kohteiden hoito ja kunnossapito turvataan. Arkeologisia kohteita hyödynnetään mahdollisuuksien mukaan matkailukohteina.

- Piikkiö-Seuran kuva-aineistojen ja muiden dokumenttien sekä perinteen keruuta ja tallennusta jatketaan, ja toiminta turvataan riittävillä resursseilla. Piikkiö tutuksi - toimintaa jatketaan, kiinnostaviin kohteisiin järjestetään tutustumisretkiä.

Keskustelua ja läsnäoloa

- Myös aikuiset kaipaavat seuraa, uusia kokemuksia ja asioiden jakamista toisten kanssa. Yksinäiseksi itsensä tuntevia aikuisia on kannustettava toisten ihmisten kohtaamiseen ja vaikeiden asioiden jakamiseen.
- Kynnys osallistua yleisiin harrastuksiin on noussut liian korkeaksi ihmisille, jotka ovat olleet pitkään syrjässä tällaisesta toiminnasta. Luodaan aikuisten ihmisten keskusteluverkosto, jonka vetäjä järjestää arkitapaamisia eri aiheiden ympärille. Vertaisryhmä tekee osallistumisen helpommaksi ja samalla ehkäistään aikuisiän yksinäisyyttä ja syrjäytymistä sosiaalisista kontakteista. Keskusteluverkostoja organisoivia aikuisia haetaan seurakunnasta, yhdistyksistä ja aktiivisista piikkiöläisistä.

Kirjasto kuntalaisten olohuoneeksi

Lapset pois raitilta remuamasta, isommille paikka mihin mennä koulun jälkeen.

- Kirjastoa kehitetään ajanmukaisena, kuntalaisia monipuolisesti ja laajasti palvelevana kulttuurikeskuksena, joka panostaa palveluun ja ystävällisyyteen. Kirjaston tiloja laajennetaan tarkoituksenmukaisiksi. Kirjasto ei ole vain lainaus- ja lukutila, vaan kuntalaisten toinen olohuone. Koulukytyä odottavat koululaiset tarvitsevat turvallisen paikan, jossa voi viettää aikaa lukien, sähköisten palvelujen parissa tai läksyjä tehden. Siihen kirjasto on oiva paikka. Lapset opetetaan kirjaston ja koulujen yhteistyönä oman kunnan kirjaston ahkeriksi käyttäjiksi. Koulujen ja kirjaston välistä yhteistyötä ja kirjaston roolia opetustyössä kehitetään. Toiminnalle nimetään vastuhenkilö.
- Kirjasto tarjoaa lainauspalveluiden lisäksi myös muita aktiviteetteja, kuten kirjallisuus- ja lausuntapiirejä, kirjailijavieraita, satutunteja, paikallishistoriaan liittyviä luentoja ja tarinoita, näyttelyitä ja teemapäiviä. Ohjelmaa toteutetaan myös va-

paachroisten avulla. Tärkeää on eri ikäryhmien kohtaaminen. Toimiva kirjasto on avainasemassa kunnan kulttuuripalveluissa – se on matalan kynnyksen kulttuuritila, jonne on helppo saada erilaisia ihmisiä koolle.

Ideapankki

Ideapankkiin on koottu verstyssä kertyneiden ideoiden kirjo. Tällä hetkellä mahdolltomiltakin näyttävät ideat voivat olla eri tilanteissa käyttökelpoisia tai tuottaa kokonaan uusia ideoita.

Intoa ja suunnitelmallisuutta kulttuurityöhön

- Innostuneita ja asioihin sitoutuneita ryhmiä toimintaan
- Päättäjiä perehdytetään kulttuuriasioihin
- Valitaan kulttuurille suopea kunnanvaltuusto ja -hallitus
- Kymmenen vuoden sisällä Piikkiön poliittinen elämä on vihdoin rakentavaa
- Kaikki kulttuuritoiminta samaan ”allakkaan”
- Tehokkaampaa tiedotusta paikallislehdessä
- Piikkiö-teemasivut Kunnallislehteen
- Perustetaan oma lehti
- Piikkiön kulttuurityötä kehitetään niin, että kymmenen vuoden päästä Kaarina ja Paimio ovat kateellisia Piikkiölle
- Piikkiö on hyvä paikka piikkiöläisille, pidetään se sellaisena.
- Murteet elämään ja kunniaan
- Arvostusta kaikille ikään ja lahjoihin katso-matta

Piikkiön kulttuurille järjestetään lisää tilaa

Kulttuuriasema

- Kulttuuriaseman tiloihin taidelainaamo ja lyhyitä kurseja pientä kurssimaksua vastaan
- Kädentaitojen harrastajille paikka työskennellä, kutoa kangasta, myydä tuotteita,

saada ideoita, laittaa näytteille, järjestää käsityöpajoja

- Työkalujen ja –välineiden käyttömahdollisuus
- Oma näyttelytila, auki viikonloppuisin
- Näyttelytilassa kuukauden näyttely, jolla saadaan paikallisten taiteilijoiden töitä esille
- Kulttuurisihteerin työtilat
- Ryhmä käsityöläisiä koordinaattorin johdolla ja taitavat kädet näkyville muiden iloksi
- Pitäjäntaiteilija, joka osallistuu myös kunnan kulttuuriasioiden koordinointiin
- Kulttuurisihteerin kirjoittaa Piikkiön tapahtumista paikallislehteen
- Kulttuurisihteerin järjestää kaikille eri-ikäisille kuntalaisille kulttuuritoimintaa kulttuuriasemalla
- Kulttuurikahvila, jonka tuotosta osa kulttuuritoimelle
- Kulttuurirakentamisen esimerkiksi ”kirjastokeskus”
- Julkisiin tiloihin harrastajien töitä näytille, tulee vuorovaikutusta

Kulttuuritoiminta

- Piikkiölle omaleimainen, Piikkiölle ominainen pitkän tähtäimen kulttuuriasia, joka tuo paikkakuntaa tunnetuksi positiivisessa mielessä

- Vanhan ajan teatteritoimintaa
- Lyhyitä, uusin ideoin toteutettuja taide/ käsityöiltakursseja aikuisille
- Iltamista tehdään tallenne, jota myydään myös Piikkiö-päivillä. Myyntiin myös Piikkiö-aiheisia pöytälaatikkokirjoitelmia.
- Matkoja oopperoihin, museoihin ja muihin kulttuuripaikkoihin ja -tapahtumiin
- Kulttuuriviikko keväälle ja syksylle
- Syys- ja kevätiltamat jokavuotiseksi ja toistuviksi
- Kaiken ikäisille kulttuurimatkoja museoihin, teattereihin, näyttelyihin jne...
- Kuukauden kulttuuritapahtumia: esimerkiksi maatilakierros, Kekri-iltamat, teatteriretki, kuntotapahtuma, taiteilijoiden Piikkiö, ”taide ja taitopolku”, Piikkiö-Päivä.
- Eläkeläisten kulttuurikalenteri: Tiettyinä kuukausina samat kulttuuripalvelut: Kesällä kesäteatteri, syksyllä näytetty, talvella konsertti, keväällä elokuva (tilausnäytös)
- Taiteiden yö, Kulttuurin yö
- Kulttuuripuolue
- Kehitetään palveluseteli-idea
- Oma teatteritalo ja taidetalo, kulttuurikeskus
- Ohjelmalliset puutarhakutsut Pukkilaan: lainataan penkit ja pöydät teatterista

Kulttuuripoluilla ja harrastuksilla virikkeitä lapsille ja nuorille

- Kesätoimintaa lapsille, esimerkiksi lasten/nuorten kuvataide/musiikkikesäleiri
- Pajatyöskentelyä (käsiyö, video, teatteri, musiikki, tanssi, kuvataide – savi, grafiikka, maalaus), näyttelymatkoja, patikkaretkiä ja pyöräilyretkiä
- Linnavuorelle leikkejä ja historiaa yhteistyössä esimerkiksi taideopiskelijoiden, seurakunnan, museoiden kanssa. Vaihtoehtoisia toimintaa niille lapsille, jotka eivät ole kiinnostuneita urheilusta.
- Lasten turvallisuus koulun jälkeen taataan järjestämällä harrastetoimintaa heti koulun jälkeen (taide-, taito-, käsiyö-, kirjallisuus-, musiikkitoiminta, pelit yms. mitä koulu pystyy tarjoamaan)
- Bussiretkiä murkuille kunnan sisällä

- Harrastustilaa ja innostuneita inspiroivia ohjaajia nuorille
- Nuorille elokuvailtoja ja elokuvan tekemistä nuorten ehdoilla
- Nuorille kokkikerhoja, meikkaus- tai tyylikursseja
- Nuorten runopiirejä
- Kesällä järjestetään SM Bändikisat

Puutarhakunta Piikkiö: viihtyisyyttä keskustaan ja kylille

- Tehdään Piikkiöstä hyvä paikka, jossa asukkaat viihtyvät!
- Piikkiöstä luonto- tai puutarhakunta, tämän ympärille muodostuu omaa kulttuuria
- Keskustan autioituminen pysäytetään tekemällä siitä viihtyisä ja houkutteleva
- Valaistu viihtyisä keskusta ja taideteoksia ulos
- Alppiruusuja piikkiöläisten pihoihin
- Puutarhayhdistys palkitsee pihan!
- Ulkoilureitistöjen markkinointia
- Rantabulevardi Piikkiönjoen rantaan kuntalaisten kävelyreitiksi
- Hieno venesatama ja Pursiseuran talo paremmin esille
- Piikkiönlahden kunnostaminen EU-rahalla
- Merellisyyttä korostetaan järjestämällä Piikkiössä kesäasuntomessut

Arjessa mukana – kulttuuri on välittämistä ja sitoutumista

- Nettikahvila / kirjakahvila kirjastoon
- Veteraanivierailuja kirjastoon
- Kirjaston lukusalissa hiljaisuus, muualla oleminen vapaammaksi
- Kirjastoon tunnelmahuone ja musiikin-kuuntelumahdollisuus
- Sauvakävelyä ja rentoa tapaamista yhdessä
- Kunnan ja seurakunnan yhteistyötä tiivistetään esim. kulttuuritapahtumien järjestämisessä
- Perheille tukitoimintaa kylissä, uudisasukkaat pyydetään mukaan tekemään yhdessä
- Oikean vetäjän avulla palautetaan nuoriso ajassa taaksepäin, tehdään historia tutuksi niin että se kiinnostaa

- Kurssitarjontaa globaalista historiasta ja taidehistoriasta
- Yritykset mukaan valjastamaan nuorten energiaa tarjoamalla ”iltapäivätyötä” nuoria kiinnostavista kohteista esim. kampaamot, kosmetologit, huoltamot
- Kylien välistä pikkubussiliikennettä ja joukkoliikennettä Turkuun tuetaan
- Kylissä järkevää ja kiinnostavaa toimintaa murkuille
- Hengellistä toimintaa kaiken ikäisille, seurakunta järjestää kirkkopyhiä kyläyhdistyksille ja asukas yhdistyksille

RUSKON KULTTUURISTRATEGIA:

*”KOKOAVA IHMINEN ON KUIN
HYPPYSELLINEN HIIVAA”*

RUSKO
Turun seutukunta
Asukasluku 3 727*

* Väestörekisterikeskus 2005

Ruskosta vuonna 2004

Rusko on yksi Suomen nopeimmin kasvavista kunnista. Paikkakunnalle muuttaa ja on muuttanut erityisesti lapsiperheitä. Heitä houkuttelevat sinne muun muassa lyhyet etäisyydet lähikaupunkeihin ja mahdollisuus omakotiasumiseen. Ruskolta he löytävät hyviä palveluja sekä monenlaista iloa ja hyvinvointia tuottavaa yhteistoimintaa.

Ruskon kulttuurityön vahvuus on kunnan, seurakunnan ja yhdistysten välinen yhteistyö. Kulttuuritoimintaan kuuluvat museo, pienen kunnan ylpeytenä oma

musiikkiopisto ja monet yhdistysten tarjoamat harrastusmahdollisuudet. Neuvola ja leikkipuistot kokoavat nuoria perheitä yhteen. Kirjasto on keskeisessä asemassa kunnan kulttuuritoiminnan kehittämässä.

Vapaaehtoisvoimin toimivaa kulttuurityötä rasittaa Ruskolla tällä hetkellä se, että tekijöitä on vähän ja samat henkilöt ovat toteuttamassa useita toimintoja. Uudet asukkaat ovat merkittävä potentiaali kunnan kolmannen sektorin kulttuurityölle, kunhan heidät saadaan mukaan toimintaan. Kunnassa on vahvaa positiivista yhteisöllisyyttä, mutta uudet asukkaat kaipaavat siitä huolimatta ajoittain aktiivisempaa huomiota ja houkuttelua sekä kulttuurin tekijöiksi että kuluttajiksi. Haasteena on saada koko muuttajien joukko tuntemaan itsensä ruskolaisiksi.

Rusko on pieni ja maalaismainen kunta, jossa kaupunkien palvelut ovat lähellä. Ruskolaisten ulottuvilla on Turun talousalueen laaja ja monipuolinen kulttuuritarjonta, eikä kaikkea tarvitsekaan löytyä omasta kunnasta. Tähän liittyy kuitenkin pelko siitä, ettei ruskolaisia toimintoja haluta ylläpitää ja kehittää vaan tuudittaudutaan siihen, että lähialueen kaupungeissa on riittävästi tarjontaa. Pelkona on, että Ruskosta muodostuisi nukkumalähiö.

Muuttoliikkeen kielteisenä puolena on myös sen voimakkuus. Uudisrakennus-
tuotanto uhkaa Ruskon maalaismaista kulttuurimaisemaa. Kulttuuri- ja perus-
palvelujen kehittäminen on haasteellista väestön kasvaessa nopeasti ja hallitsemattomasti.

Paikkakunnalle muuttavien lapsiperheiden runsas määrä näkyy myös siinä, että Ruskolla asuu entistä enemmän varhaisnuoria ja nuoria aikuisia. Heille suunnattuun toimintaan pitäisi panostaa niin, että mielekästä tekemistä ja harrastusmahdollisuuksia on tarjolla kunnassa myös lapsuusiän jälkeen. Eri ikäpolvien välistä toimintaa kaivataan vähentämään ennakkoluuloja, lisäämään lasten, nuorten ja vanhusten välisiä kontakteja sekä yhteisöllisyyden ja turvallisuuden tunteiden kasvattamiseen.

Visio 2020-luvulle

Ruskolaisten ilo omasta kunnasta on elävä ja voimakas. Kunta kasvaa maltillisesti ja sieltä löytyvät hyvät omat palvelut. Kunnan päättäjät näkevät kulttuuritarjonnan oleellisena yhteishenkeä, hyvinvointia ja elinvoimaa luovana tekijänä kunnan palvelujen joukossa.

Ruskon kulttuuritoimintaa tarjoavat useat eri toimijat. Mukana kulttuurityössä ovat niin yhdistykset, seurakunta, yksittäiset taiteilijat ja kädentaitajat kuin kunnan eri organisaatiotkin. Kunnan roolina on kulttuurityön kokoaminen ja koordinointi, tiedotuksen järjestäminen sekä kulttuuritoiminnan henkisten ja aineellisten resurssien turvaaminen. Kunta tukee yrittäjyyttä, ja myös kulttuurialan yritykset ovat voimissaan ja tuottavat oman osansa paikkakunnan kulttuuritarjonnasta ja hyvinvoinnista.

Kulttuuritoiminta kokoaa eri ikäryhmiä yhteisiin harrastuksiin, jolloin kaiken ikäisten yhteisvastuu omasta kotipaikasta ja sen ihmisistä on vahva. Sekä suomalaissyntyiset että ulkomaiset uudet asukkaat on otettu aktiivisesti mukaan kulttuuriharrastuksiin. He ovat juurtuneet paikkakunnalle ja tuoneet sinne muassaan uusia vaikutteita. Rusko on monenlaisten ihmisten turvallinen ja hengeltään suvaitseva koti, josta on hyvät yhteydet lähialueille ja maailmalle.

Ruskon kulttuurimaiseman maalaismainen yleisilme peltomaisemineen ja rakennusperintöineen on suojeltu. Ruskolaiset tuntevat oman paikkakuntansa historiaa ja osaavat kytkeä tapahtumia ja tarinoita myös ympäristöön ja maisemaan. Paikkakunnalta löytyy runsaasti virkistyskäyttöön soveltuvia alueita, jokivarsi mukaan lukien.

Strategian kulmakivet

1. Maaseutuyhteisöistä iloa ja yhteistoimintaa ikäpolvien ja väestöryhmien välille
2. Ruskolaiselle kulttuurille resursseja ja yhteistyön koordinoitua
3. Maalaismaisuus kulttuurimaisen vahvuudeksi

1. Maaseutuyhteisöistä iloa ja yhteistoimintaa ikäpolvien ja väestöryhmien välille

Uudet ruskolaiset toivotetaan tervetulleiksi kuntaan. Heidät otetaan aktiivisesti mukaan joukkoon niin naapureina, ruskolaisen kulttuurin ”maistelijoina” kuin yhdistysten, seurakunnan ja muiden tahojen toimijoinakin. Heidän osuutensa kunnan poliittisten päättäjien joukossa kasvaa, mikä lisää osallisuuden tunnetta kunnan yhteisten asioiden hoidossa ja elämässä. Ruskolla varaudutaan myös siihen, että kuntaan muuttaa maahanmuuttajia ja se kehittyy monikulttuurisempaan suuntaan. Tämä nähdään myönteisenä asiana, sillä se tuo paikkakunnalle uutta elinvoimaa ja uudenlaisia mahdollisuuksia myös kulttuurielämälle.

Myönteisen kehityksen perustana on kunnan väkiluvun hallittu kasvu. Sen avulla palveluja pystytään tuottamaan joustavasti kasvavan kysynnän mukaan. Lisäksi ihmisillä on mahdollisuus luoda uusia yhteisöllisiä siteitä rauhalliseen luonnolliseen tahtiin. Kunta luo edellytyksiä eri ikäryhmien sekä kuntaan muuttaneiden ja syntyperäisten väliselle yhteistoiminnalle. Siten kaikkien ilo omasta kotipaikkakunnasta ja erilaisuuden hyväksyminen voimistuvat ja tuottavat Ruskolle viihtyisyyttä, tyytyväisyyttä, turvallisuuden tunnetta, uusia ideoita ja innovatiivisuutta. Ruskon maaseutumaisen yhteisöllisyyden vahvuudet säilyvät, mutta myös yksityisyys otetaan huomioon.

Työryhmän toimenpide-ehdotuksia

- Kunta kokoaa ja lähettää Ruskoon muuttaville tervetulokirjeen, jossa kerrotaan ruskolaisista palveluista ja niiden tarjoajista. Niistä tehdään myös hakemisto, joka ilmestyy sekä painettuna että internetissä. Kirjeen ja keskitetyn tiedonvälityksen avulla madalletaan uusien ja vanhempienkin asukkaiden kynnystä osallistua ruskolaisten yhdistysten, seurakunnan ja muiden tahojen toimintaan sekä osallistujina että uuden tarjonnan tuottajina. Siten uusiin harrastuksiin ja toisiin ruskolaisiin tutustumista helpotetaan ja vapaaehtoistyö saa lisää sekä tekijöitä että ideoita ja uudet asukkaat kokevat ruskolaisuuden helpommin omakseen.
- Kaikki asukkaat otetaan mukaan vaikuttamaan Ruskon kunnan palvelujen kehittämiseen kuntakyselyn avulla, jolloin asukasdemokratia lisääntyy. Hankitaan myös aloitelaatikko, johon kuntalaiset voivat laittaa erilaisia toimintaideoita ja muita aloitteita sekä kunnalle että yhdistyksille, seurakunnalle ja muille toimijoille. Aloitelaatikko laitetaan myös virtuaalisena internetiin kunnan sivuille. Sekä konkreettiseen että virtuaaliseen aloitelaatikkoon laitetaan mukaan toimintaa koordinoivan yhteyshenkilön nimi. Yhteyshenkilö tuntee kulttuuriväkeä, toimii kulttuurin kuluttajien ja tuottajien verkoston solmukohdassa ja välittää aloitelaatikkoon laitettuja ajatuksia ja ideoita eri tahoille.
- Kunta, seurakunta, yhdistykset ja ruskolaiset taiteilijat ja kädentaitajat jatkavat ja kehittävät ennakkoluulotonta kulttuurityötä ja keskinäistä yhteistyötään. Nuori väestöpohja luo hyvät edellytykset muun muassa vireälle yhdistystoiminnalle. Kulttuuri- ja liikuntapalveluja tarjotaan tasapuolisesti kaikille ikäryhmille ja samalla huolehditaan myös siitä, että Ruskolla on eri ikäryhmiä ja kulmakuntia yhdistävää toimintaa. Kulttuurityössä otetaan huomioon kristinuskon lisäksi myös muut uskonnot. Tämän kaiken avulla sekä ikään, etniseen taustaan että uskontoon liittyvät ennakkoluulot ja eriarvoisuus lievenevät ja myönteinen yhteisyyden tunne kasvaa.
- Kunta, yhdistykset, seurakunta ja muut toimijat panostavat kulttuurityössä lasten ja nuorten harrastusmahdollisuuksien luomiseen. Lasten parissa tehtävä työ on perustavaa koko kulttuuritoiminnalle. Kotien merkitys on tässä keskeinen ja vanhempia tuetaan kasvatustyössä. Päiväkodit, koulut ja koululaiset otetaan aktiivisesti mukaan ideoimaan ja luomaan omaa kulttuuriaan. Kunnan koulutus-

politiikkaa kehitetään kulttuurimyönteiseksi. Tämä kaikki lisää lasten ja nuorten aktiivisuutta, kiinnostumista erilaisiin harrastusyhteisöihin ja henkistä hyvinvointia ja sitä kautta ehkäisee ongelmia.

- Kuntalaisille määritetään yhteiset pelisäännöt humoristisin keinoin ja levitetään niistä tietoa julistamalla ”*kylärauha*”. Kirjoituskilpailun avulla kootaan ajatuksia kylärauhan julistukseen niin lapsilta, nuorilta, vanhemmilta kuin vanhuksiltakin. Siten kylärauhan sisällöstä saadaan ruskolaisten näköinen ja heidät sitoutetaan ajatuksiin mukaan. Lisäksi järjestetään avoimesti asiaa lähestyviä keskusteluiltoja muuttuvista tavoista. Tavoitteena on kunnioitus lähimmäisiä, luontoa ja yhteistä omaisuutta kohtaan. Kylärauhan avulla haetaan kannustavaa yhteishenkeä ja yhteisyyttä kasvatusvastuuseen: ”*koko kylä otetaan mukaan kasvattamaan*”. Kylärauhan muotoilemisessa voivat olla mukana vanhemmat, vanhempainyhdistykset, koulut, päiväkodit, seurakunta, partio ja muut yhdistykset.

2. Ruskolaiselle kulttuurille resursseja ja yhteistyön koordinoitua

Kuntalaiset, yhdistysaktiivit, viranomaiset ja päättäjät näkevät kulttuurin asiana, joka on läpäisevästi mukana ihmisen koko elämässä. Kulttuuritoiminta on arkista, sitä löytyy yhtä lailla hiekkalaatikoilta ja neuvoloista kuin esimerkiksi kunnantöimistöstä, kirjastosta ja oppilaitoksistakin. Ruskolla saa hyvää hoitoa ja huolenpitoa koko eliniän ajan kulttuuritarjontaa unohtamatta.

Ihmiset tarvitsevat leivän lisäksi myös hengenravintoa, josta syntyy elämään mielekkyyttä, fyysistä ja psyykkistä hyvinvointia ja siten säästöjä terveydenhoitokuluihin. Erilaisten ihmisten ja ajatusten vuorovaikutus niin arjessa, organisoidussa kulttuuritoiminnassa kuin taiteenkin kautta virkistää ja tuo sisältöä elämään. Kulttuuriharrastukset vahvistavat sivistystä, kehittävät tunneälykkyyttä ja antavat kipinöitä luoville ja innovatiivisille prosesseille niin lasten kuin aikuistenkin keskuudessa. Uuden oppimiseen ja tuottamiseen vapautuu positiivista energiaa.

Tietoyhteiskunnan kehittyessä kulttuuri tulee yhä vahvemmin ja näkyvämmiin mukaan kaikkeen yhteiskunnalliseen ja taloudelliseen toimintaan, aineellisiin ja aineettomiin tuotteisiin ja palveluihin. Vahvat, luovat ja arkisetkin prosessit paikallisissa yhteisöissä ovat edellytys sille, että paikkakunta ja sen ihmiset pääsevät mukaan paitsi nauttimaan tietoyhteiskunnan annista, myös itse tuottamaan ja kehittämään sitä. Monipuolinen kulttuurinen toiminta antaa hyvät eväät niin Ruskon kunnan kuin eri-ikäisten ruskolaistenkin tasapainoiselle, omaehtoiselle ja rikkaalle elämälle.

Kunta huolehtii siitä, että kulttuurityöhön on tarvittavat henkiset ja aineelliset resurssit, että eri tahojen kulttuuritoiminta on hyvin koordinoitua ja että siitä välitetään tehokkaasti tietoa kaikille kiinnostuneille. Uudet asukkaat tuovat kuntaan monenlaisten palvelujen kysyntää ja osaajia. Se tarjoaa tilaisuuksia parantaa sekä julkisten että yksityisten kulttuuripalvelujen kirjoa, tuo lisää työpaikkoja ja luo tarvetta uusille ruskolaisille kulttuurialan yrityksille. Kulttuurin toimintamahdollisuuksia lisätään myös seudullisen yhteistyön avulla. Tämän kaiken myötä kuva Ruskosta viihtyisänä ja elinvoimaisena paikkakuntana vahvistuu.

Työryhmän toimenpide-ehdotuksia

- Ruskon kunta perustaa kulttuurilautakunnan hoitamaan kunnan kulttuuritoimintaa ja osoittaa talousarviossaan varoja kulttuurisektorille. Ruskolle palkataan kulttuurisihteeri tai *kulttuuritalkkari*, joka toteuttaa ja koordinoi kulttuuripalveluja yhdessä kirjaston, yhdistysten, seurakunnan, musiikkiopiston, yritysten ja muiden kulttuurialan toimijoiden kanssa. Hän tekee yhteistyötä myös kunnan muiden virkamiesten kanssa niin että kulttuuri tulee läpäisevästi mukaan kunnan eri sektoreille ja peruspalveluihin. Päiväkodit ja koulut otetaan kulttuuriyhteistyöhön mukaan erityisellä painolla. *Kulttuuritalkkari* kannustaa ihmisiä mukaan toimintaan ja auttaa viemään kulttuuria ihmisten luo. Hän kerää heidän toiveitaan ja koordinoi tarjonnan, mahdollisuuksien ja taitajien yhdistämistä niin, että syntyy uusia kulttuuritapahtumia ja uutta kulttuuritoimintaa eri tahoille. Siten

olemassa olevat voimavarat ohjataan yhteiseen toimintaan suuremman edun saamiseksi ja päällekkäisyyksien välttämiseksi, kulttuurialan yhteistoimintaverkostot vankistuvat ja kulttuuri saa lisää näkyvyyttä. Kunnan päättäjille annetaan koulutusta kulttuuriasioista.

- Kaiken ikäisille ruskolaisille tarjotaan sekä pienimuotoisia ”*kulttuurisuibkuja*” siellä täällä arkisten toimien lomassa että monipuolisia kulttuuriharrastuksia ja kulttuuritapahtumia. Yhdistykset, seurakunta, kirjasto, musiikkiopisto, työväenopisto ja muut kulttuurialan tahot toimivat vireästi ja vilkkaasti. Ne järjestävät yhteisiä ideailtoja tarjonnan kehittämiseksi. Hyviksi todettuja toimintatapoja lainataan toinen toisille, jolloin kaikkien työ kulttuuritoiminnan kehittämisessä helpottuu. Kulttuuritoimijat koordinoivat toimintaansa ja tekevät yhteisen toimintakalenterin esimerkiksi kulttuuritalkkarin avustuksella. Ne saavat kunnalta sekä aineellista tukea avustusten muodossa että henkistä tukea ja työnsä arvostusta. Yksi tukimuoto on myös se, että kunta ei peri yhdistyksiltä tilavuokria.
- Kirjasto on voimissaan ja sen toimintaa kehitetään ja laajennetaan. Sen perustehävistä kirjojen ja informaation välittäjänä huolehditaan hyvin. Sitä pidetään yllä paikkana, jonne kuntalaisten on helppo mennä ja jossa järjestetään esimerkiksi näyttelyjä ja satutunteja.
- Ruskolla huolehditaan siitä, että koulutoimella on riittävästi varoja toimintaansa. Sivistystoimen palvelut ovat keskeisellä sijalla nuorten perheiden tarpeissa. Paikkakunnan historia, kulttuuri ja taide sisällytetään koulujen opetussuunnitelmiin ja kunnan koululaitos otetaan mukaan ruskolaisen kulttuurityön yhteistyöverkostoon. Rusko hyödyntää kunnan omia taiteilijoita taidekasvatuksessa.
- Ruskon kunta huolehtii siitä, että kulttuuritoiminnalle ja tapahtumille on tiloja. Eri toiminnat tarvitsevat erilaisia tiloja ja sekä pienet tilat että iso sali ovat tarpeen. Yhtenä vaihtoehtona on Ruskon kulttuuritalo tai kuntalaisten olohuone, jonne ruskolaiset voivat tulla tapaamaan toisiaan ja jossa järjestetään erilaisia tapahtumia, konsertteja, näyttelyitä ja tansseja sekä esitetään elokuvia ja näytelmiä. Kulttuuritaloon sijoitetaan myös *kulttuuritalkkarin* toimisto ja se toimii harrastuskeskuksena. Kulttuuritalosta tehdään rento arkipäivän kohtaustapaikka kaiken ikäisille. Siellä järjestetään esimerkiksi myyjäisiä, joiden avulla saadaan yksinäisetkin kotoa mukaan toimintaan. Toisena vaihtoehtona on, että Ruskon kirjasto

kehitetään niin, että siitä saadaan entistä monipuolisempi kuntalaisten olohuone. Kirjasto tarvitsee lisää tilaa jo nykyisellään, mutta erityisesti siinä tapauksessa, jos sen toimintaa kehitetään laajemmaksi kulttuurikeskukseksi. Keskeistä on, että kulttuuritoiminnoilla on sopivia sekä fyysisesti että henkisesti helposti saavutettavia tiloja. Kuntalaisten olohuoneen saamiseksi etsitään rahoitusta eri säätiöiltä, rahastoilta ja EU-tukena.

- Kulttuurin saavutettavuudesta huolehditaan myös niin, että kulttuuria tuodaan ihmisten luo ja toisaalta kuntalaisten kulkua kulttuuritapahtumiin ja –toimintoihin helpotetaan. Vanhuksille tarjotaan arkipäivän kulttuuria koteihin ja laitoksiin. Se voi olla esimerkiksi kuorolaulua, pieniä ystävänpalveluja tai ääneen lukemista. Työikäisille järjestetään kulttuuripitoisia työy-iloja. Niin lapsia, nuoria, vanhuksia kuin työikäisiäkin varten järjestetään yhteiskuljetuksia konsertteihin, teatteriin ja muihin kulttuuritilaisuuksiin esimerkiksi Turkuun. Pidetään huolta siitä, että hedelmällisen vuorovaikutuksen lisäämiseksi ja yksinäisten tavoittamiseksi myös ihmisten keskinäinen arkinen kanssakäyminen ansaitsee tuekseen huolenpitoa. Tällaisen toiminnan avulla ihmiset virkistyvät ja oppivat paremmin ymmärtämään erilaisia ihmisiä ja ajattelutapoja, jolloin suvaitsevaisuus ja elämän laatu kasvavat.
- Rusko tekee yhteistyötä ympäristökuntien kanssa, jolloin se voi säilyttää oman identiteetin ja taata helpommin monipuoliset palvelut asukkailleen. Muiden kuntien kanssa verkottumalla saadaan kulttuurityöhön lisävoimaa ja uusia mahdollisuuksia, kun mukana toimivien ja kulttuuritarjonnasta nauttivien joukko on suurempi. Silloin myös kulttuurin työllistävä merkitys kasvaa. Yhteistyöverkoston osana Rusko on vahvempi kehittämään alueensa toimintoja ja elinvoimaisuutta. Niihin kuuluu myös joukkoliikenne takaamassa sujuvat yhteydet kunnan rajojen yli lähikaupunkeihin, jolloin niiden runsas kulttuuritarjonta saadaan entistä paremmin ruskolaisten ulottuville. Kulttuurityön yhteistyöetujen saavuttamiseksi Rusko osallistuu kulttuurihankkeisiin ja liittyy mukaan varsinaissuomalaiseen maaseudun kehittämissyhdystykseen Varsin Hyvä ry:een.
- Kunta tiedottaa yhdessä muiden toimijoiden kanssa aktiivisesti kunnan, yhdistysten, yksityisten, seurakunnan ja muiden palvelujen tarjoajien kulttuuritoiminnasta. Tiedotuskäytäntöjen vakiintuessa tieto tavoittaa paremmin sen etsijät, kulttuuritarjonta

löytää yleisönsä ja kuntalaisten aktiivisuus lisääntyy. Tarvittaessa järjestetään kulttuurikampanjoita uusien tapahtumien, toimintojen tai ihmisten aktivoimiseksi.

- Ruskon yhdistykset ja muut kulttuuritoimijat järjestävät yhdessä kulttuuritapahtuman. Se voi olla vaikkapa Rusko-päivä, ulkoilmakesätapahtuma tai kulttuuriryö. Tapahtumia voi olla myös useita, jolloin niitä kohdennetaan eri ryhmille. Esimerkiksi syksyisessä yli 15-vuotiaille suunnatussa ja kaikille avoimessa kulttuuriryössä koko keskusta järjestetään isoksi basaariksi, jossa voi olla bändejä soittamassa, disko, elokuvia, teatteria, tanssia, tanssiesityksiä, kasvomaalauksia, yhteislaulua, perinnetapahtumia, partion ruokapuffetti, runoa ja graffitien maalaamista. Tapahtumassa esitellään ruskolaisten yhdistysten toimintaa ja kulttuuritarjontaa. Kirjaston ja kunnantoimiston ovet ovat avoinna. Päivätapahtumaan sopii näiden lisäksi esimerkiksi lapsikuoron konsertti. Tapahtuman järjestäminen kasvattaa ruskolaisten yhteishenkeä ja hyvin markkinoituna tuo kuntaa näkyväksi muualla. Tapahtuma vakiinnutetaan, jolloin ihmiset osaavat odottaa sitä ja pääsevät helpommin paikalle.
- Ruskolla panostetaan yrittäjyyteen. Kirjastoon laaditaan Ruskon tieto- ja taitopankki, jossa taiteilijat, käsityöläiset ja muut kunnan kulttuurialan taitajat ovat löydettävissä yhdeltä listalta. Maksullisina kulttuuripalveluina kehitetään esimerkiksi kurssitoimintaa, käsityötuotteita tai maatilamatkailun ja leirikoulujen palveluja. Käsityöperinnettä ja paikallista kulttuurihistoriaa tuotteistetaan muun muassa käsiteollisiksi tuotteiksi, tapahtumiksi, tarinoiksi tai ”*Minun Ruskoni*”-vuosikirjaksi. Kunnan historiaa ja kulttuurimaisemaa käytetään kulttuurituotteiden voimavaroina. Kuntaan syntyy kulttuurialan yrityksiä tuomaan sekä tuloja että positiivista imagoa.
- Työväenopiston tarjontaa kehitetään Ruskolla lisäämällä esimerkiksi kulttuuri-, media- ja taidekursseja. Valikoidulla ohjelmalla vältetään päällekkäisyydet ruskolaisten yhdistysten toiminnan kanssa. Opinto-ohjelmaa kehitetään vuorovaihteisesti opiskelijoiden kanssa. Opettajia rekrytoidaan myös ”aivotuontina” ulkopaikkakunnilta. Opiston ohjelmaan voi kuulua esimerkiksi perheiden liikuntakerho, jossa käydään läpi eri liikuntamuotoja tai yhteiset kulttuuriretket, joilla ammattilainen on mukana kertomassa retkikohteesta. Työväenopisto tuo osallistumismahdollisuuksia omalle paikkakunnalle ja lisää tietoa, omatoimisuut-

ta, viihtyisyyttä ja ihmisten välisiä verkostoja. Opiston vahvuudeksi nostetaan ekologinen näkökulma, jonka mukaan opettaja tulee Ruskolle opiskelijajoukon luo, eikä heidän tarvitse matkustaa matkojen taa opettajan luo.

- Ruskolle perustetaan kulttuuripaja, jossa ruskolaiset maallikot, taitajat, käsityöläiset ja taiteilijat voivat tehdä erilaisia asioita käsillään. Osaavat ruskolaiset opettavat muille taitojaan esimerkiksi puutöissä, tekstiilitöissä tai ruoanlaitossa. Itse tekeminen on keskeistä kulttuuripajassa, mutta siellä järjestetään myös työväenopiston kursseja. Kulttuuripajan konkreettisen työskentelyn kautta uudet ja vanhat ruskolaiset tutustuvat toisiinsa. Pajan motto on ”*kantapään kautta Ruskolle*” – siellä pääsee selville sekä ruskolaisuuden että kantapään neulomisen saloista samanaikaisesti. Pajan toiminnan avulla saadaan uusia taitoja ja elvytetään vanhoja siinä määrin, että paikkakunnalle syntyy vähitellen esimerkiksi uusia käsityöalan yrityksiä. Kunta antaa kulttuuripajalle tilat, taloudellista tukea ja auttaa tiedottamisessa.
- Ruskon esihistoriaa, historiaa ja perinnettä tehdään tutuksi paikkakuntalaisille perustamalla kaiken ikäisiä kokoava historiakerho. Se pitää esimerkiksi iltapäiväkerhoa koululaisille sekä järjestää kesäkaivauksia ja muinaisleirejä yhdessä partion kanssa. Se levittää tietoa paikallishistoriasta luentojen, näyttelyiden ja retkien avulla ja herättää siten kiinnostusta menneeseen aikaan. Ruskolaiset saavat tietää mitä kunnan eri paikoissa on aikaisemmin tapahtunut ja minkälaisia tarinoita niistä kerrotaan. He oppivat kantamaan vastuuta esihistoriallisista ja historiallisista muistomerkeistä sekä entisajoista kertovista kulttuurimaisemista, rakennusperinnöstä ja aineellisesta kulttuurista. Kunnan alueelta tehdään aikajana-kartta, jota käytetään kerhon toiminnassa. Kerho tekee yhteistyötä koulujen historiaopetuksen kanssa ja kasvattaa kotiseutututunemusta, vahvistaa paikkakunnalle juurtumista sekä sukupolvien yhteenkuuluvuutta. Historiakerhoa varten haetaan EU-rahoitusta ja sille palkataan ammattitaitoinen vetäjä. Historiakerho-hankkeelle muodostetaan yhteistyöverkosto, johon kuuluu ainakin ammattitaitoisia historian ja esihistorian asiantuntijoita, Rusko-seura, Ruskon historiaa ja perinnettä tuntevia asukkaita sekä alan asiantuntijoita Turun yliopistosta ja Turun maakuntamuseosta.

3. Maalaismaisuuksien kulttuurimaiseman vahvuudeksi

Ruskon kunta turvaa kaavoituksessa maalaismaisuuksien kulttuurimaiseman ja monipuolisen rakennusperinnön säilymisen. Peltoja ei rakenneta täyteen, jokivartta hyödynnetään virkistyskäyttöön, muinaismuistoja kunnioitetaan ja alueita osoitetaan kulttuurille. Hoidetut ympäristö ja kulttuurihistorialliset kohteet tuovat kuntaan viihtyisyyttä ja luovat kunnasta myönteisen kuvan ulospäin. Ne myös vahvistavat asukkaiden juurtumista paikkakunnalle, aiempien sukupolvien työn arvostamista ja ympäristötietoutta. Asukkailla ja kunnassa vierailevilla on niiden myötä virkistäviä kulttuuri- että luontoelämyksiä antavia vapaa-ajanviettopaikoja. Ruskolla panostetaan myös luonnonympäristön vaalimiseen.

Työryhmän toimenpide-ehdotuksia

- Jokivarren kulttuurimaisema kunnostetaan virkistyskäyttöön. Jokivarteen ja muille alueille tehdään monipuolista tietoa jakavia luonto- ja kulttuuripolkuja. Ruskon kulttuurikohteista laaditaan kulttuurikartta. Polun ja kartan tietoja täydennetään näyttelyillä maiseman historiasta, luentotilaisuuksilla ja kiertoajeluilla. Ruskolaiset koulut, päiväkodit, työväenopisto, yhdistykset ja muut kulttuurialan toimijat käyttävät polkuja, karttaa ja niihin liittyviä tapahtumia ja tilaisuuksia aktiivisesti toiminnassaan. Myös leirikoulut ja matkailu hyötyvät niistä. Maiseman hoito ja siihen liittyvien kulttuurituotteiden kehittäminen hankkeistetaan ja toiminnalle haetaan EU-tukea.
- Ruskon keskustan ilme uusitaan viihtyisämmäksi esimerkiksi lisäämällä istutuksia ja huolehtimalla rakennetun ympäristön ulkonäöstä.
- Merttelän 1800-luvun kivisilta ja kunnan alueella olevat myllyt säilytetään. Vanhat rakennukset pidetään kunnossa ja käytössä. Kunnossapitotaitoja pidetään yllä ja kasvatetaan opastuksen ja kurssien avulla.
- Ruskon kunta ottaa kaavoituksessa kulttuurimaiseman ja rakennusperinnön säilymisen huomioon läpäisevästi, johdonmukaisesti sekä historian ja kulttuurin asiantuntemusta hyväksi käyttäen. Kunnan esihistorialliset ja historialliset kohteet

inventoidaan. Kunnan lisäksi myös ruskolaiset muistavat kulttuurimaiseman ja rakennusperinnön säilyttämisen omissa toimitissaan.

- Ympäristöongelmat ratkaistaan yhteistyössä naapurikuntien kanssa. Vedensaan-
nin omavaraisuus turvataan.

Ideapankki

Ideapankkiin on koottu verstaytyössä kertyneiden ideoiden kirjo. Tällä hetkellä mahdolltomiltakin näyttävät ideat voivat olla eri tilanteissa käyttökelpoisia tai tuottaa kokonaan uusia ideoita.

Maaseutuyhteisöistä iloa ja yhteistoimintaa ikäpolvien ja väestöryhmien välille

- Lapsiparkki tapahtumien yhteyteen
- Kotiäitien jumppa leikkipuistossa, päivällä, lapset mukaan
- Museokierros lapsille
- ”Vanhanajan” tarinoita lapsille esimerkiksi kirjastossa
- Lapsille kesällä kotieläinnäyttely; lehmä, posu, hevonen
- Lisää musiikki- ja taidekasvatusta
- Kouluun ”kotitekoista” lähiruokaa, ei teollisuusruokaa, enemmän henkilökuntaa, hyödynnetään lähialueiden viljelijöitä kouluruokailussa
- Ruskon ”kummilapsi”
- Varamummit ja –vaarit –toiminta käyn-
tiin, voisi tehdä yhteistyötä iltapäiväkerhon kanssa, nuorison (12 – 18v) ja vanhusten (60v –) kohtaaminen
- Nuorille aikuisille (18 – 22v) toimintaa esimerkiksi partiosta, myös 4H-teiniklubit 14 – 19-vuotiaille ja klubit 20 – 28-vuotiaille
- Turvallinen Rusko kaikille, vapaaehtoisten yöpartiointi
- Palvelubussilinjat Ruskolta Raisioon ja Turkuun

- Turku on myös Ruskon voimavara, kulttuuritarjontaa lähellä, myönnetään rahaa sen kulttuuripalvelujen hyödyntämiseen
- Ruskolaisille taataan mahdollisuus nopeisiin ja edullisiin tietoliikenneyhteyksiin, jolloin kontaktit lähialueille ja kauemmaksi ovat sujuvat
- ATK-koulutusta ikäihmisille
- Kunnan päättäjien kyselyilta muulloinkin kuin vaalivuonna, kuntafoorumi –iltamat
- Nuorisoparlamentti
- Päättäjien esittely lehdessä ja nettissä

Ruskolaiselle kulttuurille resursseja ja yhteistyön koordinoimista

- Lisää kansainvälistä yhteistyötä
- Kulttuurisetelit kuntalaisille
- Tietoa tapahtumista sinne, missä on ihmisiä, esimerkiksi neuvolan perhekerhot, leikkipuistot, ”suusta suuhun” -tiedotus
- Rakennettava varasto yhdistyksille
- Elokuvateatteri, aluksi vaikka työväenopiston elokuvakerho
- Perhekurssi kerhoissa noin kerran kuukaudessa, yhdistykset järjestävät, kuntalaiset tutustuvat
- Yhden illan kursseja, esimerkiksi neulahuovutusta
- Kuvataidekursseja myös vasta-alkajille

- Perustetaan Ruskon kansalaisopisto, joka tarjoaa palveluja myös ulkopaikkakuntalaisille ja tiedottaa tarjonnastaan hyvin
- Viihdekuoro, jolla on kevyttä ohjelmistoa
- Ruskon historiaa näytelmänä
- Teatteri: ei ole näyttämöä sisätiloissa
- Vähä-Piikkiön maamiesseuran näyttely hauska esimerkki tulevaankin käyttöön, esiteltiin vanhoja maanviljelyksen tapoja
- Piispanbulla, omaleimainen kulttuuritapahtuma jossa paistetaan vartaassa possua ja tarjotaan sen päälle piispan pohjavettä
- Uskontoa tai piispa Maunun aikaa voi hyödyntää muutenkin kuin kaupallisesti
- Perinnetapahtumat, joissa leikitään vanhoja ja uusia leikkejä, lauletaan vanhoja lauluja, syödään perinneruokaa
- Elvytetään olleita perinteitä, esimerkiksi muinaistulet ja juhannuksena käynti Korkisvuorella tai Kallenmäellä
- Vanhan myllyn alue virkistys- ja museokäyttöön, muutkin myllyt
- Suunnitellaan ja valmistetaan Rusko-puku
- Ideoidaan Rusko-aiheisia vaatteita, kuten solmio, paita ja huivi
- Avantouimareille lämpömatto ja pumppu avannon auki pysymiseksi
- Tietoa lasten liikuntakasvatuksesta aikuisille
- Uimaopetusta periaatteelle yksikään ei huku
- Pururadalle tehdään enemmän valaistua reittiä sekä hiihtomaja jossa WC, sauna ja keittiö
- Koirien ulkoiluttamisalue, kohtaamispaikka kuntalaisille
- Kunta tai joku muu tahon hankkii Kulttuuribussin, jolla kuljetukset järjestetään ja jota vuokrataan myös muihin tilauskuljetuksiin kulujen kattamiseksi ja tulojen tuottamiseksi kulttuurille.
- Järjestetään opastettuja sieniretkiä ja luontoretkiä
- Pihaneuvontaa uusille omakotiasujille
- Väljempää kaavoitusta

Maalaismaisuus kulttuurimaiseman vahvuudeksi

- Perinnekasvien tuntemus paremmaksi
- Selvitettävä miten logistiikkakeskus ja lentokenttä vaikuttavat ympäristöön ja ekologiisiin asioihin, esimerkiksi pohjavesialueeseen

SALON KULTTUURISTRATEGIA:

”PAIKKA LUOVUUDELLE”

Salosta vuonna 2004

Salossa ymmärretään propellipäitä.

Salo on kulttuurikaupunki, josta löytyy alueellisesti merkittäviä kulttuurielämän tihentymiä. Kirjasto, Salon taidemuseo Veturitalli, Salon Teatteri, Majalan taiteilijatalo ja Kiva kertovat poikkeuksellisen vahvasta kulttuuritahdosta. Vaikka kaikkia yhteistyön mahdollisuuksia naapurikuntien kanssa ei vielä ole hyödynnetty, ilmapiiri on monimuotoista seudullista yhteistyötä rakentava.

Salon kaupungin identiteetti perustuu vahvasti elektroniikkateollisuuteen jo yli 70 vuoden ajalta. Kaupungin hyvät kulkuyhteydet ja sijainti Helsinki–Turku-

akselilla ovat ennen muuta mahdollisuus, johon liittyvät myös erilaisten innovatiivisten ja luovien toimialojen kasvunäkymät.

Salossa toimii kulttuurin parissa omaehtoisesti suuri joukko aktiivisia, osaavia ja monitaiteellisia ammattilaisia ja harrastajia, jotka saavat myös kulttuurin kuluttajat liikkeelle. Vilkas yhdistystoiminta, vahva talkoohenki ja kaupungin määrätietoinen kulttuuriasioiden hoito tekevät monipuolisen ja korkeatasoisen kulttuuritarjonnan mahdolliseksi. Kulttuuri saa myös näkyvyyttä paikallislehdessä.

Eri taiteenlajit ovat Salossa hyvin edustettuina. Toisaalta tiedotuksen ja koordinoinnin ongelmat, tapahtumien päällekkäisyys sekä markkinoinnin hajanaisuus rasittavat kulttuurityötä. Kulttuuritoimisto ylläpitää tapahtumakalenteria internetissä, mutta kaikki toimijat eivät ilmoita sinne tapahtumistaan. Myös yhteistyön ja verkostoitumisen saralla on paljon kehitettävää. Hajanaisuus, keskinäinen kilpailu sekä yhteisten tavoitteiden puute syövät resursseja ja mahdolliset synergiaedut jäävät saavuttamatta.

Kulttuurin tilaongelmista on puhuttu Salossa jo vuosikymmeniä väestön ja yhdistysten sekä kulttuuritoimintojen määrän kasvaessa. Elokvateatteri Kivan vuokraaminen ja varustelu esitystilaksi on yksi kaupungin suurista kulttuuriteoista, mutta se ei ratkaise kaikkia ongelmia.

Tori ja sen ympäristö, puistot ja kaunis jokiranta ovat tärkeitä kokoontumispaikkoja. Ne luovat me-henkeä ja salolaisuutta monikulttuuriseen kaupunkiin. Keskustan kehittäminen on yksi tulevaisuuden haasteista. Salo on ainoana varsinaisuomalaisena kaupunkina toteuttanut rakennushankkeissa menestyksekkäästi prosenttiperiaatetta jo vuosia. Salossa pyritään myös lisäämään kulttuurin saavutettavuutta kiinnittämällä huomiota esimerkiksi tilojen esteettömyyteen.

Kulttuurityö tarvitsee jatkossakin arvostusta ja positiivista suhtautumista. Resursipula on kulttuurityön ikuinen ongelma, mutta kulttuurin ja elinkeinoelämän yhteistyöhön sisältyy käyttämättömiä mahdollisuuksia. Kulttuurin tulevaisuus-

näkymiä vaivaa varsinaissuomalainen perusvaatimattomuus: ei osata vaatia isompaa ja parempaa kuin mitä juuri tämän hetken tarve on.

Kulttuuri kaipaa enemmän eri ikäpolvien kohtaamista sekä lisää innostavia vetäjiä ja lasten- ja nuortenkulttuurihankkeita. On tärkeää saada lapset ja nuoret kasvamaan uudeksi kulttuurisukupolveksi, sillä aktiivisten kulttuuri-ihmisten joukko on ikääntymässä.

Visio 2020-luvulle

Kulttuuri saa olla hyvää, vaikka se on pienimuotoista. Jokainen saa olla siinä mukana.

Salo on luovuutta ja innovatiivisuutta arvostava alueellisesti ja valtakunnallisesti merkittävä kulttuurikaupunki, jonka yhteinen kulttuuritahto on löytynyt. Suvaitsevaisessa ja monikulttuurisessa kaupungissa kulttuuri on jokamiehen oikeus, joka on kaikkien salolaisten ulottuvilla. Koulujen luovuuspainotteiset opetus suunnitelmat ja korkeatasoinen taiteen perusopetus kasvattavat salolaisia lapsista asti kulttuurin tekijöiksi ja kuluttajiksi.

Kulttuuri kuuluu kaupungin peruspalveluihin ja tekee elämästä parempaa. Se saa aikaan hyvinvointia, henkistä ja fyysistä terveyttä, onnistumisen kokemuksia ja ehkäisee syrjäytymistä. Ihmisten viihtyvyyteen panostetaan korkeatasoisen kaupunkiympäristön avulla. Kestävän kehityksen ja Vihreän laakson ympäristöarvot ovat tärkeitä. Kulttuurin henkiset arvot tarjoavat vaihtoehdon materialistisille elämänarvoille ja kuluttamiselle.

Salossa on monipuolista kulttuurin osaamista, ja toimintaan asianmukaiset tilat. Kulttuurityö pohjautuu kuntarajat ylittävään ammattilaisten ja harrastajien ennakkoluulottomaan yhteistyöhön. Kulttuurimarkkinointi on tehokasta. Kulttuurilla on monipuoliset rahoitusväylät ja tapahtumia tuotetaan myös yhteistyössä

elinkeinoelämän kanssa. Kulttuurituotannon ja –tuotekehityksen osuus Salon bruttokansantuotteesta nousee.

Strategian kulmakivet

1. Kulttuurin käsitettä laajennetaan
2. Luova kaupunki hyvän kaupungin malliksi
3. Kulttuurituotantoa taiteilijoiden ja tapahtumien kaupunkiin
4. Kulttuuriosaamisen työkalut otetaan tehokkaaseen käyttöön
5. Elävät museot alueen toimintakeskuksiksi ja matkailuvalteiksi
6. Vuorovaikutusta ja elämäniloa lasten ja nuorten taidekasvatuksella

1. Kulttuurin käsitettä laajennetaan

Löydetään kulttuuri itsestä.

Kulttuurin käsite kaipaa laajennusta, jotta salolaiset huomaavat, että kulttuuri eri muodoissaan on olennainen ja välttämätön osa elämää. Tavoitteena on saada Salon asukkaat ja päättäjät löytämään kulttuurin merkitys ja se, että kulttuurin harrastaminen ja tekeminen sekä siihen osallistuminen ovat jokaiseen päivään liittyviä asioita. Kulttuuria levitetään ennakkoluulottomasti uusille alueille. Salon kulttuuritarjonta ja -toiminta tehdään entistä avoimemmaksi ja helpommin lähestyttäväksi. Raha ei määrää kaikkia ratkaisuja, vaan myös idealismille on sijaa.

Urheilua ja kulttuuria ei aseteta vastakkain, vaan eri toimijoiden yhteistyötä lisätään. Tavoitteena on, että kaikki halukkaat saavat nauttia jostain kulttuuritoiminnasta ja että kynnyksellä tulla mukaan ja osallistua itse on matala. Kun tarjolla on eri tasoisia harrastamis- ja osallistumismahdollisuuksia, se on kaikkien kaupunkilaisten ylitettävissä. Tärkeää ei ole aina vain korkean taiteellisen tason saavuttaminen vaan erilaisten asioiden kokeminen ja omien pientenkin elämysten löytäminen.

Monikulttuurisuus, kansainvälisyys ja suvaitsevaisuus ovat Salossa keskeisiä kulttuurin kehittämistyön arvoja. Kulttuuri yhdistää, auttaa sopeutumista, lisää vuorovaikutusta ja estää syrjäytymistä. Moniarvoisemman kulttuurin avulla herätetään uutta osaamista, luovuutta ja uusia ajatustapoja. Arjen monikulttuurisuutta hyödynnetään aktiivisesti kaikessa kulttuuritoiminnassa. Pikkukaupunki-identiteetin rinnalla vaalitaan uussalolaisuutta vahvistamalla kantasalolaisten ja myöhemmin kaupunkiin muuttaneiden kanssakäymistä. *”Täällä on paljon ulkopaikkuntalaisia, joiden pitäisi saada kokea se, että tämä on heidänkin kaupunkinsa.”*

Työryhmän toimenpide-ehdotuksia

Kulttuuri on kaikkien kaupunkilaisten saavutettavissa

Salonseudullakin on monta ihmistä, jotka eivät uskalla tulla museoon, kun se on niin fiini.

- Kulttuurin henkinen ja fyysinen saavutettavuus sisällytetään kaikkeen toimintaan ja suunnitteluun. Saavutettavuudella tarkoitetaan kulttuurin käsitteen laajentamista, esteettömyyttä, erilaisten ihmisryhmien huomioon ottamista tiloja ja toimintaa suunniteltaessa sekä esimerkiksi koordinoitua ja päällekkäisyyksien välttämistä.
- Saloon perustetaan päättäjistä, virkamiehistä ja kulttuurijärjestöistä koostuva kolmikantatyöryhmä tekemään selvitys siitä, miten ja miksi Salo voisi nousta kulttuurin saavutettavuudessa mallikaupungiksi. Kaupungin laitoksille ja yhdistyksille annetaan saavutettavuuskoulutusta.
- Osallistumiskynnystä madalletaan ottamalla käyttöön uusia kannustimia. Sellaisena voi toimia esimerkiksi Salon oma kulttuuriseteli.

Kulttuurista terveyttä

- Salo toimii hoitotyön ja kulttuurin yhdistämisen alueellisena kehittäjänä. Hoitolaitoksissa huolehditaan asukkaiden henkisestä hyvinvoinnista ja virikkeellisestä ympäristöstä. Arts in Hospital -idean mukaisesti parannetaan hoitolaitosten ilmapiiriä

ja salolaiset voivat osallistua kulttuuritoimintaan terveydentilasta riippumatta. Toiminnan tuloksena pitkäaikaisessa laitoshoidossa olevien kaupunkilaisten ja heidän omaistensa sekä hoitohenkilökunnan hyvinvointi ja elämänlaatu paranevat.

- Kaupunginvaltuusto varaa hoitolaitosten kulttuuritoimintaan tarkoitettua ”korvamerkittyä” rahaa budjettiin.

Innovatiivinen kaupunki

Täällä ei katsota pahalla, jos joku pelle peloton puhuu tuolla puun juurella yksikseen.

- Saloa tehdään tunnetuksi innovatiivisena ja dynaamisena kaupunkina, jossa luovutta arvostetaan ja tekeminen on intohimoista ja sytyttävää. Kulttuurin merkitystä innovatiivisuuden edistäjänä korostetaan.
- Kulttuuria ja taidetta osataan hyödyntää paremmin esimerkiksi elektromekaanisten tuotteiden suunnittelussa ja muotoilussa. Salo vetää puoleensa kulttuurin tuotteistajia ja kulttuurialaa hyödyntäviä pk-yrityksiä.
- Monialainen, luova ja innovatiivinen tuotanto ja elektroniikkateollisuus tuovat Saloon uusia asukkaita, kulttuurin käyttäjiä ja tuottajia. Lisääntyneet verotulot auttavat myös kulttuuritoiminnan kehittämisessä. Salo luovana mutta myös turvallisenä keskuksena houkuttelee paikkakunnalle alan osaajia ja ”huippupropellipäitä”. Työelämässä kiinnitetään huomiota myös ihmisten henkiseen hyvinvointiin.

2. Luova kaupunki hyvän kaupungin malliksi

Ihana lause: kulttuuri elää aina ja voi hyvin, eikä kuole pois millään.

Salo on viihtyisä ja omaleimainen kaupunki, jonka kompakti ja matala kaupunkirakenne juontaa juurensa kauppala-ajalta. Keskustan omaleimaisia piirteitä, vihreyttä ja rakentamisen ajallisia kerrostumia sekä kulttuurimaisemaa kaupungin ympärillä vaalitaan. Maisemassa näkyy Salon historia esihistoriasta teollisuushistoriaan. Kulttuuriympäristön vaaliminen otetaan huomioon yleiskaavatyössä.

Kulttuurilautakunta vaikuttaa lausuntojen antajana aktiivisesti kaavoitukseen ja uudisrakentamiseen.

Salon kulttuurille muotoillaan tulevaisuuden visio. Päättäjät sitoutuvat eri tahojen yhteistyönä tehtyyn ja valtuustossa hyväksytyyn kulttuuristrategiaan, jota päivitetään vuosittain. Kulttuurilautakunnan toimintasuunnitelma pohjaa kulttuuristrategiaan. Kulttuuri ja luovuus rikastavat ja yhdistävät ihmisiä sekä lisäävät viihtyvyyttä ja Salon positiivista imagoa. Tavoitteena on se, että entistä useampi salolainen on kulttuurin aktiivinen toimija.

Kulttuuri nostetaan peruspalvelujen tasolle: urheilun tavoin kulttuuri mielletään sekä fyysisen että henkisen terveyden ylläpitäjänä. Kulttuurilaitosten toiminta turvataan, koska niillä on suuri merkitys kaupungin kehitykselle. Hyvin hoidetut kulttuuri- ja taidelaitokset nostavat kaupungin imagoa.

Monipuoliset kulttuuripalvelut keskitetään seutukunnan yhteiseen kulttuuri-keskukseen, joka kokoaa harrastajat yhteen. Keskuksessa erilaiset tahot kohtaavat toisensa, syntyy synergiaa, innovaatioita, ideoita ja spontaania toimintaa. Toiminta kehittyy avoimemmaksi ja kulttuuri helpommin saavutettavaksi ja lähestyttäväksi. Toimivat harrastus- ja esiintymistilat ovat monipuolisen kulttuurielämän elinehto.

Hyvä sijainti ja monipuoliset kulkuyhteydet pitävät yllä Salon historiallista asemaa vilkkaana kauppapaikkakaupunkina. Kompakti kaupunkirakenne mahdollistaa monipuolisen pienyritysvaltaisen kauppakeskustan ja monenlaisten ostotarpeiden täyttämisen. Salon tori kokoaa ihmisiä koko seutukunnasta. Kauppatasku tuo rahaa myös kulttuurille.

Työryhmän toimenpide-ehdotuksia

Kulttuuri on peruspalvelu, jota kaupunki tukee

- Kulttuuritoimisto valmistelee kaupungin kulttuuristrategian lautakunta-, hallitus ja valtuustokäsittelyä varten. Vain poliittisesti hyväksytyllä kulttuuristrategialla saadaan pohja jäntevälle ja loogiselle kulttuuriasioiden valmistelulle ja toteuttamiselle. Strategian avulla selkiytetään kulttuuripalveluja ja kehitetään niiden toimivuutta. Kulttuurivaikutusten arviointi tehdään kaikkien hankkeiden osalta.
- Kulttuuritoimintaa kehitetään niin, että se läpäisee kaupungin palvelut. Kulttuurihallinnon sekä vapaan kansalais- ja yhdistystoiminnan välillä on toimiva keskusreluyhteys.
- Kulttuurin yleisavustusten jakoperusteet tehdään läpinäkyviksi ja erityisesti suurten avustusten saajien toiminta tulos- ja tasovastuulliseksi. Siitä, minkälaisin perustein järjestöjä kaupungissa tuetaan, laaditaan julkinen ohjeistus esimerkiksi toiminnan laajuuden, aktiivisuuden, laadun ja saavutettavuuden mukaan.
- Yrity maailma tulee mukaan sponsoroimaan kulttuuria. Se antaa kulttuuritoiminnalle uusia resursseja ja mahdollisuuksia. Yrity maailma saa tarvitsemaansa kulttuuriosaamista kehittämään omaa innovatiivisuuttaan. Kulttuurin ja elinkeinon yhteistyö hyödyttää molempia, se avaa mahdollisuuksia sekä monimuotoiseen sisältöjen tuotantoon että kulttuurin rahoituskanavien löytämiseen.

Viihtyisä kaupunkimiljö, vanhat rakennukset ja luonnon arvostus vetovoimatekijöiksi

Kaikki on upeaa kulttuurimaisemaa, se ei pysähdy tuohon torille.

- Salon kaupunkisuunnittelun perustana käytetään seudun rakennuskulttuuri-perintöä. Kaunis ja toimiva ympäristö houkuttelee uusia asukkaita ja yrityksiä. Kaavoitus kunnioittaa ja säilyttää kulttuurimaisemaa ja historiallisia miljöitä. Uuden rakennuskannan luonteva soveltaminen vanhaan lisää Salon viihtyisyyttä ja matkailullista kiinnostavuutta.

- Salo tunnetaan jatkossakin hyvänä esimerkkinä siitä, miten vanhoihin kiinteistöihin voidaan sovittaa uusia toimintoja, kuten erilaisia kulttuuritiloja. Vanhaa rakennuskantaa säilytetään ja kunnostetaan. Vanhojen rakennusten kunnostaminen ja arvostaminen tuo positiivista imagoa sekä syventää kaupungin historiallista perspektiiviä. Rakennusperintökohteiden ja alueiden kartoitusta ja käytön suunnittelua tehdään kaavoituksen, kulttuuritoimen, matkailun ja yhdistysten yhteistyönä. Osa kunnostustöistä voidaan toteuttaa esimerkiksi Halikon käsi- ja taideollisuusoppilaitoksen ja ammattioppilaitosten opetustyönä.
- Yhteisöllisyys syntyy yhteisten kokemusten kautta. Salon toria kehitetään entistä viihtyisämmäksi julkiseksi kohtaamispaikaksi muun muassa koordinoimalla ohjelmatoimintaa ja parantamalla torin fyysisiä ominaisuuksia. Torin esiintymislava otetaan aktiiviseen käyttöön.
- Joen ympärillä on muun muassa torin, kirjaston ja Kivan muodostama kulttuurikeskusta. Tälle yhdessäoloon ja monimuotoiseen yhteistyöhön houkuttelevalle alueelle luodaan persoonallisia kaupunkitilapisteitä. Esteettisen ympäristön avulla lisätään viihtyisyyttä ja toiminnan määrää.
- Prosenttiperiaate laajennetaan kaupunginvaltuuston päätöksellä koskemaan taidehankinnoissa myös kunnallisteknistä rakentamista, esimerkiksi teitä, siltoja ja puistoja. Valtuuston päätös velvoittaa teknisen toimen ottamaan huomioon jatkossa prosenttiperiaatteen myös kunnallisteknisten hankkeiden kustannuslaskennassa. Esteettinen kaupunkirakentaminen lisää kaupunkilaisten viihtyvyyttä.
- Vihreä laakso voi hyvin, kun luontoa ja kulttuuriympäristöä arvostetaan. Historiallisten kerrostumien näkyminen tuo laajempaa perspektiiviä asumiseen. Kaikille teollisuus- ja liikekäyttöön tarkoitetuille tonteille asetetaan viheristutusvelvollisuus Meriniityn kaupunginosan mallin mukaisesti. Vuohensaarta käytetään aktiivisesti virkistyskäyttöön. Halikon lintulahti Vihreän laakson luontopolkuna ja julkisivumaalauksin koristettu kaupunkiympäristö antavat hyvän pohjan matkailun kehittämiseksi.

Kulttuuritilat kokoavat harrastajat

- Kiva lunastaa paikkansa kaupunkilaisten omana kulttuuritalona, joka on jatkuvasti aktiivisessa käytössä. Tila soveltuu erityisesti konsertti-, tanssi- ja teatterikäyttöön sekä kokousten ja seminaarien paikaksi. Kaupungin kulttuuritoimi ja salonseutulaisten kulttuurijärjestöjen edunvalvontajärjestö Pro Rantakivet ry. tekevät yhteistyötä tilan toiminnan kehittämiseksi ja markkinoimiseksi. Käyttövuorojen jakamisen läpinäkyvyydestä ja käyttömaksujen kohtuullisuudesta pidetään huolta. Budjetoimattomat irtaimistohankinnat rahoitetaan myymällä nimilaitteita Kivan tuoleihin. Korkeatasoinen esiintymistila tekee mahdolliseksi myös vierailuesitysten tuomisen Saloon.
- Kivan säilyminen kaupungin kulttuuritilana turvataan vuokrasopimuksen päättyessä vuonna 2014 ottamalla Kivan ostaminen tai vuokraaminen kulttuurilautakunnan aloitteesta hyvissä ajoin mukaan kaupungin investointiohjelmaan. Toimintaa voidaan kehittää esimerkiksi rakentamalla kiinteistön yhteyteen tilat kulttuuritoimistolle ja matkailuinfolle, jolloin ne olisivat kaupungin ytimessä ja rakennushistoriallisesti arvokkaassa ympäristössä helposti saavutettavissa.
- Radan varteen luodaan kulttuurivyöhyke Taideraide. Se koostuu rautatieasemasta ja -puistosta, Salon taidemuseo Veturitalista ja kulttuurikeskuksesta. Kulttuurikeskukseksi saneerataan Saloran hallintorakennus tai muu soveltuva kohde. Asemapuiston rakennukset otetaan kulttuurikäyttöön esimerkiksi taiteilijoiden nimikkotiloina. Taideraide-mallin vahvuuksia ovat kulttuuripisteiden läheinen keskinäinen sijainti, hyvät liikenneyhteydet sekä viihtyisä ja puistomainen ympäristö.
- Uudesta kulttuurikeskuksesta tehdään kulttuurin sydän, monitoimitila ja eri ikäryhmien avoin tekemisen keskus. Se tulee kokoamaan seutukunnan kulttuuriharrastajia ja -ammattilaisia yhteen sisältäen harjoitus-, kokoontumis-, toiminta- ja työtiloja. Avoimet tilat, kuten kahvila-, galleria- tai näyttelytilat avaavat keskuksen ovet kaikille asukkaille ja matkailijoille. Kohtaamisen mahdollisuus synnyttää uusia ideoita, kokoonpanoja ja yhteistyötä. Yhteinen tila parantaa kulttuurin koordinointia ja tiedottamista. Toiminta perustetaan laajalle yhdistyspohjalle, mikä lisää tilojen käyttäjämäärää. Tavoitteena on luoda matalan kynnyksen kulttuuritila, jonka käyttäjät itse muovaavat toimivaksi. Kun tila ei ole liian ”hieno”,

sitä on helpompi lähestyä. Toimintaa organisoii vastuullinen, palkattu henkilö. Tilojen suunnittelussa otetaan huomioon saavutettavuuden ja esteettömyyden periaatteet.

- Kulttuurikeskus toteutetaan kaupungin, yritysten ja yhdistysten yhteistyönä. Sen koordinoijana voi olla esimerkiksi varta vasten perustettava kulttuurikeskusyhdisty. Remontointiin haetaan rahoitusta EU:lta ja sitä toteutetaan myös talkootyönä ja muun muassa Halikon käsi- ja taideteollisuusoppilaitoksen ja ammattikoulujen oppilastöinä. Monitoimitilan ylläpitoa kustannetaan esimerkiksi vuokraamalla työhuoneita taiteilijoille ja käsityöläisille.
- Kulttuurikeskusta laajennetaan ajan myötä innovaatiokeskukseksi, jossa harrastus- ja yhdistyssektorin sekä taiteilijoiden ja käsityöläisten työpajojen lisäksi toimii kulttuuriyrityksiä, konsultointi- ja suunnittelutoimistoja, media- ja mainostoimistoja sekä tuotteistavia yrityksiä. Se sisältää työpajoja, verstaata, työhuoneita, esiintyvän taiteen ja muun taiteen tiloja, yhdistysten tiloja sekä toimistoja että toimintatiloja. Kulttuurin innovaatiokeskuksessa tehdään, tuotetaan, opiskellaan, opetetaan, ideoidaan ja innovoidaan. Innovaatiokeskus lisää yritystoimintaa ja vakiinnuttaa kulttuurin asemaa elinkeinotoimintana.
- Kulttuuritilahankkeita toteutetaan seutukunnallisena tai lähialueiden kuntien yhteistyönä. Koko seutukunnan kulttuurikäyttöön sopivat tilat ja niiden kunto ja korjaustarpeet kartoitetaan. Niiden hyötykäyttöä lisätään koordinoinnilla ja käytöstä tehdään pitkän tähtäimen suunnitelma.
- Uudisrakennusten sijasta kulttuuritiloina voidaan hyödyntää käytöstä poistuneita vanhoja rakennuksia. Esimerkiksi viljasiilo olisi kulttuurikeskuksena haastava uudisrakennuskohde, joka hyvin toteutettuna olisi Turun köysitehtaaseen verrattava kulttuurikohde.
- Koulujen käyttöastetta parannetaan ottamalla ne iltaisin ja viikonloppuisin tehokkaammin kulttuuritoiminnan käyttöön. Kulttuuriharrastuksiin sopivista koulutiloista tehdään kartoitus. Kulttuuriyhteisöille, harrastuspiireille ja -kerhoille annetaan enemmän mahdollisuuksia hakea koulutiloja käyttöönsä. Koulu- ja kulttuuritoimisto tai kunkin koulun rehtori myöntää käyttöluvan hakemusta vastaan ja valvoo tilojen käyttöä nimettyjen vastuuhenkilöiden avulla.

- Kirjastoa kehitetään koko kansan olohuoneena ja kohtaustapaikkana. Kirjastoon suunnitellaan sen toimintaa elävöittävää säännöllistä ohjelmatarjontaa kirjailijavierailuineen. Toimintaa järjestetään esimerkiksi sivistyslautakunnan, kirjastotoimenjohtajan ja Salon Seudun Kirjoittajien yhteistyönä. Ohjelmatarjontaa suunniteltaessa tehdään poikkihallinnollista yhteistyötä myös sivistys-, kulttuuri- ja nuorisotoimen välillä. Toiminta käynnistetään kutsumalla paikallisia vierailijoita ja esiintyjä. Yhteistyö kirjakauppojen ja kustantajien kanssa auttaa saamaan myös tunnettuja kirjailijoita kertomaan työstään. Ohjelmatarjonnan toteuttamiseen varataan määrärahaa.

3. Kulttuurituotantoa taiteilijoiden ja tapahtumien kaupunkiin

Voimavara on se, että on jotain tarjottavaa, ja ihmisiä, jotka sen vastaanottavat.

Saloo kehitetään alueellisesti merkittävänä kulttuurikaupunkina, jossa asuu paljon sekä taiteilijoita että kulttuurin tuottajia. Kulttuuritarjontaa laajennetaan uusille kohderyhmille. Kaupunkiin luodaan vetovoimaisia tapahtumia ja monipuolisia toimintamahdollisuuksia. Salo ja Salonseutu pystyvät kulttuurin avulla erottumaan alueellisen profiloitumisen kilpailussa. Lisäksi kulttuurikentän elinvoimaisuus ja luova ilmapiiri lisäävät koko alueen kiinnostavuutta niin uusien asukkaiden kuin yritystenkin näkökulmasta.

Innovatiivinen ilmapiiri saa aikaan uutta luovan lumipalloefektin. Alueen sisäinen luovien ihmisten positiivinen kilpailu synnyttää uutta toimintaa ja kehitystä, ideoita ja uudistumista. Paikallinen kulttuurituotanto vahvistuu. Kulttuurityön laatu kasvaa, monipuolisuuteen panostetaan ja kulttuuritarjonta on erottuvaa. Laaja käsitys kulttuurista synnyttää uutta näkemystä, uusia tuotteita ja palveluita. Esimerkiksi suvaitsevaisuutta, ekologisuutta ja eettisyyttä korostavat painotukset kulttuurityössä tuovat esille humanimpaa arvomaailmaa.

Työryhmän toimenpide-ehdotuksia

Tapahtumat

Lisää vetovoimaa, pääsisinpä minäkin mukaan.

- Salossa ja Salonseudulla asuvien eri alojen taiteilijoiden ja kulttuurialan ammattilaisten ja harrastajien välille luodaan tiiviitä verkostoja. Kulttuuritoimisto ja Pro Rantakivet ry. käynnistävät alueellisia kulttuuriseminaareja Salon kulttuurilautakunnan järjestämien kaupungin omien seminaarien lisäksi. Yhteistyön ansiosta kyetään synnyttämään ideoita ja tapahtumia, jotka kiinnostavat yleisöä ja kulttuurin kuluttajia kauempaakin.
- Vakiintuneisiin kulttuuritapahtumiin, kuten Lasten laulukaupunki -festivaaliin panostetaan edelleen. Luova yhteistyön ilmapiiri ja hyvät toimintaedellytykset synnyttävät uusia kulttuuritapahtumia.
- Salolaiselle kulttuurille etsitään kärkituotteeksi vuosittainen laaja teematapahtuma, joka kokoaa usean alan tekijät yhteen ja vetää yleisöä valtakunnallisesti tai jopa maailmanlaajuisesti. Kärkituotetta kehitetään laajempaan ja monipuolisempaan suuntaan joko uudesta ideasta tai kasvattamalla jo olemassa olevia alkuja.

Kulttuuri jalkautetaan arjen keskelle

Kulttuurin pitäisi vain mennä kansan pariin.

- Taidetta ja kulttuuria jalkautetaan edelleen uusiin ympäristöihin lähelle ihmisten arkea. Samalla näytetään, että kulttuuri on helposti saavutettava ja arjen ympäristössä elävä elementti. Se avaa uusia näkökulmia tiloihin ja paikkoihin, lisää kulttuurin näkyvyyttä, kylvää spontaanin innostuksen siemeniä ja tuo iloa yllättävistä paikoista saatavien esteettisten elämysten kautta. Näkyvyyden kasvaminen lisää parhaimmillaan taiteilijoiden työtilaisuuksia sekä luo uusia kulttuurirahoituksen kanavia.
- Kulttuurin jalkauttamiseen kannustetaan monien toimijoiden yhteisillä seminaareilla, joissa keskustellaan toiminnan periaatteista ja uusista ideoista sekä eri

projekteista saaduista kokemuksista. Jalkauttamista tehdään kulttuuritempauksilla, joissa esitykset, näyttelyt, performanssit, työpajat ja tapahtumat levittäytyvät Salonseudulle keskelle toria ja kauppamatkoja, katuja, bussipysäkkejä ja muita arjen tiloja. Muita jalkautumisen kenttiä ovat esimerkiksi hoito- ja oppilaitokset, työpaikat, julkiset rakennukset ja ravintolat eri puolilla kaupunkia.

- Tapahtumia organisoit esimerkiksi Pro Rantakivet ry. tai erillinen toimikunta, jokaideoi ja luo raamit, kartoittaa mahdollisia esiintymispaikkoja, luo kontakteja sekä hoitaa markkinoinnin. Tapahtumien sisällön tuottavat harrastajat, yhdistykset, työryhmät, taiteilijat ja käsityöläiset teoillaan ja teoksillaan.

Taiteilijat

Eivät ihmiset jää silloin kylmäksi, jos ne intohimoisesti lähtevät tekemään.

- Salossa arvostetaan taiteen ammattimaisuutta ja aktiivista harrastajakenttää. Taitavat tekijät ja hyvä tuotanto lisäävät alueen vetovoimaa. Helsingin kalliit asuuskustannukset saavat aikaan kulttuurin satelliittien syntyminen hyvien kulkuyhteyksien päähän. Salonseudulle muuttaa aiempaa enemmän valtakunnallisesti tunnustettuja taiteilijoita. Muuttoliikettä edistetään taiteen tekemiselle edullisilla toimintaympäristöillä.
- Paikalliset taiteilijat otetaan huomioon rekrytoitaessa kaupungin peruspalvelujen henkilöstöä esimerkiksi kulttuuria sairaaloihin vievään hoitotyöhön sekä henkilöstö- tai ilmaisutaitokoulutukseen. Hyviin vetäjiin ja ohjaajiin panostetaan, innostuneessa ilmapiirissä saadaan riittävillä resursseilla paljon aikaan.

Pajatoimintapaketit työllistävät

- Itse tekemiseen ja kokemiseen kannustavaa pajatoimintaa kehitetään erilaisiksi taiteen ja kulttuurin ammattilaisten vetäviksi pajatoimintapaketeiksi. Vuoro-vaikutuksellinen toiminta työllistää eri kulttuurialojen ammattilaisia, luo uutta toimintaa, sekä yhdistää tietoa ja tekemistä.

- Kurssimuotoiset pajat täydentävät ja laajentavat taiteen perusopetusta esimerkiksi sanataiteella, arkkitehtuurilla ja mediaopetuksella. Pajoilla tarjotaan taidekasvatusta, tekemistä ja tekniikoita ryhmille ja alueille, jotka muuten ovat vaarassa jäädä sen ulkopuolelle. Lisäksi pajatoiminnalla virkistetään esimerkiksi museoiden teematoimintaa, lisätään hoiva-alan laitosten hyvinvointipalveluja tai piristetään yritysten työpaikkatoimintaa. Yrityksille suunnattavissa pajoissa voidaan virkistystoiminnan lisäksi esimerkiksi ideoida ja kehittää eri toimijoiden yhteistyönä uusia tuotteita ja palveluja. Laaja yritys yhteistyö voi poikia pajojen vetäjille jatko-työmahdollisuuksia yrityksissä.
- Osaamisen tuotteistaminen ja paketoiminen helpottavat myyntityötä esimerkiksi yrityksille. Pajat toimivat hyvin, jos ne rakennetaan helposti liikuteltaviksi ja monistettaviksi kokonaisuuksiksi eli tuotteiksi, jolloin niiden vieminen uusille asiakkaille helpottuu. Tekijöiden yhteistyöllä saadaan aikaan laadukkaita sisältöjä. Pajoja voidaan tuottaa myös kulttuurialan opiskelijoiden harjoittelumahdollisuutena.

4. Kulttuuriosaamisen työkalut otetaan tehokkaaseen käyttöön

Kuinka tarkkaan on mietitty yhteiset selkeät tavoitteet?

Salolaisen kulttuuriryöön tavoitteena on laaja alueellinen verkottuminen yhteiskunnan eri toimijoiden välillä. Salon ja Salonseudun eri kulttuurijärjestöjen, -toimijoiden, virkamiesten ja poliittisten päättäjien välistä yhteistyötä helpottamaan luodaan monipuolisia ja tilanteen mukaan joustavia toimintamalleja. Resursseja yhdistämällä saadaan aikaan enemmän ja entistä monipuolisempaa toimintaa, näyttävämpää markkinointia sekä tavoitetaan enemmän osallistujia ja kävijöitä. Seutukunnallista yhteistyötä kehitetään ennakkoluulottomasti ja luotamusta rakentaen.

Salon kulttuuritoiminnan kruunaa keskitetty, edustava ja tunnistettava tiedotustoiminta. Kulttuuritapahtumien koordinoinnilla vältetään päällekkäisyyksiä, haudutetaan toimintaa tasaisesti vuoden mittaan, lisätään kulttuurin saavutettavuut-

ta ja tavoitetaan suurempia yleisöjä. Koordinointi selkiyttää kulttuurikenttää, tekee siitä toimivamman ja parantaa tilojen käyttöastetta. Ajantasainen, oikea ja kaikkien saavutettavissa oleva tieto vähentää väärinkäsityksiä ja kyräilyä.

Työryhmän toimenpide-ehdotuksia

Koordinointi, tiedotus ja markkinointi

Tapahtumien koordinointi puuttuu. Samana viikonvaihteena viisi konserttia, sitten pari kuukautta ei mitään.

- Kulttuuritapahtumia koskeva informaatio saatetaan keskitetyksi ja koordinoitusti yhteen paikkaan kaikkien ulottuville. Asiakkaiden lippujen saantia helpotetaan keskittämällä myyntiä mahdollisuuksien mukaan samoihin paikkoihin. Kulttuuritoimisto selvittää, miten kulttuuritapahtumia voidaan koordinoida parhaiten.
- Salo-festivals luodaan tehokkaaksi tapahtumien ja eri taiteen- ja kulttuurimuotojen yhteiseksi markkinointiorganisaatioksi, jolla pystytään lisäämään Salonseudun näkyvyyttä. Kun tieto saadaan kaikkien ulottuville, esitykset houkuttelevat aiempaa enemmän ihmisiä. Selkeä yhteismarkkinointi helpottaa tapahtumatiedottamista.
- Kulttuuritoimen ylläpitämää tapahtumakalenteria markkinoidaan voimakkaasti yhdistyksille ja erityisesti kulttuurialan toimijoille ja tapahtumien järjestäjille, jotta ihmiset saadaan ilmoittamaan tapahtumistaan sinne. Ilmoittaminen tehdään helpoksi esimerkiksi internetlomakkeen avulla. Kalenteria päivitetään edelleen aktiivisesti niin, että se pysyy ajantasaisena.
- Internetiin kehitetään eri toimijoiden yhteistyöllä hyvä esiintyjä- ja tietopankki. Pankista löytyy keskitetyksi tietoa Salon ja Salonseudun kulttuuritoimijoista.
- Kaupunki tuottaa seudullisen kokonaisuuden huomioon ottavia kulttuuriesitteitä, minkä lisäksi kaupungin tiedotuslehti ilmestyy kerran kahdessa kuussa. Vaihtoehtona tälle on kulttuuritoimiston tekemä tapahtumakooste, joka julkaistaan säännöllisesti ilmoituksena alueen valtalehdessä. Kulttuuritiedotusta tehdään monikielisesti. Paikallinen media tiedottaa kulttuurista aktiivisesti. Markkinoinnin

huomiota suunnataan myös Salon ulkopuolelle.

- Kulttuurilautakunta varaa osan määrärahoistaan ilmoitustaulujen hankkimiseen Kivan, Salon taidemuseo Veturitallin ja kirjaston ulkoseiniin. Tapahtumamainonta kaupungilla auttaa mahdollisen yleisön löytämään itselleen sopivat tapahtumat helpommin.
- Kulttuurilautakunta ja kulttuuritoimen työntekijät kehittävät yhteisiä seminaareja keskustelutilaisuuksien ja ideariihien suuntaan. Samalla parannetaan vuorovaikutteisuutta valtuuston, kulttuurilautakunnan, kulttuuritoimiston henkilökunnan ja kulttuuritoimijoiden välillä. Tapahtumat verkottavat toimijoita ja tarjoavat ajan-kohtaista tietoa kulttuurialan haasteista.

Seutukunnallinen yhteistyö ja verkottaminen

Naapurikuntien kanssa tehtäisiin yhteistä kulttuuria, ei oltaisi kuppikuntaisia.

- Seutukunnallista kulttuurityötä kehitetään. Salon kaupungin ja maaseutukuntien vuorovaikutusta lisätään molemminpuolisesti. Salolaista kulttuuria viedään myös muualle seutukuntaan, maaseudulle ja luontoon: upea ympäristö antaa hyvät puitteet kulttuurituotannoille.
- Salon kulttuuripalvelut tehdään seutukunnallisesti hyvin saavutettaviksi. Liikennejärjestelyjä pyritään kehittämään niin, että myös työmatkaliikenteen aikojen ulkopuolella on mahdollista liikkua kunnasta toiseen ilman omaa autoa. Tämä lisää Salon kulttuuripalvelujen käyttäjiä.
- Salo toimii seutukunnan kulttuuriyhteistyön verkoston kehittämiseksi, jolloin muun muassa tiloja ja muita resursseja pystytään hyödyntämään laajasti.
- Salolaista kulttuuria viedään muualle Suomeen ja ulkomaille. Salon korkeatasoiset esiintymistilat lisäävät myös muualta Suomesta ja maailmalta saapuvien eri taiteenalojen vierailujen määrää. Salossa rakennetaan monipuolisia kulttuurin kansallisia ja kansainvälisiä verkostoja erilaisia jo syntyneitä verkostoja hyödyntäen. KULMA-hankkeessa toimineiden kuntien yhteistyötä laajennetaan ympäristökuntiin. Monikulttuurista yhteistyötä tehdään aktiivisesti.

- Salon seutukuntaan perustettava yhteinen kulttuurin markkinointi- ja kehitysorganisaatio markkinoi kulttuurituotteita ja kehittää niiden tuotantorakenteita. Se auttaa uusia kulttuurituotteita löytämään yleisönsä ja keittää yhteistyötä sekä rakentaa myytäviä kulttuuri- ja matkailupaketteja.

5. Elävät museot alueen toimintakeskuksiksi ja matkailuvalteiksi

Turulla on Asa ollut yhtä kauan kuin täällä Salora, tänne se on keskittynyt, tosi voimakas perintö.

Salon museoista kehitetään dynaamisia ja eläviä toimintakeskuksia, jotka ovat verkottuneet keskenään. Hyvin hoidetut ja mielenkiintoiset museot lisäävät Salon kiinnostavuutta kansallisesti ja kansainvälisesti. Museot innostavat tutustumaan paikalliseen historiaan, kulttuuriin ja taiteen eri ilmiöihin. Elektroniikkaan keskittynyttä kulttuuriperintöä ja paikkakunnan historiaa tuotteistetaan eri tarkoituksiin.

Museoissa toteutetaan työpajoja sekä muita toiminnallisia tapahtumia, joissa voi tutustua paikalliskulttuuriin ja perinteeseen. Eri teemat elävöittävät museoita ja tuovat kävijöitä. Teemoja profiloidaan käyttäjäryhmien mukaan, jolloin pystytään tarjoamaan esimerkiksi nuorille räätälöityjä toimintoja.

Työryhmän toimenpide-ehdotuksia

Taidemuseo

- Salon taidemuseo Veturitallin toimintaa kehitetään lisäämällä sen toimintaresurseja. Taidemuseon hyvä näyttelytoiminta lisää Salon tunnettua kulttuuri-kaupunkina. Museossa järjestetään näyttelyiden lisäksi esimerkiksi teatteria, konsertteja, luentoja ja elokuvanäytöksiä. Museon lipunmyynti on koko kaupungin kulttuuritapahtumien lippumyymälä. Taidemuseolla on monia profiloituja tiloja,

jotka lisäävät eri kulttuurialojen toiminta- ja erikoistumismahdollisuuksia. Museon vuorovaikutuksellisuus lisää sekä taiteen ja kulttuurin ammattilaisten että seudun asukkaiden ja matkailijoiden kohtaamista taiteen kentässä.

Kulttuurihistoriallinen museo

- Kulttuurihistoriallista museota kehitetään. Tavoitteena on saada museo valtionosuuden piiriin. Museolla on kaksi vakituista museoammattillista työntekijää ja asianmukaiset säilytys-, esinehuolto- ja näyttelytilat. Museo tekee yhteistyötä taidemuseon kanssa ja esittelee myös Salon elektroniikkateollisuushistoriaa, ellei erillistä elektroniikkamuseota saada aikaiseksi. Kulttuurihistoriallisen museon henkilökuntaan kuuluu myös vakituinen opasvalvoja sekä museoapulainen.
- Museolle varataan riittävästi näyttelytilaa Salon kauppalan ja kaupungin kehityksen esittelemiseen sekä erilaisille vaihtuville näyttelyille. Kokoelmia kartutetaan tiedottamalla toivottavista lahjoituksista laajasti muun muassa internet-hankkeita hyödyntäen. Saloon muuttajille kerrotaan Salon historiasta, perinteistä ja kulttuurista. Se auttaa kotiutumaan ja kiinnittymään paikkakunnalle.
- Seudullinen museotyöntekijä hoitaa itäisen Varsinais-Suomen kulttuuriperintöä.

Elektroniikkamuseo

- Salon laajat elektroniikkakokoelmat tuodaan esille. Saloon perustetaan elektroniikkamuseo, joka vahvistaa kuvaa kaupungista elektroniikka-alan dynaamisena keskuksena sekä tukee salolaisten ja Salon kaupungin kulttuuri-identiteettiä. Se kertoo elektroniikka-alan historiasta, kehityksestä ja elektroniikan vaikutuksesta ihmisten elämään sekä tallentaa, tutkii ja esittelee elektroniikka-alan kehitystä salolaisesta näkökulmasta. Museosta tehdään alan harrastajien kohtausfoorumi ja elektroniikka-alan toimijoiden yhteistyön keskus. Elektroniikkamuseo herättää matkailijoiden kiinnostusta ja houkuttelee myös ulkomaalaisia kävijöitä.
- Kaupungissa tehdään päätös siitä, missä muodossa elektroniikkamuseo toteutetaan. Elektroniikkamuseon hankesuunnitelma tehdään eri intressiryhmistä kootun toimikunnan yhteistyönä ja kulttuuritoimiston johtamana. Kokoelmat

ovat kaupungin kulttuuritoimen alaisuudessa ja kaupunki on vastuussa niistä. Kulttuuritoimisto valmistelee esityksen kulttuurilautakunnalle, kaupungin hallitukselle ja valtuustolle.

- Elektroniikkamuseosta kehitetään elävä ja toiminnallinen museo, joka toteuttaa innovatiivisia ja interaktiivisia näyttelyitä sekä muuta oheistoimintaa omassa näyttelytilassaan. Näyttelytilat hankitaan vuoteen 2010 mennessä. Sitä ennen harjoitetaan yhteisnäyttelytoimintaa ja tehdään mahdollisuuksien mukaan virtuaalinäyttelyjä. Salon Elektroniikkamuseon Ystävät ry. esittelee vuosittain museon kokoelmien esineistöä pienimuotoisesti erilaisissa Salossa järjestettävissä tilaisuuksissa.

Elämyksiä yhteistyöllä

- Salossa tarjotaan museokävijöille mahdollisuus tehdä, osallistua ja kokea. Elävä, elämyksiä tarjoava museo toteutetaan kulttuuritoimen ja museoammatillisten työntekijöiden yhteistoimintana sekä tiedottamalla toisille omista toiminnoista sekä ideoimalla yhteisiä hankintoja ja näyttelyteemoja.
- Museot yhdistävät ja säästävät resursseja esimerkiksi palkkaamalla yhteisen museolehtorin, hankkimalla yhteiset varasto- ja huoltotilat, hoitamalla yhteisesti markkinoinnin ja tiedotuksen sekä tekemällä yhteisiä teemanäyttelyitä. Yhteistoiminnalla voidaan toteuttaa paremmin toiminnallisia näyttelyitä ja oheistoimintoja ja löytää monipuolisempia tekijöitä. Yhteisten kokoelmatilojen ja museolehtorin saaminen ajoitetaan vuoteen 2010.

Matkailu ja historia

- Historia- ja kulttuurimatkailu luovat uusia haasteita ja mahdollisuuksia koko kulttuuritoimelle. Matkailupalveluita ja –paketteja markkinoidaan tehokkaasti. Esihistoria, historia ja perinne avataan ja tarjotaan kuluttajille kiinnostavassa muodossa. Matkailijoille suunnattavaan matkailupassiin yhdistetään muun muassa urheilun ja kulttuurin toimintoja. Matkailutuotteiden ja –toiminnan kehittäminen edellyttää toimivaa infrastruktuuria, hyviä hotelleja ja esimerkiksi Bed & Breakfast –tarjontaa hyvin paketoituina kokonaisuuksina.

- Salon kulttuuripalveluita markkinoivat niiden tuottajat sekä matkailuasiamies, matkailuyrittäjät sekä kulttuuritoimisto ja museot. Yhteisissä suunnittelupalaverissa etsitään teemat, joiden pohjalta voidaan toteuttaa edustava matkailuesite ja matkailun verkkosivut. Matkailuinfon palveluja kehitetään.

6. Vuorovaikutusta ja elämäniloa lasten ja nuorten taidekasvatuksella

Miksi kulttuuria jos ei käyttäjiä?

Salo tukee eri ikäpolvien taidekasvatusta. Sekä lasten että aikuisten taidekasvatus on systemaattisesti ja tavoitteellisesti etenevää. Kasvatus- ja opetussuunnitelmiin tehdään kulttuurille selkeä sija. Lapset ja nuoret toimivat aktiivisesti eri kulttuuriharrastusten parissa opiskellen, tuottaen ja omaksuen kulttuurin voimavarakseen. Kulttuuriperinnön jatkuvuus on taattu. Salossa huolehditaan siitä, että saatavilla on monipuolista koulutusta, joka antaa eväitä myös kulttuurialan ammattilaisuuteen. Taidealan koulutusta integroidaan alueen elinkeinoelämään.

Eri sukupolvien välistä vuorovaikutusta kannustetaan kulttuurin avulla. Kun nuoret kasvavat sekä kulttuurin näkijöiksi että tekijöiksi, kaupunkiin saadaan enemmän kulttuuripalvelujen tuottajia, käyttäjiä ja tukijoita. Suunnitelmallinen taide- ja yleisökasvatus lisää kaupunkilaisten kriittisyyttä kulttuurin, median ja koulutuksen laadun suhteen. Palveluja kehitetään myös vuorovaikutteisesti käyttäjien ja kaupunkilaisten palautteita kuunnellen.

Työryhmän toimenpide-ehdotuksia

Kulttuurikasvatusta päiväkodista lukioon

Jos olisi taiteisiin erikoistuneita luokkia, se poikisi oppilaitten kotiinkin sitä tautia ja kulttuuriharrastusta.

- Luovuuspainotteinen kulttuurikasvatus otetaan mukaan koko lapsuuden oppivelvollisuusajan opetussuunnitelmiin. Suunnitelmallista kulttuurikasvatusta kehitetään Turun Kulttuuripolku-mallin mukaisesti. Pohja peruskoulun ja lukion taide- ja kulttuurikasvatukselle luodaan jo päiväkodissa. Salon kouluihin perustetaan lisää taiteisiin erikoistuneita innovatiivisia peruskoulutason ja lukion luokkia sekä aktiivisia eri taideaineiden kerhoja. Kerhojen ohjaajina voivat toimia esimerkiksi erikoislukion oppilaat.
- Taideaineopettajien ammattitaidosta ja taitojen ylläpitämisestä pidetään huolta. Hyvät työtilat, välineet ja palkkaus houkuttelevat pätevää opettajakuntaa. Salon kattavaa taiteen peruskoulutuksen verkkoa laajennetaan lasten ja nuorten kuvataidekoululla. Koulutusta tarjotaan myös harrastajien ohjaajille.
- Taideaineitten määrää kouluissa ei enää supisteta, jotta koulutuksen saatavuus ja tasa-arvoisuus taataan eikä taide- ja kulttuurikasvatus jää kolmannen sektorin harteille. Sen sijaan kolmas sektori osaltaan täydentää ja syventää kouluissa saatavaa taide- ja kulttuurikasvatusta sekä lisää harrastusmahdollisuuksien määrää.
- Salon keskuslukioista tehdään luovuuspainotteinen innovatiivisuuslukio, joka sisältää taide-, teknologia- ja innovatiivisuusopetuksen. Kulttuurin ja taiteen laadukkaaseen jatko- ja täydennyskoulutukseen hakeudutaan muualtakin Suomesta. Koulutukseen sisältyy myös kulttuurin tuotteistamisen opetus.
- Kulttuurikasvatuksessa arvostetaan ja hyödynnetään myös maahanmuuttajien kokemuksia ja tietotaitoa.

Virikkeitä kulttuuriharrastuksista

- Seudun lasten ja nuorten kulttuuriharrastusmahdollisuuksista tehdään selvitys.
- Salon taidemuseo Veturitalissa, Meritalon museossa, Majalan taiteilijatalossa ja kirjastossa järjestetään pienimuotoista pajatoimintaa kaiken ikäisille. Organisoijina ja toteuttajina ovat taidemuseon, kulttuuritoimiston ja kirjaston henkilökunta yhdessä yhdistysten kanssa. Kannustetaan kaiken ikäisiä tekemään itse, kokeilemaan ja oppimaan uusia asioita. Hyödynnetään yhdistyksissä piilevä voimavara.
- Nuoret pääsevät mukaan kulttuurituotantohankkeisiin. Taiteilijat ottavat nuoria harjoittelijoiksi (esimerkiksi taiteilija lavastaa, opiskelija mukana) ja kaupunki si-

touttaa mediapajan ja taidepajan nuoria yhteistyöhön ja vastuuseen.

- Lasten laulukaupunki-idea on osoittanut vuosien mittaan kantavuutensa, hyvä pohjatyö on tehty. Toiminnan taloudelliset edellytykset varmistetaan. Lasten laulukaupunki -festivaalista tehdään Saloon tapahtuma, jossa yhdistyvät kansainvälisyys, suvaitsevaisuus ja pienten äänen saaminen kuuluville. Lasten festivaalilla herätetään kiinnostusta lasten musiikkikulttuuriin.
- Lasten- ja nuortenkulttuurin taidetalo kunnostetaan sopivasta jo olemassa olevasta rakennuksesta. Ikäryhmittäin porrastettu toiminta nostaa talon käyttöastetta. Toiminnalla ehkäistään lasten syrjäytymistä ja saadaan lasten iltapäivätoiminta organisoidummaksi ja mielekkäämmäksi. Talo palvelee myös lastentarhojen ja päiväkotien tarpeita. Taidetalon yhteistyökumppaneita ovat kulttuuritoimi, yhdistykset, erilaiset taiteen perusopetusta järjestävät tahot, nuorten työpajat sekä yritykset. Tiloihin sijoitetaan taiteen perusopetussuunnitelman mukaisesti etenevät lasten ja nuorten käsityökoulu ja kuvataidekoulu sekä mahdollisesti myös media- ja arkkitehtuurikasvatus.

Ideapankki

Ideapankkiin on koottu verstastyössä kertyneiden ideoiden kirjo. Tällä hetkellä mahdottomiltakin näyttävät ideat voivat olla eri tilanteissa käyttökelpoisia tai tuottaa kokonaan uusia ideoita.

Luova kulttuurikaupunki

- Sairaalaan kulttuurimääräraha
- Salon seutu tukee kansainvälistymistä: päiväkotit, koulut, asennekasvatus
- Perustetaan säätiö, joka tukee laajasti kulttuuria, stipendipankki
- Enemmän eri-ikäisiä päättäjiä, uusi kulttuurimyönteinen päättäjäsukupolvi
- Huipputeknologia ja kulttuuriperintö kulkevat käsi kädessä
- Kulttuuritoimistoon lisää henkilökuntaa: kulttuuriattasea, joka liikkuu ja selvittää asioita kentällä
- Vuotuinen kulttuuripalkinto kannustaa salolaisia yhteisöjä ja harrastustoimintaa
- Kulttuuri ymmärretään tärkeäksi luovuusmoottoriksi, josta riittää joka alalle annettavaa
- Esittävän taiteen harrastajat voivat kunnan tuella tuoda väriä hoitolaitosten arkeen
- Salon kulttuuritarjonta on omarahoitteista
- Suvaitsemme myös vieraita kulttuureja

- Salo tunnetaan vanhana ja uutena kulttuuriseutuna
- Sairaaloissa aloitetaan Sairaalaklovni-toiminta, joka auttaa käsittelemään sairauden ja sänkyyn sidottuna olemisen ongelmia
- Salon kulttuurissa taide kohtaa elämän ja elämä taiteen
- Salo Etelä-Suomen johtava kulttuurikaupunki
- Vammaiskuljetuksia kulttuuritilaisuuksiin
- Vanhustenhuoltoon monenlaista kulttuuria
- Media ja yritykset kannustavat kulttuurin tekijöitä
- %-periaate myös käyttömenoihin
- Kulttuurille annetaan tuplarahat kaupunginvaltuustossa
- Salosta kulttuurikaupunki ”synnäritä hautajaisiin”
- Kaupunki palkkaa nuoria musiikin opiskelijoita kesämuusikoiksi hoitolaitoksiin

Miljö, rakentaminen ja kaavoitus

- Kolme uutta julkista veistosta tai valoteosta koristaa kaupunkia
- Suihkukaivo koristaa joen ympäristöä
- Talot ja pihat pidetään kunnossa ja siistittyinä, lisää kukkia
- Kaupunkikuva säilytetään ilmavana ja ihmisen mittakaavaan sopivana
- Muinaishistoriaan tutustutaan ympäristöretkien avulla
- Ympäristötaideprojekteja toteutetaan laajasti
- Perustetaan Salon rakennusperinteen, kaupunkiarkkitehtuurin ja luonnon ystäväriväälimaan ja kehittämään Saloa, sen rakennettua ympäristöä ja luontoa
- Perinne- ja ympäristötietoutta levitetään taiteen avulla
- Kaupunkiympäristön viihtyvyyteen kiinnitetään enemmän huomiota
- Lähiöihin ulkotaidetta
- Vuohensaaren rantaravintola ja kahvila
- Kävelykatu ja kirjaston edustalle aukio: Seppä Lauri esiin
- Opastettuja kulttuuripolkuja ja pyöräreittejä
- 1½% linja taidehankintoihin
- Ydinkeskustaan lisää taideteoksia, itsessään jo taideteos jos hyödynnetään oikein

- Rappuset jokirantaan, jossa esim. viihde-laulajat voivat pitää konsertteja
- Valaistu kesäjoki, elävät jokikahvilat, jokivarren kaunis miljö ja kulttuuriproduktiota jokirantaan
- Maauimala keskusta
- Salon merellisyttä korostetaan ja Halikonlahden suojelua edistetään mm. kulttuuritempausten avulla

Kulttuurin tilat

- Kansalaisopistoa laajennetaan
- Tiedekeskus ”Electron” avataan
- Taidemuseolle lisärakennus
- Taidenäyttelytilaa yksityisille taiteilijoille
- Uusi, vilkas elokuvateatteri
- Majala on ikkuna kansainvälisyyteen
- Vanhat rakennukset otetaan uusiokäyttöön esimerkiksi kulttuurille ja yhdistyksille
- Esteettömyys huomioidaan rakennettaessa tai korjattaessa uusia rakennuksia kulttuurille
- Kunnan harjoitustilat orkesterille
- Seurakunnan tilat hyötykäyttöön
- Yhdistyksille toimintatiloja nykyisin vajaa-käyttöisistä kaupparakennuksista
- Asemapuiston vanhat rakennukset kulttuuriryhdistysten käyttöön
- Tapahtumia järjestetään Vuohensaarella, nurmikenttä jaetaan leiriytymiseen ja muuhun käyttöön
- Salohallin käyttöä konserttitilana lisätään
- Kirjakahvila tai -pubi, jossa on mahdollisuus laulaa, lausua ja soittaa vapaasti
- Kulttuurin monitoimitalon suunnittelussa otetaan huomioon kaikki kulttuurialat
- Teatterille rakennetaan kunnan näyttämö ja katsomo, joka on koko seutukunnan harrastajateatterien ja vierailevien teatteriryhmien aktiivisessa käytössä
- Salolle uusi kaupungintalo, koska hajasijoitettu toiminta juoksuuttaa niin kaupunkilaisia kuin virkamiehiäkin ja vuokrattuja on tiloja paljon

Kulttuurituotantoa taiteilijoiden ja tapahtumien kaupunkiin

- Pro Rantakivet ry. käynnistää Kesämuusiko-pilottihankkeen

- Kansainvälistä kulttuuritarjontaa lisätään
- Saloon tullaan hyvien esitysten ja tapahtumien vuoksi, moottoritie ruuhkautuu Salon kulttuuriviikon ajaksi
- Ristintie-kärsimysnäytelmän perinnettä jatketaan
- Valtakunnalliset Kehitysvammaliiton opin-
topäivät järjestetään Salossa
- Kulttuuri- ja historiamatkailussa mm. kar-
tanokulttuuri ja muinaismarkkinat esille
- Kulttuurilahjakorttia markkinoidaan tehokkaasti, kulttuuri nähdään ostettavana tuotteena (Prepaid culture card)
- Perustetaan markkinointiyhtiö tuotteista-
maan ja markkinoimaan kulttuuria
- Kulttuurin mediatuotantolaitos tekee
produktioista lyhyitä multimediapätkiä
- Vanhaa kulttuuria hyödynnetään kulttuu-
rimatkailussa ja tapahtumissa
- Valtakunnallinen, mielellään kansainväli-
nen tapahtuma Saloon
- Kulttuuria työelämään tuotteistamalla
- Musiikkiopiston ympärille rakennetaan
Salon kaupunginorkesteriksi puoliamma-
tillinen Salo Sinfonietta
- Lisää ammattijohtajia kuoroille ja orkeste-
reille
- Kaupungin tukema teatteri
- Kaupungin tukema viihde- ja kamarikuoro
- Eri aloja kokoavia teematapahtumia, joita
eri tekijät työstävät aloillaan
- Teemaviikko talven piristykseksi
- Kaupunkimiimikkoja torille ja kauppakes-
kuksiin, katutaidetta ja katuteatteria
- Poikki- ja monitaiteellisia tapahtumia ja
produktioita
- Elokvakerho
- Esteettömyys huomioidaan, liikuntarajoittei-
silla pääsy kulttuuritiloihin ja tapahtumiin
- Kansalaisopiston kurssitarjontaa lisätään ja
uudistetaan
- Trubaduureja veneisiin Salojoelle ja pikni-
kin viettäjät rannalle
- Enemmän kulttuuriretkelyä
- Maahanmuuttajille kerhoja: kieli- ja kult-
tuuriopetusta, ruuan laittoa ym.
- Salolainen taidekorttisara

Kulttuuriosaamisen työkalut tehokkaaseen käyttöön

- Selkokielineen kulttuuritapahtumien opas ja esitteet
- Kaupungin nettisivuista tehdään interaktiiviset kuntalaisdemokratian parantamiseksi
- Perustetaan taiteen ja kulttuurin esiintyjä-, ohjaaja- ja opettajapankki
- Kulttuurin ja elinkeinoelämän yhteistyöllä mahdollisuuksia niin monimuotoiseen sisältöjen tuotantoon kuin kulttuurin rahoituskanavien löytämiseen
- Vakiintuneita yhteistyömuotoja eri aloille
- Sivistystoimi ja liikuntatoimi sekä urheilu- ja kulttuuriväki tekevät hedelmällistä yhteistyötä
- Salo ja Halikko yhdistävät kulttuuriasiat
- Internetyhteisöjä joissa esim. kerätään perinteitä, tarinoita, historiaa, kuvia
- Kahdentoista kunnan yhteinen kulttuuritoimi: yhdistetään alueen kulttuurivoimavarat ja poistetaan kulttuuritoimelta kuntarajat, henkilökunta yhden ”sateenvarjon” alle
- Maaseutu – kaupunki yhteistyötä lisätään, kummallakin on annettavaa toisilleen
- Kulttuurivaihtoa esim. jonkun Salon kokoisen kaupungin kanssa: teatteri, tanssi, näyttelyt
- Kulttuurituotekehitysyksikkö perustetaan
- ”Kulttuuriohjaaja” tilattavissa projekti-
tiavuksi
- Toimiva Salon kulttuurilahjakortti joka on arvostettu lahja ja käy kaikkiin tilaisuuksiin
- Kulttuurifestivaaliyhdistys perustetaan rakentamaan yhteistyötä ja hoitamaan markkinointia
- Enemmän EU-hankkeita kulttuuriin
- Perustetaan Salo-Kisko-Kiikala-Suomusjärvi kulttuuriyhdistys
- Seurakunta ja kaupunki tekevät yhteistyötä ja saavat synergiaetuja
- Kulttuurilla oma toimialajohtaja
- Kulttuuritoimiston rinnalle taho, joka koordinoi pienten yksikköjen kulttuurin tuottamista
- Yhteistyöproduktioita eri kulttuurinalojen kesken lisätään ja luodaan yhteistyölle käytännöt

- Kansainvälistä yhteistyötä ja yhteistyötä ystävyyskaupunkien kanssa lisätään
- Julkaistaan säännöllisesti kulttuurilehteä, jossa seutukunnan tapahtumia

Elävät museot alueen toimintakeskuksiksi ja matkailuvalteiksi

- Museopedagogi taidemuseossa
- Veturitallin eteen samanlaista elämää kuin Helsingissä Kiasman edessä
- Veturitallin pihalla rock-konsertteja
- Veturitallin edessä vauhdikas pihaveistos
- Salon taidemuseon sisäänpääsy ilmainen
- Salon taidemuseon ympärillä muita kulttuurilaitoksia
- Asemalta taideresina taidemuseolle
- Salon taidelainaamo siirretään Veturitallin lisärakennukseen
- Meritalon museossa tipuja pääsiäisenä
- Elektroniikkateollisuus näkyville aktiivisesti toimivaan tiedekeskukseen, jossa on nähtävillä sekä Salon historia, nykypäivä että tulevaisuus
- Muinaiskulttuurin esittelyyn varataan sopiva tila, esimerkiksi vanutehdas Isokylän rautakautisten löytöalueiden läheisyydessä lähellä moottoritietä ja Salon sisääntuloväylää
- Vanutehtaalle rakennetaan Salon alueen esihistorian näyttely ja opastuskeskus

Taidekasvatusta lapsille ja nuorille, kulttuuria läpi elämän

- Taiteen perusopetukseen lisää vaihtoehtoja ja enemmän oppilaispaikkoja
- Taiteen perusopetuksen rahoitus jaetaan oikeudenmukaisesti eri kulttuurialojen kesken
- Koulujen, päiväkotien ja kulttuurilaitosten yhteistyö vakiinnutetaan ja sitä lisätään
- Lapsia kannustetaan edelleen tekemään itse
- Lisää lastenkulttuuria lasten ehdoilla
- Lastenlaulufestivaalista todella merkittävä lastenkulttuuritapahtuma
- Lasten kulttuurikeskus mukaan ”Taikalähtöön”
- Syrjäytyneet, ongelmanuoret ja -lapset saavat kulttuurin tekemisestä apua elämäänsä

- Lasten työpajat museon näyttelyiden yhteydessä vakinaistetaan
- Seppä Laurin ympärille rakennetaan nuorten työpaja
- Perustetaan nuorten oma kulttuuriyhdistys tms. jota kuunnellaan päätettäessä asioista
- Nuorille omia harrastusklubeja, joissa nuoria/nuorekkaita ohjaajia
- Eri ikäisten yhteisryhmiä harrastuspiireihin, lasten ja vanhusten yhteistoimintaa
- Kulttuurisetelit vanhuksille ja nuorille

UUDENKAUPUNGIN KULTTUURISTRATEGIA: "KULTTUURI LUO VIIHTYVYYTTÄ JA ELINVOIMAA"

UUSIKAUPUNKI
Vakka-Suomen seutukunta
Asukasluku 16 280*

* Väestörekisterikeskus 2005

Uudestakaupungista vuonna 2004

*Täällä on paljon toimijoita ja tilaa toimia. En tiedä, onko ilmapiiri sille aina suo-
pea, mutta...*

Uusikaupunki on yksi Suomen vanhimmista kaupungeista. Pitkä historia tarjoaa-
kin runsaasti virikkeitä ja teemoja omaleimaisille kulttuuritapahtumille. Kaupunki
ei kuitenkaan elä pelkästään historiasta, vaan paikkakunnalta löytyy useita vahvoja

toimijoita, kulttuurivaikuttajia ja -kasvattajia sekä eri alojen asiantuntijoita. Ammatillaiset ja aktiiviharrastajat tekevät paljon yhteistyötä. Kulttuurin tärkeimpiä voimavaroja ovat ihmisten monialainen osaaminen ja tekijöiden suuri määrä. Kulttuurityötä tehdään vireästi ja innokkaasti sekä pyyteettömästi talkoopohjalta.

Uusikaupunkilaista monipuolista kulttuuria tehdään pitkälti kaupunkilaisten omin voimin. Kulttuurityötä on profiloitu lastenkulttuuriin, mutta myös esimerkiksi musiikki-, teatteri-, elokuva- ja kuvataidetoiminta sekä kirjasto keräävät aktiivisia harrastajia ja käyttäjiä. Taiteen perusopetus on hyvin järjestetty. Kaupungin omaa kulttuuri- ja yhdistystarjontaa täydentävät niin Turusta kuin Rauhmalta kohtuullisen välimatkan päästä löytyvät kulttuurilaitokset.

Uudessakaupungissa on hyviä kulttuuritiloja. Kulttuurikeskus Cruselli rakennettiin teatterin, konserttien ja kongressien tarpeisiin. Kesällä, erityisesti Crusell-viikon aikaan kirkot ovat konserttipaikkoina. Kulttuurin ongelmana on ajoittain yleisön tavoittaminen, sillä kulttuuritapahtumiin osallistujien joukko on kaupungissa pieni. Myös kaupungin taloudellinen tilanne ja epävarmuus tulevasta rasittavat kulttuurityötä. Nuorten kiinnittyminen kotipaikkakuntaansa on haasteellinen asia.

Uusikaupunkilaisille on ominaista itsellisyys, mikä on samalla sekä vahvuus että ongelma. Monien mielestä yhdessä tekemisen kulttuuri puuttuu. Itsestä ei pidetä meteliä, mutta ei myöskään osoiteta kiinnostusta sitä kohtaan, mitä muut tekevät. Liiallinen innokkuus asiassa kuin asiassa herättää epäilyksiä ja omia ansioita vähätellään. On olemassa selvä tarve yhteiselle foorumille, jossa kulttuuritoimijat voisivat tavata sekä yleisöä että toisiaan, ja löytää yhteistyölle uusia muotoja kulttuurialojen lokeroitumisen estämiseksi.

Kaupungissa on monta työleen omistautunutta kulttuurivirkamiestä, joiden työtä jäsentää vuosille 2004-2007 laadittu kulttuuripalvelujen strategia. Kulttuurityötä tehdään paljon niin virkamies- kuin vapaaehtoissektorilla, mutta se kaipaa lisää arvostusta kaupungin hallinnossa. Kulttuuritoiminta on tottunut tulemaan

toimeen pienilläkin resursseilla. Toisaalta kulttuuri on auttanut kaupunkilaisia selviytymään rakennemuutoksesta. Siksi olisi erityisen tärkeää saada kulttuuri kuuluu kaikille -periaate toimimaan paremmin käytännön tasolla.

Uusikaupunki on matkailijoita ja veneilijöitä kiinnostava vilkas kesäkaupunki. Kulttuuritoiminta onkin painottunut voimakkaasti kesäaikaan, jolloin sekä kaupungissa että maaseutualueen kylissä on paljon tapahtumia. Historiallisen kaupungin ja sen kulttuuripalveluiden markkinointiin kaivataan lisää pontta, esimerkiksi matkailupalvelujen ja kulttuurityön yhteistoiminnassa on kehitettävää. Uusikaupunki on sivussa Etelä-Suomen pääliikenneväyliltä – kaupunkiin ja myös sen kulttuuritapahtumiin on muualta varta vasten tultava.

Visio 2020-luvulle

Kulttuurityö on Uudessakaupungissa kehityksen voimavara ja kärki. Kulttuurityötä viedään eteenpäin suunnitelmallisesti ja tiedostaen ja sitä arvostetaan kaupungin elinvoimaisuuden ja viihtyvyyden lisääjänä. Uusikaupunki on seutukunnallisen yhteistyön ja verkottumisen moottori.

Uudenkaupungin kulttuuri on maakunnallisesti ja valtakunnallisesti tunnettua. Se saa voimaa perinteistä, historiasta ja merellisyydestä mutta synnyttää myös ennakkoluulottomasti uusia ja omaperäisiä ideoita. Kulttuuri ja taide näkyvät myös koulutuksessa ja elinkeinoissa.

Uusikaupunki on tapahtumien kaupunki, jossa eri toimijat tuottavat kulttuuria kaiken ikäisille. Lastenkulttuuriin panostetaan voimakkaasti. Kolmannen sektorin kulttuurityötä kannustetaan. Kulttuuri luo yhteisöllisyyttä, vireyttä ja positiivista ajattelua kaupunkiin. Taiteen ja kulttuurin tekijöiden yhteistyö on rajoja rikkovaa.

Uudenkaupungin keskusta, maaseutualueet ja saaristo muodostavat vuorovaikutuksellisen ja toisiaan täydentävän kokonaisuuden. Viihtyisä, vireä ja turvallinen asuinympäristö sekä puuarkkitehtuuri houkuttelevat paikkakunnalle uusia asukkaita ja matkailijoita. Maan ja meren kohtaamispaikkana Uusikaupunki on saaristomatkailun keskus. Kulttuuria ja matkailua kasvatetaan kestäväen kehityksen arvojen mukaisesti herkkää saaristoluontoa suojellen.

Strategian kulmakivet

1. Vahva identiteetti kulttuurityön pohjaksi
2. Kulttuurista kehityksen kärki
3. Historiaa, tapahtumia ja tekemistä aktiiviseen kaupunkiin
4. Miljööstä ja merestä pontta matkailuun
5. Koulutus ja elinkeinot kantavat kulttuuria
6. Uudestakaupungista seutukunnallisen yhteistyön kehittämisen moottori

1. Vahva identiteetti kulttuurityön pohjaksi

Asettelemme vastakkain maaseudun ja pienen pienen taajaman. Mielestäni olemme kaikki samaa.

Uusikaupunkilainen kulttuuri kasvaa vahvan identiteetin rakentamisesta ja yhteisen suunnan löytämisestä. Rakennuspalikoina ovat yhteistyön lisääminen, yhteisöllisyyden voimistaminen ja positiiviset asenteet. Lokalahtea, Kalantia, Pyhämaata sekä Uudenkaupungin keskustaa kehitetään omaleimaisiksi yhteistyökumppaneiksi ja vastakkainasettelut niiden välillä unohdetaan. ”*Uusi identiteetti on luotava, jos sitä ei muuten synny.*”

Uudenkaupungin identiteettiä rakennetaan aktiivisesti, sillä sen muodostuminen ei ole itsestäänselvyys teollisuuden rakenteesta johtuvan työvoiman ja asukkaiden liikkuvuuden vuoksi. Pienempiä alakulttuureita kokoavan uusikaupunkilaisuuden ja yhteisten tavoitteiden löytyminen auttaa toteuttamaan suurempia ja vaativampia voimanponnistuksia.

Yhteisöllisyyden voimistaminen tuottaa turvallisuuden tunnetta ja auttaa kasvattamaan juuria omaan paikkakuntaan. Se lisää myönteistä suhtautumista asuinpaikkakuntaa sekä myös kulttuuritoimintaa ja hyväntekeväisyyttä kohtaan. Kulttuurista tulee yhteisön voimavara ja henkiset arvot nousevat materialismin vastapainoksi. Vakkasuomalaista realismia höystetään innovatiivisella ja luovalla ajattelulla.

Arvomaailmaa rakennetaan kestävän kehityksen periaatteille, optimistiselle ajattelulle ja ennakkoinnille. Se tukee puhtaan luonnon, elinvoimaisen matkailun ja monipuolisen kulttuuritoiminnan jatkuvuutta ja sosiaalisesti kestävästä kehitystä.

Työryhmän toimenpide-ehdotuksia

Kykyä, yhteistyötä ja yhteisen sävelen löytämistä.

- Uusikaupunkilaista identiteettiä ja positiivista vakkasuomalaisuutta lähdetään rakentamaan yhdessä asenteita tietoisesti muuttamalla. Vakkasuomalaisen perusnegatiivisuuden ja passiivisuuden sijaan etsitään uutta ja innovatiivista ja uskotaan omiin mahdollisuuksiin ja kykyihin. Unohdetaan ”ei me kuitenkaan pystyttyä” -asenne.
- Uudet asukkaat sitoutetaan kaupunkiin uusikaupunkilaisina eikä esimerkiksi vain työvoimana. Heidän tarpeitaan ja mielipiteitään kuullaan yhteisön jäseninä. Uusia asukkaita autetaan juurtumaan paikkakunnalle muun muassa kutsumalla heitä mukaan tapahtumiin ja tilaisuuksiin. Yhteisöllisyyttä rakennetaan aktiivisesti.
- Kestävän kehityksen arvot ja tavoitteet otetaan matkailun ja kulttuurin kehittämisen työkaluiksi.

2. Kulttuurista kehityksen kärki

Kulttuuri auttaa jaksamaan kun on muuten vaikeaa. Joka puolella tehdään paljon siinä pienimuotoisuudessa mikä on elämää lähellä. Ihmisistä itsestään lähtee paljon.

Kulttuurista tehdään Uudenkaupungin kehityksen voimavara ja kärki, joka lisää kaupungin viihtyvyyttä ja elinvoimaisuutta. Kulttuurityötä kehitetään avoimesti ja suunnitelmallisesti. Omaleimaisella, innovatiivisella ja rajoja rikkovalla kulttuurilla kohennetaan Uudenkaupungin imagoa.

Kulttuurityöhön haetaan monimuotoisuutta niin, että kaupungin, seurakunnan ja yksityisen sektorin kulttuuripalvelut, vapaaehtoinen harrastus- ja yhdistystoiminta sekä ammatillinen kulttuurin tekeminen täydentävät toisiaan. Kulttuurilaitosten olemassaolo turvataan. Vastavoimien annetaan olla ja vaikuttaa sekä käynnistävinä että toimintaa ylläpitävinä positiivisina jännitteinä. Kulttuuri käsitetään laajasti. Vastakkaisasettelujen sijaan kulttuuri- ja vapaa-aikasektorien toiminta tukevat toisiaan ja toteuttavat samoja kaupungin ja kaupunkilaisten hyvinvointiin tähtääviä tavoitteita.

Monitahoinen kulttuuritoiminta tekee kaupungista miellyttävän asua. Kolmatta sektoria aktivoidaan kulttuurin tuottajana, ja sen toimintaa pyritään tukemaan sekä julkisella että yksityisellä rahoituksella. Järjestöjen ja harrastuspiirien yhteistyön avulla toteutetaan suurempia kokonaisuuksia. Vapaaehtoisuus pohjalta itse tuotettu kulttuuri aktivoi kaupunkilaisia ja lisää osallistujien henkistä hyvinvointia. Kulttuuri tulee kaikkien ulottuville ja lähelle tavallista ihmistä. Yksityinen sektori tuo toimeentuloa sekä piristää kulttuurielämää. Eri lähtökohdista tuotettu tarjonta pidetään keskinäisessä tasapainossa niin, että kulttuuri on tasa-arvoisesti kaikkien ulottuvilla. Kaupunki ottaa vastuun toimintojen koordinoimisesta.

Uudenkaupungin kulttuurityön keskeiseksi periaatteeksi otetaan kulttuurin turvaaminen kaikille kaupunkilaisille kaikissa elämänvaiheissa. Kulttuurin tulisielujen, aktiivisten yhdistysten sekä kaupungin tuottamat kulttuuripalvelut auttavat

uusikaupunkilaisia selviämään myös arjen muutosten keskellä. Taloudellisesti tiukassa tilanteessakaan ei rajoiteta ihmisten mahdollisuutta osallistua itse kulttuurin kokemiseen ja tekemiseen.

Kulttuuri nostetaan poliittiseksi vetovoimatekijäksi, jolloin yhä useampi haluaa toimia kulttuuripoliittisena vaikuttajana. Yleinen kiinnostus ja aktiivisuus kulttuuria kohtaan kasvaa, ja sen arvo ja merkitys kaupungin imago- ja vetovoimatekijänä nähdään paremmin. Kulttuuriin suhtaudutaan avoimesti, ja kulttuuripoliittikka nähdään laajemmin kuin pelkkänä resurssien jakamisena.

Työryhmän toimenpide-ehdotuksia

Otettaisiin kaikki kulttuurin alat huomioon.

- Kaupunki panostaa aktiivisesti kulttuuritoiminnan monimuotoiseen kehittämiseen. Sen hallinnossa ymmärretään kulttuurin kokonaisvaltainen merkitys hyvinvoinnin ylläpitäjänä. Myös kaupungin päättäjät tutustutetaan paremmin kulttuuritoimintaan, jolloin ymmärrys kulttuurin vaikutuksista esimerkiksi terveyttä edistävänä tekijänä paranee.
- Luodaan asiantuntijaryhmä taustatueksi kaupungin kulttuuritoimelle. Se tuo kaupungille vankempaa kulttuuriosaamista ja verkottaa kulttuuritoimen erilaisiin kulttuurialan ja yhteiskunnan toimijoihin kaupungin organisaation ulkopuolella. Asiantuntijaryhmä pääsee osaltaan vaikuttamaan kulttuuritoimen suunnitelmiin kulttuurityön kehittämisestä. Se voidaan luoda esimerkiksi KULMA-työryhmän pohjalta.
- Eri taiteen- ja kulttuurinalojen tekijöille ja tuottajille järjestetään tapaamisia, joissa syntyy uusia kontakteja ja keskustelua. Erilaisten ajatusten ja toimijoiden kohtaaminen ja vuorovaikutus edistävät uusien ja innovatiivisten kulttuuritoimintojen syntymistä.
- Kulttuuritapahtumista, matkailusta, seudullisista toimijoista ja asiantuntijoista tiedotetaan keskitetysti. Toimivia tietoverkkoja hyödynnetään entistä enemmän.

Tiedonkulku, avoimuus ja kulttuurin tavoitettavuus paranevat. Samalla voidaan saada aikaan myös taloudellista säästöä.

- Uudenkaupungin kotisivujen yhteyteen luodaan taiteilijoiden ja kulttuurintekijöiden omat yhteystieto- ja esittelysivut. Sivusto rakennetaan niin, että se on taiteilijoiden itse päivitettävissä salasanan avulla. Sitä markkinoidaan sekä lehdistä että internetissä. Sen rakentaminen tuotetaan yhteistyössä Uudenkaupungin ATK-yksikön ja taiteilijoiden kanssa tai oppilastyönä yhteistyössä Turun ammattikorkeakoulun Uudenkaupungin yksikön kanssa. Sivusto lisää paikallisen osaamisen hyödyntämistä.
- Järjestetään kaksi Tulevaisuuden Uusikaupunki -päivää kaupungin vaikuttajille ja kaupunkilaisille. Kaupungin uusille valtuutetuille, talouselämän vaikuttajille ja lehdistölle kerrotaan KULMA-hankkeen ideoista ja työryhmän esille nostamista kysymyksistä. Kulttuurin tekijöille ja kaupunkilaisille kerrotaan taiteen keinoin erilaisista mahdollisista tulevaisuuksista. Tapahtumat markkinoidaan hyvin.
- Uusikaupunki ottaa prosentti rakennuskustannuksista taiteeseen -periaatteen käyttöön uudis- ja korjausrakentamisessa. Yritysten saamiseksi mukaan kulttuuriyhteistyöhön tukemaan ja tekemään kulttuurihankintoja tehdään aktiivisesti työtä.

3. Historiaa, tapahtumia ja tekemistä aktiiviseen kaupunkiin

Onko tämä se vaikein kysymys tässä asiassa, että kulttuuri vaatii aivoja, aikaa, rauhaa?

Kulttuuritoimijat hyödyntävät enemmän Uudenkaupungin ja koko seutukunnan rikasta ja valtakunnallisesti merkittävää kulttuurihistoriaa uusien yksittäisten ja toistuvien kulttuuritapahtumien perustana. Myös merellisyys tuodaan entistä voimakkaammin esille tapahtumatuotannossa. Tapahtumilla tuetaan ja kehitetään kaupungin olemassa olevia vahvuuksia, mutta kaavoihin kangistumista vältetään ja myös uudenlaista toimintaa ideoidaan.

Uutta kaupunkia ei kehitetä vain kesäkaupunkina vaan toimintaa tuotetaan ympäri vuoden. Kulttuuritoiminnan ja osaamisen markkinointia suunnataan myös

Uudenkaupungin ulkopuolelle. Tapahtumien yhteismarkkinoinnilla saavutetaan lisää näkyvyyttä.

Kylätoimikuntien ja asukasyhdistysten toimintaa kehitetään yhteistyöllä ja kokemuksilla vaihtamalla. Yhteisöllisyyttä vahvistetaan kulttuuritoiminnoilla ja -projekteilla.

Työryhmän toimenpide-ehdotuksia

- Crusell-viikkoa kehitetään Uudenkaupungin kulttuurin kärkituotteena, jota kasvatetaan pohjoiseurooppalaisesti tunnetuksi korkeakulttuuritapahtumaksi. Kansainvälistä puupuhaltimien mestarikursisarjontaa pyritään lisäämään.
- Crusell-viikon, teatterin, elokuvan, Uudenkaupungin museon ja Taidetalo Ars Arraksen toimintamahdollisuudet turvataan. Kuvataiteilijoiden työskentely- ja näyttelytoiminnan edellytyksiä parannetaan muun muassa residenssi- ja ateljee-toimintaa lisäämällä.
- Uusikaupunki profiloituu rauhan ja rauhan teon kaupungiksi, Uudenkaupungin rauhan perinnön jatkajaksi. Elokuun lopun rauhansoutua laajennetaan monitaiteelliseksi tapahtumaksi. Ideasta voidaan jalostaa esimerkiksi Uudenkaupungin rauhanhierojaiset -tapahtuma ja nostaa kaupungin mainetta rauhanhierontapaikkana. Vakavan, akateemisen ja historiallisesti tärkeän asian rinnalle nostetaan myös viihteellisiä ulottuvuuksia, kuten vuoden Rauhan valitseminen tai rauhanhierontapaikan perustaminen.
- Kylätoimikunnat, asuinalueyhdistykset ja kotiseutuyhdistykset tuottavat omia kulttuuritapahtumiaan. Yhdistysten välisen vuorovaikutuksen lisäämiseksi järjestetään vuotuinen kyläyhdistyspäivä. Kaupunki kutsuu kyläyhdistykset koolle, mutta päivien järjestelyvastuu kiertää kyläyhdistyksien tai niistä muodostettujen toimikuntien välillä. Kyläyhdistyspäivillä ideoidaan uutta ja keskustellaan suunnitelmista, autetaan ja tuetaan yhdistysten toimintaa sekä verkotetaan yhdistyksiä toisiinsa. Kyläyhdistyspäiviä toteutetaan myös seutukunnallisina.

- Markkinaperinteitä elvytetään ja kevätmarkkinoiden ilmettä muutetaan perinteikkäämpään suuntaan. Ohjelmallisuutta lisätään tuomalla tapahtumaan erilaiset käden- ja sanantaitajat, musiikki, teatteri ja esimerkiksi perinneruuat.
- Usko Kemppi Seura juhlii näyttävästi Kempin syntymän 100-vuotisjuhlia vuonna 2007 muun muassa laajalla näyttelyllä. Seura tekee Kempin kirjallista ja kuvataiteellista tuotantoa tunnetuksi ja toteuttaa vuonna 2006 laulunäytelmän hänen elämästään. Näytelmä viedään myös Turun Kaupunginteatteriin. Kempin ympärille luodaan valtakunnallinen iskelmä tapahtuma konsertteineen ja tansseineen, ja samassa yhteydessä järjestetään sanoituskilpailu ja kilpailu nuorille kyvyille.
- Eläkeläisten kulttuuripäivillä vastataan ikääntyvien kulttuurikysyntään. Esitetään vanhoja elokuvia, luodaan lasten ja ikääntyvien kohtaamisia, järjestetään eri kulttuuri- ja taide-elämyksiä sekä tietoa ja virikkeitä erilaisiin harrastuksiin. Toteuttajana toimii ikäihmisten neuvosto ja asiaa valmisteleva toimikunta yhteistyössä eläkeläisjärjestöjen kanssa.
- Lastenkulttuuria vahvistetaan esimerkiksi vuotuisen piirustus- ja koulutustapahtuman avulla. Koululaisille tuotetaan Uudenkaupungin rauhan historiaa tai merellisestä historiaa elävöittäviä luokkaretkiä ja opetuspaketteja Suomen historian opiskelun yhteyteen.
- Kaupunkiin rakennetaan eri tapahtumien käyttöön katettu ulkoilmanäyttämö ja -katsomo tai kesäteatteri uudistetaan ajanmukaiseksi. Katettu esiintymispaikka antaa mahdollisuuden uusien tapahtumien kehittämiseen ja palvelee oman paikkakunnan käyttäjien lisäksi myös vierailevia ryhmiä ja yksityisiä käyttäjiä.
- Kootaan eri tapahtumien järjestäjiä yhteen uudeksi tuottajaryhmäksi. Houkutellessaan kaupunki, yrittäjät ja toimintaa järjestävät yhdistykset yhteistyöhön, jossa voidaan oppia ja jakaa kokemuksia yhdessä ja välttää virheiden toistuminen. Lisäksi tapahtumien markkinointiin saadaan lisää potkua.

4. Miljööstä ja merestä pontta matkailuun

Ihmise pakkava Uki. Tulek tunku?

Miljöö, saaristo ja kulttuuri ovat Uudenkaupungin pysyviä voimavaroja, jotka ovat olemassa globaalien elinkeinoteollisuuden muutoksista huolimatta. Uudessa kaupungissa luonto, meri ja kaupunki ovat samassa paketissa. Kaupungin matkailullista kiinnostavuutta lisätään kulttuurihistoriallista ja merellistä perinnettä hyödyntämällä. Saariston saavutettavuutta lisäämällä sekä sen elinkeinomahdollisuuksiin, loma-asutukseen ja matkailuun panostamalla kehitetään saariston ja matkailun työllistävää vaikutusta.

Kaupungin kiinnostava ja erityinen tunnelma syntyy merellisyyden lisäksi hyvin rakennetusta ja säilyneestä empirepuutaloalueesta. Kulttuurimaiseman säilyttämisellä ja sitä tukevalla uudisrakentamisella ja kaavoituksella vahvistetaan matkailua sekä lisätään viihtyvyyttä, ympäristön esteettisyyttä ja monikerroksisuutta sekä historian ymmärrystä.

Vahva ja vilkas kulttuuritoiminta tuo Uudellekaupungille lisää näkyvyyttä ja mainetta houkuttelevana seutukeskuksena, johon kannattaa tutustua vierasvenesatamaa laajemminkin. Matkailu, kulttuuri ja kulttuurielinkeinot kulkevat käsi kädessä. Kaupungin ympärivuotinen aktiivinen kulttuuritoiminta lisää matkailua ja samalla kulttuuripalvelujen sekä käsi- ja taideteollisuustuotteiden kysyntää.

Kulttuurielämän, markkinoinnin ja median toimivalla yhteisapelillä luodaan positiivista kaupunki-imagoa ja tunnettuuden kasvua. Uudenkaupungin sijaintia miljoonien ihmisten keskipisteenä hyödynnetään markkinoinnissa. Kohtuullisen välimatkan päässä kaupungista sijaitsevat niin Turku, Tampere ja Helsinki kuin Tukholma ja Tallinnakin.

Matkailun ja kulttuurin kehitystyötä tehdään kontrolloidusti kestävästä kehityksen periaatteiden mukaisesti luonnon ja ympäristön ehdoilla.

Työryhmän toimenpide-ehdotuksia

- Uusikaupunki toimii aktiivisesti Vakka-Suomen matkailualan yhteistyön kehittämiseksi. Seutukuntaa markkinoidaan niin, että kokonaisvaltainen tieto matkailuun liittyvistä kohteista ja palveluista on saatavilla helposti, keskitetysti ja tunnistettavasti. Yhteistyö parantaa maaseutu- ja kaupunkialueiden vuorovaikutusta.
- Uudenkaupungin saaristolle luodaan selkeä status ja matkailupoliittinen asema. Ammattilaisten yhteistyöllä luodaan kaupungin liiketoimintasuunnitelma matkailun lisäämiseksi. Saaristoa kehitetään elämymatkailun, loma-asumisen, virkistystoiminnan (esimerkiksi kalastus, retkeily ja veneily) sekä pohjois-eteläsuuntaisen vesiliikenteen kasvattamisen kautta. Niille joilla ei ole omia veneitä luodaan mahdollisuuksia päästä merelle ja saaristoon. Myös kaupungin omistamaa Haidussaarta kehitetään elämys- ja kulttuurimatkailuun sekä virkistystoimintaan.
- Uudenkaupungin keskustaa toreineen, rantoineen, katuineen ja kujineen kehitetään entistä viihtyisämmäksi ja elävämmäksi. Myllymäen puisto palautetaan entisaikojen loistonsa. Kasvillisuutta ja kivikkorakentamista lisätään.
- Janhuanniemi merenranta-alueineen kaavoitetaan ja kunnostetaan kaikkien kaupunkilaisten yhteiseksi uimaranta- ja virkistysalueeksi sekä kulttuurin monitoimikeskukseksi, jossa on eri taiteenalojen tarpeisiin sopivia tiloja. Samalla lisätään virikkeellisyyttä ja elvytetään tekemisen perinnettä. Alueesta tehdään kaupunkilaisten kohtaamis- ja rentoutumispaikka.
- Järjestetään kulttuuripyöräilyretkiä Ahmasjärven ympäri, Varanpään lenkille ja Lokalahden kirkonkylän luontopolulle. Reittien varrella tutustutaan kulttuuri- ja luontokohteisiin. Pyöräilyt tekevät seutua tutuksi paikallisille ja kesäasukkaille sekä lisäävät sosiaalista kanssakäymistä. Toteuttajina toimivat esimerkiksi seurakunta yhdessä lokalahtelaisten ja muiden paikallisten seurojen, partion ja yhteistyöryitysten kanssa.
- Matkailun ja kulttuuritapahtumien majoitustarpeeseen vastataan yöpymismahdollisuuksia lisäämällä. Majoituspalveluiden kysyntä on riippuvainen kulttuuritarjonnan määrästä ja houkuttelevuudesta. Kun houkuttelevaa kulttuuritarjontaa on riittävästi, se tuottaa myös ympärivuotista kysyntää majoituspalveluille. Majoitustoiminnan kehittämisessä otetaan huomioon erilaisten matkailijoiden tarpeet.

- Luottamushenkilöiden aloitteesta selvitetään mahdollisuutta siirtää matkailuasiat kulttuurilautakunnan yhteyteen. Matkailuasioista päättäminen lautakuntatasolla lisää matkailun arvostusta sekä päättävien elimien ymmärrystä matkailun merkityksestä.
- Uudenkaupungin ja Turun välinen rataliikenne on tärkeä niin asukasluvun kasvun ja työmatkaliikenteen kuin matkailun ja tapahtumatuotannonkin kannalta. Uusikaupunki tekee liikennejärjestelmäsuunnitelman kevytkalustoisen henkilöjunaliikenteen palauttamisesta Uudenkaupungin radalle yhdessä radan varren muiden kuntien kanssa. Henkilöjunaliikenteen palauttaminen Uudenkaupungin ja Turun välille parantaa liikenneyhteyksiä ja Uudenkaupungin saavutettavuutta.

5. Koulutus ja kulttuurielinkeinot kantavat kulttuuria

Kulttuurielinkeinojen lyöminen rahoiksi on pienien purojen politiikkaa. Jonakin päivänä puroja on tarpeeksi, ja sitten todetaan, että täällä on miellyttävä asua. Jos on mukava asua, se ei voi olla vaikuttamatta positiivisesti.

Uusikaupunki panostaa edelleen kulttuuri- ja taidekasvatukseen laatuun ja saataavuuteen. Kouluissa taataan kulttuurin saavutettavuus tasapuolisesti kaikille lapsille ja nuorille. Kulttuurikasvatukseen toteuttamiseksi koulut tekevät yhteistyötä yhdistysten ja yhteiskunnan muiden toimijoiden kanssa. Toimiva ja laadukas taidekasvatus tuo nuoria ja nuoria perheitä kaupunkiin. Kansainvälistä näkökulmaa kasvatukseen tuodaan ystävyyskaupunki- ja residenssitoimintaa lisäämällä.

Uuttakaupunkia kehitetään vetovoimaisena kulttuurin keskuksena, joka houkuttelee paikkakunnalle myös kulttuurin ja taiteen ammattilaisia. Kaupungissa olevien ammatillisten koulutuspalvelujen mahdollisuutta laajentua ammattikorkeakoulutasoisen kulttuurin ja taiteen opetukseen selvitetään. Taiteen vilkas kenttä lisää myös elinkeinotoimintaa kulttuurin alalla. Kulttuurin ja taiteen ammattilaisuuden rinnalla arvostetaan ihmisten omaehtoista tekemistä ja osaamista, jonka on mahdollista kehittyä myös erilaisiksi elinkeinoksi.

Puurakentamisen historiaa ja osaamista sekä puurakennuskulttuuria nostetaan esille myös elinkeinomahdollisuutena. Yhtenäinen, hyvin hoidettu empire-puukaupunki ja korjausrakentamiskeskus luovat kaupunkiin alan osaamiskeskitymän, jolla on myös taloudellista merkitystä. Rakennusklinikka tuo Uuteenkaupunkiin alan ammattilaisia ja opettajia.

Työryhmän toimenpide-ehdotuksia

Tääl on puutalorakennuskulttuuri kehittynyt, kun tää on palanut poroksikin niin monta kertaa.

- Uudenkaupungin teatterin ammattimaisuutta lisätään. Teatteria kehitetään seurakunnalliseksi teatterialan osaamiskeskukseksi. Teatterin ja ilmaisutaidon perusopetuksen määrää nostetaan. Perusopetusta markkinoidaan myös kaupungin rajojen ulkopuolelle.
- Uudenkaupungin kaupunki kehittää valmiuttaan reagoida oppilaitostensa kautta nopeasti yritysten ja työvoiman koulutustarpeeseen. Näin edistetään myös yritystoiminnan kehittämistä ja uusien yritysten syntymistä kaupunkiin.
- Kansalaisopiston toiminta turvataan. Se vastaa ihmisten tarpeisiin ja erilaiseen kysyntään tarjoten kurssimuotoista kulttuurin, taiteen, median sekä käsi- ja taide-teollisuuden opetusta. Kurseja ideoidaan myös kaupungin omien vahvuuksien, kuten merellisyyden ja puutalorakentamisen pohjalta. Kansalaisopisto toteuttaa ajatusta elinikäisestä oppimisesta.
- Perustetaan bändikoulu kansalaisopiston bändikerhojen ja musiikkiopiston kevyen musiikin opettajien yhteistyönä. Osa musiikkiopiston opetustyöstä liitetään bändityöskentelyyn. Kaupungin kulttuuriohjaaja on mukana suunnittelutyössä. Bändikoulussa yhdistetään yksilöllisempää opetusta yhteismusisointiin.
- Uuteenkaupunkiin kutsuttaville vierailuille taiteilijoille kunnostetaan työhuoneita.
- Perinteisten kädentaitojen ja muinaistekniikan kesäkurseja järjestetään Haiduksen saarella yhteistyössä Lounais-Suomen käsi- ja taideteollisuusoppilaitoksen kanssa. Opettajiksi palkataan sekä alan opiskelijoita että ammattilaisia. Kursien markkinointia suunnataan myös Vakka-Suomen ulkopuolelle.

6. Uudestakaupungista seutukunnallisen yhteistyön kehittämisen moottori

Seutukunta on todellinen voimavara, jolla saadaan aikaiseksi asioita. Se täytyy kaikkien tajuta. Me elämme alueiden Euroopassa.

Uusikaupunki toimii aktiivisesti edistääkseen Vakka-Suomen kuntien suunnitelmallista yhteistyötä seutukunnallisten kulttuuripalvelujen organisoimiseksi siten, että alueella on käytettävissä nykyistä enemmän kulttuurin asiantuntemusta. Uudenkaupungin ja Laitilan välinen terveen kateuden ja kilpailun perinteestä ponnistava vuorovaikutteisuus ja yhteistyö antavat pohjaa kehitykselle. Kulttuurisektorin toiminnan avulla nostetaan seutuyhteistyön arvoa ja profilia koko Vakka-Suomen alueella.

Seutukunnallisella toiminnalla edistetään sekä verkottumista, vuorovaikutusta, tiedottamisen kehittämistä että kulttuurin tekijöiden vaihtoa alueen kuntien välillä. Internetiä hyödynnetään vahvana resurssina, joka helpottaa kulttuuritoimijoiden seutukunnallista verkottumista. Seutukunnallisen yhteistoiminnan avulla saadaan myös kulttuuritapahtumien yleisö- ja osallistujamääriä lisättyä.

Seutuvaihtoehtoa Uudenkaupungin peruspalveluissa toteutetaan siinä määrin, kun se katsotaan taloudellisesti ja inhimillisesti järkeväksi. Vakka-Suomen seutukunta on Uudenkaupungin verkottumisen ensimmäinen vyöhyke, mutta palveluita kehitetään ja organisoidaan myös yhdessä Rauman kanssa.

Työryhmän toimenpide-ehdotuksia

Saataisiin seutukeskuksen maine.

- Vakka-Suomen kuntien välistä vuorovaikutusta lisätään kulttuurin seutuyhteistyön avulla. Kuntien kulttuurityöntekijät tekevät yhteistyötä. Tapahtumien yhteismarkkinointi toteutetaan seutukunnallisesti.

- Kontakteja seutu- ja valtakunnallisiin päättäjiin lisätään. Tuttujen ihmisten kanssa asioiden ajaminen helpottuu.
- Vakka-Suomea ja Uttakaupunkia nostetaan Suomen kartalle ja tunnetuksi suurella ja näkyvällä seutukunnallisella yhteishankkeella, jolla saadaan valtakunnallista mediajulkisuutta. Tällainen voi olla esimerkiksi Kiven laulu -ooppera, -operetti tai -musiikkinäytelmä. Hanke toteutetaan sekä julkisella tuella että yksityisellä rahoituksella.
- Esitetään Vakka-Suomen kulttuurirahaston perustamista. Kulttuurirahasto kannustaa paikallisia taiteilijoita ja parantaa kulttuuriammattilaisten ja -harrastajien toimintaedellytyksiä koko seutukunnassa. Toimintaa suunnitellaan yhteistyössä Suomen Kulttuurirahaston kanssa. Oma kulttuurirahasto nostaa kulttuurin arvostusta ja näkyvyyttä. Selvitetään voiko Suomen Kulttuurirahastoon tai Suomen Kulttuurirahaston Varsinais-Suomen rahastoon perustaa Vakka-Suomen kulttuuriryöhyön suunnatun rahaston.
- Luodaan internetiin Vakka-Suomesta virtuaaliseikkailupeli, joka tekee seutukuntaa ja Uttakaupunkia kansainvälisesti tunnetuksi. Peli toteutetaan yhteistyössä Turun ammattikorkeakoulun Uudenkaupungin yksikön tietotekniikan opiskelijoiden kanssa.

Ideapankki

Ideapankkiin on koottu verstastyössä kertyneiden ideoiden kirjo. Tällä hetkellä mahdollisimman näyttävät ideat voivat olla eri tilanteissa käyttökelpoisia tai tuottaa kokonaan uusia ideoita.

Kulttuurista kehityksen kärki

- Kulttuurin arvot priorisoidaan nykyistä korkeammalle
- Kaupungin päätöksenteossa kulttuurin asema vahvemmaksi
- Kulttuurin avoimuus joka suuntaan
- Uudenkaupungin ja Laitilan yhteinen kulttuurikoordinaattori
- Poikkikulttuurinen elävän kulttuurin seura
- Yhdistykset ja harrastuspiirit valitsevat yhdyshenkilön, jotka kokoontuvat kerran vuodessa kulttuuritoimistoon yhteistyötä rakentamaan

- Internetiin tehdään katalogi, josta löytyvät esiintyvien harrastajien ja ammattilaisten yhteystiedot
- Eri-ikäisten yhteisiä harrastusryhmiä
- Eletään ja nautitaan kulttuurista
- Ajan käyttäminen: 24h = 8h unta, 8h työtä, 8h kulttuuria
- Käsillä tekeminen kunniaan
- Jokaisen kulttuurivaikuttajan huomioiminen
- Aloitetaan keskustelut eri tapahtumien yhdistämiseksi: talous, hallinto, tekijät
- Kulttuuri lähemmäs tavallista ihmistä: markkinointi tehokkaammaksi, tullaan ylhäältä alas, ollaan kaikkien ulottuvilla
- Tiedotusta ja asennemuokkausta kulttuurin vaikutuksista
- Toimiva tiedotustoiminta eri kulttuurialojen välillä
- Kulttuurin asema kaupungin palveluna vahvaksi
- Kulttuurin positiivinen vaikutus talouteen tiedostetaan
- Vielä innovatiivisempaa ja rajoja rikkovaa, omaleimaista kulttuuria, joka vaikuttaa kaupungin kulttuurikuvaan ja imagoon
- Uusikaupunkilaisten taiteilijoiden ja kulttuurin tekijöiden markkinoinnissa ja verkottumisessa käytetään hyväksi Arsnettä
- Tuetaan jo olemassa olevia vahvuuksia ja kehitetään niitä edelleen maan rajojenkin ulkopuolelle suuntautuviksi
- Konserttitilat ajanmukaistetaan, kunnon konserttisali
- Perustetaan kaupunginorkesteri, jousikvartetti ammattimuusikoista
- Vilkas kulttuurikeskus, jossa toimintaa ympäri vuoden
- Kaupataan kulttuuriosaamista myös kaupungin ulkopuolelle
- Nimekkäitä esiintyjä teatteriin ajoittain herättämään mielenkiintoa
- Vallaton kaikkien kulttuurialojen yhteistapahtuma, tuotto yhteisen taide- ja tanssitalon hyväksi
- Esihistoriallinen kylä Kalantiin, elävän historian museo
- Uuteenkaupunkiin murrekeskus: yleisön kokoaminen kansankielellä
- Antikvariaatteja jälleen ilonamme
- Kirjailijoiden kesä tai talvi
- Yhteistyönä toteutettu poikkitaiteellinen Joulun lämpöä -tapahtuma esimerkiksi seurakuntakeskuksessa joka joulukuun lauantai. Yhdistyksillä kahvituvuorot, kaikki vapaaehtoiset pääsevät esiintymään. Tuotto paikkakunnalle apua tarvitseville (jatkoa valoa päin -idealle)
- Kuntopotkeen yhdistetään kulttuuria soittamalla musiikkia tai maalaamalla seiiniin taidetta
- Taiteilijoiden suurttapahtuma ”Uudenkaupungin omat taitajat”
- Poikkitaiteellisia ilmaistapahtumia teemalla innostu – älä lannistu
- Katutaiteilijat valtaavat keskustan kävelykadut
- ”Kokeile jotain mitä et ole ennen uskaltanut” -pajoja viikonlopun ajan, vetäjinä paikalliset ammattilaiset
- Turun kulttuuripääkaupunkihanketta hyödynnetään myös lähialueilla
- Eläkeläisten elokuvaviikko syksyisin – vanhoja hyviä filmejä, klassikoita ja ikivihreitä
- Saariston nousemisesta merestä maaksi kerrotaan kaupunkikuvaan asennettavin rantaviivan loitontumisesta kertovin kyltein
- Internetiin tehdään museoiden ja historiallisten paikkojen esittelyjä
- Museot vahvemmin esille: enemmän näyttelyitä ja kulttuuriesityksiä museoympäristöihin
- Taidemuseo Uuteenkaupunkiin
- Lastenkulttuurin talo perinneympäristössä
- Nuorille oma kulttuuripaikka
- Lasten elokuvaviikot
- Paikallisia taiteilijoita kouluvierailulle
- Lapset kirjoittamaan nettisatuja
- Nallekursseja ja nalletalo lapsille

Historiaa, tapahtumia ja tekemistä aktiiviseen kaupunkiin

- Kirjoitetaan Uudenkaupungin lähimenneisyydestä kertova teollisen kauden historia
- Järjestetään kirkkokierrosretkiä Uudessa kaupungissa
- Uudenkaupungin taiteiden yö
- Järjestetään laulujuhlat
- Kansainvälinen teatterialan festivaali

Miljööstä ja merestä pontta matkailuun

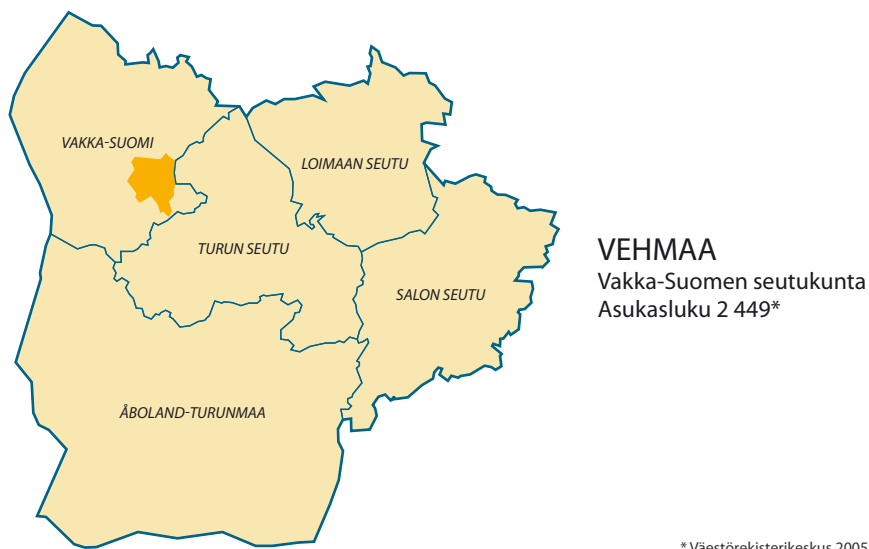
- Uusikaupunki Suomen- ja maailmankartalle
 - Retkeilymaja pyöräretkeilijöille ja muille
 - Vapaa-ajan asunnot hyväksytään ympäri-
vuotiseen käyttöön
 - Kaupungin puutalot maan kuuluja
 - Puutalot valtaavat taas keskustan
 - Rakennetaan keskustaan kävelykatu tai
kävelykujia, jotka avaavat näkymät kauniil-
le piholle
 - Killanketoja ja jotulintarhoja ”Pasklabden”
rannalle, ainutlaatuisen historian muistiin
palauttaminen
 - Kaupungin lahti kuivatetaan ja pohjuk-
kaan rakennetaan amfiteatteri
 - Rakennetaan linna meren partaalle. Palve-
lee nähtävyytenä, on kulttuuritapahtumien
paikka – tilaa konserteille ja taidemuseolle,
tarjoaa majoitusta. Arkkitehtuurista järjes-
tetään 2000-luvun linna -kilpailu. Päära-
hoitus osakeannin kautta.
 - Elämykselliset saaristokierrokset: saaristo-
laisammatit, perinteiset elinkeinot, saarten
erilaisuus, luonto, kasvillisuus ym.
 - Luodaan multimediaesityksiä saaristosta, kas-
vistosta, teatteri- ja musiikkiesityksistä yms.
 - Taideravintolalaiva kaupungin lahteen
 - Veneretkiä saariin, eväät mukaan: tavalli-
selle tallaajalle, joka ei omista venettä
 - Meditaatiokeskus merelliseen ympäristöön
 - Kulttuurimatkailu saaristoon musiikin
siivin
 - Katamaraanipurjehduksia saaristoon
 - Merentutkimuslaitoksen Uusikaupunki
 - Kehitetään järjestelmä, jossa yritykset voi-
vat toimia isojen tapahtumien vakuutusyhti-
öinä ja tulevat apuun jos menee huonosti.
Vastineeksi ne saavat näkyvyyttä
 - Poikkitaiteellinen vakkasuomalaista identi-
teettiä etsivä kulttuuritapahtuma – hajau-
tettu eri puolille
 - Yhteistyössä toteutettava Vakka-Suomi,
kulttuuria kaikille kiertue Suomea valloit-
tamaan
- Kuvataiteilijoille työpajoja kaupungin
keskustaan
 - Taidevilla: tilava asuin- ja työskentely-
ympäristö taiteilijoille
 - Kulttuurialan ammattikoulutusta Uuteen-
kaupunkiin
 - Merellisyys hyödynnetty, esim. taideleirejä
saaristossa
 - Lisää oppilaitoksia nuoren väen saamiseksi,
kulttuurin korkeakoulu
 - Taideteollisen korkeakoulun soitinkorjaus-
linja Uuteenkaupunkiin
 - Vakka-Suomen tanssi- ja taidetalo
 - Uusikaupunki Euroopan puupuhallinmu-
siikin keskus, puupuhallinmusiikin erikois-
koulutus
 - Uudenkaupungin lukioista kulttuurilukio
 - Puutalorakentaminen ja siihen liittyvä
kulttuuri koulutukseen
 - Seudullinen kansalaisopisto, taiteen koulu-
tusta

Koulutus ja elinkeinot kantavat kulttuuria

- Esiintyvän harrastajan preppauskurssi: mitä
Teosto haluaa, mistä muut laput ja liput?

VEHMAAN KULTTUURISTRATEGIA:

”ÄLKKÄ TÄN TULKKA, TAI TULKKA SITTEENKI!”

Vehmaasta vuonna 2004

Monessa paikassa Suomessa ollaan hiljaisia, mutta Vehmaalla puhutaan kovaa ja paljon!

Luonto, viljelty maaseutumaisema ja vakkasuomalainen elämänmeno omanlaisine asukkaineen ovat aitoa Vehmaata. Paikkakunnan ihmiset tuntevat toisensa. ”Lehdessä voi lukea: *’Kokoonnutaan Marjan luona’, ja kaikki tietävät, kuka se Marja on.*” Samalla pidetään sopivaa välimatkaa vieraisiin. Vehmaalaiseksi tuleminen voi kestää puoli vuosisataa.

Vehmaalla asiat hoidetaan murteella, jossa on vielä käytössä Agricolan kirjakielistä peräisin olevia ilmaisuja. Ilmaisuvoimainen ja lyhytsanainen murre elää vahvasti, mutta sitä on opittu toisinaan myös arastelemaan ja peittämään. Oma-varaisuus, työn ilo, maalainen elämäntapa ja vanhat arvot ovat edelleen tärkeitä.

”Vehmaalla on loistavia ihmisiä”. Vikaisten taiteilijasuku ja kunnalle lahjoitettu patsaskokoelma ovat vain osa vehmaalaista taiteen ja kulttuurin perintöä. Joka kylässä on oma kattava yhdistyskirjonsa Martoista kyläyhdistyksiin. Kylätoiminta on aktiivista, kyläläiset ovat hitsautuneita toisiinsa ja he tekevät poikkeuksellisen paljon asioita yhdessä. Seutukunnallinen yhteistyö on Vehmaalla luontevaa ja se mahdollistaa sellaista, mitä pieni kunta ei yksin voisi saavuttaa.

Kunnan keskus Vinkkilä ja muut kylät ovat välillä henkisesti kaukana toisistaan, kun oma kyläidentiteetti on vahvempi kuin kuntaidentiteetti. Se estää myös kunnan sisäistä yhteistyötä. *”Vehmaalla tehdään paljon, mutta yhteiset nimittäjät, joilla toimet muuttuisivat kehitystekijöiksi, puuttuvat.”*

Huoli nuorten turvallisesta kasvusta on suuri. Vaikka kunnassa onkin nuorisosihteeri, ei nuorille ole riittävästi toiminnan mahdollisuuksia. Kapina ja irrottautuminen kuuluvat kasvuun ja aikuistumiseen, mutta mielekkään tekemisen puuttuessa myös syrjäytymisen vaara on olemassa.

Vehmaan perinteiset elinkeinot, maanviljely ja kiviteollisuus ovat murroksessa. Kuntaan on löydettävä uusia asukkaita ja uusia toimialoja. Yhtenä tärkeänä vetoimatekijänä on hieno kulttuurimaisema. Laaja-alaista kulttuurityötä rajoittavat asenteiden vanhakantaisuus ja jatkuvat säästöpuheet. Kulttuurisektori nähdäänkin liian usein itsestään selvimpänä ja helpoimpana säästökohteena ymmärtämättä pitkäjänteisen kulttuurin kehittämistyön merkitystä ja tuottoa yleisen hyvinvoinnin kasvulle.

Visio 2020-luvulle

Kulttuuriin kuuluu erilaisten asioiden viljely ja pöyhennys.

Luovuus, mielikuvitus ja henkistyminen kuuluvat vehmaalaisen maaseudun arkeen, jossa kulttuurilla on luja sijansa. Kulttuuri saa voimansa yhdessä tekemisestä, ja siihen kuuluu erilaisten asioiden viljely ja pöyhennys. Vehmaalla historia, perinne, kulttuurimaisema ja vanhat arvot ovat tärkeitä, mutta niitä ravistelee iloinen, kansanhuumoriin perustuva rahvaanomainen ronskius. Kulttuurilla on Vehmaalla itsestään selvä asema niin arjen työssä ja harrastuksissa, opetuksessa kuin kunnallisissa palveluinakin. Kylien arkipäivän kulttuuriin, työkulttuureihin ja korkeakulttuurin eri muotoihin suhtaudutaan mutkattomasti.

Vehmaalla kulttuuria arvostetaan ja se näkyy kunnallisessa päätöksenteossa. Kuntalaiset otetaan kunnan toimintaan aktiivisesti mukaan seuraamaan ja osallistumaan. Strategian toteutuminen edellyttää kunnalta panostuksia ja riittäviä resursseja sekä ennakkoluulotonta poikkihallinnollista ja seutukunnallista yhteistyötä, avointa yhteistoimintaa eri järjestöjen kesken sekä kaikkien osapuolien sitoutumista yhteisten tavoitteiden toteuttamiseen.

Strategian kulmakivet

1. Rakennetaan historiasta identiteetti ja kasvot kunnalle
2. Vehmaa kyläsidonnaisuudesta yhteistyöhön
3. Maisema- ja ympäristötakuu
4. Kulttuuri estää syrjäytymistä ja luo osallisuutta

1. Rakennetaan historiasta identiteetti ja kasvot kunnalle

Vehmaalaiseen kulttuuriin pitää rakentaa brändi. Se olisi luontevaa rakentaa historiasta. Paikkakunnalla on loistava vanha historia – toivottavasti myös tulevaisuus.

Vehmaa on ollut iso pitäjä, tärkeä kauppapaikka ja hallintokeskus. Historia elää yhä esimerkiksi paikkojen ja tilojen nimissä, jotka ovat vuosisatojen ikäisiä. Elettyn ajan valoisien ja synkkien sävyjen sekä erilaisten tulkintojen esiin tuominen on tärkeää vehmaalaisen historiatietoisuuden välittymisen kannalta. Vaietuistakin asioista, kuten kieltolain ja kansalaissodan ajan tapahtumista, pitää puhua. Eri toimijat valitsevat historian ja perinteen elementtejä käyttöönsä niin yhdessä elämiseen kuin toimeentulon ansaitsemiseen. Oman historian tuntemus ja tietoinen herkuttelu nostalgialla tuovat teemoja, sisältöjä ja vetovoimaa kulttuurin kehittämiseen ja tapahtumatuotantoon. Samalla paikkakunnan ja kylien mielenkiintoisuus ja houkuttelevuus mahdollisten uusien asukkaiden silmissä kasvaa. Paikallishistoriaa käytetään työvälineenä kunnan hyvinvointi- ja sivistyspalveluissa kulttuuri-identiteetin vahvistamiseksi.

Työryhmän toimenpide-ehdotuksia

Vehmaan historiaa julkaisuiksi, tapahtumiksi ja koulutukseksi

Vehmaalaisetkaan eivät tiedä omaa historiaansa, historiaa pitäisi tuoda esille.

- Vehmaan kunta käynnistää historiansa 1900-lukua käsittelevän osan kirjoitus-työn. Tämän lisäksi Vehmaan kunta ja muut vehmaalaiset toimijat edistävät yhteistyössä muun muassa museoviranomaisten, korkeakoulujen ja yksittäisten tutkijoiden kanssa Vehmaan esihistoriaa ja historiaa koskevien tutkimusten ja projektien käynnistymistä esimerkiksi koulujen oppimateriaaliksi.
- Vehmaan kunta, erilaiset projektit ja järjestöt tekevät paikkakunnan historiaa tutuksi uusille ja entisillekin kuntalaisille luennoilla, retkillä ja juhlilla.

- Vehmaan Kotiseutuyhdistys ry. järjestää edelleen Pyhään Margareettaan, Vehmaan suojelupyhimykseen, liittyviä tilaisuuksia ja tapahtumia.
- Perinteen ja historian tallentaminen niin museoihin kuin yksityisiin kokoelmiin ja arkistoihin on jatkuva prosessi, johon myönnetään tarpeeksi resursseja. Samaan kokonaisuuteen kuuluu myös kulttuurimaiseman ja rakennetun ympäristön hyvä hoito, jota koskevia toimenpiteitä kehitetään pitkällä tähtäimellä.
- Pitkin vuotta järjestettävillä talonpoikapäivillä kerrotaan menneestä ja tehdään yhdessä vanhan maatalouden töitä. Erilaisilla tapahtumilla valotetaan esimerkiksi pirtuaikaa osana Vehmaan värikästä historiaa.
- Vakkasuomalainen ääni ja tarina -projektin teemojen jatkuminen on tärkeää Vehmaalla niin koulussa kuin kansalaisopistossa.
- Koulujen opetussuunnitelmiin otetaan edelleen eri tavoin mukaan suvaitsevaisuuskasvatusta sekä Vehmaan historiaa ja perinnettä.

Kivi ja puu käsityöperinteen erityisaloina

Sitten on se graniitti, joka on lujaa ja kaunista – imagosanat ovat jo olemassa.

- Vehmaalle ominaisia käsityötaitoja ja perinteitä pidetään hyvissä voimissa. Vehmaalainen kivityö ja vakkasuomalainen puuastiaperinne tuotteistetaan käsiteollisuudeksi ja herätetään käsityöharrastukseksi. Jo tehtyä vakkasuomalaista käsityötutkimusta käytetään hyödyksi ja uutta tutkimusta käynnistetään tarpeen mukaan. Perinteisiä tekniikoita opetetaan ja niistä kerrotaan eri-ikäisille koululaisille. Vehmaalaisia käsityötuotteita kehitetään myyntiin. Yhteistyötä rakennetaan käsityöyrittäjien, Lounais-Suomen käsi- ja taideteollisuusoppilaitoksen ja kansalaisopistojen kesken.
- Vanhat kivityömenetelmät taltioidaan tulevia sukupolvia varten
- Kivityö museo kehittyi kivityökeskukseksi, jossa museotoiminnan lisäksi esitellään perinteisiä kivityötaitoja ja kehitetään uutta osaamista. Pienimuotoinen kivityö tarvitsee tuotteita ja niiden laatua kehittäviä projekteja.

2. Vehmaa kyläsidonnaisuudesta yhteistyöhön

Vehmaa on mittakaavakysymys. Kaukoidässä kun tapaa toisen vaalean tyyppin riittää tieto, että toinen on suomalainen, Kanariansaarilla riittää että on Turun seudulta. Täytyy tulla lähemmäs ennen kuin vakkasuomalaisuudella tai kylillä on väliä.

Vesi-, tie- ja rautatieliikenteen kehitys eri aikoina on pirstonnut kuntaa ja asettanut kylät eriarvoisiin asemiin. Vanhat vehmaalaiset tietävät tarkkaan missä kylien rajat menevät. Matka naapuriin on lyhyt, naapurikylään ehkä henkisesti kilometrimäärää pitempi. Siksi kylien yhteishenkeä on kehitettävä. Kylien, vakkasuomalaisuuden ja seudullisen yhteistyön rinnalla on oltava riittävästi kaikkia vehmaalaisia ja myös uusia tulokkaita yhdistävää toimintaa oman vehmaalaisen kulttuurin ja identiteetin sekä uutta rakentavan yhteisöllisyyden synnyttämiseksi.

Ihmisten erilaisuus on muutettava voimavaraksi, sillä pienissä kunnissa vastuuta tulee jakaa. Mukaan pitää jatkossakin saada monia toimijoita, jotta kaikki ei olisi yhden ihmisen varassa. Ihmisille tarjotaan yhdessä tekemisen ja kokemisen vaihtoehtoja pulkkamäestä kyläsaunaan ja oopperaan. Kunkin kylän toiminnan omia vahvuuksia kehitetään edelleen. Keskittymällä eri osa-alueisiin ja kohdistamalla toimintaa eri ikäryhmille ja eri teemoihin tarjontaa voidaan pitää monipuolisena. Toimintaa vahvistetaan yhdistysten ja järjestöjen yhteistyöllä.

Työryhmän toimenpide-ehdotuksia

Kylät puhaltamaan yhteen hiileen

- Kyläyhdistykset toimivat edelleen aktiivisesti ja tekevät entistä enemmän yhteistyötä. Kylien yhteisen yhdistyksen perustamisella voidaan edistää koko Vehmaan kulttuurin kehittymistä. Yhdistysten jäsenet tapaavat toisiaan säännöllisesti. Yhteistyötä projektien ja tapahtumien koordinoinnissa lisätään. Hyvin hoidettu tiedotus saavuttaa vehmaalaiset ja yhteispalvelupiste säästää turhia askeleita ja polttoainetta.

- Aktiivisen kylätoiminnan rinnalle kehitetään kaikkia vehmaalaisia yhdistävää toimintaa, ja vehmaalaisia kannustetaan osallistumaan myös muiden kuin oman kylän järjestämiin tapahtumiin.
- Kunta tarjoaa puitteet kylien monipuoliselle ja omaehtoiselle kulttuuritoiminnalle.
- Lähikuntien kanssa järjestetään yhteisiä konsertti- ja teatterimatkoja, joilla syntyy myös eri ikäryhmien välistä vuorovaikutusta.
- Sähköisten tietoverkkojen käyttö joka taloudessa, mikä helpottaa yhteistyötä. Sähköisen tiedonvälityksen lisäksi hyödynnetään edelleen perinteistä sanomalehteä.

Rautilakeskus

- Kunnan ostaman Rautilan maaseutuoppilaitoksen elävänä säilyminen ja kiinteistöjen tuleva käyttö oli ajankohtaista keväällä 2004 ja puhutti verstaissa. Kunta kehittää erilaisten projektien turvin maaseutuoppilaitoksen kurssi- ja koulutuskeskukseksi. Tulevaisuutta ajatellen on kuitenkin hyvä, että Rautilan varalle on olemassa vaihtoehtoisia suunnitelmia, vaikka ne eivät heti toteutuisikaan.
- Rautilasta tehdään palvelu- ja hyvinvointikeskus. Kylän vanha asema porttina merelle vahvistuu kun matkailu-, vierasvene- ja vesiuheilusataman palveluja kehitetään. Entisen maatalousoppilaitokseen perustettu monipuolinen palvelukeskus vahvistaa Rautilan kylän elinkeinoja. Yksittäisiä ideoita ovat siipirasalus, melontareitit ja maneesi. Rautilakeskuksen yhteyteen rakennetaan pienvenesatama palveluineen.
- Rautilan taidekeskus: Rautilan kylästä tulee taiteen kohtauspaikka. Kylä tehdään vetovoimaiseksi taiteilijoiden asuinpaikaksi. Vehmaa houkuttelee taiteilijoita Rautilan taiteilijakeskittymään, jossa on hyvät henkiset ja fyysiset edellytykset luovalle työlle. Rautilakeskukseen perustetaan monimuotoinen, kansainvälinen veistospuisto, Vikaisen taiteilijasuvun yhteisnäyttely, Jussi Vikaisen veistosnäyttely, maaseudun kuvataidekeskus. Tämän lisäksi siellä järjestetään eri taiteenalojen tapahtumia, työpajoja ja koulutusta.

3. Maisema- ja ympäristötakuu

Pitkä aikaperspektiivi, luonto, maanviljely, teollisuus, merenkulku ja kauppa ovat tehneet Vehmaasta historiallisesti rikkaan kulttuuriympäristön. Tätä täydentävät vielä vesi-, rauta- ja maanteiden ja niiden muutosten jättämät jäljet. Tavoitteena on viljellyn kulttuurimaiseman ja rakennusperinnön nostaminen Vehmaan vetovoimatekijäksi. Uudet asukkaat ja heidän mukanaan tuoma asiantuntemus, elinkeinot ja verokertymä ovat tärkeitä Vehmaan tulevalle kehitykselle. Tulevaisuuteen on hyvä katsoa ja edetä, kun oman identiteetin tuntemus on hyvä ja oma historiallinen perintö on tuttua.

Vehmaalla korostetaan maaseutumaisuutta: ”*kaupunkimaisia miljöitä löytyy jo tarpeeksi.*” Tämän tavoitteen kannalta on tärkeää, että kunta kartoittaa vehmaalaiset maisematyypit ja antaa asukkaille niiden säilymisestä vehmaalaisen innovaation, ympäristö- ja maisematakuun. Parhaimmillaan se tarkoittaa sitä, että kunta pyrkii takaamaan uuden asukkaan muuttopäätökseen vaikuttaneen maalaismaiseman ja ympäristön laadun säilymisen.

Ympäristö- ja maisematakuu voi koskea myös muita asioita, esimerkiksi ihmisläheistä ympäristöä, turvallista asumista sekä hyvin toteutettuja julkisia ja yksityisiä palveluita. Maisematakuu toteutetaan kunnan harkitulla ja kulttuurimaisemaa kunnioittavalla kaavoituksella.

Idyllinen maaseutu kohtaa Vehmaalla kasvavina elinkeinoina sikatalouden ja biokaasuvoimalan. ”*Vehmaan imagokilpailussa lapset ehdottivat Sika-Vehmaata ja vanhemmat jotain yleviä se graniitti siellä kukkii. Sika ei kelvannut. Sika olisi ollut hyvä ja se sian naama. Tuotemerkiksi sopisi possu ja päivänkakkara tai possu edestä ja possu takaa.*”

Työryhmän toimenpide-ehdotuksia

- Kunta saattaa loppuun vanhan rakennuskannan inventoinnin. Omistajat korjaavat vanhat rakennuksensa vanhaa kunnioittaen, asuvat niissä itse tai myyvät tai vuokraavat ne viihtyisiksi asunnoiksi.
- Jätehuollon ongelmia ratkaistaan tehokkaammalla lajittelulla, kierrätyksellä ja ympäristön siivoamisella.
- Louhokset ja kivikasat ovat kulttuurimaisemaa ja kiehtovat monia kulttuuritilana, mutta niiden käyttöön liittyy erilaisia turvallisuusriskejä. Paikkojen kartoittamista jatketaan ja alueiden käytön rajoja ja mahdollisuuksia selkeytetään.
- Lapsiperheille turvataan kohtuuhintaisia tilavia asuntoja ja kunnan hyvät koulutuspalvelut.
- Korjataan ja asutetaan mummonmökkejä.
- Rakennetaan ”uusmummonmökkejä” ympärivuotiseksi vapaa-ajanasunnoiksi.
- Luodaan edellytyksiä nostalgian kokemiseen ja turvalliseen vanhuuteen.

4. Kulttuuri estää syrjäytymistä ja luo osallisuutta

Kun kello tulee 15 valuu reppuselkäisiä nuoria kirjastoon. He eivät kaipaa ohjelmaa, lukevat lehtiä, istuvat, käyvät netissä. Joka käyntikerta jättää pienen jäljen ja kokemuksen. Nuorten on tärkeä tietää, että on olemassa paikka mihin saa tulla.

Kulttuuri tuo sisältöä ja yhteisöllisyyttä ja koskettaa kaikkia vehmaalaisia. Se auttaa henkisen ja fyysisen jaksamiseen sekä lisää hyvinvointia. Se vahvistaa itsetuntoa ja identiteettiä, mutta myös suvaitsevaisuutta.

Vehmaan kunnan peruspalveluissa kulttuurin asema on alleviivattu. Kunta tekee poikkihallinnollista yhteistyötä peruspalvelujen tuottamisessa toimien aktiivisena verkottajana hallinnon, kunnallisten palveluiden, yhdistyskentän ja seurakunnan välillä. Seudullisen yhteistyön ja ostopalveluiden avulla tarjontaa voidaan tehdä monipuolisemmaksi. Eri ikäryhmien ja toimijoiden välisellä yhteistyöllä luodaan

uusja toteutusmahdollisuuksia, mutta sillä on myös yleisempi hyvinvointia lisäävä arvo.

Lasten ja nuorten taidekasvatus, omaehtoinen tekeminen ja monipuolinen kulttuuritarjonta ovat koko kunnan tärkeitä kehittämisaalueita. Ne nähdään merkittävänä sekä inhimillisen ja turvallisen kasvun, elämysten että maaseudun lasten kulttuurisen tasa-arvon kannalta. Taidepalveluiden saatavuus kotikunnassa on tärkeää, vaikka monia taidekokemuksia pienen kunnan asukkaiden on haettava myös muualta.

Mitä se syrjäytyminen on maaseudulla? Betonilähiössä kaupungissa ei ole mitään muuta virikettä kuin kaljakuppila. Maaseudulla syrjäytyminen ei voi olla yhtä pahaa, aina on jotain virikettä. Voiko täällä syrjäytyä niin pahasti kuin kaupungissa?

Työryhmän toimenpide-ehdotuksia

Kulttuurityön rahoitus vakaalle pohjalle

- 1990-luvun alussa tehty valtionavustuslainsäädännön muuttaminen pannaan vireille ja siirrytään takaisin korvamerkittyy valtionapuun. Näin kuntien palvelut kehittyvät tasapainoisesti.

Kulttuurityöntekijä

- Kolmannen sektorin vapaaehtoistyöllä tuotetaan paljon kunnan palveluita, mutta tarvitaan työntekijä tukemaan ja koordinoimaan yhdistysten työtä. Hän vie eteenpäin ehdotuksia ja aloitteita, auttaa projektisuunnittelussa ja varainhankinnassa sekä hoitaa ammatitaidolla niitä tehtäviä, joita kukaan ei vapaaehtoisesti jaksaa tehdä yhdistyksissä vuodesta toiseen. Työntekijä voi olla myös useamman kunnan yhteinen. Vehmaan kunta laittaa asian vireille, selvittää uuden viran perustamisen mahdollisuuksia ja vie sitä kohti päätöstä viran perustamiseksi.

Kirjastosta kehitetään arjessa elävä kulttuurikeskus

- Vehmaan kirjastossa on hyvä perusta laaja-alaiselle kulttuuritoiminnalle. Kirjastoa kehitetään monipuolisesti ja se kasvaa kunnan kulttuurikeskukseksi. Kunta osoittaa uusiin toimintoihin tarvittavat resurssit.

Kuntapäivät

- Kuntalaisten, poliittisten päättäjien ja virkamiesten välinen keskustelu tarvitsee säännölliset tapaamiset kuntapäivien, asukasparlamentin tai kuntatalkoiden muodossa. Kunnan päätöksenteko tehdään netissä näkyväksi kuntalaisten osallisuuden parantamiseksi.

Eri ikäryhmät

- Monipuoliset kunnan ja yhteisöjen kulttuuripalvelut koskettavat eri ikäryhmiä. Näin syntyy yhteistä puuhaa kaikille. Laaja-alainen kulttuurikäsitys pitää sisällään niin korkeakulttuurin kuin arkipäivän kulttuurin, jota pitäisi olla kaikkien ikäryhmien ulottuvilla.
- Kunta ja yhdistykset järjestävät nuorille monipuolista kulttuuritarjontaa sekä osallistumisen ja tekemisen mahdollisuuksia. Kunta parantaa lasten ja nuorten musiikkikasvatuksen mahdollisuuksia. Vehmaan erikoisuus on elokuvateatteri, jonka ohjelmisto on jatkossakin nuorisoa kiinnostavaa. Teatterin perusopetuksen rinnalle kuntaan perustetaan lasten ja nuorten teatteri.
- Kulttuuri parantaa vanhuspalvelujen laatua. Kotipalvelu välittää kulttuuripalveluja vanhuksille. Vauvasta vaariin -kerhoja perustetaan, teemoina voisivat olla musiikki, historia, kädentaidot tai elämäntapa. Vanhukset toivotetaan tervetulleiksi vierailemaan päiväkotiin.

Ideapankki

Ideapankkiin on koottu verstytyössä kertyneiden ideoiden kirjo. Tällä hetkellä mahdollisimman näyttävät ideat voivat olla eri tilanteissa käyttökelpoisia tai tuottaa kokonaan uusia ideoita.

Kulttuurinen pohja ja resurssit

- Kulttuuri on mielenterveystekijä
- Arkipäivän kulttuurin on oltava jokaisen ulottuvilla helposti
- Vinkkilän elokuvateatteri jatkaa toimintaansa ja eri toimijat kantavat vastuuta sen säilymisestä
- Kuntatiedote tulee jakaa myös kesäasukkaille
- Vehmassalmen tanssilava on yksi maakunnan merkittävimmistä tanssilavoista
- Resursseja myös ostopalveluina kaupungeilta
- Suuret kotiseutuaktiivit ovat hävinneet, vastuuta on jaettava, ei säilytetä liikaa vastuuta yhden ihmisen harteille
- Resursseja tekijöille: innostavuus tuottaa yhteisöllisyyttä ja vuoropuhelua
- Peruspalvelut turvaa Vehmaan kunta
- Edellytykset kulttuurille, kulttuuri vetää kuntaan taiteilijoita/kulttuurin tekijöitä

Historiasta identiteetti ja kasvot kunnalle

- Suuri Postitie suosituksi matkailureitiksi
- Historian ja perinteen yhdistämistä
- Tutkimuksia, kaivauksia alueen esihistoriasta ja keskiajasta
- Vehmaan historiasta teos
- Suomalaisilla yhteisiä kokemuksia – historia yhdistää ihmisiä
- Lähihistoriaprojekteissa tavoitteeksi nostalgian hyödyntäminen
- Käytetään tyhjiä kaupunkeja, 50-lukua suosien (kauppa Vinkkilään jne.)
- Pirtuaika ja pontikankeittöjuhlat
- Historia tutuksi myös muuttaneille
- Miten saada nuoret/lapset kiinnostumaan historiasta?

- Kouluihin Vehmaan historian opetusta
- Vehmassalmen tanssilavan 50-vuotisjuhlasta 2013 tehdään ikimuistoinen.

Kulttuuripalvelujen monipuolisuus – eri ikäryhmät

- Eri ikäryhmien välistä vuorovaikutusta lisätään
- Järjestettyjä kuljetuksia eri tapahtumiin
- Konsertti- ja teatterimatkoja eri ikäpolville
- Nuorille nuorten ehdoilla osallistumiseen aktivoivaa monipuolista kulttuuritarjontaa ja toimintaa
- Kunta rakentaa nuorille skeittirampin
- Nuorisolle järjestetään edes kerran vuodessa kunnan rock-konsertti, vaikkapa Uhlun kaivokseen, mikäli se osoittautuu turvallisiksi. Omat ja naapurin bändit konserttoivat. Louhoskonsertit ovat Vehmaan juttu.
- Nuorisolle mahdollisuuksia itsensä toteuttamiseen (esimerkiksi seinämaalaukset tai tanssi)
- Nuorten yö perinteeksi
- Korkeakulttuuria nuorille, vanhoille ja keski-ikäisille
- Raamatun lukeminen kannesta kanteen
- Elävyttä vanhuspalvelujen kautta
- Ikätasoaan vastaavaa viihdettä vanhuksille
- Vanhusten elokuvakerho

Kyläsidonnaisuudesta yhteistyöhön

Yhteistyö vehmaalaisittain

- Kesäasukkaiden ja vakituisten asukkaiden välille vuorovaikutusta
- Yhteisiä toimintamuotoja jotka kannustavat yhteiseen yrittämiseen ja yhteisvastuuseen

- Nuorten ja lasten aktivointi yhteistyöhön nyt – tuottaa yhteistyön kulttuuria jatkossa
- Lähimmäisyyden talkoot
- Kunnan sisälle oma ydinkeitos: tekijöille edellytyksiä!
- Lapsille toimintamuotoja, jotka punovat yhteistyötä vanhusten kanssa
- Neuvola lähettää tervetuloitotuksen kaikille syntyneille vauvoille
- Kunta kaikille – perustetaan ”asukkaiden parlamentti”
- Poikkiaiheisia esitelmätilaisuuksia: miten possu kasvatetaan? Mitä nanoteknologi puuhaa?
- Tapahtumia, joissa aktivoidaan kuntalaisia kehittämään ja visioimaan viihteen avulla.
- Kulttuuriset tekijät: hallinto ja kuluttajat
- Luottamuselinten edustajien ja asukkaiden välille lisää vuoropuhelua

Kyläyhdistysten yhteistyö

- Kylien yhteistapahtumat – paikallinen kylien yhdistys
- Eri yhdistysten ilmoitukset: myös muut mukaan!
- Kyläyhdistysten yhteinen kesätapahtuma elvytetään!
- Virkamies toiminnan koordinaattoriksi
- Kyläkuntien puheenjohtajat yhteen yhteisiä projekteja suunnittelemaan
- Kulttuuritoimintaa kyläkouluille (ennen mm. kiertävät raittiusjuhlat)

Seudullinen yhteistyö

- Vehmaa, Mietoinen, Mynämäki, Kustavi ja Taivassalo palvelevat yhdessä
- Voimien joustava yhdistäminen lisää palvelua vakkasuomalaisella tasolla

Vehmaan oma ääni

- Vakkasuomalaisen ääni- ja tarinaperinteen jatkaminen
- Murre on POP
- Vehmaalainen on muuttunut vakkasuomalaiseksi – muualta tulleita – siksi perinteet ja historia esiin
- Rautilalainen? Vehmaalainen? Vakkasuomalainen? Varsinaissuomalainen? Suomalainen ilme

- Lasten satutunteja Vehmaan murteella

Maisema- ja ympäristö

Kulttuurimaisema

- Vanhan kulttuurin säilyttäjä, ”*talonpoika, suo & kuokka*”
- Omavaraisideaa suositetaan: puutarha-kasvimaita
- Järvet puhtaiksi
- Kaivokset turvallisuuden rajoissa kulttuurikäyttöön
- Joitakin alueita on jätettävä valaisematta, niin että tähdet näkyvät vastaisuudessakin
- Kävely-pyörätie Himoistenlahden rantoja pitkin
- Kunta rakentaa Vehmaalle pyöräteitä, lahdelta kyläyhdistys järjestää soutukilpailuja
- Vehmassalmen vesireitin kehittäminen yhdessä Himoisten palvelujen kanssa
- Melontareittejä tehdään tunnetuksi

Asuttu maaseutu

- Kesäasukkaille monipuolisia palveluja
- Kesäasutus kausiasutukseksi
- Maanviljelijöiden ja tulokkaiden välille vuorovaikutusta
- Turvallisuus vetää uusia asukkaita
- Kaupallisia palveluja enemmän, tarjottavaa kulkijoille

Matkailu

- On tehtävä tutuksi mitä on
- Maataloustuotantoa tehtävä tutuksi ja tunnetuksi
- Matkailu organisoiduksi – kunnan matkailupalvelu
- Naantalin musiikkijuhlat leviävät
- Crusell yhteistyötä ja rokkia
- Järjestetään oma festari
- Taiteiden tai kulttuurin yö/ päivä/ viikonloppu tai vaikka hullunhauska taideviikko
- Matkailualan yrittäminen ja viihdetuotanto kasvamaan Vehmassalmella
- VR aloittaa jälleen henkilöliikenteen Turun ja Uudenkaupungin välillä paikallisjunalla

ASKAISTEN, LEMUN JA MIETOISTEN KULTTUURISTRATEGIA: "KULTTUURI ON KIVAA JA KUULUU KAIKILLE"

ASKAINEN
Turun seutukunta
Asukasluku 937*

LEMU
Turun seutukunta
Asukasluku 1 614*

MIETOINEN
Vakka-Suomen seutukunta
Asukasluku 1 713*

* Väestörekisterikeskus 2005

Askaisista, Lemusta ja Mietoisista vuonna 2004

Meidän jutun sijasta tehdään oma juttu.

Askaisten, Lemun ja Mietoisten yhteisen kulttuuristrategian tekeminen ei ollut itsestään selvää. Kolmella kunnalla ei ole tiivistä yhdessä toimimisen perinnettä ja prosessille oli alussa kuvaavaa kuntien erilaisuuden painottaminen yhteisen tekemisen mahdollisuuksien etsimisen sijasta. *"Mietoislainen on nurkkapatriootti,*

kun tehdään jotain, ei haluta muita mukaan siihen.“ ”Mietoislainen on sellainen henkilö, että jos se johonkin paneutuu, niin se kyllä tehdään sitten.“

Pienuus ja turvallisuus ovat Askaisten, Lemun ja Mietoisten etu. Kaikki kolme kuntaa ovat muuttovoittokuntia. Turun talousalue työpaikkoineen on lähellä, asuntojen hinnat ovat edullisia ja tontit ja maisemat väljiä. Ainutlaatuinen luonto, vanha rannikkomaisema ja maan kuulut lintulahdet ovat nekin yhteisiä kolmelle kunnalle. *“Koko alueen luonto on aivan ainutlaatuinen jääkauden jäljistä johtuen. Muutettiin tänne ihan sen takia, että on ihana iso tontti, jossa on siirtolohkareita.“*

Kunnissa on hyvät palvelut. Kouluihin, päivähoitoon ja muihin nuorten perheiden palvelutarpeisiin on vastattu. Alueelta pois muuttaneet nuoret palaavat usein perheen perustettuaan takaisin kotiseudulleen, kun haluavat lapsilleen turvallisen kasvuympäristön. *“Tyttäremme löysivät naapurin jurttimaalta puoliset ja asuvat täällä. Juurtuminen on onnistunut, vaikka nuorena perunamaalla uhosivatkin, että on syytä muuttaa äkkiä pois.“*

Ruumiinkulttuuri, retket, luonnossa liikkuminen, kotosalla oleskelu ja muu arjen kulttuuri ovat monille tärkeitä. Kustavintie tuo ja vie ihmiset nopeasti aluekeskuksiin. Niinpä myös isompien naapurikuntien kulttuuri- ja taidepalvelut ovat lähellä täydentämässä oman kunnan tarjontaa. Toisaalta vilkkaasti liikennöity Kustavintie on sekä kesämökkiläisten tärkeä kulkureitti saaristoon että tie Uuteenkaupunkiin. *“Kustavintie on vaarallinen kulkea, pyöräillä ja kävellä. Kun siinä mennään sataa, ei meinaa vaatteet päällä pysyä.“* Tie jakaa Mietoisen kahtia ja kuljettaa suuren joukon ihmisiä Lemun ja Askaisten ohi.

Askaisiin, Lemuun ja Mietoisiin muuttaa koko ajan uusia asukkaita. Vaarana on, että syntyy tunne kunnista Turun lähiöinä. Uudet asukkaat eivät välttämättä osaa kunnioittaa niiden ominaispiirteitä. *“Muuttovoittoisuuden kautta vois ajatella, että lemulaisuus on vähän hakusessa.“* Toisaalta on ymmärrettävää, että *“paikkakunnalle on vaikea juurtua, jos on muualla työssä ja käy täällä kotona vaan*

nukkumassa. “Nukkumalähiöelämään ei kuulu paikalliseen toimintaan osallistuminen, eikä siihen ehkä ole aikaakaan. Silloin kuntalaiseksi juurtuminen uudella kotipaikkakunnalla jää vajavaiseksi. Vaikka uusia asukkaita muuttaakin kuntiin, maaseutu autioituu perinteisten viljelijäämmattien harjoittajista. Maaseudun rakennemuutos aiheuttaa työttömyyttä ja painetta muuttaa kaupunkiin.

Askaisten, Lemun ja Mietoisten juuret yltävät esihistoriaan ja keskiajalle. Alue on kuuluisa vanhoista kartanoistaan ja kirkoistaan, mutta myös yksittäisten tilojen tarinat voivat yltää yhtä pitkälle ajassa taaksepäin. Kunnat ovat monien perinteisten ja uudempienkin matkailureittien varrella. Niitä ovat esimerkiksi seitsemän kirkon reitti, Postitie ja Pyhän Henrikin vaellusreitti.

Kuntien yhdistystoiminta on perinteisesti ollut vilkasta: kolmen kunnan alueelta löytyy toista sataa erilaisia harrastusmahdollisuuksia ja virikkeitä tarjoavaa yhdistystä. Yhdistystoiminta helpottaa uusiin ihmisiin tutustumista ja paikkakuntalaiseksi tulemistä. Lounaissuomalainen omanarvontunne kohtaa näissä kunnissa luovalla tavalla karjalaisen perinteen. Karjalainen elämänsäsenne näkyy vieläkin arjessa, monissa yhdistyksissä ja kuuluu kuorojen laulussa. *“Jos tänne ei olisi karjalaisii tullut, nämä olisivat kaikki kuolleet omaan itsellisyyteensä.”*

Vaikka kunnissa on runsaasti yhdistyksiä, samalla ongelma on se, että toimijat ovat vähissä: *“Pieni porukka, samat naamat joka paikassa.”* Uusia jäseniä ei saada ja vanhat väsyvät. Kaikki ahtaallakaan toimivat yhdistykset eivät halua tai osaa tehdä yhteistyötä. Yksin tehden tapahtumat ovat vaarassa jäädä pieniksi, eivätkä hyvät ideat tavoita mahdollista osallistujakuntaa. Kulttuurityön rahoitus on heikkoa, eri ikäpolvien kulttuuritarjonnassa ja olemassa olevien mahdollisuuksien haltuun ottamisessa on puutteita.

Visio 2020-luvulle

Askainen, Lemu ja Mietoinen ovat ihmisläheisiä kuntia, joissa turvallisuus, luontoa lähellä oleva asuminen ja maalaismaiset puitteet luovat viihtyisyyttä asumiselle. Kunnat kehittävät kulttuuripalvelujen toteuttamiseksi monimuotoista yhteistyötä sekä keskenään että muiden lähikuntien kanssa. Myös yhdistys- ja harrastustoiminta on verkottunut kuntarajat ylittäen – kulttuuri on yhteistyötä. Kaikkien ikäryhmien ulottuvilla oleva kulttuuri luo henkistä hyvinvointia. Vireä ja kiinnostava vapaa-ajantoiminta sekä hyvät kulttuuripalvelut saavat uudetkin asukkaat kiinnostumaan omasta kotikunnastaan. Kulttuuri tuottaa iloa.

Alueen historia ja miljöo kartanoineen, lintulahtineen ja kivikaudesta kertovine jälkineen antavat pohjan omaperäiselle ja erottuvalle tapahtumatuotannolle sekä elämyksellisyyteen, matkailuun ja kesäasumiseen liittyvien elinkeinojen kehittämiseksi. Luontoa ja maalaismaista miljöötä suojellaan alueen voimavarana.

Strategian kulmakivet

1. Kulttuuripalveluita toteutetaan yhdessä
2. Uudet asukkaat mukaan kulttuuritoimintaan
3. Menneestä ajasta eväitä tulevaan
4. Ympäristöstä viihtyvyyden ja elinkeinojen kehittäjä

1. Kulttuuripalveluita toteutetaan yhdessä

Askasissa, Lemussa ja Mietoisissa kunnalliset palvelut säilyvät monipuolisina ja ne toteutetaan kuntien välistä yhteistyötä hyödyntäen. Kulttuuripalvelujen tuottamisessa suositetaan kuntien yhteisiä työntekijöitä kuntien sisäisten yhdistelmävirkojen sijasta. Alueen kulttuuriaktiiveja ja yhdistyksiä autetaan löytämään toisensa ja kehittämään toimintaansa yhteisvoimin.

Pienten kuntien kulttuuritarjonnan perusta on omaehtoisessa kulttuurityössä, jonka toteuttamisen edellytyksiä kunnat tukevat. Maaseudun ja kaupunkien välillä tehdään kulttuurivaihtoa. Kuntien omaa tarjontaa täydennetään naapurikuntien harrastusmahdollisuuksilla ja lähikaupunkien kulttuuripalveluilla. Eri-laisia kulttuurin harrastamisen ja tekemisen mahdollisuuksia lisätään ja resursseja hyödynnetään kuntien välisen vastavuoroisuusperiaatteen pohjalta. Askaisten, Lemun ja Mietoisten kulttuuripalvelujen kehittämisedellytykset paranevat, kun kuntalaiset suosivat lähipalveluja. Kulttuuripalveluja arvioitaessa otetaan huomioon se, että niiden laajaa merkitystä yhteisöjen ja ihmisten hyvinvoinnille ei pystytä mittaamaan määrällisillä tuloksilla. Kulttuurin myönteiset vaikutukset näkyvät viihtyvyytenä, uusien asioiden syntyminenä ja kuntien vireytenä.

Kunnissa pidetään huolta siitä, että niissä on toimivia tiloja ihmisten kohtaamiseen, yhteiseen toimintaan ja harrastamiseen. Eri ikäryhmiä ohjataan kokoontumaan saman katon alle niiden välisen vuorovaikutuksen lisäämiseksi. Tiloista tehdään kuntalaisten yhteisiä ”*olohuoneita*”, jotka ovat avoimia yli kuntarajojen tapahtuvalle toiminnalle, vaikka jokaisessa keskuksessa olisikin omansa. Eristyneisyyttä vähennetään luomalla yhteisiä kohtauspaikkoja, ottamalla erityisryhmät huomioon ja parantamalla julkisia liikenneyhteyksiä kylien välillä ja kuntarajojen yli.

Vaikka kunnissa on paljon nuoria perheitä, palveluiden tuottamisessa otetaan huomioon eri elämäntilanteissa olevien ja eri-ikäisten kuntalaisten tarpeet. Hyviä kulttuuripalveluja ja -tuotantoja kierrätetään paikkakuntien välillä toiminnan monimuotoisuuden lisäämiseksi. Suurempia kulttuurihankkeita pystytään toteuttamaan paremmin, kun mukaan saadaan toimijoita ja resursseja eri kunnista. Tapahtumia rakennetaan kuntien omista vahvuuksista käsin. Yleisö- ja harrastajapohja laajenevat, kun tapahtumiin osallistutaan yli kuntarajojen. Uusien harrastajien ja toimijoiden myötä ehkäistään nurkkakuntaisuutta ja tekijöiden väsymistä.

Yhteistyössä järjestetyillä kiinnostavilla tapahtumilla ja niiden omaperäisillä ide- oilla saavutetaan seutukunnallista ja valtakunnallistakin näkyvyyttä. Yhteisten tapahtumien kautta eri toimijat kohtaavat. Tapahtumien kehittämällä voidaan

koota muun muassa kuntien kulttuurintuottajia ja matkailuyrittäjiä yhteistyöhön, jolloin alueen matkailuelinkeinot ja kulttuuriyrittäjyys saavat uutta voimaa.

Työryhmän toimenpide-ehdotuksia

Kuntayhteistyö

Kun pienessä kunnassa yhdellä henkilöllä on niin monta virkaa, ei pysty hoitelemaan juttuja ja ne jäävät hyvin pitkälti vapaaehtois pohjalle.

- Kunnat lisäävät monimuotoista ja ennakkoluulotonta yhteistyötä keskenään ja muiden lähikuntien kanssa sekä rakentavat ja etsivät uusia yhdessä toimimisen malleja. Kuntarajoja ylitetään myös tila- ja resurssiasioissa.
- Askainen, Lemu ja Mietoinen palkkaavat yhteisen kulttuurisihteerin tai muun kulttuuriasioista vastaavan ammattilaisen koordinoimaan kuntien yhteistä kulttuurityötä ja saadakseen parempaa asiantuntemusta kulttuurin alalle. Pätevä ammattilainen pystyy muun muassa etsimään kulttuurityölle rahoitusta.
- ”Kirjasto on kulttuuria parhaimmillaan.” Kirjastot ovat kulttuurin ydinpaikkoja ja monipuolisia kulttuuritoimintojen keskuksia, joita kehitetään olohuonetyyppiseksi kohtaamis- ja oleskelutiloiksi. Kaikki toiminta ei tarvitse omaa rakennusta tai tilaa, vaan kirjasto voi toimia niin näyttely- kuin esiintymistilanakin. Kirjastojen aukioloaikojen ulkopuolella tiloja hyödynnetään aktiivisesti esimerkiksi yhdistysten kokoontumistiloina. Kirjasto- ja kulttuuritilat korjataan ja laajennetaan asianmukaisiksi, jolloin niissä voidaan järjestää alueen yhteisiä tapahtumia ja kulttuuritoimintaa.
- Kulttuuritarjonnan arvo sosiaali- ja terveystalvelujen rinnalla nähdään tärkeänä sekä itsenäisinä palveluina että muihin yhdistettynä. Kulttuurityötä tehdään läpäisevästi yhteistyössä muiden kunnallisten toimialojen kanssa. Ihmisten henkistä hyvinvointia lisätään kulttuuripalveluilla, esimerkiksi vanhainkodeissa lastenteatterilla, palvelupäivillä, musiikkiesityksillä ja kutsumalla koululaisia esiintyjiksi. Kolmen kunnan yhteinen taidekasvattaja rekrytoidaan tarjoamaan palveluja kaikille ikäryhmille.

- Kuntien ja seurakuntien nuorisotyön yhteistyötä lisätään erityisesti yläasteikäisten nuorten palvelujen parantamiseksi. Nuorten palveluiden kehittämällä pystytään varautumaan ennaltaehkäisevästi mahdollisiin tulevaisuuden ongelmiin, kun nuorten määrä muuttovoittoisissa lapsiperheiden kunnissa kasvaa entisestään.

Tiedotus ja verkottuminen

Taiteilijat ja kulttuuri kuntien nettisivujen etusivuille .

- Tapahtumien ja harrastusten osallistujamääriä kasvatetaan kehittämällä yhteistä tiedotusta. Myös internetin ja sähköpostin kautta avautuvia mahdollisuuksia hyödynnetään. Paikallislehtiin kirjoitetaan tapahtumista puffeja, jotta tieto tulevasta tapahtumasta kulkee ja ihmiset osaavat hakeutua paikalle. Kuntien internet-sivuille tehdään yhteisesti ylläpidetty ja päivitetty listaus kuntien kulttuuripalveluista, harrastusmahdollisuuksista ja tapahtumista yhteystietoineen. Kerran vuodessa kunnat lähettävät tiedotelehden kaikista palveluista myös kotijakeluna sekä vakituksille asukkaille että kesäasukkaille.
- Toimijoita verkotetaan toisiinsa kuntien ja eri yhdistysten yhteisessä vuosittaisessa seminaarissa. Toimijat tulevat tutuiksi keskenään ja samalla käynnistetään yhteinen ideointi- ja tiedotustoiminta. Seminaari järjestetään vuorovuosina eri kunnissa. Tapaaminen on tärkeää, sillä kontaktit syntyvät ja säilyvät kasvokkain kohdattaessa.

Tapahtumia yhdessä

- Järjestetään kolmen kunnan yhteistyönä maakunnalliset tai valtakunnalliset laulujuhlat Sulasolin alaisuudessa, alkaen esimerkiksi Louhisaaren pihakonsertista. Laulujuhlat toteutetaan määrävuosina vuorotellen kussakin kunnassa. Juhlia varten perustetaan kuntien yhteinen laulujuhlakuoro. Vastuullisena toteuttajana on kolmen kunnan yhteinen laulujuhlatoimikunta. Juhlilla elvytetään vilkasta kuorolauluperinnettä seudulla sekä lisätään pienen kuntien kulttuuriyhteistyötä. Juhlien toteutuksessa hyödynnetään Mietoisissa aiemmin tehtyjä esivalmisteluja. Ensimmäiset laulujuhlat toteutetaan vuonna 2007.

- Lemussa kasvatetaan Runoviikkoa ja sille haetaan toteuttajia myös naapurikuntien puolelta. Runoviikon ytimessä ovat lapset ja nuoret sekä eri ikäryhmien yhdessä tekemät esitykset. Nuorten kiinnostusta herätetään esimerkiksi runokilpailun tai rap- ja rocksanointuskilpailun avulla. Runoviikkoa toteutetaan yhteistyössä koulujen, päiväkotien, kirjaston, seurakunnan sekä paikallisten runoilijoiden ja lausujien kanssa. Tapahtumaa suunnittelemaan ja organisoimaan perustetaan eri yhteistyötahoista koottu työryhmä. Työryhmä selvittää myös mahdollisuutta saada esimerkiksi runopajoja tai muuta runopainotteista opetusta koulujen opetukseen. Runoviikosta kehitetään kaiken ikäisten tapahtuma, joka tulee tunnetuksi koko maakunnassa.
- Hajuviikot johdattavat humoristisesti maaseutuun ja alueen perinteisiin. Hajuteema voi olla esillä myös vuoden kiertoon liittyen: keväällä ja syksyllä järjestetään tuoksuretkiä luontoon, talvella löydetään joulun tuoksut.
- Kartanoviikko saa pontta kirjallisuudesta ja historiasta. Kolmen kunnan alueelle suunnitellaan historiaretkiä, kartanoissa on mahdollisuuksien mukaan avoimet ovet, kirjastoissa kartanokirjallisuuden teema. Samalla järjestetään luentoja alueen historiasta ja sen erityispiirteistä.
- Hyvän organisoinnin avulla tapahtumat viedään yhteistyössä loppuun asti. Se auttaa ottamaan paremmin huomioon kokonaisuuden ja erilaiset vastuunjaot, jolloin ehkäistään ennalta yhteistyön mahdollisia konflikteja.
- Esimerkiksi teatteri- ja konserttimatkoja järjestetään yhdessä eri kuntien toimijoiden kanssa. Bussit kiertävät kaikkien kuntien kautta keräten mukaan osanottajia. Pienten kuntien kohdalla lähtijöitä voi olla rajoitetusti, joten kuntien yhteistyöllä saadaan mukaan enemmän kiinnostuneita ja kustannukset säilyvät kohtuullisina. Kuntien järjestämissä matkoissa säästetään resursseja, ja matkojen järjestäminen voi olla vuoron perään eri kuntien vastuulla. Yhdessä vietetty aika tutustuttaa kuntalaiset kulttuurimatkoilla toisiinsa.

Yhdistykset ylittävät rajoja

- Urheilun ja kulttuurin vastakkainasettelun sijaan pyritään vuorovaikutukseen ja yhteisten tapahtumien toteuttamiseen. Yhteiset tapahtumat tavoittavat suuremman

yleisön ja niitä on helpompi ja edullisempi järjestää. Esimerkiksi kulttuuri- ja urheilukilpailuja yhdistetään, urheilutapahtumissa on mukana vaikkapa laulu-, musiikki- tai tanssiesityksiä tai suunnistus- ja kävelyreittien varrella kerrotaan tarinoita.

- Yhdistysten toiminnassa otetaan huomioon erilaiset ikäryhmät. Erityisesti nuoria houkutellaan mukaan aktiivisiksi osallistujiksi ja myöhemmin myös työn jatkajiksi.
- Yhdistykset tekevät yhteistyötä sekä keskenään että kulttuurikoordinaattorin tai -sihteerin kanssa ulkopuolisen rahoituksen löytämiseksi monimuotoiselle kulttuuritoiminnalle. Hanke- ja sponsorirahoituksella pystytään toteuttamaan suurempia projekteja, palkkaamaan työntekijöitä ja hoitamaan markkinointia.
- Yhteistyössä eri yhdistysten, kuntien ja yksityisten sponsoreiden kanssa hankitaan asianmukaisia toiminta- ja varastotiloja yhdistyksille.

2. Uudet asukkaat mukaan kulttuuritoimintaan

Meillä jotka ollaan lasten kanssa muutettu tänne, meillä ei ole juuria täällä. Voitaisiin kasvattaa juuret, jos saataisiin paikallishistoria tutuksi.

Askaisiin, Lemuun ja Mietoiisiin houkutellaan hallitusti uusia asukkaita korostamalla alueen edullista tonttimaata ja asuntoja sekä kaunista luontoa. Erityisiä voimavaroja ovat vilkas yhdistystoiminta, pienet koulut ja se, että ihmisen kokoisissa kunnissa vaikuttamisen mahdollisuudet ovat suuremmat. Myös turvallisuus on maallemuuttoon houkutteleva tekijä.

Omaehtoisesti toteutettu kulttuuritoiminta on kuntalaisten arjessa mukana luoden yhteisöllisyyttä ja vuorovaikutusta. Paikkakunnilla “nukkumassa” käyviä kuntalaisia aktivoidaan kiinnostumaan kotikunnastaan ja lähtemään mukaan erilaiseen toimintaan. Muuttajat vireyttävät paikkakuntien kulttuuritoimintaa, tuovat uutta energiaa, uusia ideoita ja osaamista. Kun vetovastuu jakautuu useammille hartioille, järjestäjät motivoituvat ja jaksavat paremmin, ja tapahtumia, yleisöä ja toimijoita saadaan enemmän. Juurtuminen omaan paikkakuntaan lisää ihmisten kiinnostusta oman elinympäristön kehittämiseen.

Alueen paikallisidentiteetin säilyminen nähdään tärkeänä, mutta väestöpohjan laajentuminen tuo paikkakunnille uusia asioita ja tekee niiden hyväksymisen ihmisille helpommaksi. Kuntien suvaitsevainen arvomaailma vahvistuu. Erilaisuus käännetään eduksi, uusien asioiden käynnistäjäksi. Tavoitteena on tilanne, jossa uuden asukkaan on entistä helpompi tulla tutuksi ja saada uusia kontakteja paikkakunnilla. Päiväkodeissa ja kouluissa kasvatetaan lapsia monikulttuurisuuteen ja erilaisuuden hyväksymiseen sekä tapakulttuurien vuorovaikutukseen.

Työryhmän toimenpide-ehdotuksia

- Panostetaan ihmisten kohtaamiseen ja rakentamaan vuorovaikutukseen, ja sitä kautta uuden ja uudistuvan sosiaalisen pääoman syntyymiseen Askaisissa, Lemussa ja Mietoisissa.
- Markkinoinnilla houkutellaan kuntiin uusia asukkaita maaseudun ehdoilla välttämällä sellaisen mielikuvan luomista, että pienestä kunnasta löytyisi samat palvelut kuin suurista kaupungeista. Maallemuuttajille laaditaan opas maaseudun elämään, jotta uudet asukkaat saavat ohjeita maaseudun ehdoilla elämiseen. Odotukset tulevat realistisiksi, eivätkä maaseudulle muuttavat pety suuriin kasvukeskuksiin verrattuna pienempään palvelujen ja aktiviteettien määrään. Uusia asukkaita autetaan juurtumaan ja *”kasvamaan kiinni turpeeseen”*. Maaseutumaisten arvojen sisäistämällä vältetään sekä asenneilmapiirin että miljöön lähiöitymistä.
- Kunnat, seurakunnat ja kyläyhdistykset ottavat huomioon uudet asukkaat, toivottavat heidät tervetulleiksi ja ottavat mukaan toimintaansa. Uusille asukkaille tiedotetaan yhdistysten ja harrastuspiirien toiminnasta esimerkiksi kotiin lähetettävän infokirjeen tai iltamatyyppisen kokoontumisen avulla.
- Kunnat jakavat uusille asukkaille kattavan tietopaketin kuntien toiminnasta. Kaikki tarvittava informaatio kerätään yksiin kansiin ja materiaali päivitetään vuosittain. Tieto- ja tervetulopaketti toteutetaan kuntien eri toimielimien yhteistyönä.
- Etätyön edellytyksiä parannetaan esimerkiksi toimivilla tietoliikenneverkoilla, jotta kunnissa asuvat ihmiset voivat viettää enemmän aikaa kotikunnassaan, ja kesäasukkaat toisessa asuinkunnassaan.

3. Menneestä ajasta eväitä tulevaan

Alue on merkittävä historian kannalta. Kotiseutuylpeyden kautta syntyisi juuret. Ei olisi sitten niin helppo lähteä täältä kun kasvaa isoksi.

Perinne ja historia elävät arjessa mukana ja koskettavat ihmisiä myös tulevaisuudessa. Museoiden ei anneta pölyttyä, vaan niitä kehitetään aktiivisesti tapahtumien ja toiminnan keskuksiksi, joissa historiaa elävöitetään monin keinoin. Paikalliseen historiaan ja perinteeseen liittyvät tapahtumat tekevät paikkakuntia tutuksi ja avaavat oman historian merkityksen sekä vanhoille että uusille kuntalaisille. Kulttuurin, perinteen ja paikallisen historian arvostus nousee.

Lapsia ja nuoria houkutellaan kiinnostumaan perinteistä ja paikkakunnan historiasta. Se kuuluu koulun toimintaan, jolloin jokainen ikäluokka saa kosketuksen paikallisiin juuriin. Eri sukupolvien kohtaamisessa kulttuuri ja perinteet siirtyvät eteenpäin ja paikkakuntien myönteinen yhteisöllisyys vahvistuu.

Alueen rikasta historiallista perintöä sekä luonnon- ja kulttuuriympäristöä hyödynnetään matkailun ja kulttuuripalveluiden kehittämisessä. Työtä tehdään yksityisen, julkisen ja kolmannen sektorin yhteistyönä. Siten sekä julkiset palvelut ja yhdistystoiminta että matkailu- ja kulttuuriyrittäjyys saavat tukea alueen vahvuuksista.

Työryhmän toimenpide-ehdotuksia

- Päiväkodeissa järjestetään isovanhempien ja lapsenlasten tapahtumia. Paikkakuntien mummut ja papat siirtävät tarinoiden ja tekemisen kautta perinteitä ja osaamistaan seuraaville sukupolville – muillekin kuin omille lapsenlapsilleen. Tämä kasvattaa myös kunnioitusta ja ymmärrystä vanhempia ihmisiä kohtaan sekä sukupolvien välistä kanssakäymistä ja ystävyyttä.
- Maanviljelijät opettavat kouluissa luonto-, ekologia- ja luomutietoa sekä kertovat vanhoista ja uusista ruuan tuottamisen tavoista. Koulut tekevät maatilavierailuja.

- Kuntien lapsille ja nuorille annetaan koulussa perinne- ja paikallishistoriakasvatusta. Vanhaa maaseutukulttuuria elävöitetään esimerkiksi kehittämällä paikkakunnan museoita Turun Kuralan Kylämäen tapaan. Koululaiset tekevät retkiä kohteisiin, missä heille on tehtäviä ja tiedon kokoamista sekä tietokilpailuja paikallishistoriasta.
- Museoihin tuodaan teemoja ja toiminnallisuutta esimerkiksi kädentaitokurssien, historiakerhojen, työnäytösten, perinnetaitojen kilpailujen tai historianäytelmien avulla. Kunta ennen ja nyt –näyttelyt kertovat kulttuurimaiseman, elinkeinojen ja asumisen muutoksista.
- Uusia ja vanhoja kuntalaisia ohjataan toimimaan samoissa yhdistyksissä, jolloin paikallistietoutta välittyy myös maallemuuttajille.
- Lapset käsikirjoittavat ja tekevät kotipaikkansa historiaan perustuvia pienenäytelmiä ohjatusti kouluissa tai harrastuspiireissä. Paikkakuntien harrastajateatterit tekevät yhteistyössä Turun taideakatemian opiskelijoiden kanssa historiallisen näytelmän, joka esitetään kaikissa kunnissa.
- Historialtaan rikkaiden kuntien miljööseen sopivat erilaiset historialliset tapahtumat kuten keskiaikaan liittyvät teemat, turnajaiset, elämykselliset historiakoemukset, haarniskapajat, roolipelit aidossa miljöössä, kartanoviikko, muinaistulet tai pyhiinvaellusreitit Pyhän Henrikin legendan mukaan. Näistä kehitetään kulttuuri- ja matkailupalveluja sekä paikallisille että turisteille yhteistyössä julkisen, kolmannen ja yksityisen sektorin kesken.

4. Ympäristöstä viihtyvyyden ja elinkeinojen kehittäjä

Peltoaukeat, maaseutu, rakennukset ja kokonaisuus, jossa näkyvät tietyt aikakerrokset kivikaudesta alkaen on korvaamaton, vastaavanlaista ei ole toista. Kulttuurimaisema on arkea, eikä osata ajatella tarpeeksi sitä, että se on jotain arvokasta.

Kulttuuri- ja luonnonympäristön kunnioittaminen näkyy päätöksenteossa ja kaavoituksessa. Ne antavat sisältöä matkailulle ja luovat kuntiin viihtyisyyttä uusien ja vanhojen asukkaiden hyvinvoinnin perustaksi. Kunnissa katsotaan entistä

enemmän merelle ja järjestetään siihen liittyviä tapahtumia ja palveluja. Ekologisuus ja kestävä kehitys ovat kuntien kilpailutekijöitä. Seudulla on puhtaan ruoan ja luonnon osaamista. Ainutlaatuisen luonnon säilyminen on alueelle tärkeä asia.

Ympäristöstä huolehtiminen on edellytyksenä sille, että matkailua voidaan kehittää entistä vankemmaksi elinkeinoksi. Tällöin paikallisella kulttuuri-, luonto- ja matkailuyrittäjillä on edellytyksiä kehittää toimintaansa. Sen myötä Askaisten, Lemun ja Mietoisten elinvoimaisuus paranee ja hiipuvien perustuotannon elinkeinojen tilalle pystytään kehittämään uusia elannon lähteitä.

Työryhmän toimenpide-ehdotuksia

- Maalaismaisemaa peltoineen ja niittyineen hoidetaan viljelemällä ja laiduntamalla. Maalaismaisuuuden piirteitä säilytetään myös taajama-alueiden kaavoituksessa. Tonttikoot pidetään suurina, sillä maalle muuttavat haluavat rauhallisuutta ja tilaa. Alueita kaavoitetaan myös virkistys- ja matkailukäyttöön.
- Järjestetään yleisöluentoja ja luontoiltoja luonnon- ja kulttuurimaisemasta, rakennusperinnöstä ja kulttuurihistoriasta. Tutustutaan rakennettuun ympäristöön ja kartanoihin opastetuilla kierroksilla, joita paikalliset kulttuurin tuottajat tarjoavat.
- Kuntien rajat ylittäviä luonto- ja kulttuurireittejä tehdään yhdessä patikka-, pyöräily-, ratsastus- ja melontaretkiä varten. Saaristoa ja lintulahtia hyödynnetään rannikkokuntien valttikortteina. Retkireitit rakennetaan niin, että niiden varrella on sekä luonto- että kulttuurikohteita, esimerkiksi lintutorneja ja kartanoita. Reittien nimissä hyödynnetään paikallishistoriaa, esimerkiksi luomalla ”Mannerheimin ratsastusreitti”. Seitsemän kirkon reitti herätetään uudelleen käyttöön.
- Luodaan maalais- ja kaupunkikoulujen ystävyyskoulutoimintaa ja sen osana kulttuurivaihtona vierailuja kumpienkin koulujen oppilaiden arkeen. Toteutetaan maaseudun elämään perehdyttäviä leirikouluja, joita varten luodaan monimuotoisia kulttuuripalveluja ja esimerkiksi luonnonympäristöön perehdyttäviä koululaisristeilyjä rannikkoalueella. Leirikoulujen palveluja käytetään myös omien kuntien koululaisten kotiseututuntemuksen vahvistamisessa.

- Kulttuuri-, luonto- ja matkailutuotteita luodaan paikallisten vahvuuksien pohjalta. Kehitetään maatilamatkailua, majoitus- ja opaspalveluja sekä reitistöjä. Laaditaan ja annetaan niihin liittyvää koulutusta julkisen, yksityisen ja kolmannen sektorin toimijoille. Siten käsityöläiset, kulttuuripalvelujen tuottajat, luonto-oppaat ja luontoyrittäjät, mökkitalonmiehet sekä metsästyksen, kalastuksen ja viljelyn perinneohjaajat saavat enemmän ansiota työstään ja maaseutumatkailu kasvaa Askaisissa, Lemussa ja Mietoisissa.
- Kustavientietä porhaltavia autoja houkutellessaan kiertämään Askaisten, Lemun ja Mietoisten kautta ja myös pysähtymään. Esimerkiksi Kustavintien varteen perustetaan monipuolinen koko seutua palveleva kauppa, jossa on myytävänä paikallisia tuotteita.

Ideapankki

Ideapankkiin on koottu verstytyksessä kertyneiden ideoiden kirjo. Tällä hetkellä mahdollisimman näyttäviä ideoita voivat olla eri tilanteissa käyttökelpoisia tai tuottaa kokonaan uusia ideoita.

Kulttuuripalveluita toteutetaan yhdessä

- Kirjastotiloja hyödynnetään paremmin kulttuurivaihdossa
- Kuntien yhteinen kulttuuritoimi
- Yhteinen keskushallinto
- Lemu – Askainen – Mietoinen -alue tunnetaan yhteisellä nimellä
- Yhteistiedote kaksi kertaa vuodessa alueen asukkaille ja Vakka-Suomen Sanomiin
- Osaaja- ja toimijalistat jakoon kaikkien yhdistysten käyttöön
- ”Fiineys” karsitaan kulttuurista
- Pyhä savu (vrt. muinaistulet) saapuu Hirvijokea pitkin Lemuun
- Pyhiinvaellusreitti Mietoisista Nousiisiin
- Lemu – Askainen – Nousiainen Merefestit Pikisaareissa
- Aikuisteatteriesityksiä järjestetään eri kuntien kartanoitten pihalla
- Runo-, teatteri- ja laulusitykset myyntiin DVD:nä
- Esitysten, ideoiden kierrätys, esimerkiksi kirjastotapahtumat naapurikuntiin
- Perustetaan Kulttuurinystävät-yhdistys, joka tekee kulttuuriretkiä eri kohteisiin
- Kansantanssi ja -musiikkitapahtuma Mietoisissa
- Kuntalaisille erilaisia taidetapahtumia
- Ulkoliikuntakeskus Pyheen urheilukentälle
- Yhteinen nettikauppa, toimipiste esimerkiksi Runoisten lehmätilalle (tuleva juustotila)
- Kolmen kunnan alueelle luontopolku, jonne tehdään laavu ja mahdollisuus ottaa myös koira mukaan
- Maaseutu on yhteinen ilonaiheemme

- Järjestetään eri kuntien yhteistyönä luontoretkiä
- Mietoisissa lisää kulttuuritoimintaa lapsille ja nuorille, kuvataidekursseja tai -leiriä
- Lapsi-nuorisoteatteri Askaisiin
- Merirosvo-Landia kuntien edustalle merelle (lapsille)
- Perustetaan Askaisiin merirosvosaaari – ”*Kurkunleikkaajien saari*”
- ”*Huonojen*” runojen ja/tai kuorojen festivaali
- Elokuva festivaali jossain kunnassa. Teemanä esimerkiksi huonot Scifi-leffat
- Lemun leipäteeman jalostaminen, leipomo, markkinointi
- Maatalouden tutkimuslaitoksesta maaseudun tutkimuskeskus
- Virastoista merenkulkuhallitus Askaisiin
- Moskeija Mietoisiin
- Helsingin läisapakolaisten sopeutuskeskus
- Lemusta valtakunnan virallinen lapsihautomo – valtion lapsi- ja nuorisopolitiikan kokeilualue
- Rauhallinen ja turvallinen paikka asua: työtä ja toimeentuloa
- Peruspalvelut toimivaksi ettei ole tarvis kuluttaa bensaa ja saastuttaa ilmaa
- Rauhan elämyksiä ja retiriitejä matkailijoille

Menneestä ajasta eväitä tulevaan

- Historiaviikko Askainen Lemu Mietoinen
- Alueen historia tuttu valtakunnallisesti näytelmien ja laulujuhlien kautta
- Kirkkoihin vanhan musiikin konserteja, esimerkiksi keskiajan musiikkia
- Kiertojelut historian kohteisiin
- Ehrensärd-pidot Saarelle
- Kartanokirjallisuuden päivät
- Kartanoihin avoimien ovien päivät
- Teatteriesitys Mauno Tavastista
- ”Elinan surma” tutuksi näytelmien kautta
- Alueen historia tutuksi paikallisesti näytelmien kautta
- Harrastelijanäyttelijät esittämään kesäisin historiallisia näytelmiä
- Hovimäkityyppinen tv-sarja lapsille kunnassa
- Viikinkiveneet vesille
- Saaren Kartanon alue matkailukohteeksi, jos ei saada tutkimusasemaa

- Ihmiset alkavat kaivata juuria: yhdistykset ja kylätoiminta nousevat
- Keskiäikamarkkinat kaikkia asukkaita koskevaksi
- Mietoisissa Tavastilan kotiseutumuseon kokoelmien kattava luettelointi
- Tavastilan museo matkailukohteeksi, ehos-tusta eli rakennukset siistiin kuntoon
- Kauppamuseo Mietoisiin
- Ulkoilureitistö vanhoja polkuja pitkin
- Matkailusta ja historiasta työpaikkoja kulttuurialalle
- Myydään esiintyjäpalveluita

Ympäristöstä viihtyvyyden ja elinkeinojen kehittäjä

- Kulttuurikohteet suojeltava
- Lemussa puurakentaminen esille: esimerkiksi bussipysäkit
- Aarlahden rantaan luistelupaikka ym. virkistystilaa
- Lintuteeman lisäjalostus
- Kaikki kunnat nimetään kokonaisuudessaan Natura-alueiksi
- Luontopolut Varsinais-Suomen koululaisien käyttöön
- Luonnonmukainen Seikkailupuisto Askaisiin ja pyöräreitistö historiallisten kohteiden välille
- Pyhe ja Tavastila yhdistetään kevyen liikenteen väylällä ja valoilla, turvallinen liikenne ja yhteenkuuluvaisuus, syntyy säästöä
- Erilainen kauppakeskus Lemun risteykseen
- Kauppakeskuksessa on kaupan /lainattavissa elämyksiä

KIIKALAN, KISKON JA SUOMUSJÄRVEN KULTTUURISTRATEGIA: "HYNTTYYT YHTEEN JA KYLÄNRAITTI ELÄVÄKSI"

KIIKALA
Salon seutukunta
Asukasluku 1 859*

KISKO
Salon seutukunta
Asukasluku 1 863*

SUOMUSJÄRVI
Salon seutukunta
Asukasluku 1 320*

* Väestörekisterikeskus 2005

Kiikalasta, Kiskosta ja Suomusjärvestä vuonna 2004

Mikä olisi kulttuurityön pahin este? Onko se minäkeskeisyys, onko omien taitojen vähättely, onko ympäristön paine? Kun joku uskaltaa tehdä jotain sitä vähätellään tai arvostellaan, kateudenko tuomaa kaunaa? Uskalluksen puutetta vaiko ajanpuutetta ja väsymystä raskaan päivätyön päälle?

Kiikalassa, Kiskossa ja Suomusjärvellä eletään murroksen aikaa. Perinteisten maaseutuelinkeinojen merkitys vähenee entisestään ja maataloustuottajat ovat ikääntymässä. Agraari elämäntapa on elinkeinona väistymässä, mutta henkisesti se elää vielä vahvana. Kunnat etsivät keinoja lisätä kesken työpaikkoja ja yrityksiä sekä taataksensa elinvoimansa.

Paikkakunnilla on hyvät mahdollisuudet säilyä elinvoimaisina, jos seutukunnan omaleimaisia voimavaroja osataan arvostaa ja hyödyntää. Niitä ovat muun muassa esihistoriallinen Suomusjärven kulttuuri, ainutlaatuisen rikas luonto runsaine vesistöineen ja harjuineen sekä hyvä saavutettavuus niin Turun ja Salon seuduilta kuin pääkaupunkiseudultakin.

Kuntien väkiluvun laskua tasapainottaa tulomuutto. Eläkkeelle jäävät kesäasukkaat muuttavat kakkosasuntoja ympärivuotiseen käyttöön sopiviksi. Toisaalta luonnon rauha sekä turvallinen, väljä ja edullinen asuminen vetävät puoleensa nuorempaakin väkeä suurista asutuskeskuksista. Kaikissa kolmessa kunnassa on paljon kesäasukkaita, mutta alle 2000 vakinaisesti asuvaa kuntalaista. Kunnat ovat tottuneet tekemään yhteistyötä keskenään ja seudullisesti. Tämä luo hyvän lähtökohdan myös kulttuuritoimintojen kehittämiseksi yhdessä.

Salonseudulla asuu suuri määrä osaavia kulttuurin harrastajia ja koulutuksen saaneita eri alojen ammattitaitoilijoita. Eri toimijoiden ja erilaisten asukasryhmien välinen yhteistyö kaipaa parantamista niin kuntarajojen sisällä kuin laajemminkin. Tekemisen intoa löytyy, mutta se kariutuu usein vastuun kasautumiseen yhden henkilön harteille, yleisön vähyyteen, tapahtumien päällekkäisyyteen tai keskinäiseen kinasteluun. Näennäisen pienet asiat voivat estää kokonaisen kulttuuritapahtuman toteuttamisen. Tapahtumat ja tekijät kilpailevat keskenään rajallisesta yleisöstä ja resursseista. Kulttuuria tuotetaan pienellä rahoituksella ja pitkälti vapaaehtoisvoimin. Kuitenkin myös EU-rahoituksella on toteutettu suuria hankkeita.

Uusilla asukkailla on halua tuoda oma äänensä paikallisen taiteen ja kulttuurin kentälle, mutta vuoropuhelu vanhojen asukkaiden kanssa ei aina ota toimiak-

seen. *Kuppikuntaisuuden* annetaan kukoistaa ja uutta vastustetaan. ”On paljon hyvää, jota tehdään, mutta jokainen tekee omassa lokerossaan, eikä ole kovin kiinnostunut muitten tekemisestä.” Uusien ja vanhojen asukkaiden yhteistyöstä on silti olemassa hienoja esimerkkejä esimerkiksi kylätoiminnan kohentamisessa.

Visio 2020-luvulle

Kiikala, Kisko ja Suomusjärvi ovat elävää maaseutua kohtuumatkan päässä suurista asutuskeskuksista. Luonto, levollisuus ja esteettinen ympäristö houkuttavat uusia vakinaisia ja kesäasukkaita sekä matkailijoita paikkakunnille.

Kulttuuri on voimavara kaikkien asukkaiden arjessa. Se innostaa ja saa aikaan hyvää mieltä ja aitoa tekemisen iloa yrityksen, työn ja onnistumisen kautta. Toimivat etä- ja paikallistymämahdollisuudet tekevät mahdolliseksi kuntarajat rikkovien aktiivisten, omaleimaiseen kulttuuriin ja ammatti-identiteettiin perustuvien yhteisöjen muodostumisen. Kulttuurialan työpaikkoja ja monipuolisia harrastusmahdollisuuksia syntyy lisää.

Kuntalaisten viihtyvyydestä pidetään huolta maaseutumaisuutta kunnioittavalla, inhimillisellä ja yhteisöllisyyteen kannustavalla kaavoituksella, jossa annetaan arvoa yhteisille alueille, esteettisyydelle, väljyydelle, perinteille ja luonnolle.

Vanhat ja uudet kuntalaiset, vakituiset asukkaat ja kesäasukkaat, kulttuurin harrastajat ja ammattilaiset, yhdistykset sekä kuntaorganisaatiot tekevät yhteistyötä. Hyvin hoidetulla tiedotuksella lisätään kulttuuritoiminnan avoimuutta ja tavoitettavuutta. Moniarvoista kulttuuria ja matkailua kehitetään olemassa olevan pohjalta niin, että mennyt ja nykyinen aika kohtaavat tulevan. Omaeräinen kulttuuri luo hehkua, valoa ja elinvoimaa ympärilleen sekä kehittää alueen ihmisten identiteettiä ja tervettä omanarvontunnetta.

Strategian kulmakivet

1. Tunti Turkuun ja tunti Helsinkiin – maaseudun muutos käännetään voimavaraksi
2. Kiskosta, Kiikalasta ja Suomusjärvestä maaseudun luova tihentymä
3. ”*Tulevaisuus on ihanasti auki tekemiselle*”
4. Hynttyyt yhteen – vedetään kulttuurin köyttä yhteen suuntaan

1. Tunti Turkuun ja tunti Helsinkiin – maaseudun muutos käännetään voimavaraksi

Työtahti on hurja nykyään, täältä ihmiset voivat löytää rauhaa

Kiikalan, Kiskon ja Suomusjärven alueelle houkutellessaan maallemuuttajia ja matkailijoita kehittämällä kuntien positiivista imagoa luonnonläheisinä ja rauhallisina puhtaan maaseudun kuntina. Tämän rinnalla kannustetaan paikallista aktiivista toimintaa ja osallistumista, koska maaseudun halutaan olevan muutakin kuin nukkumalähiö tai pakopaikka hektisestä Helsingistä. Uusi Moottoritie ja sen myötä nopeutuvat kulkuyhteydet sekä Helsingin että Turun suuntaan ovat kuntien voimavaroja. Ne lisäävät sekä etätyötä että mahdollisuutta käydä maalta käsin kaupungissa työssä. Etätyömahdollisuuksien lisäksi myös paikallisen toiminnan ja yhteisöllisyyden kehittäminen nähdään tärkeänä.

Luontoarvot, suuret metsät ja järviolueet, maaseutumaisuus sekä monipuolinen perinnemaisema ovat Kiikalan, Kiskon ja Suomusjärven yhteinen voima, joiden säilymisestä huolehditaan. Ne nostetaan uusien asukkaiden ja kesäasukkaiden saamisen sekä matkailupalvelujen kehittämisen lähtökohdiksi. Myös turvallisuus, väljyys, kaunis maisema sekä suuret asunnot ja puutarhatontit houkuttelevat uusia asukkaita.

Kiikalan, Kiskon ja Suomusjärven alueella on paljon kesäasukkaita, jotka arvostavat alueen luonnon erityispiirteitä ja rauhaa, mutta myös kulttuuripalveluja ja kaupunkien tarjonnasta poikkeavaa kuntien oman näköistä toimintaa. Kakkosasuntojen omistajat nähdään resurssina: niin kuntien palvelujen käyttäjinä kuin myös osallistujina ja toimijoina. Yhä useammat muuttavat kakkosasuntonsa ykkösasunnoiksi ja näin kunta saa uusiksi asukkaikseen ”vanhoja tuttuja”. Maallemuuttajat tuovat uutta verta ja virikkeitä yhteisöön. Samoin monet vaihtoehtoisia elämäntapoja arvostavat ihmiset hakeutuvat kaupungeista maalle.

Suomen vanhimman esihistoriallisen kulttuurin eli Suomusjärven kulttuurin hyödyntäminen yhdistää jossain määrin kaikkia kolmea kuntaa matkailun, taide- ja käsityötuotteiden, elämysmatkailun, leirikoulujen ja kulttuurin hankkeistamisen kautta.

Työryhmän toimenpide-ehdotuksia

Ympäristö ja kulttuurimaisema

Jos tehdään Mäntsälä-tyyppistä kaavoitusta, eivät taiteilijat tule tänne, vaikka olis kuinka moottoritie tossa.

- Agraaria perinnemaisemaa kunnioitetaan rakentamisessa ja kaavoituksessa välttämällä lähiömäistä rakentamista, jossa menetetään maaseudun tarjoama erityisyys. Olemassa olevia maiseman elementtejä, kyliä ja teitä pidetään uuden asutuksen kaavoituksen perustana. Rintamamiestalojen idean mukaisia suuria puutarhatontteja suositetaan kaavoituksessa, ja myös luonnontilaisia alueita säilytetään.
- Pitkäjänteisellä suunnittelulla luodaan edellytyksiä ihmisten kohtaamiseen rakentamalla maaseutumaisia puistoja ja aukioita sekä varaamalla rantaa yhteiseen käyttöön. Taiteen ja yhdyskuntasuunnittelun ammattilaisia otetaan mukaan kaavoitustyöhön asiantuntijoiksi.

- Kyläkeskustoja ja miljöitä eheytetään ja rakennetaan kauniisti muun muassa laadukasta suunnittelua sekä perinnerakentamisen ja ympäristötaiteen mahdollisuuksia hyväksi käyttäen. Kuntien omia taiteen ammattilaisia kuunnellaan ja heidän osaamistaan hyödynnetään eri projektien ja kohteiden suunnittelussa ja toteuttamisessa.
- Moottoritien rakentamisen yhteydessä laadittavaan Kitulan keskustan uuteen kaavaan otetaan mukaan esteettinen ympäristösuunnittelu. Ykköstien rauhoituessa tila jäsennetään uudestaan ja kylän kahtiajako puretaan. Kylälle luodaan viihtyisämpi ja omaleimainen ilme. Kauniita piirteitä korostetaan ja uutta rakennetaan maalaismaista ja modernia yhdistäen. Maaseutumiljööseen suunnitellaan sopivat istutukset, valaistus ja puisto. Uudistukset toteutetaan asteittain noin viiden vuoden aikana yhteistyössä kyläläisten kanssa.
- Siisti ympäristö on kilpailutekijä. Kunnat kantavat vastuunsa ympäristön siistimisessä, mutta jokainen kuntalainen huolehtii osaltaan roskien ja romujen siivoamisesta. Ympäristön siivoustalkoita järjestetään vuosittain. Kuntalaisille järjestetään ohjattuja tempauksia ja leirejä oman ympäristön muokkaamiseksi.
- Kevyen liikenteen väyliä lisäämällä varmistetaan turvallinen liikkuminen jalan ja samalla parannetaan myös kulttuurin saavutettavuutta.

Matkailun kehittäminen

Miten saadaan ihmiset painamaan jarrua tässä kohdalla, etteivät ne aja aina ohi.

Kaikki on mahdollista, koska on paljon läpikulkuliikennettä.

- Alueen rikkaudet tuodaan ekologisesti ja sosiaalisesti kestäväällä tavalla matkailun palvelukseen. Matkailupalveluja kehitetään EU-projektin avulla. Projektin tavoitteena on tarjota matkailun markkinoinnin ja tiedotuksen opetusta ja koulutusta esimerkiksi roolipelien muinaisretkien ja -soutujen, lintu-, kasvi- ja luontoretkien järjestämiseen ja maaseutumatkailun kehittämiseen. Projekti kouluttaa paikkakunnilta löytyvän ammattitaidon voimin seudun asukkaita uusiin matkailu- ja kulttuurialan palveluammatteihin ja yritystoimintaan. Matkailu- ja kulttuuripalvelujen asiakas- ja yleisöpohja rakentuu läheisten suurten taajamien asukkaista.

- Moottoritien varteen perustetaan kuntien yhteinen matkailupalvelupiste, joka tarjoaa matkailijoille karttoja, neuvontaa ja informaatiota siitä, mitä kaikkea alueelta löytyy. Se esittelee paikallista perinnettä ja myy paikallisten taiteilijoiden ja käsityöläisten omia tuotteita.
- Räätelöityä kulttuuri- ja elämysmatkailua kehitetään eri kohderyhmille, esimerkiksi yrityksille, tyky-toimintaan, turisteille ja koululaisille. Yrityksille suunnatussa toiminnassa yhdistetään asiakkaiden työpaikkasisältöjen kehittäminen, elämysmatkailu ja draamapedagoginen työpaja. Eri ryhmille luodaan dramaturgisesti mielekkäitä kokonaisuuksia ja laadukasta ohjelmaa. Toiminta työllistää ja elvyttää matkailua.
- Suunnitellaan ja tuotetaan toimiva kuntien yhteinen kanoottireitistö sekä luonto- ja patikkaretkiä kaupunkilaisille. Olemassa oleva kanoottireitti kunnostetaan ja siihen tehdään selkeät reititykset sekä suunnitellaan hyvät levähdyspaikat. Kanoottien vuokraus tehdään helpoksi. Alueen luontoon ja Varsinais-Suomen korkeimmille harjuille rakennetaan ulkoilu-, perinne- ja muinaisreittejä, joita suunnitellaan yhdessä luonto- ja ulkoiluyhdistysten ja taiteilijoiden kanssa. Reiteille luodaan tarinat, ja matkailijoille tarjotaan mahdollisuuksia myös opastettuihin kierroksiin.
- Luodaan valo- ja ympäristötaideteosten sarja, jolla johdatetaan autoilijoita pois moottoritieltä vanhalle ykköstielle ja sieltä kyläkeskustoihin. Luontoon ja rakennettuun ympäristöön tehtävät kohteet muodostavat entisen ykköstien ja sen edeltäjien nostalgiareitin, jonka varrelta löytyy ympäristötaiteen lisäksi jo olemassa olevia kulttuurikohteita, esihistoriallista ja agraarikulttuuria sekä luontokohteita. Nostalgiareitti tutustuttaa elävään maaseutuun pääteiden ulkopuolella. Reitti suunnitellaan kulkemaan monen kunnan alueella ja sen rakentamisessa tehdään kuntayhteistyötä. Toteuttajina ovat paikalliset taiteilijat ja suunnittelijat sekä kuntalaiset ja taiteen harrastajat. Ympäristötaideteossarja julkaistaan vuonna 2007 ennen uuden tien avaamista vanhan tärkeän tien kunniaksi sen roolin muuttuessa ratkaisevasti. Nostalgiareitistä tehdään kokonaisesitys ja opaskirja ykköstien kulttuuriin.
- Kuntien yhteistyönä synnytetään alueelle valtakunnallisesti merkittävä ja kiinnostava, pysyvä kulttuurimatkailukohde joka luo myös työpaikkoja. Matkailukohde voidaan rakentaa esimerkiksi esihistoriallisen kulttuurin, arkeologian, geologian, nykykulttuurin ja -taiteen tai niiden yhdistelmien ympärille. Matkailukohteen sisältöjä ja palveluja voivat olla muun muassa museo, näyttelytila, esitystilat teat-

teri- ja konserttikäyttöön, taiteilijoiden ja käsityöläisten työhuoneet ja työpajat, harrastus-, toiminta- ja luentotilat sekä kirjasto, kahvila ja myymälä.

- Suomensjärven kunta ja kulttuuriyhdistys tekevät esiselvityksen Suomensjärven kulttuurin keskuksen toteuttamiseksi vuonna 2009 moottoritien valmistuttua. Keskuksen konseptia, käsi- ja taideteollisia tuotteita sekä matkailu- ja ohjelmatuotteita kehitetään yhteistyössä mukaan lähtevien tahojen, yhteistyökumppanien, yrittäjien ja yhdistysten kanssa. Hankkeen resursseja ovat monet seudun ammatti-ihmiset. Moottoritien kupeessa keskus on suurien liikennevirtojen varrella. Keskuksen tavoitteena on vahvistaa seudun asukkaiden identiteettiä, tarjota matkailijoille elämyksiä ja laadukkaita tuotteita, nostaa alueen imagoa sekä lisätä tietoa Suomen vanhimmasta esihistoriallisesta ajanjaksosta. Kivikautisia asuinpaikkoja ja muita esihistoriallisia kohteita on jo nyt tiedossa Museoviraston listalla Kiikalassa 35, Kiskossa 67 ja Suomensjärvellä 40.

2. Kiskosta, Kiikalasta ja Suomensjärvestä maaseudun luova tihentyminen

Halusin muuttaa tänne, koska halusin luontoon, rauhaan ja pois Helsingistä. Tuntuu siltä, että miten onnistuinkin pääsemään tänne, siinä oli jotain, mikä kiehtoi kovasti. Tiesin, että täällä asuu paljon taiteilijoita.

Taiteen ja kulttuurin ammattilaiset ovat löytäneet Kiskon, Kiikalan ja Suomensjärven. Alue tarjoaa pääkaupunkiseutuun verrattuna edullisia työtiloja ja työrauhaa hyvien kulkuyhteyksien varrella. Taiteilijoita kannustetaan toimimaan aktiivisesti verkostoituen, jolloin syntyy kuntarajoja ylittäviä yhteisöjä. Tämä lisää luovaa kohtaamista ja kulttuurialan työpaikkoja. Maalle muuttavat eri alojen taiteilijat ja taitajat työllistävät muitakin paikallisia sekä tuovat monipuolisuutta ja uusia näkökulmia yhdistämällä maaseutukulttuuria ammattitaiteilijuuteen. Lyhyt matka Turkuun ja Helsinkiin tarkoittaa myös sitä, että suurten kaupunkien kulttuuripalvelut ovat saatavilla tunnin matkan päässä.

Verkostoituminen lisää paikallisten yhteistyösuhteiden ja aktiivisuuden määrää ja tukee kulttuurin ammattilaisuutta. Kulttuurimyönteiset kunnat vetävät luovana tihentymänä kulttuurin asiantuntijoita puoleensa ”*kuin musta aukko*”. Panostukset kulttuuriin ovat pienillekin kunnille panostuksia tulevaisuuteen. Kulttuuripalvelut ja kulttuurimyönteisyys luovat positiivista kuvaa kunnista ja tuovat uusia asukkaita paikkakunnalle. Verotulot kasvavat, ja näin saadaan lisää rahoja myös kulttuurin käyttöön. Kulttuurinen asiantuntemus on tärkeää uusien asiantuntija- ja palveluelinkeinojen syntyemisessä muun muassa matkailuun.

Kiikalassa, Kiskossa ja Suomusjärvellä kulttuuri toimii sekä sisäänpäin tuottaen yhteisöllisyyttä ja vuorovaikutusta sekä ulospäin kehittäen matkailua ja luoden elinkeinoa. Pelkät kulissit eivät tee matkailu- tai kulttuurikohteesta mielenkiintoista, vaan sisältö ratkaisee. Tiiviistä, kulttuuri-identiteetin varaan rakentuvasta ammattilaiskeräytymästä tulee paikallinen ylpeyden aihe, joka houkuttelee myös matkailijoita paikkakunnalle.

Työryhmän toimenpide-ehdotuksia

Että kulttuuri eläisi täällä, se olisi riittävä teko.

Päämäärät korkealle ja lisää luovaa hulluutta ja uskallusta!

- Luodaan kuntalaisten ammattilaisvetoisia matalan kynnyksen taidepajoja, joissa yhdistyvät uudet mediat, vanhat taiteet, käsityöt ja eri taidemuotojen harrastusmahdollisuudet. Pajat työllistävät ja luovat paikallista aktiivisuutta sekä kulttuurileisöä. Lasten ja nuorten harrastus- ja kerhotoiminta luo positiivista asumisimagoa paikallisille ja muuttajille. Kaikille ikäluokille tarjotaan taidekasvatusta, eri-ikäiset ihmiset voivat kohdata taiteen samaan aikaan.
- Laaja-alainen ympäristötaideprojekti toteutetaan ammattilaisvetoisesti yhteistyössä kuntalaisten kanssa. Toteutuksessa käytetään yhteisöllisiä metodeja. Projekti tekee nykytaidetta ja sen paikallisia tekijöitä tutuiksi, tarjoaa työtilaisuuksia, lisää kuntalaisten vuorovaikutusta ja muokkaa tuttua lähiympäristöä uudenaikaiseksi kulttuuriksi.

- Kiertueteatteri tuo teatteribussilla esityksiä kyliin, jolloin maaseudun asukkaiden ei tarvitse mennä aina kaupunkiin katsomaan esityksiä. Kiertueteatterin toimintaan voidaan liittää myös koulutusta ja työpajoja. Toiminta lisää maaseudun ja kaupungin välistä vuorovaikutusta, tuo taidetta lähelle ja työllistää pieniä teatteriseurueita.
- Rakennetaan jokakesäinen viiden vuorokauden kulttuuritapahtuma, joka sisältää sekä korkeatasoisesti tuotettua kulttuuria että poikkitaiteellista oheistoimintaa. Sisältö tuotetaan sekä paikallisten että vierailevien esiintyjien voimin. Sitä organisoimaan perustetaan paikallinen ammattitaiteilijajyhdistys, joka toimii yhteistyössä paikallisen kulttuuritoiminnan kehittämiseksi.
- Kiskon kivimakasiinia kehitetään edelleen edustavana kulttuuri- ja näyttelytilana. Makasiinia markkinoidaan voimakkaasti matkailukohteena.
- Kulttuuriryöntekijöiden ja taiteentekijöiden yhteistyöpajoja perustetaan tyhjillään oleviin rakennuksiin, jolloin eri alojen taiteilijat pääsevät työskentelemään saman katon alla. Parhaimmillaan se synnyttää paljon uutta toimeliaisuutta ja eri alojen osaajien synergiaa. Työhuoneyhteisöt antavat yksilöille eläviä kontakteja paikallistasolla sekä toimivan yhteisön, jossa ideat konkretisoituvat teoiksi.
- Salitun kulttuurikeskusta Suomusjärvellä kehitetään taiteilijoiden, harrastajien ja kuntalaisten kontakteja solmivana sekä rohkeana ja luovana uudenlaisia siltoja rakentavana kulttuurin paikkana. Taiteilijoiden ja taitajien maaseuturesidenssitoiminnalla tuodaan paikalliseen kulttuurielämään vaihtoa kaupungin ja maaseudun välille, ulkomaan tuulia ja uusia ideoita.
- Pyritään siihen, että erilaisia kulttuurituotantoja pystytään esittämään useamman kerran. Kun sana ehtii kiertää esimerkiksi hyvästä esityksestä, saadaan enemmän yleisöä liikkeelle. Myös tehokkaaseen tiedottamiseen panostetaan.
- Kuntien kulttuurikasvatuksen järjestämiseksi kehitetään toimiva monitoimimalli, jossa koululaiset saavat paikallisilta ammattilaisilta kulttuuriopetusta. Toiminnan koordinointi delegoidaan ammattilaisille, mutta kunnat ovat aktiivisesti mukana, koska muutama ammattilainen ei voi pyörittää toimintaa yksin.
- Luodaan taiteen ja kulttuurin asiantuntija- ja ohjelmapalvelu ja taitajapankki kuntien sisäiseen käyttöön sekä kulttuurin markkinoimiseksi Salonseudun ulkopuolelle. Pankkiin kerätään keskitetysti tietoa inhimillisistä resursseista. Sen

avulla työllistetään tekijöitä ja välitetään palveluita. Palvelun kautta asioita myös pystytään delegoimaan osaajille. Palvelun ylläpitäjiksi tulevat kuntien elinkeino-toimistot. *”Meidän kylillä on sellaista väkeä tällä hetkellä, joka on tosi taitavaa. Kaikki tapahtuu, kun vaan löydät oikeat ihmiset.”*

3. ”Tulevaisuus on ihanasti auki tekemiselle”

Paikalliset ovat pikkuhiljaa heräämässä kulttuuritoimintaan: ’Ehkä määhän voisin ottaa osaa tollaseen.’ Kulttuuri on sanana ollut jotain liian suurta.

Maaseudun kulttuurissa keskeistä ovat ihmiset ja heidän toimeliaisuutensa arjessa. Niin keskustoissa kuin syrjäkylilläkin asuvien pitää voida harrastaa kulttuuria ja saada siitä elämyksiä. Maaseudulla tarvitaan myös ammattimaisia perinteisesti kaupungeille tyypillisiä kulttuuripalveluita. Kuntien alueella asuvien ammattitaitelijoiden ja paikallisten kulttuuriharrastajien välisiä yhteyksiä parannetaan. Toiminnan lähtökohtana on, että kaikki kulttuurin tekeminen on yhtä lailla arvokasta ja luovaa – taiteellisesti korkean tason saavuttamisen rinnalla tärkeää on myös luovan toiminnan kautta syntyvien henkilökohtaisten elämysten löytäminen. *”Jos ei maaseudun väki tee itte mittään, sitten se on tyhjän päällä.”*

Kulttuuritapahtumien ja –toimintojen järjestäminen vaatii sekä yleisöä että aktiivisia toimijoita. Siksi paikallisia asukkaita rohkaistaan ja innostetaan osallistumaan yhteisölliseen toimintaan: kulttuuri ei saa olla sanana peikko tai etäinen ja vieras asia. Tärkeää on, että kulttuuritarjontaa löytyy kaiken ikäisille. Sen sijaan, että eri ikäryhmille pyrittäisiin tarjoamaan eriytettyjä palveluja, painotetaan tapahtumien kaikenikäisyyden merkitystä pienelle yhteisölle.

Pientä kuntaa ei voi kulttuuripalvelujen tuotannossa verrata suureen, koska väestöpohja ja taloudelliset edellytykset ovat erilaiset. Kiikalan, Kiskon ja Suomusjärven kunnat kantavat kuitenkin vastuunsa kuntalaisten kulttuuritoiminnan edellytysten turvaamisessa. Kuntien kulttuuripolitiikka ei ole pelkästään määräraho-

jen jakamista, vaan myös tekemiseen kannustamista esimerkiksi koordinoinnin ja yhteistyön kehittämisen sekä myönteisten asenteiden avulla. Pienissä kunnissa on rajalliset tilat ja tuotantojen toteuttamismahdollisuudet, mutta ne eivät saa olla ylitsekäymätön este suurillekaan tavoitteille.

Viljelykulttuurista syntyneitä yhteisöllisyyttä ja maaseudulle perinteistä kulttuuriharrastamista elvytetään. Perinteen löytäminen on tärkeää maallemuuttajan näkökulmasta ja paikalliselle taas oman perinteen eteenpäin vieminen on tärkeitä. Perinteet vahvistavat asukkaiden identiteettiä ja jonnekin kuulumisen tunnetta luoden pohjaa terveelle omanarvontunnolle. Kulttuurihistoriallisia voimavaroja vaalitaan, mutta niiden rinnalle luodaan uutta henkistä perintöä ja kulttuuria. Arjen kulttuuri elää tässä hetkessä, luo voimavaroja tulevaisuutta varten ja kantaa menneisyyttä mukanaan.

Työryhmän toimenpide-ehdotuksia

Toimintaa ja toimeliaisuutta

Ihmisillä on vissiin se lähtemisen ongelma, että kotiovelle pitäisi mennä pyytämään mukaan.

- Koululaisille hankitaan yhteistyössä koulujen ja kerhojen kanssa kulttuuribussi, jonka tarkoituksena on kiertää eri kunnissa kulttuuriohjelmaa mukanaan. Se on liikkuva yksikkö, joka tuo kulttuurin kaikkien koululaisten saataville koulun sijainnista tai oppilaiden kuljetusmahdollisuuksista riippumatta. Kulttuuribussi voi tuoda koululle esimerkiksi teatteriesityksen, näyttelyn tai työpajan. Sen sisältö voi vaihdella lukukaudesta, vuodenajasta tai koulusta riippuen.
- Kyläkunnat säilyvät elävinä aktiivisen kylätoiminnan kautta. Oman toiminnan lisäksi eri järjestöt ja kansalaisopistot järjestävät toimintapiirejä aiheenaan esimerkiksi perinnekäsityöt, ruuat, murteet, perinteiden tallentaminen, kädentaitojen harjoittaminen tai menneitten sukupolvien taitojen siirtäminen seuraaville ikäpolville kylissä.

- Järjestöt toteuttavat yhteistyössä vuoden kiertoon liittyviä ja kalendaarisia tilaisuuksia kaiken ikäisille. Tällaisia voivat olla esimerkiksi kuutamokävelyt, yhteiset lauluillat, laskiainen, pääsiäinen, vapunvietto, juhannusjuhlat, syystorit, pikkujoulut, uudenvuoden vastaanotto ja muinaistulet.
- Aluetta elävöitetään lasten runotapahtumalla ja -kilpailulla. Tapahtuma suunnataan aluksi lähikuntien koululaisille, mutta onnistuessaan se voidaan laajentaa valtakunnalliseksi. Tapahtuma on tärkeä lasten kulttuurikasvatuksen esiin tuomisen vuoksi, mutta siitä tehdään helposti lähestyttävä myös aikuisille. Tapahtuman toteuttaa sitä varten valittava selkeä organisaatio vastuullisine vetäjin.
- Kiikalassa, Kiskossa ja Suomusjärvellä järjestetään marraskuussa Synkistelyviikko, jossa hyödynnetään suomalaisten ehtymätöntä melankolian luonnonvaraa. Joka kuntaan perustetaan työryhmä, joka suunnittelee viikolle tapahtuman. Naapurikunnista järjestetään kuljetukset kuhunkin tapahtumaan.
- Kulttuuribussi kerää yleisöä esityksiin kiertämällä eri kunnissa. Bussimatka on samalla sekä keskustelufoorumi että ikään ja varallisuuteen katsomaton vaivaton tapa päästä tapahtumiin.
- Omaehtoista kulttuuritoimintaa lisätään sekä julkisen että yksityisen rahoituksen kautta. Yksityisen sektorin tukea kulttuurityölle pyritään lisäämään ja kehittämään aktiivisesti.

Kuntien kulttuurityö

Yleisöjutuissa on se, että mihin sä sen yleisön tuot. Kunpa joku keksisi sen.

- Jokaisessa kunnassa huolehditaan siitä, että käytössä on kuntalaisten yhteinen paikka, jossa on erilaisia tiloja kulttuurin harrastamiseen, ohjattuun toimintaan, esittämiseen ja eri ikäisten kohtaamiseen. Kuntien välillä tehdään yhteistyötä, ja tilat täydentävät toisiaan. Tärkeää on se, että tiloihin on helppo tulla ja kynnyks on matala myös sellaiselle, joka ei ole aiemmin toiminut aktiivisesti yhdistys- ja harrastuskentällä.
- Kuntien kirjastot ovat tärkeä ja aktiivinen osa kulttuuria sekä toimivat myös tiedon välittäjinä ja informaatiopisteinä. Alueen kirjastot jatkavat keskinäisen yhteistyön kehittämistä. Kirjastot ovat turvallisia ympäristöjä kohdata kulttuuri.

- Vanhuksien mahdollisuudesta osallistua erimuotoiseen kulttuuritoimintaan huolehditaan osana kunnallisten vanhainkotien toimintaa ja esimerkiksi kansalaisopiston etäpalveluina.
- Kolmen kunnan yhteinen täysipäiväinen kulttuurisihteeri koordinoi alueen kulttuuritoimintaa, tiedotusta ja markkinointia, rakentaa yhteistyötä sekä hoitaa kontakteja eri kyläyhteisöjen ja yhdistysten välillä joko kuntien palkkaamana tai ostopalveluna. Kolme kuntaa yhdessä kartoittavat kulttuurityön tarpeet sekä millaisilla resursseilla ja miten niitä voidaan parhaiten täyttää.
- Olemassa olevien tilojen käyttöä koordinoidaan paremmin. Koulut ja kylien pienet tilat otetaan aktiiviseen käyttöön ja toimintaan myös iltaisin.
- Vireitä kyläkouluja tarvitaan tulevaisuudessakin. Jos muuttoliikettä maalle on paljon, myös lapsien määrä kasvaa. Toisaalta oma toimiva kyläkoulu on maallemuuttoa harkitseville lapsiperheille usein yksi tärkeimmistä positiivisen muuttopäätöksen taustatekijöistä.

Perinne

Ennen katsottiin elokuvia joka pitäjässä, käytiin tansseissa, soitettiin ja laulettiin.

- Kiinnostus ja kunnioitus perinteitä kohtaan antaa lisää pontta kulttuurityölle. Vanhasta pidetään hyvää huolta, eikä kulttuurisia ja esteettisiä arvoja alisteta taloudellisille arvoille. Ympäristöä kehitetään vuorovaikutuksellisesti kulttuurin keinoin nivoen yhteen maaseutukulttuuria ja taidetta. Perinteisistä maatilamiljöistä pidetään huolta ja pyritään löytämään keinoja niiden asuttamiseksi.
- Maallemuuttajia kiinnostavat perinteet ja maaseudun arki, joissa monilla vanhoilla asukkailla on annettavaa ja opetettavaa. Luodaan Kulttuuripysäkkejä, pienimuotoisia opintopiirejä ja -pajoja, jossa isäntien ja emäntien taitoja ja tietoa voidaan jakaa nuorille kuntalaisille ja tulokkaille. Kulttuuripysäkeillä vierailaan tuvassa kehräämässä, aitassa verkkoja kutomassa, hevosta kengittämässä, lapottamassa heinää seipäälle tai puutarhaa hoitamassa, sieniä keräämässä ja kesälaitumella lypsämässä lehmiiä. Kulttuuripysäkeillä voidaan myös vieraila tutustumassa esimerkiksi taitelijan työhön. Samalla rakennetaan siltoja uusien ja vanhojen

kuntalaisten välille. Vetäjät saavat korvauksen työstään esimerkiksi pienten osalistumismaksujen kautta. Kulttuuripysäkki-idea voidaan soveltaa myös maaseutumatkailun tai koululaisten käyttöön.

- Elävä maaseutukulttuuri ja perinteet tuodaan yleisön kohdattavaksi agraarikulttuuritapahtumassa tai -keskuksessa. Museot herätetään elämään työnäytöksien, aikakausien kuvauksien ja tarinoiden avulla. Vanhoihin kohteisiin ja rakennusperinteeseen tutustumalla lisätään perinnemaiseman arvostusta.

4. Hynttyyt yhteen – vedetään kulttuurin köyttä yhteen suuntaan

Kappalemääräisesti on näitä pitäjän teattereita, nekin pienellä alueella kisailevat keskenään ja muiden kanssa. Se porukka, joka on moninaisesta kulttuurista kiinnostunut, niillä on aikamoinen miettiminen, minne ne menevät.

Elinvoimainen maaseutuasuminen pienillä paikkakunnilla edellyttää monitasoista yhteistoimintaa ja vuorovaikutteisuutta. Perusedellytyksiä erilaisten ideoiden käytännön toteuttamiselle ovat vireä yhdistystoiminta, innostus, motivaatio, osaaminen ja yhteisöllisyys. Näiden ohella taiteen ja kulttuurin ammattilaisten, taitajien, harrastajien ja päättäjien verkottuminen ja säännöllinen keskusteluyhteys ovat välttämättömiä.

Monipuoliseen kulttuurielämän kehittämiseen tarvitaan siltojen rakentamista vanhojen ja uusien asukkaiden välille. Kiiikalassa, Kiskossa ja Suomusjärvellä pyritään avoimeen yhteisöön, jossa eri arvot kommunikoivat keskenään, vuorovaikutusta on paljon ja uusienkin asukkaiden on helppo päästä mukaan sekä kylien, kunnan että yhdistysten toimintaan. Asukkaiden vuorovaikutusta lisätään yhteisöllisen toiminnan ja kohtaamisten kautta. Yhteistoiminta ammattilaisten ja harrastajien välillä lisää kulttuurityön resursseja ja vähentää ennakoluuloja.

Kunnat ottavat kulttuuritoiminnan kehittämisessä huomioon yhteistyön mahdollisuudet paikkakunnalla asuvien kulttuurin ammattilaisten sekä aktiivisten ja

osaavien harrastajien kanssa. Kirjastojen, koulujen, päiväkotien ja kansalaisopistojen verkottuminen toistensa kanssa kulttuuripalvelujen tuottamisessa monipuolistaa tarjontaa. Kuntien yhteistyötä kehitetään omaehtoiselta pohjalta niiden ominaispiirteitä kunnioittaen ja yhteisiä tekijöitä hyödyntäen.

Työryhmän toimenpide-ehdotuksia

Musta täällä on vaikka mitä, mutta miten sen saisi tiedoksi? Joo, kaikki menee päällekkäin.

Turhauttavaa tehdä niin kovasti työtä, jos se ei saavuta väkeä.

- Kolmen kunnan kulttuurilautakunnat ja yhdistykset lyövät hynttyyt yhteen suurempien voimanponnistusten toteuttamiseksi. Erilaisia projekteja tehdään yhteistyössä naapurikuntien kanssa periaatteella ”kulttuuria yli kuntarajojen”, jolloin saavutetaan synergiaetuja niin kustannuksissa kuin tekijöiden ja osallistujien määrässä.
- Kulttuurin tekijöiden ja vaikuttajien välinen yhteistyö tiedotuksessa, markkinoinnissa ja tuotteistamisessa ulotetaan koko Salon seutukuntaan. Alueen kulttuuri- ja yhteisötapahtumista tiedotetaan koordinoitusti. Tiedon saatavuus lisää kulttuurin käyttöä ja arvostusta.
- Yhteisten pitäjänjuhlien järjestämisellä tiivistetään yhteishenkeä ja luodaan kontakteja kuntien välille. Tapahtuma luo paikallisille kulttuurin eri alojen harrastajille ja ammattilaisille mahdollisuuden tuoda omaa osaamistaan esille.
- Musiikkikasvatuksessa tehdään yhteistyötä Salon musiikkiopiston kanssa, jonka kuntakohtaisten opiskelijakiintiöiden määrää pyritään lisäämään.
- Paikallista kulttuuritarjontaa tuetaan kuntien välisellä ohjaajien ja opettajien kiertämisellä sekä yhteistyöllä Salon kanssa.
- Kuntien välille luodaan yhteistä kesäteatteritoimintaa. Yhteistyöllä saavutetaan suuremmat käyttövarat, enemmän harrastajia ja enemmän katsojia.
- Etsitään keinoja, joiden avulla kuntien, yhdistysten ja asukkaiden voimavaroja voidaan yhdistää aktiivisen kulttuuritoiminnan luomiseksi, esimerkiksi vuoroin vieraisissa -periaatteella. Asukkaat nähdään tekijöinä ja toimijoina, ei vain kulttuurituotannon kohteina tai vastaanottajina.

- Tapahtumatiedotuksessa käytetään hyväksi sähköistä tiedottamista, suoraan kohteihin tulevaa tiedottamista ja kiertävää tiedottamista. Kuntatiedotteille luodaan pysyvämpi ja tunnistettava graafinen ilme, jotta ne eivät huku suoramainonnan joukkoon. Salonseudun kehittämiskeskuksen kuntapalveluyksiköstä haetaan apua tiedotusasioissa.
- Kiikalán, Kiskon ja Suomusjärven kulttuurin tekijöiden tiedotus- ja markkinointilehti perustetaan yhdistys- tai tiimipohjalta. Se toimii samalla paikallisten toimijoiden kulttuurin keskustelukanavana. Lehti yhdistää tiedotuksen, markkinoinnin ja yleisökasvatuksen. Se esittelee paikallisia toimijoita ja eri kulttuuriteemoja sekä tuo kulttuurin lähemmäs kuntalaisia.
- Luodaan koko Salonseudun yhteistyötä yhteisen esihistorian esille saamiseksi ja matkailun tehostamiseksi. Salonseudun kulttuuripalvelut -internetsivustoa kehitetään palvelemaan entistä paremmin alueen toimijoita, kuntalaisia ja matkailijoita.

Ideapankki

Ideapankkiin on koottu verstaytyössä kertyneiden ideoiden kirjo. Tällä hetkellä mahdolltomiltakin näyttävät ideat voivat olla eri tilanteissa käyttökelpoisia tai tuottaa kokonaan uusia ideoita.

Taide- ja kulttuuritoiminta

- Tunnetaan alueen taiteilijat ja käsityöläiset, kuntien hiljaiset taiteentekijät esille
- Perustetaan taiteilijayhdistys
- Järjestetään projektikohtaisia pajoja eri ikäisille – koko perheet liikkeelle
- Jokaisessa kolmesta kunnasta on kulttuurin ja taiteen suunnittelutoimisto
- Perustetaan kesäkahvila
- Alueen käsityöläiset vauhtiin
- Kulttuuri tutuksi paikkakuntalaisille helppoilla tapahtumilla
- Studiutilojen vuokrat ihmisystävällisiksi
- Iltapäivätaidetta koululaisille
- Kulttuuritapahtumia järjestetään pitäjäläisten voimin: konsertit, näyttelyt, teatteri
- Kesäasukkaille tiedote tekijöistä
- Kulttuurin ja taiteen toimistot työllistävät ja tuottavat palveluita
- Kulttuuritoiminnalla kevyet rakenteet: vetäjien mahdollista saada korvaus
- Taiteilijoiden talkoopäivät
- Lisää puoliammattimaista kulttuuritoimintaa
- Alueella myynnissä omia tasokkaita käsitöitä ja taidetta: kädentaito- ja kulttuurimessut muutaman vuoden välein
- Valtakunnallisesti kiinnostava nykyaideenäyttely
- Hyödynnetään kansainvälistä ideaa Toijasta antiikin Troijana

- Elämyksiä ja tapahtumia myös talvella, jottei tarjonta ole liian kesäpainotteista
- Fiskarsin taidevieraita houkutellaan käymään Kiskon Kivimakasiinissa
- Omat maaseudun Taiteiden yöt
- Suunnitellaan uusi tapahtuma, joka kiinnostaa koko Suomea
- Kulttuuritupa auki joka päivä
- Idyllinen kahvila, jossa on eri iltoina erilaisia esityksiä, elävää musiikkia, taidenäyttely
- Makasiiniteatteri vakiintuu omaksi teatterikseen
- Nuketeteatterinäytelmiä alueen kulttuurista, roolipelejä
- Maaseudun taiteellinen (kiertue)teatteri
- Yhteisöteatteriprojekti kuntakohtaisesti – teatterivierailut yli kuntarajojen
- Paikallistarinat teatterin lavalle
- Lausuntakilpailu
- Valtakunnallinen runotapahtuma, runoja maisemassa
- Lounais-Suomeen tehdään kulttuurimatkailurengas
- Kansainvälinen teatteriprojekti (koulutusta ammattilaisille, yhteistuotantoja ulkomaisien ryhmien kanssa)
- Alkuperäiskansojen teatterifestivaali
- Valtakunnallisesti ja kansainvälisesti kiinnostava taidemuseo
- Laulukoulu
- Tanssitali peileineen
- Apua tilavuokriin
- Kuvataiteen, musiikin ja teatterin harrastus- ja koulutusmahdollisuudet monipuolisiksi
- Vaikka olen taitamaton en ole oppimaton

Luonto ja ympäristö

- Arvokkaita perinnemaisemia kartoitetaan kuntien alueella
- Keskustat jalankulkijoille
- Hoidettu ja valvottu uimaranta sekä avantoaintia
- Ei aleta Salon lähiökki
- Extreme -retkiä nuorille (kiipeily, kajakki)
- Kiikalaan merkityt reitit Hyypjärven harjulle ja Kultalähteelle yms. historiallisiin paikkoihin
- Taidetta metsässä

- Valoelämyksiä maaseudulla: tähdet ja auringonlasku
- Musiikkia ja tanssia luonnossa
- Myydään hiljaisuutta
- Viikko ilman kännykkää
- Kotakylä tai hotelli metsään
- Uusi sukupolvi hoitaa kulttuuriperintöä, jonka olemme heille jättäneet
- Luonto- ja kanoottiretket markkinoidaan ulkomaille, retkiin liitetään muinaisreikilä tai -roolipeli
- Taiteilijat agraarikulttuurin lumoiissa
- Käden taitoja ”osaamattomille”
- Tehdään ykköstien varrelle normaalin kokoisia eläinpaitsaita betonista.

Historia ja perinne

- Muinaisretkiä ja -leirejä maastoon, patikkaretki menneisyyteen, kuviteltuja tarinoita ja tapahtumia kivikaudelta
- Haapaniemen raunioille näytelmällinen opaskierros ja pientä tarjoulua
- Jääkauden siirtolohkare Laperlassa retki-kohteeksi
- Perinnekäsitöitä ja ruokareseptejä kerätään talteen
- Järjestetään vanhojen käsityötaitojen kurssseja, esimerkiksi puu, nahka, taonta
- Kerätään vanhaa maatalousesineistöä ja -koneita esille jonnekin, missä lapset pääsevät tutustumaan niihin – perinteen siirtäminen, näin tehtiin ennen
- Kädentaitokursseja kesäisin
- Nuotanvetotapahtuma
- Museonmäet ja seurojentolat tapahtumapaikoiksi
- Maatalomajoitusta, kestikievari
- Suomusjärven keskukseen matkamuistokivirikkeitä ja linkoja kivistä
- Esihistoriallinen kylä
- Perinteet kunniaan uusin menetelmin
- Kotiseuturetkiä yhdessä naapurikuntien kanssa

Yhteistyö

- Kulttuurilautakuntien yhteistyöllä paikkakuntien yhteistapahtumia

- Rakennetaan siltoja vanhojen asukkaiden ja tulokkaiden välille: kulttuurin tasapainoinen kehittyminen
- Kehitetään järjestöjen ja kansalaisopiston yhteistyötä
- Perustetaan kuntien yhteiset kulttuurin paikallislehti, kulttuurinettisivut ja kulttuuritapahtumakalenteri
- Luodaan alueen yhteinen kulttuuristrategia
- Kiertävät taidenäyttelyt
- Taideharrastuspiirit yli kuntarajojen – taiteilijavierailuja, omaa tekemistä
- Taidekiertokoulu lapsille ja nuorille – ilta-päiväkerho, joka kiertää
- Kuntien, yhdistysten ja asukkaiden voimavarat yhdistetään aktiivisen kulttuuritoiminnan luomiseksi
- Kyläyhdistykset ja järjestöt toimivat yhdessä yhteisen asian puolesta
- Lopetetaan omien taitojen vähättely
- Luovaa hulluutta ja uskallusta, kuitenkin jalat maassa

MERIMASKUN, RYMÄTTYLÄN JA VELKUAN KULTTUURISTRATEGIA:

"OLEN MINÄ JÄISSÄKIN KÄYNYT..."

MERIMASKU
Turun seutukunta
Asukasluku 1 523*

RYMÄTTYLÄ
Turun seutukunta
Asukasluku 1 999*

VELKUA
Turun seutukunta
Asukasluku 246*

* Väestörekisterikeskus 2005

Merimaskusta, Rymättylästä ja Velkuasta vuonna 2004

Paikkakuntien historia ja perinne ovat Merimaskussa, Rymättylässä ja Velkualla vahvasti läsnä. Luonnolla on saaristokunnissa suuri merkitys itseisarvona ja elämänympäristönä. Jo säilyäkseen hengissä on osattava kulkea jäällä ja kunnioittaa merta. Tervantuoksuinen mielikuva ja tämän päivän todellisuus eivät välttämättä kuitenkaan kohta. Viljely, kalastus ja kalankäsittely perustaitoina, rauha ja hiljaisuus sekä neuvokkuus ja naapuriapu ovat arvossa ja niitä osataan saaristosta etsiä. Silti entiset elinkeinot, saaristotaidot ja monet yhteisöllisyyden piirteet hiipuvat. Perinne kaipaa päivitystä.

Merimaskuun, Rymättylään ja Velkualle muuttaa jatkuvasti uutta väkeä. Kunnallisten palvelujen saatavuus on kuntien hyvinvoinnin elinehto. Pienillä paikkakunnilla on kuitenkin myös tärkeää, että ihmiset osaavat tarttua asiaan muiden kanssa ja tehdä itse. Tapahtumat, kurssit ja yhdistykset tuovat ihmisiä yhteen ja luovat heille keskinäistä luottamusta. Uusien ja vanhojen asukkaiden näkemykset ja ideat tulisi saada mukaan kaikkia arvostavaan yhteistoimintaan. Erilaisten toiminta- ja ajattelutapojen kohtaaminen on nykypäivän haaste, joka on otettava vakavasti.

Maaseutu, saaristolaisuus ja urbaani elävät jatkuvassa vuorovaikutuksessa. Nuoret muuttavat opintojen ja työn perässä muualle, mutta omaksi koettu maaseutu voi vetää heidät takaisin joidenkin vuosien kuluttua. Turun, Raision ja Naantalın kulttuuripalvelut ovat sisäsaaristossa lähellä. Liikenneyhteyksiä kehittämällä lähikuntien palvelut olisivat paremmin saavutettavissa myös julkisilla kulkuvälineillä.

Meri ja saariston idylli tuovat alueelle matkailijoita ja kesäasukkaita. Merimaskusta, Rymättylästä ja Velkuulta löytyy saaristoon ja sen elinkeinoihin liittyvää kulttuurituotantoa ja -palveluja. Matkailu on merkittävä elinkeino ja sitä pyritään toteuttamaan kulttuurisesti, sosiaalisesti ja ekologisesti kestäväällä tavalla.

Merimaskussa, Rymättylässä ja Velkualla on kulttuuripalveluja kunkin kunnan vahvuuksien mukaan. Toiminta, tapahtumat ja toteuttajat ovat kuitenkin hajalla ja kukin omissa oloissaan. Tiedotusta, koordinoitua ja kehittämistä kaivataan.

Visio 2020-luvulle

Kulttuuri ja henkinen pääoma luovat Merimaskuun, Rymättylään ja Velkualle hyvinvointia ja elantoa. Yhteistyö kuntarajojen yli sujuu jouhevasti. Kuntien yhteinen kulttuurikoordinaattori turvaa kuntiin elämäniloista ja rikasta kulttuuritoimintaa.

Maaseutumaisen kulttuuriympäristön vaaliminen on nostettu yhdeksi kuntien kehityksen kulmakiveksi. Kirkonkylät, kyläkeskukset ja satamat ovat ajan elämään sovitettuja kulttuurimaiseman helmiä. Niiden monipuoliset palvelut houkuttelevat paikallisia ja muualta pistäytyviä viipymään ja viihtymään. Saariston elämäntapa näkyy luonnonympäristön ymmärtämisenä ja kunnioittamisena sekä ympäristössä toimimisen ja selviytymisen taitoina. Laadukkaan ympäristön asema on hallinnollisesti turvattu.

Väestön kasvu on Merimaskussa, Rymättylässä ja Velkualla hallittua. Uusia asukkaita muuttaa kuntiin vähittäin paitsi Suomesta, myös muista maista. Kesäasukkaat viettävät runsaasti aikaa paikkakunnilla. Saaristokulttuuri elää alueella arvostettuna ja uusiin piirteisiin kietoutuneina. Vahva yhteisöllisyys sekä hedelmällinen ja laaja-alainen yhteistoiminta kasvattavat uutta sosiaalista pääomaa ja luottamusta. Suvaitsevainen ja kannustava ilmapiiri takaavat sen, että jokaisen panosta arvostetaan. Kulttuuri on luovan, elinvoimaa tuottavan kasvun perusta kaiken ikäisille, erityisesti lapsille ja nuorille.

Strategian kulmakivet

1. Kulttuurin perustaksi yhteisöllisyys, yhteistyö ja moninaisuus
2. Saaristokulttuuri voimavaraksi
3. Työ, talous ja kulttuuriammatit vahvoiksi
4. Monien mahdollisuuksien kulttuuriverkosto kolmen kunnan alueelle
5. Kulttuuriympäristö ja luonto viihtyvyyden ja toiminnan kulmakiviksi

1. Kulttuurin perustaksi yhteisöllisyys, yhteistyö ja moninaisuus

Kulttuurityön tavoitteena on moniarvoisen yhteisöllisyyden vahvistaminen Merimaskussa, Rymättylässä ja Velkualla. Ihmisten ja organisaatioiden yhteistyö jokaista arvostaen ja erilaisuutta hyväksyen on toiminnan haasteena. Paikallisille, muuttajille ja kesäasukkaille luodaan mahdollisuuksia kohtaamiseen ja yhteiseen toimintaan. Nuoria ja vanhempia ihmisiä kannustetaan tekemään itse ja yhdessä, ei vain odottamaan valmista tarjontaa. Mukaan lähteminen ja mukaan ottaminen on kaikkien saaristossa pysyvästi tai tilapäisesti asuvien huomassa.

Yhdistyksillä on merkittävä tehtävä yhteistoiminnan luojina. Tavoitteena on, että yksittäiset ihmiset, yhdistykset, seurakunnat ja kunnan eri organisaatiot tekevät entistä enemmän yhdessä niin kotikunnassa kuin kuntarajat ylittäen. Tiedotuksen aktiivinen kehittäminen on yksi tämän toiminnan edellytyksistä.

Kaikkea tätä varten tarvitaan toisaalta kiireetöntä elämää ja henkisen ilmapiirin väljyyttä, toisaalta aktiivista toimeliaisuutta ja yritteliäisyyttä.

Työryhmän toimenpide-ehdotukset

- Merimaskun, Rymättylän ja Velkuan kuntien, yhdistysten, seurakuntien ja yritysten kulttuuritoiminnan yhteistyötä tiivistetään kuntien sisällä ja kuntien välillä. Kulttuuri otetaan läpäisevästi mukaan kuntien eri sektoreiden toimintaan käyttämällä sitä apuna esimerkiksi sosiaali- ja sivistysalan palveluissa. Yhteistyötä tehdään aktiivisesti myös muiden kuntien kanssa. Toiminta edellyttää innostavan yhteishengen vahvistamista ja keskitettyä koordinoitua.
- Niin yhdistyksissä, kunnassa kuin seurakunnassakin otetaan ilolla vastaan ja käytetään apuna kesäasukkaiden kiinnostusta, innostusta ja asiantuntemusta kaikessa kulttuuritoiminnassa.
- Perustetaan monen toimijan yhteisvoimin kulttuurin kohtauspaikka, monikulttuurinen foorumi, jossa kulttuureista, taiteesta ja historiasta kiinnostuneet

tapaavat toisiaan. Foorumi voidaan perustaa johonkin jo toimivaan tilaan, kuten kirjastoon, museoon tai kotiseututaloon, jonne luodaan houkuttelevaa ohjelmaa.

- Kunnat järjestävät vuosittain kaikkien kolmen kunnan, niiden yhdistysten ja muiden toimijoiden yhteisen suunnittelukokouksen, jossa koordinoidaan toimintaa ja tiedottamista. Työn tulokset kootaan Merimaskun, Rymättylän ja Velkuan yhteiseen, vuosittain julkaistavaan tapahtumakalenteriin.
- Kunnat toimittavat kuntatiedotteet paperikopioina ja/tai verkkosivuilla kaikkien kolmen kunnan asukkaiden ja kesäasukkaiden saataville. Yhteiseen tiedottamiseen käytetään lisäksi aktiivisesti muitakin tiedotuskanavia, kuten esimerkiksi nettisivuja. Kuntien yhteistä internet-sivustoa kehitetään ja muun muassa seutuportaalien kehittämiseen osallistutaan. Kulttuuritapahtumista tiedotetaan myös yhteistyössä Naantalın matkailu Oy:n kanssa.

2. Saaristokulttuuri voimavaraksi

Saaristokulttuurin erityispiirteet nousevat kirkkaimmin esille silloin kun ne kohtaavat niihin nähden erilaisia asioita. Globaali vuorovaikutus on saaristossa perinteistä merenkulun seurauksena. Paikallisesta maailmanlaajuiseen yltävä kanssakäyminen muuttaa kuitenkin luonnettaan, kun muuttoliike, liikkuvuus ja internetin ja muiden medioiden käyttö lisääntyy. Uusissakin tilanteissa kohtaajia ovat syntyperäiset saaristolaiset ja sinne muualta muuttaneet tai saaristossa ja muualla asuvat oman kulttuuritaustansa kanssa. Matkailun lisääntyessä paikallisten ja matkailijoiden tai paikallisten muualla matkaavien kontaktit erilaisten ihmisten kanssa entisestään lisääntyvät. Samaten saariston tuotteita tai palveluja ostavien ja niitä tuottavien vuorovaikutus tihenee. Tämän kaiken kautta oman kulttuurin merkitys nousee vahvemmin esille ja antaa mahdollisuuden uudenlaisten kulttuuri-ilmiöiden ja -tuotteiden synnylle.

Tavoitteena on saada eri suunnista asioita katsovat ihmiset oivaltamaan saaristoelämän keskeisiä piirteitä. Saaristoa ei haluta eristää eikä jähmettää menneeseen. Sekä menneen, nykyisen, tulevan että muualta saatavan kulttuurin arvo ymmär-

retään. Maaseudun, saariston, urbaanin ja globaalin kohtaamiseen haetaan ajassa elävää luontevuutta.

Työryhmän toimenpide-ehdotukset

- Saaristokulttuuria kehitetään muun muassa yhdistysten, museoiden, oppilaitosten, kirjastojen ja kunnallisten palvelujen tuottajien työssä ajan hengen mukaisesti niin, että se näkyy kulttuuritoiminnassa, tapahtumissa ja arjessa nostalgian ja nykypäivän sävyjen vuorovaikutuksena.
- Nuoria kannustetaan yhdistyksissä, museoissa, seurakunnan työssä ja kunnallisissa kulttuuripalveluissa omaehtoiseen toimintaan ja jättämään jälkensä saaristokulttuuriin.
- Historialliset ja esihistorialliset kohteet tutkitaan ja muistitietoa ja tarinoita entisajan elämästä kerätään kuntien, museoiden ja yhdistysten yhteistyönä. Tietoa historian ja esihistorian merkityksestä kasvatetaan esimerkiksi julkaisujen, kulttuuripolkujen ja historiaa käsittelevien tapahtumien ja toiminnan avulla. Paikallismuseoiden toimintaa kehitetään. Työhön haetaan asiantuntija-apua Turun maakuntamuseosta ja yliopistoista.
- Saaristotaitojen asiantuntijat opettavat tietojaan ja taitojaan kouluissa. Koulujen opintosuunnitelmissa lisätään taide- ja kulttuurikasvatuksen ja saaristokulttuurin painoa siten, että ne näkyvät läpäisevästi koko opetussuunnitelmassa. Tämä otetaan huomioon myös opettajien täydennyskoulutuksessa. Koululaisten lisäksi saaristotaitoja välitetään kaikkien paikallisten, kesäasukkaiden ja matkailijoiden ulottuville esimerkiksi museoissa ja yhdistysten toiminnassa.
- Eri ikäryhmien ja sekä uusien että vanhojen Merimaskun, Rymättylän ja Velkuan asukkaiden osallistumista kotiseututoimintaan aktivoidaan.
- Perustetaan murrepiirejä esimerkiksi kirjastoihin, kansalaisopistoihin tai yhdistyksiin. Murteita pidetään ylpeydenaiheena ja niitä kehdataan puhua.
- Julkisten liikenneyhteyksien säilymiseen ja kehittämiseen panostetaan siten, että bussit, lossit ja yhteysalukset palvelevat monipuolisesti eri käyttäjäkuntia.

3. Työ, talous ja kulttuuriammatit vahvoiksi

Maaseudun elävänä säilyminen edellyttää työpaikkoja. Kulttuurialan painoarvoa kasvatetaan Merimaskussa, Rymättylässä ja Velkualla työllistävissäkin mielessä. Muiden alojen rinnalla perinteisille saaristoelinkeinoille, kalastukselle ja maanviljelylle, halutaan myös tulevaisuudessa sija. Tuotteiden ja palveluiden kehittämiseksi ja myymiseksi tarvitaan yhteistoimintaa.

Kaiken alueella tuotetun ei pidä kantaa saaristolaisuuden leimaa. Tarvittaessa saaristolaisuudesta voidaan kuitenkin muokata tuotteille tunnistettava ja markkinointia tukeva brändi. Muun muassa ruokailupalvelut, alueen omat kala- ja maataloustuotteet sekä matkailupalvelut saavat lisäarvoa saaristoimagosta.

Elämä ja elannon hankkiminen Merimaskussa, Rymättylässä ja Velkualla eivät kuitenkaan ole tuotteistettuja saaristoelämyksiä vaan siellä asuvien ihmisten arkea. Asukkaiden mahdollisuudet omaehtoiseen toimintaan modernissa saaristossa ovat olennaisia.

Työryhmän toimenpide-ehdotukset

- Kunnissa luodaan mahdollisuuksia yrittämiseen. Tässä otetaan huomioon erityisesti käsi- ja taideteollisten ja kulttuurialojen yrittäjien toimintamahdollisuudet, matkailu sekä etätöiden mahdollisuuksien parantaminen. Yrittäjien kesken tehdään yhteistyössä matkailupaketteja, joista matkailijat voivat kukin valita haluamansa.
- Yrittäjien yhteistyötä ja osaamista esimerkiksi markkinoinnissa ja tuotteiden muotoilussa vahvistetaan kuntien ja muiden toimijoiden yhteisin voimin. Saaristoimagon arvo otetaan huomioon tarvittaessa. Järjestetään aiheeseen liittyvää koulutusta ja yhteistapaamisia sekä edistetään yrittäjien verkottumista kuntarajojen yli.
- Kuntien ja yrittäjien yhteistyönä kehitetään vierasvenesatamia kulttuuriselta toiminnaltaan laadukkaan monipuoliseksi, ekologisiksi ja ympäristöön sopiviksi. Toimintaa rakennetaan osin jo olemassa olevan varaan. Esimerkiksi Merimaskun Rantamakasiinissa panostetaan näyttelyihin.

- Särkängsalmen sillan ympäristöä kehitetään kuntien, yrittäjien ja muiden toimijoiden yhteisvoimin näkyvänä porttina saaristoon. Alueen huomioarvoa voisi lisätä esimerkiksi kalaravintolalla ja viihtyisällä myyntipaikalla, jonne voi tulla lähempää tai kauempaa ostamaan tuoretta kalaa ja kala- ja saaristolaistuotteita. Teersalon rantaa kehitetään kuntien, yhdistysten, taiteilijoiden ja yrittäjien yhteistyönä saaristokeskukseksi, jossa on muun muassa museo, kalastusmahdollisuus, myymälöitä ja muita matkailupalveluja.

4. Monien mahdollisuuksien kulttuuriverkosto kolmen kunnan alueelle

Kulttuuri ja taide ovat asukkaiden perusoikeuksia myös pienissä kunnissa. Maa-seudun kulttuuri- ja taidepalvelujen tulee olla yhtä laadukkaita saaristossa kuin missä tahansa muuallakin. Toteutettavat palvelut valitaan huolella voimavarojen mukaan ja niistä tehdään oman kunnan näköisiä. Se edellyttää paikallisen henkisen pääoman ja ammattitaidon ottamista huomioon ja toimintaedellytysten luomista. Taiteen ja kulttuurin ammattilaiset toivotetaan tervetulleiksi asumaan ja tekemään töitä saaristossa.

Kulttuuritoiminnan yhteistyötä tiivistetään Merimaskun, Rymättylän ja Velkuan sisällä, näiden kuntien välillä ja muiden kuntien kanssa. Ammattimaista kulttuurialan ohjausta lisätään. Aktiivisen, kannustavan ja keskitetysti koordinoitun toiminnan myötä ihmiset saadaan mukaan moneen. He oppivat tuntemaan toisiaan paremmin myös kuntarajojen yli, ja samalla tieto kunkin saaristokunnan ajankohtaisista kulttuuritapahtumista ja -tilaisuuksista välittyy nykyistä paremmin kunnasta toiseen. Tämän avulla luodaan mahdollisuuksia uuden kehittymiselle ja rakennetaan perustaa luovalle innovatiivisuudelle.

Työryhmän toimenpide-ehdotukset

- Keskustelua ja päätöksenteon avoimuutta lisäämällä kasvatetaan poliittista tahtoa monien mahdollisuuksien kulttuuriverkoston toiminnan tukemiseksi ja kuntarajat ylittävän yhteistyön tiivistämiseksi.
- Merimasku, Rymättylä ja Velkua palkkaavat yhteisen, kokopäiväisen kulttuurikoordinaattorin ja/tai aina määräajoin vaihtuvan kunnantaiteilijan. Ammattitaitoinen ja kulttuurialan hyvin tunteva koordinaattori keskittyy kulttuurin ja taiteen toimintaedellytysten ja yhteistyöverkostojen luomiseen. Kunnantaiteilija toteuttaa oman luovan työnsä ohella alansa koulutus-, kehittämis- ja yhteisötaidehankkeita, opettaa alansa tietämystä ja taitoja sekä koordinoi alansa tapahtumia. Toiminta aloitetaan kuntien ja muiden yhteistyökumppaneiden hankkeena ja kehitetään pysyväksi.
- Kunnat kartoittavat olemassa olevat kulttuuritoimintaan sopivat tilat ja remonttien tarpeet kaikkien kolmen kunnan alueella. Turvataan tilojen ylläpito taloudellisesti. Laaditaan ideakilpailu, jotta tiloille saadaan uutta, luovaa ja monimuotoista käyttöä.
- Kuntiin järjestetään työtiloja taiteilijoitten vuokrattaviksi. Se parantaa heidän työskentelyolosuhteitaan ja houkuttelee uusia taiteilijoita Merimaskuun, Rymättylään ja Velkualle. Samassa taiteilijatalossa sijaitsevat työhuoneet lisäävät myös taiteilijoitten yhteistyötä ja yhteisöllisyyttä. Tämä kaikki tuo kuntiin uutta elinvoimaa ja innovatiivisuutta.
- Kunnissa turvataan kirjastojen aineistohankintojen määrärahat. Kirjastot tekevät tiivistä yhteistyötä, kirjallisuuspiirit toimivat aktiivisesti, kirjoituspiiri virittää kirjoitusharrastusta ja paikallista julkaisutoimintaa kehitetään. Kirjastojen lisäksi toiminnassa ovat mukana esimerkiksi kansalaisopistot, yhdistykset ja seurakunnat.
- Kansalaisopisto vahvistaa toimintaansa monipuolisena kulttuuriharrastusten tyysisijana ja vapaan sivistystyön vaalijana. Se on keskeinen käsityön, taiteen ja muiden tieto- ja taitoaineiden oppimisen keskus. Opisto kartoittaa paikalliset osaajat ja hyödyntää heitä opetustyössä. Opisto lisää opetustuntien määrää ja monipuolistaa tarjontaa.

- Olevan ja toimivan pohjalta yhdistykset, kunta, seurakunnat, taiteilijat ja muut toimijat järjestävät monipuolisia kulttuuritapahtumia ja -toimintaa uutta kehittäen. Kulttuuritoiminnoissa otetaan huomioon lapset, nuoret ja muut ikäryhmät kukin omilla ehdoillaan. Suunnataan kulttuuritarjontaa myös saaristossa käyville kesäasukkaille, matkailijoille ja kulttuuripalveluista nauttiville lähikaupungeissa asuville pistäytyjille. Kulttuuritarjonnan suunnittelussa, toteuttamisessa ja markkinoinnissa tehdään yhteistyötä eri toimijoiden kesken kuntarajat ylittäen. Oleellinen kumppani kaikille kolmelle kunnalle on Naantali, jonka kanssa tehdään yhteistyötä muun muassa matkailun markkinoinnissa ja Naantalin musiikkijuhlien yhteydessä.

5. Kulttuuriympäristö ja luonto viihtyvyyden ja toiminnan kulmakiviksi

Rikas kulttuuriympäristö, puhdas meri ja luonto luovat saaristolle oman ilmeen ja tuovat viihtyvyyttä ja hyvinvointia. Ne ovat osa saariston imagoa ja resursseina korvaamattomat.

Kulttuuriympäristöjen ja vanhojen rakennusten säilyttäminen on yksi kulttuuristrategian perustavista tavoitteista. Kirkonkylien ja muiden kylämiljöiden kulttuurimaisemien arvokkaat piirteet ja vanhat rakennukset halutaan säilyttää tuleville polville ja niiden houkuttelevuutta halutaan lisätä. Elinkeinot ja liikenne muovaavat kulttuurimaisemaa: entisajan merkit näkyvät maisemassa ja uutta kehitetään hallitusti. Kulttuurin aktiivinen huomioon ottaminen kaavoituksessa ja rakentamista käsittelevissä toimitissa läpäisevästi on keskeistä Merimaskun, Rymättylän ja Velkuan kehitykselle.

Luonnon ja kulttuurimaiseman kokeminen, siinä eläminen ja sen ymmärtäminen ovat konkreettisen maisemanhoidon rinnalla tärkeitä ulottuvuuksia, joita voidaan avata esimerkiksi tarinoiden avulla. Ympäristöön tutustumista helpotetaan myös käytännöllisin keinoin. Kulttuurimaisema on kaikkineen portti paikalliseen kulttuuriin.

Työryhmän toimenpide-ehdotukset

- Kulttuuriympäristön, rakennusperinteen ja luonnonympäristön tuntemusta ja ymmärrystä kehitetään muun muassa tiedotuksella ja koulutuksella yhdistyksissä, kunnan palveluissa ja oppilaitoksissa. Siten kasvatetaan ihmisten sitoutumista paikkakuntiin sekä kulttuuri- ja luonnonympäristön vaalimiselle myönteistä poliittista tahtoa ja talkoohenkeä.
- Kulttuuriympäristön ja rakennusalan asiantuntemus otetaan kunnissa mukaan maisemanhoitoon, kaavoitukseen ja rakentamiseen läpäisevästi, jolloin niissä on valmius laadukkaasti ympäristön kehittämiseen. Kaavamääräykset saatetaan tukemaan kulttuurimaiseman säilymistä ja tärkeät kohteet suojellaan rakennussuojelulain avulla.
- Kirkonkylä ympäristöineen, kuntakeskuksia, kyliä ja satamia kehitetään kuntien, yritysten ja yhdistysten yhteistyönä niin, että palvelut, elinkeinojen harjoittaminen ja ympäristöt muodostavat viihtyisän ja saariston kulttuuriin tiiviisti kytkeytyvän maisemallisen kokonaisuuden.
- Museoiden, kotiseututalojen ja kunnan virkistysalueiden, Särkäsalmien sillan ympäristön ja Merimaskun vanhan lossirannan rakennuksia ja kulttuurimaisemia kehitetään muun muassa kuntien ja yhdistysten yhteistoimin ja kulttuurisella asiantuntemuksella.
- Kehitetään maa- ja metsätaloutta luonnonesteettisiä arvoja ja vesistöjen hyvinvointia vaalivaan suuntaan esimerkiksi kuntien, yhdistysten sekä maa- ja metsätaloutta harjoittavien yhteistyönä. Niittyjen ja kotojen perinnemaisemia hoidetaan karsimalla ja käyttämällä niitä laidunmaina.
- Kunnat käyttävät prosenttiperiaatetta uudisrakentamisessaan, jolloin 1 % rakentamiskustannuksista suunnataan uusiin rakennuksiin tuleviin taidehankintoihin.
- Yhdistyksissä, museoissa ja oppilaitoksissa kehitetään kulttuuri- ja luonnonympäristöön perehdyttäviä opastettuja reittejä. Kerätään maisemaan liittyviä tarinoita ja julkaistaan niitä. Käytetään niitä hyödyksi muun muassa opastetuilla kulttuuri- ja luontopoluilla, kouluissa ja päiväkodeissa.

Ideapankki

Ideapankkiin on koottu verstytyssä kertyneiden ideoiden kirjo. Tällä hetkellä mahdollisimman näyttävät ideat voivat olla eri tilanteissa käyttökelpoisia tai tuottaa kokonaan uusia ideoita.

Kulttuurin perustaksi yhteisöllisyys, yhteistyö ja moninaisuus

- Kateus pois, yhteistyö tilalle
- Yhteistyö ylittämään kuntarajat, pysyvät yhteistyöelimet
- Kuntien välinen yhteistyö myös messuosastoilla
- Merenkulku on sallittu naapurikuntiin
- Turha kiire pois
- Asukkaat tutustuvat toisiinsa toiminnan kautta
- Eri toimijat omista looseista verkkoon toisten kanssa
- Yhteisyys erillisesti kunkin omista lähtökohdista
- Ilmapiirin muuttaminen kulttuuria tuottavaksi
- Kuntien eri harrastukset yhteisiksi
- Muuttajien kynttilät pois vakana alla
- Yhteisön kyky vastaanottaa uudet asukkaat, vakinaisen asujaimiston koulutus muuttajien vastaanottoon
- Paikalliset ja lomanooret tutuiksi, kesäasukasresurssit!
- Veronmaksajia tarvitaan, jos ei tule lisää asukkaita, kunnat näivettyvät
- Asukkaita lisää saariin, muuten saaristo museoituu kesäasukkaille, mutta ei jätetä uusia yksin pähkäilemään
- Paljon kiinni muuttajasta itsestään, ei saa jättäytyä yksin
- Kunta toivottaa uudet asukkaat tervetulleiksi
- Seniorit huomioidaan
- Merimasku, Rymättylä ja Velkua tutuiksi uusille kuntalaisille
- Uusien asukkaiden kummit, perehdytys
- Ei voida unohtaa yhteistyötä Naantalissa kanssa

- Moni saa toimeentulonsa Naantalissa matkailusta

Saaristokulttuuri voimavaraksi

- Luovuuskursseja ongelman ratkaisuun
- Elämysretkiä tavalliseen maalaiselämään
- Piknikpaikkoja pyöräilijöille
- Reittejä ja karttoja uimapaikkoihin piipahattajille
- Taidepalveluita saa myös Turusta; joukko liikenteen kehittäminen
- Esimerkiksi Teersalon baarissa mahdollisuus saaristolaisten ja ulkopuolisten kohtaamiseen
- Saaristolaisuus sisältäpäin, oma ominaislaatumme?
- Eri maailmojen kohtaaminen ja oivaltaminen, perusasukkaat, tulokkaat ja kesäasukkaat
- Ei 1800-lukua, tämän päivän saaristokulttuuri
- Saaristoelämä ei ole teatteria
- Saaristoa ei ole ilman kalastajia ja viljelijöitä
- Organisoituja ja suunniteltuja näytöksiä, vetoa, ei museoelämää
- Elämyksiä, vanhojen työmenetelmien näytökset, esimerkiksi elonkorjuu
- Saaristokulttuurilta odotetaan paljon, siis sitä kehittämään
- Luonnonläheisten harrastusten tukeminen ja kehittäminen
- Ihmiset eivät enää osaa /uskalla veneillä, taitojen opettaminen
- Purjehduskoulutus
- Saaristokulttuuri osaksi arkea, lapsille purjehdusta jääkiekon sijaan
- Vanhojen asukkaiden piilotaidot ja tiedot yhteiseksi hyväksi
- Isien ja äitien työt kunniaan

- Tietoa perinnetyöstä
- ”Saaristotutkinto”
- Vanhat leikit tutuiksi lapsille
- Lapset saa aina mukaan, entä vanhemmat?
- Vanhojen tapojen kartoitus, haastattelut
- Vanhojen tarinoiden kerääminen ”vanhuk-silta”
- Jos on voimakas muuttoliike, uudet asukkaat jäävät kaupunkilaisiksi, elävät ilman paikallista perinnettä
- Emme halua elää museossa
- Ei joka kuntaan täydellisiä kansallismuseoita, erikoistuminen
- Monet uudet asukkaat ovat läpikäyneet vuosien prosessin ennen kuin muuttavat, ainakaan saariin
- Kartoitetaan elämäntapoja ja odotuksia, ei vain gallupia
- Mietitään ryhmissä mitä kansa haluaa tehdä
- Eri elämän- ja ikävaiheissa odotukset muuttuvat
- Opettele vaikka tervehtimään kylän raitilla kaikkia ja opeta taito muillekin
- Naapuriapu tavaksi (saaristossa on vielä jäljellä)
- Matkailun kiire pois, viipyvä oleskelu
- Hidas elämä riittää
- Yhteysalusliikenne Kaita, Linta ja Kivimo
- Kivimon aikataulut ovat ongelma, vuoroja on liian vähän

Työ, talous ja kulttuuriammatit vahvoiksi

- Maanviljely ja kalastus ovat kannattavia ammatteja nykyaikaisinkin
- Näkyvyyden lisääminen: tietoa siitä missä ovat ruokapalvelut ja mistä mitään saa
- Kulttuuriammatillaiset yhdistykäät!
- Kulttuurin erityisosaajien www-sivu nettiin
- Olisiko oppisopimus jotain?
- Miten päästä osalliseksi käsityöläisten ja taiteilijoiden työhön, ikään kuin kisälliksi
- Rahaa koulutukseen osallistumiseen
- Ohjaajien ideat hyötykäyttöön = arvotuote
- Ammatillaiset ohjaamaan harrastajia
- Veneverstas
- Kulttuurimatkailu elinehto, muuten ei ole ”oikeaa” maaseutua ja ruoan tuotantoa

- Ympärivuotiset arjen ympäristöt vieraiden nähtävillä, baari, yritysten tehtaanmyymälät, myös markkinointia
- Ruokakulttuurin helmet myyntiin ja tiedoksi
- Merimaskun ja Teersalon kalasatamien kehittäminen, kalojen ostamiseen mahdollisuus useana päivänä viikossa
- Kalakauppa ja kalaravintola Särkän sillan viereen
- Kauppa käy sillan läpän ollessa ylhäällä
- Vierasvenesataman kehittäminen
- Sataman yhteyteen näytellyt ja muuta toimintaa
- Saaristolaisruokaa
- Taukopaikkoja, kalanmyyntiä

Monien mahdollisuuksien kulttuuriverkosto kolmen kunnan alueelle

- Ammattimaista kulttuuri-toiminnan, taitteen ja kirjallisuuden ohjausta yli kuntarajojen
- Ammattimaisia taidepalveluita
- Harrastesunnuntai keskitetään kulttuuriuholle
- Kulttuurinen itseluottamus
- Voimassaolevien tapahtumien kehittäminen
- Olemassa olevan kirkastaminen
- Koulu ja kirjasto avainasemassa
- Rahaa toimintaan, ei asfalttiin
- Eri ikäryhmien huomioon ottaminen
- Kohderyhmien erittely
- Perheteatteri perinnetarinoista aidossa ympäristössä
- Vaarista vauvaan mukaan
- Lapsille ja nuorille kädentaidon teemapäiviä
- Kulttuuripalveluita paljon, tiedotusta tehostettava
- Markkinointiverkosto
- Tietoverkot nettiin, selkeiksi aiheiksi, linkejä eri kuntiin
- Laadukkaat www-sivut osaajille ja linkit
- Kamarikonsertteja Taattisten tilalla, Rantamakasiinissa tai muualla
- Merimaskun ”Posankka” kirkonkylän tienristeykseen
- Säilytä, kehitä olemassa olevaa, voimavarojen liika hajauttaminen kuihduttaa olemassa olevaa
- Opaspalvelun kehittäminen alueella

- Kierrätetään resursseja eli toimijoita, ohjelmia ja tarpeistoja.
- Tarjotaan ajanmukaisia tietoliikenneyhteyksiä ja opastusta ATK-osaamiseen
- Laajennetaan musiikkikasvatusta ja musiikkitarjontaa, yhteistyössä Naantalın musiikkiopiston kanssa
- Kuntien harrastajateatterit yhdistävät voimansa, se lisää vaihtelua ja vivahteikkoutta ja sen myötä mielenkiintoa, voi olla monenlaisia kokoonpanoja kesäteatterista huoneteatteriin ja nukketeatteriin sekä musikaaliin
- Perustetaan elokuvakerho, kuntien ja EU:n tuella hankitaan laitteita, se lisää elokuvan harrastusta ja vaalii elokuvan arvostusta taiteena eikä vain massatuotantona
- Perustetaan taidelainaamo kirjastojen yhteyteen, osamaksulla voi lunastaa teoksen omakseen, lainaamossa on tarjolla monipuolisesti eri alojen taidetta
- Perustetaan valokuvauskerho, se toimii paitsi hauskana harrastuksena, myös laajasti yleissivistävänä visuaalisten valmiuksien antajana
- Luodaan työkyvyn ylläpitämiseksi järjestelmä, jossa työnantajat kannustavat työntekijöitään liikuntasuoritusten lisäksi konsertti-, teatteri- tai näyttelykäynteihin
- Luontokokemuksia lapsille: pilkkiä, silakanperkuuta, kokemuksia käsillä
- Luontoreitit
- Kiireetön hetki saaristoluonnossa, vuodenaikojen vaihtelun rikkaus
- Villivuori tutuksi
- Maalla asutaan, mutta missä on lasten pulkkamäki, tiellä
- Häkkyrät ja väkkyrät pihoilta pois ja mukulat metsään
- Luonto on meitä varten, katsele, kuuntele, haista maista, astele vaikka rämeikköön
- Taattisten järven ympärimelonta
- Rymättylässä Röölä, kirkonkylä ja kirkkolahti oikeasti eläväksi ja houkuttelevaksi viivähtää
- Kulttuurimiljö on sidoksissa elinkeinoihin
- Vanhojen miljöiden säilyttäminen
- Vanhat talot ja ihmiset tykkäävät toisistaan
- Palautetaan Merimaskun kirkon miljö
- Kehitetään Velkuan kirkon ja pappilan miljöötä
- Suuret valomainokset pois
- Eivät saariston kalliot ole louhittaviksi eivätkä teiden pohjiksi
- Risukot ja rämeiköt pois tien varsilta, kaunis maisema esiin

Kulttuuriympäristö ja luonto viihtyvyyden ja toiminnan perustaksi

- Kirkkolahti vieraskoreaksi, palveluja
- Ei yhtään lisää asfaltteita
- Ei uusia siltoja
- Silta välille Vähämaa – Talosmeri
- Kevyen liikenteen väylä Luonnonmaalle ja sieltä Rymättylään asti
- Röölään satama kuntoon ja joustavaksi läppäsilta
- Luonnon säilyminen ja puhdistuminen
- Luonto on eri asioita eri elämäntavoista katsoen
- Saaristossa on neljä vuodenaikaa, ei vain kesä
- Maahisten ja Peikkojen avulla ympäristö lapsille tutuksi
- Tarinat aikuisille ja lapsille

KULTTUURI KUNNALLISESSA STRATEGISESSA KEHITTÄMISESSÄ

Kulttuuri ja kunnallinen strategiatyö KULMA-hankkeessa

KULMA-hankkeen seurantaryhmässä kuntien ja kaupunkien johtavat virkamiehet (liite 4) työstivät tulevaisuusverstaassa KULMAN kulttuuristrategioiden ja kuntien strategisen työskentelyn yhteensovittamisen edellytyksiä. Lisäksi selvitettiin hankkeessa syntyneiden ajatusten toteuttamisen mahdollisuuksia. Tämä luku perustuu verstaan aineistoon. Haasteellista strategioiden soveltamisessa on, että ne eivät palvele ainoastaan kunnan tuottaman kulttuuritarjonnan kehittämistä, vaan tulevat useiden kulttuurialan toimijoiden yhteiseen käyttöön monen toimijan näkemyksenä kunnan ja sen kulttuurin kehittämisestä.

Kunnat tekevät omilla tavoillaan strategista työtä hyvinvointinsa ja taloutensa kehittämiseksi, joko talousarvioiden yhteydessä tai erikseen (liite 5). Monilla kunnilla ei ole toimialakohtaisia strategioita. KULMA-hankkeessa mukana olevista kunnista useassa on tehty kunnallinen kulttuurisektoria koskeva strategia tai sitä tehdään parhaillaan. KULMAN strategiat toimivat kunnallisten strategioiden rinnalla täydentäen niitä.

KULMA on koonnut hankkeessa mukana olevissa kunnissa monipuolisen kulttuurikehittäjien joukon muotoilemaan kulttuuritoiminnan suuntaviivoja. Tarkoituksena on, että toiminta-ajatuksia kytketään kunnalliseen strategiseen työskentelyyn. KULMAN kulttuuristrategiat eivät kuitenkaan korvaa kunnallisia kulttuuristrategioita. Kunta on niissä vain yhtenä osapuolena mukana muiden joukossa eikä KULMAN strategioiden sitouttavuudessa ole tarpeen päästä samalle tasolle kuin kunnallisissa strategioissa.

Kulttuurin asema ja merkitys kunnissa

Kunnissa nähdään kulttuurin tuoma rikkaus, myönteinen henki, identiteetti ja positiiviset imagolliset arvot. Silti kunnallishallinnossa ja kunnallisten palvelujen järjestämisessä kulttuuri on arvojärjestyksessä viimeisenä. Se jää tai jättyy helposti muusta toiminnasta irralliseksi.

Viihtyisä ja turvallinen ympäristö lisää hyvinvointia ja houkuttelee uusia asukkaita. Kulttuuri tuo yritystoiminnan kehittämiseen sisällöllisiä aineksia ja positiivista imagoa vaikkapa saaristokulttuurin tapaan. Verstaassa nähtiin, että tulevaisuudessa kulttuuri on kuntien kehityksen ykkösarvo, joten siihen kannattaa panostaa jo nyt.

Kuntien on hyvä määrittää kulttuuritoimintansa päämäärät sekä selvittää kulttuurin omaehtoisen ja ammatillisen tekemisen keskinäinen suhde. KULMA-hankkeen kunnissa ei ole kyse metropolien kulttuuritoimintojen kehittämisestä. Kulttuuritarjonta määritetään kunnassa käytettävissä olevien voimavarojen mukaan. Tapahtumakeskeisyys ei riitä, vaan kulttuurin täytyy elää arjessa. Se tulee ottaa huomioon kaikkia elämisen ja yrittämisen olosuhteita kehitettäessä päiväkodeista ja asuinympäristöistä lähtien vanhusten palveluihin saakka.

Kulttuuri nähdään usein ainoastaan korkeakulttuurina ja niinpä sanan sisältöä on hyvä laajentaa ja selventää. Syrjään jää usein ymmärrys kulttuurin merkityksestä ihmisten elinympäristöjen ja viihtyvyyden kehittämässä sekä arjen hyvän olon luomisessa. Kulttuurin hyvinvointia ja elinvoimaa tuottavasta voimasta sekä fyysistä ja henkistä hyvinvointia edistävästä vaikutuksesta ei ole nykyaikana varaa luopua. Seurantaryhmän verstaassa todettiin, että kun kunta pistää neljännesveprosentin kulttuuritoimintaan, se tulee takaisin paitsi rahallisesti myös muun muassa edistämällä kunnan kehitystä ja imagoa.

Kulttuuritoiminnan kehityksen lähtökohtana nähtiin se, että kunnan kulttuuritoimi luo edellytyksiä kulttuurin harrastamiselle, kun taas kulttuuripalveluiden

ja -toiminnan sisällöt innovoidaan ja luodaan muualla. Vaikka kunta ei itse tuottaisikaan taidepalveluja, se saa avustuksilla ja tukipolitiikalla aikaan huikeita tuloksia. Palkattu virkamies ja virallinen organisaatio innostavat, tukevat ja kannustavat, sytyttävät tarvittaessa kipinän ja pitävät liekkiä yllä. Pienessä kunnassa kulttuuriharrastuksien kapearajaisuus tulee helposti vastaan ja vapaaehtoistyöhön tarvittaisiin enemmän ihmisiä mukaan. Paitsi rahallisella resurssoinnilla, kunnan kulttuurityötä voidaan kannustaa esimerkiksi suosimalla omia taiteilijoita ja kulttuuriharrastajia esiintyjinä kunnan omissa tilaisuuksissa.

Kunnallisten palvelujen kokonaisuudessa ihmisille tulee luoda niin kulttuurin kuin liikunnankin osallistumisen ja elämysten mahdollisuuksia. Maaseudun olosuhteissa edellytysten luominen tarkoittaa usein sitä, että tarjolla on tiloja työskentelyyn, harrastamiseen ja esiintymiseen ilman vuokraa. *”Kulttuurin nälkään ei kuulemma kukaan kuole”*, joten kulttuurin merkitystä on välillä vaikea ymmärtää. Kulttuurilla on kuitenkin tulevaisuudessa yhä suurempi merkitys kuntien ja niiden asukkaiden kokonaisvaltaisen hyvinvoinnin kehittämisessä.

Kulttuuri kunnallisten strategioiden tekemisessä ja soveltamisessa

Toivottavaa on, että kulttuurin laaja merkitys nähdään kunnissa ja kaupungeissa myös hallitus- ja valtuustotasolla. Valtuustossa puheenjohtajalla on valta määrätä valtuuston kokoontumisista, joten hänen kanssaan tulee neuvotella myös kulttuuriasioiden käsittelystä siellä. Kulttuurityössä teot puhuvat puolestaan. Valtuutettujen ja hallitusten jäsenten kutsuminen kulttuuritapahtumiin näkemään, kuulemaan, tekemään ja kokemaan itse voi olla oleellista kulttuurityön arvostuksen kohentamiseksi.

Kulttuuri on usein jäänyt kokonaan kunnan strategiatyön ulkopuolelle tai muiden sektorien jalkoihin. Erillinen kunnallinen kulttuuristrategia tukee hyvin kulttuurin merkityksen kasvua ja auttaa sen integroimisessa kunnan muihin

palveluihin ja toimintaan. Kunnassa voidaan myös päättää, että kulttuuriajattelu läpäisee kaikki toimialat ilman erillistä kulttuuristrategiaa. Missään tapauksessa kulttuuritoiminnan ei pitäisi eristyä. Kulttuuriasioiden esittelijän olisi hyvä olla mukana kunnan johtoryhmässä tuomassa kulttuurialan asiantuntemusta läpäisevästi mukaan kunnan hallintoon. Kulttuuritoimen virkoihin voi olla vaikea osoittaa resursseja, mutta tehtävät tulee hoitaa tavalla tai toisella.

Kuntien valtuutetut määrittelevät usein strategiaseminaareissa linjauksensa, käyvät yhdessä läpi sen keskeiset arvot ja ajatukset ja samalla sitoutuvat noudattamaan niitä käytännön työskentelyssä. Uusien asioiden saaminen mukaan strategiaan vaatii syventyvää, vapaata ja keskustelevaa työskentelytapaa. Budjetin käsittelyn yhteydessä ei ole enää mahdollista muotoilla peruslinjauksia. Varhaisessa ja epävirallisen luonteisessa keskustelussa voidaan kehittää ja vertailla luovasti erilaisia ajatuksia, joista yhdessä valikoidut pääsevät muotoiltuina mukaan virallisiin päätöksiin.

Valtuuston iltakouluissa käsitellään yhtä tai kahta asiaa kerrallaan, ei päätetä mitään mutta keskustellaan avoimesti kuntaa koskettavasta ajankohtaisesta aiheesta. Myös ennen valtuuston kokouksia voidaan pitää puolesta tunnista tuntiin kestäviä hanketoiveiden tai muiden asiakokonaisuuksien esittelyjä, eräänlaisia tietoisuuksia. Asiantuntija-apu on teemaseminaareissa ja iltakouluissa monesti tarpeen keskustelun virittäjänä ja uuden tiedon tuottajana.

Hallintokunnat syventävät omissa strategioissaan kunnan yleistä strategiaa ja kytkevät sen arkiseen työhönsä. Toimiakseen strategioiden täytyy heijastaa paikallista identiteettiä ja toimintakulttuuria. Avoin suunnittelu sitouttaa päättäjiä ja kuntalaisia, tuottaa asiallista kritiikkiä ja vähentää muutosvastarintaa. Kunnallisessa työskentelyssä on tärkeää keventää hallintoa ja kehittää vuorovaikutteisia toimintatapoja.

Parhaimmillaan kulttuuriasioita hoitavan lautakunnan jäsenistö on aktiivinen, haluaa perehtyä alaansa perusteellisesti ja toimia vireästi kokouksissa. Esittelijällä

on työssään suuri vastuu ja kulttuuri saakin enemmän painoarvoa silloin, kun sillä on oma asiantunteva puolestapuhujansa. Yhdistelmälautakunnat ja -virat hajauttavat työt monelle taholle. Yhteen niputetuissa toimialoissa pienimmät ovat vaarassa hautautua suurempien alle.

Kulttuurityössä kunnan yhteistyö kolmannen ja yksityisen sektorin toimijoiden kanssa on tavallista. On tärkeää keskustella eri osapuolten näkemyksistä ja toimintaideoista ja luoda tukeva pohja yhteistyölle. Yhdistykset toimivat luovasti, toteuttavat erikokoisia hankkeita ja antavat mahdollisuuksia yhdessä tekemiseen. Elinvoimainen kulttuurityö ei kaipaa vain taloudellista tukea. On luotava myös henkistä tilaa innostuksen ja innovatiivisten ideoiden syntymiselle. Yhdistyskenttä kaipaa toimintansa tueksi kokoajaa, verkottajaa ja hedelmällisen vuorovaikutuksen synnyttäjää. Myös tiedotus onnistuu paremmin yhdessä kuin hajanaisena.

Kulttuurityön tekijät

Kuntien kulttuuriasioiden hoitamiseen tarvitaan innovatiivisuutta ja kykyä luoda prosesseja, joihin ihmiset osallistuvat innokkaasti. Työhön tarvitaan kunnan monisyisen toiminnan tunteva vastuuhenkilö, jolla on resursseja keskittyä työhön kulttuurin parissa. Pienessä kunnassa se voi olla esimerkiksi kunnanjohtaja, jos muita ei ole. Kulttuuritehtävien pakkoliittäminen jonkun työtehtäviin ei kuitenkaan ole toimiva ratkaisu, jos työntekijältä puuttuu innostus asiaan. Toimivalla kulttuurihallinnolla turvataan aktiivinen kulttuuritoiminta.

Parhaimmillaan kulttuurityöntekijä koordinoi yhteistoimintaa ja nostaa eri yhteyksissä esille kulttuurin moninaisen merkityksen ja laaja-alaisuuden kaiken arkisen ja juhlanan elämän osana. Toiminnan aktivoiminen on monesti kiinni pienistä asioista. Aktiivinen työntekijä sytyttää kulttuurityön innostuksen palon. Kun tulet roihuavat, hän huolehtii siitä, että ne näkyvät ja lämmittävät, mutta eivät karkaa. Tarvittaessa hän lisää puita hiipuvaan tuleen.

Kulttuurityöntekijä voi myös kouluttaa kunnan muita työntekijöitä. Esimerkiksi hoito- ja sivistysaloilla työskentelevät voivat näin vahvistaa kulttuurinäkemystään ja soveltaa sitä opetuksessa ja vaikkapa vanhustenhoidossa. Kulttuuriymmärrys kaikessa ihmisten hyvinvointiin, oppimiseen ja viihtyvyyteen liittyvissä töissä on äärimmäisen tärkeää, mutta sen saaminen osaksi niiden arkea on haasteellista. Kulttuurin läpäisevyyttä voi tavoitella esimerkiksi siten, että kunkin kunnallisen toimialan ammattilaisten joukossa on kulttuurista kiinnostuneita ja siihen paneutuneita avainhenkilöitä, jotka ottavat kulttuurinäkökohdat huomioon työssään. Sitä kautta uudet ja toimivat käytännöt kotiutuvat vähitellen laajemmankin työntekijäjoukon käyttöön.

Laman jälkeisinä vuosina kuntien kulttuurimäärärahat romahtivat, eikä kuntatalouden tulevaisuus näytä nytkään suotuisalta. Voimavarat ovat rajalliset sosiaali- ja terveyspalveluiden paineissa. On tärkeää, että kunnassa on kulttuurista innostuneita henkilöitä, jotka pitävät asiaa esillä. Pienten kuntien taloudellinen tilanne on huono eikä kulttuuriin siten ole varaa juurikaan panostaa. Keskeisenä resurssina onkin yhteistoiminta ja kulttuurityön sisällyttäminen läpäisevästi eri sektorien toimintoihin.

Oma tärkeä merkityksensä on myös sillä, että kunnan- tai kaupunginjohtaja osallistuu itse kulttuuritilaisuuksiin, vie niihin vieraitansa tai soittaa ja kiittää tekijöitä hyvästä työstä. Kulttuurityön merkityksen ymmärtäminen näkyy tällä tavalla konkreettisesti ja tulee tekijöiden tietoon.

Kaavoitus ja rakentaminen

Kaavoitus on keskeinen työväline rakennetun ympäristön kehittämisessä laadukkaaksi, viihtyisäksi ja esteettiseksi. Hyvän ympäristön suunnittelu alkaa asukasysteistyöstä jo maankäytön yleissuunnitelmaa laadittaessa. Demokraattiseen kuntahallintoon kuuluu keskustelun käyminen läpi koko kaavoitusprosessin, myös luonnosvaiheissa. Työn käynnistämisestä asti tulee kuulla kuntalaisia prosessissa ja järjestää keskustelutilaisuuksia.

Kaavoituksen aloituskokouksessa otetaan esille kaikki työhön liittyvät keskeiset kysymykset. On tärkeää tarkastella ympäristön- ja rakennussuojelun tarpeita sekä määrittää keinoja, joiden avulla voidaan luoda myönteiseen ja vilkkaaseen sosiaaliseen toimintaan kannustava ympäristö. Avoimista kokouksista kaavoittajat saavat tiedon siitä, mitä kaavassa on otettava huomioon. Työn edetessä suunnitelmasta pyydetään lausunnot eri tahoilta, muun muassa kunnassa kulttuuriasioista vastaavalta lautakunnalta ja kulttuurialan asiantuntijoilta.

Kaikkien kokousten kokoonkutsujana, esittelijänä ja lausuntojen pyytäjänä toimii kunnan tai kaupungin palveluksessa asiaa hoitava arkkitehti tai muu viranomainen. Jokaisessa kunnassa ei kulttuurialan työntekijöiltä tai lautakunnista välttämättä löydy asiantuntemusta kommentoida kaavoitusta. Erityisesti silloin kunnissa tehdyt rakennusinventoinnit ovat avuksi lausuntoja annettaessa, ja asiantuntija-apua on haettavissa esimerkiksi maakuntamuseosta. Keskeistä kaavoituksessa on laadullisten tavoitteiden merkityksen ymmärtäminen ja muistaminen erilaisissa valintatilanteissa.

Kaavoittajan valinnalla voidaan vaikuttaa kaavaan paljon. Hyvä kaavoittaja tutustuu huolella alueeseen saadakseen kokonaiskuvan olemassa olevasta asumis- ja toimintaympäristöstä, rakennuskannasta ja kulttuurimaisemasta. Kaavoittajan tulee tutustua huolella rakennusinventointeihin ja muihin kulttuuriympäristöstä tehtyihin selvityksiin. Kaavoittajan lisäksi myös teknisen lautakunnan merkitys on suuri. Sen vastuulla on kaavoituksen hoitaminen ja näytteille asettaminen. Kunnissa voidaan teknistä tointa ohjata suosituksilla kaavoitustyön eri vaiheissa ja lausuntojen pyytämisessä.

Kaavan ja rakentamisen toteuttamisessa hyvä hallintokulttuuri on oleellinen. Kyse on esimerkiksi siitä, kuuluuko rakennustarkastajan työn rutiineihin rakennustyöhön perehtyminen paikan päällä vai tutustuuko hän tilanteeseen pelkästään papereiden perusteella. Hyvässä hallintokäytännössä päätökset tehdään todellisen konkreettisen tilanteen pohjalta rakennuspaikoilla vieraillemalla, mihin virkamiesten työtä voidaan koulutuksella ohjata.

Kunnan rakennushankkeissa prosentti rakennuskustannuksista taiteeseen -periaatteen soveltamisella on suuri merkitys esteettisten ja viihtyisien ympäristöjen luomisessa. Sen myötä taiteilijat ja taiteilijaseurat saavat työtä, ihmiset kiinnostuvat ympäristöstään ja taide tulee osaksi kuntalaisten arkea erilaisissa julkisissa tiloissa päiväkodeista kirjastoihin ja kouluista vanhainkoteihin. Taidehankintojen heijastusvaikutukset kasvavat, kun taidehankinnat huomioidaan jo rakennusten suunnitteluvaiheessa. Tavoitteena on, että taide ja taiteilijat tulevat mukaan suunnittelun ja rakentamisen prosessiin, ja prosenttiperiaate muistetaan alusta asti rakennustyöhön varatuissa määrärahoissa. Rakennuskustannuksissa on monesti useamman prosenttiyksikön verran joustovaraa esimerkiksi pintamateriaaleja valitessa. Taiteen avulla voidaan saavuttaa sellaisia viihtyvyyttä ja luovuutta tuovia etuja, joihin ei päästä yksinomaan rakentamisen teknisillä tai suunnittelullisilla keinoilla.

Yhteistyöverkostot kulttuurin tukena

Kulttuurityön tekemisen tulisi olla pitkäjänteistä kauaskantoisten vaikutusten saavuttamiseksi. Projekteilla pystytään saavuttamaan tiettyjä tavoitteita, mutta toiminnan jatkuvuudesta huolehtiminen ei hankkeissa onnistu. Kärkihankkeen läpivienti voi tuottaa pysyviäkin tuloksia. Uuden kulttuuritoiminnan käynnistämiseen projektityö soveltuu hyvin, mutta silloinkin tarvitaan määrätietoista huolenpitoa projektin tulosten jatkuvuudesta. Projektityön määräaikaisuus voi olla myös raskasta työntekijöille.

Hyvä yhteistoimintaverkosto kantaa sekä kulttuurityötä että sen tekijöitä myös projektimaisessa työtavassa. Kulttuurityön ongelmana on, ettei kukaan hahmota laajan verkoston ja siinä syntyvien projektien kokonaisuutta. Uusia projekteja ei nähdä pitkäjänteisen kulttuurityön jatkumon ja yhteisen kehityksen osina vaan yksittäisinä toisistaan erillisinä hankkeina. Silloin myös kuntarahoituksen saaminen projekteille on hankalaa. Yhteistoimintaverkostojen tietoinen rakentaminen ja niiden työtä ohjaavien sisällöllisten tavoitteiden kehittäminen ovatkin kulttuurityön kulmakiviä.

Pienellä kunnalla ei yksin ole aina riittävästi toimintaedellytyksiä, mutta lähikuntien yhteistoiminnalla voidaan saada enemmän aikaan. Se ei estä kunkin kunnan oman kulttuuri-identiteetin näkymistä ja säilymistä. On resurssien haaskausta, jos joka kunnalle luodaan oma tapahtuma, pahimmassa tapauksessa kilpailemaan yleisöstä lähikunnan vastaavan tilaisuuden kanssa. Hyvin toimivana esimerkkinä ovat maakunnan monet musiikkijuhlat, joilla on esityksiä myös ympäristökunnissa. Usein kulttuuritapahtumat eivät ole kunnan järjestämiä. Kunnan roolina on toimia puhemiehenä eri tahojen välillä. Se on työtä, johon tulee jatkuvuuden turvaamiseksi nimetä vastuuhenkilö.

Yhteistyöverkoston kehittämiseksi tarvitaan kuntarajat ylittävää toimintojen koordinoitua. Kulttuurialan ihmisten tulisi kartoittaa yhteistyön edellytykset. Myös EU-ohjelmat kannustavat yhteistyöhön. Verkostoitumisen pohjaksi tarvitaan ymmärrystä historiasta, yhteisestä muistista ja erilaisista identiteeteistä sekä eri toimijoiden tarpeista. Kulttuuria ei voi hallinnon keinoin tehdä, se syntyy ihmisten tekemisestä ja sille on annettava tilaa kehittyä ja kukoistaa.

LIITE 1:

KULMA-HANKKEEN KULTTUURIN TULEVAISUUSTYÖRYHMÄT

Laitila

Tuula Aaltonen, Anne Ellä, Eija Eskola-Buri, Minna Heliniemi, Katriina Kaitila-Heikola, Helena Kinnunen, Lea Koskinen, Atte Laine, Pirjo Lakso, Hannele Mäki-Ettala-Mustonen, Ritva Miesmaa, Susanna Niemi, Miia Nurmi, Mikko Paana, Mirja Paltila, Pia Penttinen, Pirkko Perävainio, Sauli Soini, Juhani Suikkila, Mika Toivola, Jukka Vehmas

Loimaa

Juhani Heinonen, Valto Heinonen, Janna Hokka, Ulla Kaskiluoto, Petteri Kinnunen, Marja Laakso, Hannu Mäkelä, Heikki Mäki, Matti Norr, Hanna Rautavuori, Jukka Ristimäki, Aulis Saarijärvi, Kaija Saikkonen, Leena Salonen, Jukka Sillsten, Petri Vainioralo, Erkki Väänänen, Sari Äikää-Torkkeli

Mynämäki

Arja Kitola, Victoria Kulmala, Pirjo-Liisa Laiho, Päivi Maisila, Seija Mikkonen, Arto Numminen, Sirge Peittilä, Sinikka Rikkilä, Katja Rippstein, Eeva Saarinen, Annikki Valtanen, Liisa-Maija Verainen

Naantali

Paul Brück, Riikka Campomanes, Marjatta Heinrichs, Sauli Huhtala, Petri Katajarinne, Outi Kattelus, Mikko Kuitunen, Tarja Kurki, Johanna Lehto-Vahtera, Maritta Lindqvist, Marja-Liisa Mustonen, Henri Nevari, Kaisa-Lena Riikonen, Sirpa Ruohonen, Leena Salo, Juhani Salovaara, Sinikka Söderlund, Tiina Tunturi, Kristiina Turtonen, Tauno Vintola, Kari Vuola, Suvi Ylikylä

Nousiainen

Marketta Almio, Aija Haapalainen, Hannu Hiltula, Tatu Jokila, Pauliina Kallio, Pasi Ketola, Leena Lahtonen, Jyrki Lehtonen, Leena Lehtonen, Timo Moberg, Tarmo Moilanen, Markku Mustila, Teija Nummi, Jan Porema, Toni Riuttanen, Jukka Sainio, Volmar Tammi, Annamaria Tanninen

Paimio

Sini-Päivi Aho-Tanninen, Jarmo Fredrikson, Eija Heimo, Hannu Hirvikangas, Olli Juutilainen, Marjatta Järvinen, Marjo Karlström, Pirkko Kolehmainen, Jouni Lehtiranta, Heikki Mannisto, Tuija Muntola, Seppo Pärnä, Pekka Saaristo, Pekka Salminen, Hannu Tonteri, Arto Tuominen, Timo Virta

Pargas / Parainen

Andreas von Bergmann, Birgitta Bröckl, Göran Grönroos, Anders Helenius, Timo Helenius, Fia Isaksson, Asta Lindholm, Mona Lehtonen, Jaana Luuppala, Micaela Nyström, Anna-Leena Seppälä, Raija Tuomaala

Piikkiö

Lisbeth Johansson, Reijo Karhiniemi, Teija Kiikko, Päivi Korvensyrjä, Hanna Kurkilahti, Maija Mäkikalli, Heidi Oksanen, Marjariitta Oksanen, Auli Peltoniemi, Reino Pietarinen, Matti Pyökäri, Marketta Reini, Elise Salo, Seppo Seppälä, Kauko Vainikainen

Rusko

Reima Eskola, Paula Harjamäki, Ritva Hievanen, Kaisu-Pirkko Kajander, Sinikka Kurjenrauma, Riitta Laatu, Ritva Pihlava, Taina Pietikäinen, Pia Poikonen, Riitta Rauta, Tanja Saukko, Antero Saraperä, Ritva Sipilä, Kirsti Tuominen, Ulla Vesterinen

Salo

Kirsti Achrén, Sune Berghäll, Mia Blomqvist, Nadija Garets, Lauri Hollmén, Anne Juntti, Leena Järvelä, Laura Luostarinen, Markku Metsävuori, Satu-Maaria Mäkipuro, Liisa Petäinen, Eila Pethman, Mirja Rautiainen, Liisa Saarinen, Paavo Sjöberg, Simo Suni, Anu Suosalo, Erkki Suutari, Ulla Topi, Liisa Tuominen, Marita Tuominen, Thua Vanhanen, Merja Viitanen

Uusikaupunki

Kerttu Aaltonen, Raimo Aarras, Toivo-Olavi Hatakka, Marja Heilä, Ari Hirvonen, Anitta Juuti, Mika Laine, Sari Lehtinen, Esa Mierlahti, Rauno Melos, Inkeri Parviainen, Eila Pöllänen, Johanna Ruoranen, Erkki Sirkiä, Mauri Tenhonen, Valto Vaalikivi, Helena Vartiainen

Vehmaa

Tuula Amberla, Raili Forssell, Sirpa Ikala-Suomalainen, Immo Jalava, Annukka Kotka, Saima Lehtimäki, Sirpa Nieminen, Merja Nurmi, Pekka Railamaa, Anne Ranta, Pirjo Rantanen-Mäkilä, Mari Reilä, Päivi Sipilä, Leena Tähtinen, Marjo Vanhatalo, Jukka Varjonen, Asko Virtanen, Sami Vuorenpää, Timo Uuttu

Kuntaryhmä Askainen, Lemu ja Mietoinen

Eeva Aaltonen, Kari Ahtiainen, Satu Haapala, Martti Heikkilä, Tiina Hyvönen, Armi Jaakkola, Harri Karjalainen, Maija Knuutila, Tauno Linkoranta, Ann-Marie Molin, Salla Mäki, Jatta Suvanto, Aki Tapper, Ritva Tiainen, Aino Verainen, Jorma Viljanen

Kuntaryhmä Kiikala, Kisko ja Suomusjärvi

Marja-Leena Andelmin, Tarja Ervasti, Martti Halme, Anja Helminen, Annamari Karjalainen, Heli Karppinen, Anu Kymäläinen, Petri Lagus, Eila Mamia, Riitta Manni, Tuula Mäkelä, Raili Nylund, Merja Ojala, Matti Olenius, Kaarina Ollila, Viljo Palkeinen, Irma Parviainen, Johanna Ropponen, Hanni Salo-Auvinen, Terhi Sinnelä, Leo Suur-Inkeroinen, Juhani Vilander

Kuntaryhmä Merimasku, Rymättylä ja Velkua

Karin Aaltonen, Jouni Boucht, Antti Huovinen, Marja Kantonen, Annukka Kiviranta-Koivisto, Terttu Kraemer, Arja-Leena Kunelius, Airi Laurila, Seija Lindström, Kari Lineri, Maarit Lineri, Leila Luukka, Soili Nurmi, Hanna Nurminen, Maija Puolakanaho, Ilkka Puonti, Kaija Roiha, Riitta Räikkä, Anita Sula, Sirkka-Liisa Tarvainen

LIITE 2: KULMA-HANKKEEN KUNNAT JA TULEVAISUUSVERSTAAT

Keväällä 2004 pidettyjen tulevaisuusverstaiden kunnat

Kunta tai kuntaryhmä	Tulevaisuusverstaat
Laitila	Verstas I torstaina 8.1.04 Verstas II keskiviikkona 28.1.04 Verstas III lauantaina 13.3.04 Verstas IV tiistaina 30.3.04
Loimaa (1.1.2005 asti Loimaan kunta ja Loimaan kaupunki)	Verstas I maanantaina 2.2.04 Verstas II tiistaina 2.3.04 Verstas III lauantaina 17.4.04 Verstas IV perjantaina 21.5.04
Nousiainen	Verstas I tiistaina 20.1.03 Verstas II tiistaina 10.2.04 Verstas III lauantaina 27.3.04 Verstas IV keskiviikkona 21.4.04
Paimio	Verstas I keskiviikkona 4.2.04 Verstas II keskiviikkona 10.3.04 Verstas III lauantaina 24.4.04 Verstas IV tiistaina 18.5.04
Parainen	Verstas I keskiviikkona 11.2.04 Verstas II torstaina 26.2.04 Verstas III lauantaina 8.5.04 Verstas IV keskiviikkona 9.6.04
Vehmaa	Verstas I torstaina 15.1.04 Verstas II torstaina 5.2.04 Verstas III lauantaina 20.3.04 Verstas IV torstaina 15.4.04

Kuntaryhmä Merimasku, Rymättylä ja Velkua	Verstas I	maanantaina 26.1.04
	Verstas II	keskiviikkona 25.2.04
	Verstas III	lauantaina 3.4.04
	Verstas IV	maanantaina 3.5.04

Syksyllä 2004 pidettyjen tulevaisuusverstaiden kunnat

Kunta tai kuntaryhmä	Tulevaisuusverstaat	
Mynämäki	Verstas I	maanantaina 20.9.04
	Verstas II	lauantaina 2.10.04
	Verstas III	tiistaina 23.11.04
	Verstas IV	maanantaina 13.12.2004
Naantali	Verstas I	torstaina 28.10.04
	Verstas II	lauantaina 13.11.04
	Verstas III	torstaina 25.11.04
	Verstas IV	torstaina 9.12.04
Piikkiö	Verstas I	tiistaina 5.10.04
	Verstas II	lauantaina 30.10.04
	Verstas III	tiistaina 16.11.04
	Verstas IV	torstaina 2.12.04
Rusko	Verstas I	torstaina 26.8.04
	Verstas II	lauantaina 11.9.04
	Verstas III	torstaina 7.10.04
	Verstas IV	maanantaina 25.10.04
Salo	Verstas I	maanantaina 6.9.04
	Verstas II	lauantaina 18.9.04
	Verstas III	maanantaina 11.10.04
	Verstas IV	tiistaina 2.11.04
Uusikaupunki	Verstas I	tiistaina 7.9.04
	Verstas II	lauantaina 9.10.04
	Verstas III	torstaina 21.10.04
	Verstas IV	tiistaina 9.11.04
Kuntaryhmä Askainen, Lemu, ja Mietoinen	Verstas I	tiistaina 28.9.04
	Verstas II	lauantaina 23.10.04
	Verstas III	maanantaina 15.11.04
	Verstas IV	tiistaina 30.11.04
Kuntaryhmä Kiikala, Kisko ja Suomusjärvi	Verstas I	tiistaina 14.9.04
	Verstas II	lauantaina 25.9.04
	Verstas III	maanantaina 1.11.04
	Verstas IV	torstaina 18.11.04

LIITE 3:

KULMA-HANKKEEN TYÖNTEKIJÄT, TIIMI JA OHJAUSRYHMÄ

Hankkeen työntekijät

Henkilötyövuosia hankkeessa on kahden vuoden aikana kertynyt yhteensä neljä. Lisäksi harjoittelijoiden työpanosta on 6 henkilötyökuukauden verran.

Nimike tai tehtävä ja työntekijä	Työskentelypaikka
Projektipäällikkö FM Olli Hietanen (31.8.2003 asti) FM Katriina Siivonen (1.9.2003 alkaen)	Tulevaisuuden tutkimuskeskus Tulevaisuuden tutkimuskeskus
Suunnittelija FM Niina Helander	Varsinais-Suomen taidetoimikunta
Tutkijat FM Katriina Siivonen (31.8.2003 asti) FM Anna Kirveennummi	Tulevaisuuden tutkimuskeskus Tulevaisuuden tutkimuskeskus
Vanhempi tutkija FT Anita Rubin	Tulevaisuuden tutkimuskeskus
Harjoittelijat Fil. yo. Jussi Kaisjoki Fil. yo. Hanna Korvela	Tulevaisuuden tutkimuskeskus Tulevaisuuden tutkimuskeskus
Asiantuntijatyö FK Maria Merikanto FM Olli Hietanen Pol. Stud. Katja Leppänen FM Riikka Saarimaa	Varsinais-Suomen taidetoimikunta Tulevaisuuden tutkimuskeskus Varsinais-Suomen taidetoimikunta Tulevaisuuden tutkimuskeskus
Muu hankkeen eteen tehty työ Auli Peltoniemi	Tulevaisuuden tutkimuskeskus

KULMA-hankkeen tiimii

Hankkeen tiimi on työskennellyt aktiivisesti koko hankkeen ajan menetelmien kehittämistä strategioden kirjoittamisen linjauksiin asti.

Olli Hietanen, Tulevaisuuden tutkimuskeskus

Maria Merikanto / Anne Järvinen (sijaisena), Varsinais-Suomen taidetoimikunta

Hanna Nurminen, Varsinais-Suomen taidetoimikunta (puheenjohtaja
31.12.2003 asti), Archipelago Cultural Management

Päivi Jokitalo, Länsi-Suomen lääninhallitus

Seija Jumppanen, Suomen kulttuurirahaston Varsinais-Suomen rahasto

Hankkeen työntekijät

KULMA-hankkeen ohjausryhmä

Ohjausryhmä on toiminut aktiivisesti hankkeen apuna ja tukena tuoden siihen omaa asiantuntemustaan.

Hanna Nurminen, Varsinais-Suomen taidetoimikunta (puheenjohtaja

31.12.2003 asti), Archipelago Cultural Management, puheenjohtaja

Hannele Hartikainen, (varalla Raimo Korhonen), Varsinais-Suomen Liitto

Paula Ernala-Kuusisto, Loimaan kaupunki / Juhani Heinonen, Loimaan kau-
punki, (varalla Matti Nurminen, Laitilan kaupunki)

Päivi Jokitalo, Länsi-Suomen lääninhallitus

Seija Jumppanen, (varalla Irina Nori), Suomen Kulttuurirahaston Varsinais-
Suomen rahasto

Mona Lehtonen, (varalla Sofia Hellsberg), Åbolands Ungdomsförbund ÅUF rf

Maria Merikanto, Varsinais-Suomen taidetoimikunta

Eeva Mikola, (varalla Juhani Kostet), Turun maakuntamuseo

Matti Rasila, Salon kaupunki, (varalla Hannu Rämö, Nousiaisten kunta)

Risto Ruohonen, (varalla Pirkko Liisi Kuhmonen), Opetusministeriö

Martti Räisänen, Varsinais-Suomen taidetoimikunta
Jouko Rätty, Suomen evankelis-luterilainen kirkko
Pirkko Pietarinen, Varsinais-Suomen TE-keskus
Olli Hietanen, Tulevaisuuden tutkimuskeskus, sihteeri

Lisäksi hankkeen työntekijät ovat osallistuneet ohjausryhmän kokouksiin mahdollisuuksiensa mukaan. Projektipäällikkö Katriina Siivonen on esitellyt hankkeen toimintaa kokouksissa ohjausryhmän jäsenille.

LIITE 4:

KULMA-HANKKEEN SEURANTARYHMÄN JÄSENET JA VARAJÄSENET

Seurantaryhmän avulla hankkeessa hahmotettiin KULMAN kulttuuristrategioiden ja kuntien strategisen työskentelyn yhteensovittamisen edellytyksiä.

Kunnat	Edustaja	Varaedustaja
Askainen	Kunnanjohtaja Pekka Määttänen	Rehtori Leila Holmström
Kiikala	Kunnanjohtaja Seppo Koskinen	Kirjastosihteeri Riitta Manni
Kisko	Kunnanjohtaja Heimo Puustinen	Kunnansihteeri Kari Lindgren
Laitila	Kaupunginjohtaja Jukka Alkio	Sivistystoimenjohtaja Matti Nurminen
Lemu	Kunnanjohtaja Rauli Lumio	Rehtori Susanna Nurmi-Jakobsson
Loimaa	Kunnanjohtaja Jorma Kopu	Sivistystoimenjohtaja Pirkko Hyvönen
Merimasku	Kunnanjohtaja Marko Marsala	Vapaa-aikasihteeri Airi Laurila / Vapaa-aikasihteeri Eija Laurila
Mietoinen	Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunnan puheenjohtaja Päivi Punta	Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunnan varapuheenjohtaja Roope Lehtinen
Mynämäki	Kulttuurisihteeri Victoria Kulmala / Sivistysjohtaja Arja Kitola	Kulttuurisihteeri Victoria Kulmala
Naantali	Kaupunginjohtaja Timo Kvist	Sivistysjohtaja Eija Lehtonen ja museonjohtaja Johanna Lehto-Vahtera
Nousiainen	Kunnanjohtaja Hannu Rämö	Sivistystoimenjohtaja Irmeli Myllymäki
Paimio	Kansalaisopiston rehtori Marja Turpeinen	Kulttuuriasiainhoitaja Jouni Lehtiranta
Parainen	Kulttuuripäällikkö Fia Isaksson	Kulttuurilautakunnan puheenjohtaja Birgitta Bröckl

Piikkiö	Kunnanjohtaja Jouko Mäkinen	Sivistysjohtaja Tiina Sivusaari
Rusko	Kunnanjohtaja Arto Oikarinen	Kunnansihteeri Kari Lehtinen
Rymättylä	Kunnanjohtaja Kauko Kangas	Vapaa-aikatoimen sihteeri Maija Puolakanaho ja kirjastonhoitaja Sirkka-Liisa Tarvainen
Salo	Kaupunginjohtaja Matti Rasila	Hallintojohtaja Irma Nieminen
Suomusjärvi	Kunnanjohtaja Vesa Ketola / Kunnansihteeri Heli Karppinen	Kunnanjohtaja Vesa Ketola / Kunnansihteeri Heli Karppinen
Uusikaupunki	Opetus- ja kulttuuritoimenjohtaja Inkeri Parviainen	Talousjohtaja Anne Takala
Vehmaa	Kunnanjohtaja Jaakko Olenius / Kunnanjohtaja Pekka Seppälä	Kirjastotoimenjohtaja Sirpa Ikalala-Suomalainen
Velkua	Kunnanjohtaja Jorma Kylänpää / Kunnanjohtaja Tiina Rinne- Kylänpää	Kummelin toiminnanjohtaja Annukka Kiviranta-Koivisto

Ennen vuodenvaihdetta 2004-2005 Loimaan kunnan ja Loimaan kaupungin edustajina toimivat:

Kunnat	Edustaja	Varaedustaja
Loimaan kunta	Kunnanjohtaja Jorma Kopu	Kulttuurisihteeri Matti Norr
Loimaan kaupunki	Sivistystoimenjohtaja Pirkko Hyvönen	Kulttuurisihteeri Juhani Heinonen

LIITE 5:

KULMA-HANKKEELLE KOOTUT KUNTIEN OHJELMAT JA STRATEGIAT

Oheisessa taulukossa ovat tiedossamme olevat kuntien strategiat. Strategiatyötä tehdään kunnissa koko ajan, joten taulukon tiedot vanhenevat nopeasti.

Kunnat tai kuntaryhmät	Kootut strategiat ja ohjelmat
Laitila	Valtuuston hyväksymät strategiset tavoitteet, visio ja strategiset painopisteet 2005-2007
Loimaa	Loimaan linja 2005-2008, Loimaan kaupungin strategia (20.12.2004)
Mynämäki	Mynämäen kunnan toiminta-ajatus ja visio, sivistystoimen päästrategiat 2005-2008 (osittain luonnosvaiheessa)
Naantali	Naantali-strategia "Tulevaisuuden Naantali"
Nousiainen	Nousiainen kunnan toiminta-ajatus, talousarvio 2004 Nousiainen koulutoimen kehittämissuunnitelma v. 2002-2006
Paimio	Paimion kaupungin visio ja strategia Paimion kaupungin sivistystoimen TVT-strategia
Parainen	Paraisten kaupungin visio Paraisten kaupungin talousarvio- ja taloussuunnitelmaehdotus 2005-2007 (14.12.2004)
Piikkiö	Kehittämiskeskustelujen yhteenveto, mm. Visio Piikkiöstä v. 2010, uusiminen on meneillä
Rusko	Rusko 2010 (Rusko strategia, sisältää sivistys-, kirjasto-, kulttuuri- ja vapaa-aikatoimet)
Salo	Salon suunta, Salon kaupungin kulttuuripoliittinen ohjelma Salon kaupungin tulevaisuuden visio ja strategiat sen toteuttamiseksi

Uusikaupunki	Uudenkaupungin menestysstrategia 2003-2007 Uudenkaupungin kaupungin kulttuuripalvelujen strategia vuosille 2004-2007 Uudenkaupungin kaupungin koulutuspalvelujen strategia vuosille 2004-2007 Uudenkaupungin kaupungin vapaa-aikapalvelujen strategia vuosille 2004-2007
Vehmaa	Talousarviosta toiminta-ajatukset: kunta, kirjasto-kulttuurilautakunta, koululautakunta, vapaa-aikalautakunta
Kuntaryhmä Merimasku, Rymättylä ja Velkua	Rymättylä 2010 (strategia) Velkuan visiosta, Saaristokunnan selviytymisstrategia 2005
Kuntaryhmä Kiikala, Kisko ja Suomensjärvi	Suomensjärvellä ei ole strategiaa
Kuntaryhmä Askainen, Lemu ja Mietoinen	Lemun kunnan laadullisen kasvun strategiat vuoteen 2015 (sisältää sivistystoimen) Mietoinen 2010, kehittämisohjelma Mietoinen: Kulttuuritoimi 2004 Askaisten kunnan strategia 2010

AIKAISEMPIA TUTU-JULKAISUJA

- 2/2005 Jyrki Luukkanen, Jarmo Vehmas, Venla Kinnunen, Eeva Kuntsi-Reunanen, Jari Kaivo-oja: Converging CO₂ Emissions to Equal Per Capita Levels. Mission Possible?
- 1/2005 Markku Wilenius: Yhteiskunnallisen ennakkoinnin rooli tulevaisuuden haasteiden tunnistamisessa.
- 4/2004 Olli Hietanen, Anita Rubin: Oppimisympäristöjen tulevaisuus. Tutkimuksen ja yhteiskunnan haasteita.
- 3/2004 Anita Rubin, Hannu Linturi: Muutoksen tuulissa. Pienten lukioiden tulevaisuudenkuvat.
- 2/2004 Olli Hietanen, Sirkka Heinonen, Kati Kiiskilä, Jari Lyytimäki & Ulla Rosenström: Ekotietoyhteiskunta - kriteerit ja toimintamahdollisuudet.
- 1/2004 Olli Hietanen, Sirkka Heinonen, Kati Kiiskilä, Jari Lyytimäki & Ulla Rosenström: Kestävän tietoyhteiskunnan indikaattorit. Indicators of Sustainable Information Society.
- 8/2003 Jarmo Vehmas, Jyrki Luukkanen, Jari Kaivo-oja: Material Flows and Economic Growth. Linking analyses and environmental Kuznets curves for the EU-15 member countries in 1980-2000.
- 7/2003 Jarmo Vehmas, Jari Kaivo-oja, Jyrki Luukkanen: Global Trends of Linking Environmental Stress and Economic Growth. Total Primary Energy Supply and CO₂ Emissions in the European Union, Japan, USA, China, India and Brazil.
- 6/2003 Auli Keskinen, Mika Aaltonen, Eve Mitleton-Kelly: Organisational Complexity. Foreword by Stuart Kauffman.
- 5/2003 Petri Tapio: Decoupling has Begun in Finland. Economic growth, traffic volume growth and the CO₂ policy of EU and Finland 1970-2001.
- 4/2003 Sirkka Heinonen, Olli Hietanen, Ene Härkönen, Kati Kiiskilä, Laura Koskinen: Kestävän kehityksen tietoyhteiskunnan SWOT-analyysi.
- 3/2003 Olli Hietanen & Katriina Siivonen: Tietoyhteiskunta, kestävä kehitys ja kulttuuri. Varsinais-Suomen kulttuuritoimen tutkimus-, arvioimis- ja kehittämishankkeen (KULTAKE) loppuraportti.

OPETUSMINISTERIÖ

KULTTUURIN KULMAKIVET

Varsinaissuomalaisia kulttuuristrategioita

Kulttuurin kulmakivissä julkaistaan viisitoista monen eri tahon yhteistä kulttuuristrategiaa, joiden aineisto on koottu tulevaisuusverstaissa. Strategiat on tehty Kulttuuri maaseudun voimavarana -hankkeessa (KULMA), jossa oli mukana kaikkiaan 21 varsinaissuomalaista kuntaa ja kaupunkia. Osa niistä oli mukana ryhmänä ja sai yhteisen strategian. Hankkeen kahden vuoden työrupeamaan mahtuu runsaasti keskustelua, ideointia, naurua ja iloa, epäilyä, innostusta ja työtä kaikkiaan noin kolmensadan hengen voimin.

Strategioissa ehdotetut ideat ja suunnitelmat ovat kaikkien kulttuurialalla toimivien käytettävissä, myös niiden, jotka eivät olleet verstaistyössä mukana. Toivottavaa on, että ajatuksia lainataan ja yhteistyötä tehdään myös kuntarajojen yli.

Kulttuuri maaseudun voimavarana -hanke (KULMA) oli kuntien, Varsinais-Suomen taidetoimikunnan ja Turun kauppakorkeakoulun Tulevaisuuden tutkimuskeskuksen yhteinen aluekehityshanke, jossa yhdistettiin paikallistiedon, kulttuurin ja tulevaisuudentutkimuksen asiantuntemusta.

VIIMEISIMMÄT TUTU-JULKAISUT

- 2/2005 Jyrki Luukkanen, Jarmo Vehmas, Venla Kinnunen, Eeva Kuntsi-Reunanen, Jari Kaivo-oja: Converging CO₂ Emissions to Equal Per Capita Levels. Mission Possible?
- 1/2005 Markku Wilenius: Yhteiskunnallisen ennakoinnin rooli tulevaisuuden haasteiden tunnistamisessa.

ISBN 951-564-285-X

Turun kauppakorkeakoulu
Tulevaisuuden tutkimuskeskus

www.tukkk.fi/tutu, tutu-info@tukkk.fi